

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

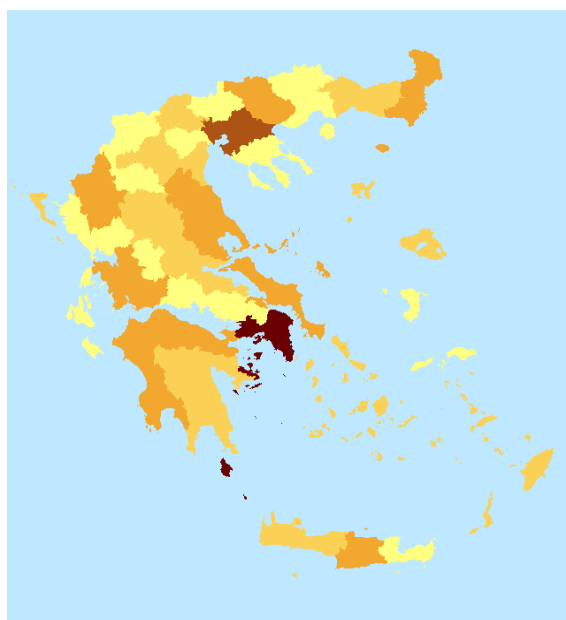
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

**Π.Μ.Σ. ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ –
κατεύθυνση ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

ΟΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Χωρική και Στατιστική Ανάλυση της περιόδου 2000-2012

Φοιτητής : ΛΕΝΟΣ Κωνσταντίνος (212310)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : ΤΡΑΓΑΚΗ Αλεξάνδρα

Αθήνα, Φεβρουάριος 2014

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

**Π.Μ.Σ. ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ –
κατεύθυνση ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

ΟΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Χωρική και Στατιστική Ανάλυση της περιόδου 2000-2012

Φοιτητής : ΛΕΝΟΣ Κωνσταντίνος (212310)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : ΤΡΑΓΑΚΗ Αλεξάνδρα

Αθήνα, Φεβρουάριος 2014

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	3
Περιεχόμενα Εικονογράφησης.....	4
Περίληψη.....	8
Εισαγωγή.....	10
1. Δεδομένα - Μεθοδολογία - Προβλήματα.....	13
1.1. Δεδομένα	13
1.2. Μελέτη δεδομένων.....	13
1.3. Μεθοδολογία.....	15
1.4. Προβλήματα κατά την εκπόνηση της εργασίας.....	17
2. Στατιστική – Χωρική ανάλυση των αυτοκτονιών – αποπειρών στην Ελλάδα, για την περίοδο 2000 – 2012	19
2.1. Απόλυτα μεγέθη	19
2.1.1. Συνολικός αριθμός αυτοκτονιών και αποπειρών ανά φύλο - περίοδος	19
2000 έως 2012	19
2.1.2. Αυτοκτονίες και Απόπειρες κατά την περίοδο 1990 έως 2012.....	20
2.1.3. Γεωγραφική διάσταση του φαινομένου	22
2.1.4. Αυτοκτονίες - Απόπειρες ανά φύλο	26
2.1.5. Η παράμετρος της ηλικίας.....	30
2.1.6. Αυτοκτονίες – Απόπειρες ανά αιτία (2000-2012).....	37
2.1.7. Μέσο / τρόπος τέλεσης	46
2.1.8. Εποχικότητα	57
2.2. Σχετικά μεγέθη	64
2.2.1. Αδρός Δείκτης αυτοκτονιών και αποπειρών, σύνολο χώρας (2000-2012).....	65
2.2.2. Αδρός Δείκτης αυτοκτονιών και αποπειρών ανά Νομό.....	68
2.2.2.α. Αυτοκτονίες.....	68
2.2.2.β. Απόπειρες.....	75
2.2.2.γ. Αυτοκτονίες ανδρών - γυναικών	78
2.2.2.δ. Απόπειρες Ανδρών – Γυναικών	85
2.2.3. Μέσος αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανά ηλικιακή ομάδα	92
2.2.4. Συντελεστής Συμμετοχής Αυτοκτονιών στο σύνολο των θανάτων ανά Νομό	93
2.3. Μελέτη Χωρικού μέσου του αδρού δείκτη αυτοκτονιών και αποπειρών αυτοκτονιών, για την περίοδο 2000-2012	99
3. Η επίδραση της οικονομικής κρίσης. Επισκόπηση σχετικής.....	104

βιβλιογραφίας.....	104
3.1. Βιβλιογραφική ανασκόπηση	104
3.2. Πιθανές δράσεις ανακούφισης των επιπτώσεων της κρίσης, όπως προτείνονται από τη βιβλιογραφία	107
3.3. Μελέτη περιόδου 2009-2012	109
Συμπεράσματα - Επίλογος	111
Παράρτημα.....	115
Βιβλιογραφία.....	121

Περιεχόμενα Εικονογράφησης

Διαγράμματα

Διάγραμμα 1. Τρία στάδια στη διαδικασία των αυτοκτονιών.	13
Διάγραμμα 2. Βήματα – ενέργειες της εργασίας.....	16
Διάγραμμα 3. Αδροί δείκτες αυτοκτονιών, αποπειρών, συνόλου περιστατικών, ανά φύλο, στην Ελλάδα, για την περίοδο 2009-2012.	109

Γραφήματα

Γράφημα 1. Διαχρονική εξέλιξη αυτοκτονιών στην Ελλάδα, 1990-2012.	20
Γράφημα 2. Διαχρονική εξέλιξη των αποπειρών αυτοκτονιών στην Ελλάδα, 1990-2012.....	21
Γράφημα 3. Αυτοκτονίες ανδρών – γυναικών.	27
Γράφημα 4. Απόπειρες ανδρών – γυναικών, ανά έτος.....	30
Γράφημα 5. Αυτοκτονίες ανά ηλικία.	32
Γράφημα 6. Αυτοκτονίες ανά ηλικιακή ομάδα – ΕΛ.ΣΤΑΤ.....	33
Γράφημα 7. Μέση ηλικία αυτοκτονιών ανά έτος.....	34
Γράφημα 8. Αυτοκτονίες που οφείλονται σε οικονομικά αίτια.	38
Γράφημα 9. Αυτοκτονίες ανά αιτία.....	39
Γράφημα 10. Σύνολα αυτοκτονιών ανά αιτία.	39
Γράφημα 11. Απόπειρες ανά αιτία.	42
Γράφημα 12. Απόπειρες ανά αιτία και ανά έτος.....	43
Γράφημα 13. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης.....	48
Γράφημα 14. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης (συνολικά).	48
Γράφημα 15. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης, συνολικά.	51

Γράφημα 16. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης.	52
Γράφημα 17. Ποσοστά (%), ολοκλήρωσης του εγχειρήματος	54
Γράφημα 18. Σύνολο αυτοκτονιών ανά μήνα.	58
Γράφημα 19. Σύνολο αυτοκτονιών ανά εποχή.....	58
Γράφημα 20. Σύνολο αποπειρών ανά μήνα.	59
Γράφημα 21. Σύνολο αποπειρών ανά εποχή.....	60
Γράφημα 22. Σύνολο περιστατικών ανά μήνα.	60
Γράφημα 23. Σύνολο περιστατικών ανά εποχή.	61
Γράφημα 24. Αυτοκτονίες ανά φύλο και ανά μήνα	62
Γράφημα 25. Αυτοκτονίες ανά φύλο και ανά εποχή.....	62
Γράφημα 26. Απόπειρες ανά φύλο και ανά μήνα.	63
Γράφημα 27. Απόπειρες ανά φύλο και ανά εποχή.	63
Γράφημα 28. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών και αποπειρών στο σύνολο της Χώρας (2000-2012).....	66
Γράφημα 29. Αδρός δείκτης συνόλου περιστατικών (αυτοκτονιών – αποπειρών).	66
Γράφημα 30. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα, 2000-2012..	67
Γράφημα 31. Αδρός δείκτης αποπειρών στην Ελλάδα, ανά φύλο, 2000-2012.....	68
Γραφήματα 32. Κατάταξη Μ.Ο. σχετικών και απόλυτων μεγεθών.	74
Γράφημα 33. Σύνολα Νομών, ανά έτος, με πολύ.....	79
Γράφημα 34. Μέσος αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανά ηλικιακή ομάδα.	92

Πίνακες

Πίνακας 1. Σύγκριση δεδομένων αυτοκτονιών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής & της Ελληνικής Αστυνομίας.....	18
Πίνακας 2. Αυτοκτονίες – απόπειρες, ανδρών – γυναικών, σύνολα (2000-2012).....	19
Πίνακας 3. Σύνολα αυτοκτονιών, δέκα πρώτοι Νομοί, 2000-2012.	23
Πίνακας 4. Δέκα πρώτοι Νομοί στις απόπειρες.	25
Πίνακας 5. Δέκα πρώτοι Νομοί σε αυτοκτονίες ανδρών και γυναικών.....	27
Πίνακας 6. Δέκα πρώτοι Νομοί σε απόπειρες ανδρών και γυναικών.	29
Πίνακας 7. Κατάταξη των Νομών, με βάση τις αυτοκτονίες ανά ηλικιακή κατηγορία.	32
Πίνακας 8. Κατάταξη των Νομών, με βάση τις απόπειρες ανά ηλικιακή κατηγορία.	36
Πίνακας 9. Αυτοκτονίες ανά αιτία πρόκλησης.	38
Πίνακας 10. Κατάταξη 10 πρώτων Νομών ανά αιτία αυτοκτονίας.	40
Πίνακας 11. Απόπειρες ανά αιτία πρόκλησης.....	42

Πίνακας 12. Κατάταξη 10 πρώτων Νομών ανά αιτία απόπειρας.	44
Πίνακας 13. Ποσοστά αιτιών αυτοκτονιών – αποπειρών, ως προς τα αντίστοιχα σύνολα.	45
Πίνακας 14. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης.	47
Πίνακας 15. Κατάταξη των Νομών, ανάλογα με το μέσο τέλεσης της αυτοκτονίας.	49
Πίνακας 16. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης.	51
Πίνακας 17. Ποσοστά αυτοκτονιών – αποπειρών, ανά μέσο τέλεσης.	53
Πίνακας 18. Κατάταξη των δέκα πρώτων Νομών, απόπειρες ανά αιτία.	57
Πίνακας 19. Αυτοκτονίες ανά φύλο και ανά μήνα.	61
Πίνακας 20. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον Αδρό Δείκτη Αυτοκτονιών.	73
Πίνακας 21. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον Αδρό Δείκτη Αποπειρών.	78
Πίνακας 22. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών ανδρών.	82
Πίνακας 23. Κατάταξη των Νομών με βάση τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών γυναικών.	85
Πίνακας 24. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον αδρό δείκτη αποπειρών ανδρών.	86
Πίνακας 25. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον αδρό δείκτη αποπειρών γυναικών.	89
Πίνακας 26. Αδρός δείκτης αποπειρών γυναικών του συνόλου της χώρας και τριών Νομών.	89
Πίνακας 27. Συντελεστής συμμετοχής Αυτοκτονιών – Θανάτων.	94
Πίνακας 28. Συχνότητα των Νομών στην Κατηγορία QL>1.	96

Χάρτες

Χάρτης 1. Μελέτη των δεικτών αυτοκτονίας σε επιμέρους Χώρες το 2009.	11
Χάρτης 2. Σύνολα αυτοκτονιών ανά Νομό, για την περίοδο 2000-2012.	22
Χάρτης 3. Σύνολα αποπειρών ανά Νομό, για την περίοδο 2000-2012.	24
Ομάδα Χαρτών 4. Σύνολα αυτοκτονιών, ανά φύλλο και ανά νομό, 2000-2012.	26
Χάρτης 5. Σύνολα αποπειρών (και ποσοστό), ανά φύλλο και ανά νομό, 2000-2012,	28
Χάρτης 6. Αυτοκτονίες ανά ηλικιακή ομάδα.	31
Χάρτης 7. Απόπειρες ανά ηλικιακή ομάδα.	35
Ομάδα Χαρτών 8. Αυτοκτονίες – Απόπειρες, ανά δύο ηλικιακές ομάδες, άνω και κάτω των 40 ετών.	37
Χάρτης 9. Αυτοκτονίες ανά αιτία.	41
Χάρτης 10. Απόπειρες ανά αιτία.	46
Χάρτης 11. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης.	50
Χάρτης 12. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης.	55
Ομάδα Χαρτών 13. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών, ανά Νομό (2000-2012).	71
Ομάδα Χαρτών 14. Αδρός δείκτης αποπειρών, ανά Νομό (2000-2012).	76

Ομάδα Χαρτών 15, Αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανδρών, ανά Νομό (2000-2012).....	80
Ομάδα χαρτών 16. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών γυναικών, ανά Νομό (2000-2012).....	83
Ομάδα Χαρτών 17, Αδρός δείκτης αποπειρών ανδρών, ανά Νομό (2000-2012).....	87
Ομάδα Χαρτών 18. Αδρός δείκτης αποπειρών γυναικών (2000-2012).	90
Ομάδα Χαρτών 19. Συντελεστής συμμετοχής (LQ) αυτοκτονιών ως προς τους θανάτους. ..	97
Χάρτης 20. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη.	100
Χάρτης 21. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη αυτοκτονιών (2000-2012).....	101
Χάρτης 22. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη αποπειρών (2000-2012).....	102
Χάρτης 23. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη αποπειρών- αυτοκτονιών (2000-2012).....	103

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η χωρική και στατιστική ανάλυση των αυτοκτονιών και των αποπειρών στην Ελλάδα, σε επίπεδο Νομού και φύλου, για την περίοδο 2000 – 2012. Μελετώνται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του φαινομένου (όπως ηλικία και φύλο) καθώς και άλλες παράμετροι όπως το μέσο / τρόπος τέλεσης, η αιτία και η εποχικότητα. Η προσέγγιση των δεδομένων πραγματοποιείται με την μελέτη των απόλυτων μεγεθών, τα οποία αποκαλύπτουν τη συχνότητα του φαινομένου και των σχετικών μεγεθών, τα οποία αποτυπώνουν την έντασή του.

Χρησιμοποιούνται πίνακες, γραφήματα και χάρτες για την παρουσίαση των απόλυτων μεγεθών, ενώ η φθίνουσα κατάταξη των Νομών σε επιμέρους παραμέτρους συμβάλει στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

Η μελέτη των σχετικών μεγεθών περιλαμβάνει τον υπολογισμό και την ανάλυση του αδρού δείκτη (ανά 100.000 κατοίκους) των αυτοκτονιών και των αποπειρών ανά φύλο, του συντελεστή συμμετοχή (Location Quotient – LQ) των αυτοκτονιών ως προς τους θανάτους, σε επίπεδο Νομού, ενώ οι σχετικές ταξινομήσεις – χαρτογραφήσεις γίνονται με τη βοήθεια του προγράμματος arcmap του Συστήματος Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS).

Τέλος, γίνεται επισκόπηση της βιβλιογραφίας αναφορικά με την οικονομική κρίση και τη συσχέτισή της με τις αυτοκτονίες, ενώ περιγράφονται οι αδρού δείκτες (αυτοκτονιών – αποπειρών, ανά φύλο) στο σύνολο της χώρας, που εξήχθησαν κατά την παρούσα μελέτη και αφορούν το χρονικό διάστημα 2009-2012, περίοδο έναρξης και εξέλιξης της ελληνικής οικονομικής κρίσης.

Η μελέτη του φαινομένου έχει διαχρονική και γεωγραφική προσέγγιση και βασικός στόχος είναι ο εντοπισμός χωρικών διαφοροποιήσεων, οι οποίες αποτελούν την εφευρέση για περαιτέρω έρευνα και προβληματισμό.

ABSTRACT

This paper aims to present a spatial and statistical analysis of suicides and suicide attempts in Greece from 2000 to 2012. The data here presented are classified by prefecture. Our analysis examines the demographic characteristics (i.e. gender and age) as well as other elements of the phenomenon, namely the methods and the means of suicide, the reasons behind suicides and suicidal attempts as well as their seasonality. Methodologically, this

approach studies the absolute values that reveal the frequency of the phenomenon and the relative sizes which reflect on the intensity of the phenomenon.

Charts, tables and maps are used for the presentation of the absolute values, while the presentation of the Greek prefectures in descending order using different parameters help to the interpretation of the results.

The approach of relative values and shares includes the calculation and analysis of the ratios (per 100,000 inhabitants) of suicide and suicide attempts by sex. The Location Quotient (LQ) of suicides and deaths, per prefecture, is calculated so as to shed light on spatial variation. Related rankings - mapping have been prepared with the help of the program arcmap of Geographical Information System (GIS).

A section of this study reviews the relevant literature and focuses on the relation between suicidal behavior and economic crisis. The last chapter is devoted to the period 2009-2012 and examines the effect of Greek crisis.

Our analysis has a temporal as well as a geographical approach. The main target is to discover spatial differences across prefectures and how they evolve over time, which on their turn are the springboard for further research and reflection.

Εισαγωγή

Αυτοκτονία αποκαλείται κάθε θάνατος που προκύπτει άμεσα ή έμμεσα από πράξη του ίδιου του θύματος που γνωρίζει ότι θα επιφέρει το αποτέλεσμα αυτό¹.

Σύμφωνα με μελέτη [Rocorny (1974)], η ταξινόμηση των αυτοκτονικών συμπεριφορών, που γενικά επικρατεί, είναι η ακόλουθη: α) Αυτοκτονία, που περιλαμβάνει όλους τους θανάτους όπου μία σκόπιμη, αυτό – χειριστική επικίνδυνη για τη ζωή πράξη κατέληξε στο θάνατο. β) Απόπειρα αυτοκτονίας, που περιλαμβάνει τις καταστάσεις κατά τις οποίες το άτομο εκτέλεσε (πραγματικά ή φαινομενικά) μία επικίνδυνη συμπεριφορά για τη ζωή, με πρόθεση να τη θέσει σε κίνδυνο ή να δώσει την εντύπωση μιας τέτοιας πρόθεσης, η οποία τελικά δεν κατέληξε σε θάνατο. γ) Αυτοκτονικές ιδέες, που περιλαμβάνουν συμπεριφορές που παρατηρούνται άμεσα ή συμπεραίνονται και αναφέρονται ή κινούνται προς την κατεύθυνση πιθανής απειλής της ζωής του ατόμου (χωρίς την εκτέλεση της θανατηφόρας πράξης)².

Σύμφωνα με τον Durkheim η αυτοκτονία επηρεάζεται από εξωκοινωνικούς παράγοντες οι οποίοι σχετίζονται: α) με τις ψυχοπαθητικές καταστάσεις που μπορεί να διακατέχουν έναν άνθρωπο (παραφροσύνη, μονομανία, φρενοβλάβεια), β) με τη φυλή ή την κληρονομικότητα, γ) με παράγοντες όπως θερμοκρασία, εποχή, μήνας, ημέρα, δ) με τη μίμηση.

Κατά τον ίδιο, οι βασικοί κοινωνικοί τύποι της αυτοκτονίας είναι : α) Η εγωιστική αυτοκτονία (μελέτη της σχέσης της αυτοκτονίας με τη θρησκεία, την οικογένεια, τις πολιτικές ή εθνικές κρίσεις), β) η αλτρουιστική αυτοκτονία, γ) η άνομη αυτοκτονία (οικονομική ανομία, συζυγική ανομία)³.

Η αυτοκτονία ήταν πολύ κοινή μεταξύ πρωτόγονων λαών⁴.

Ο ακόλουθος χάρτης απεικονίζει τους δείκτες των αυτοκτονιών ανά 100000 κατοίκους σε διάφορες χώρες του κόσμου κατά το έτος 2009. Οι υψηλότεροι δείκτες (άνω των 25 θανάτων ανά 100000 κατοίκους) παρατηρούνται στη Ρωσία, την Ουκρανία, την Ουγγαρία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Νότιο Κορέα την Ιαπωνία. Υψηλούς δείκτες (13 έως 25 θανάτους ανά 100000 κατοίκους, παρουσιάζουν επίσης οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Χιλή,

¹ Κοινωνικές αιτίες της αυτοκτονίας, Emile Durkheim, εκδ. Γερ. Αναγνωστίδη, σελ.18.

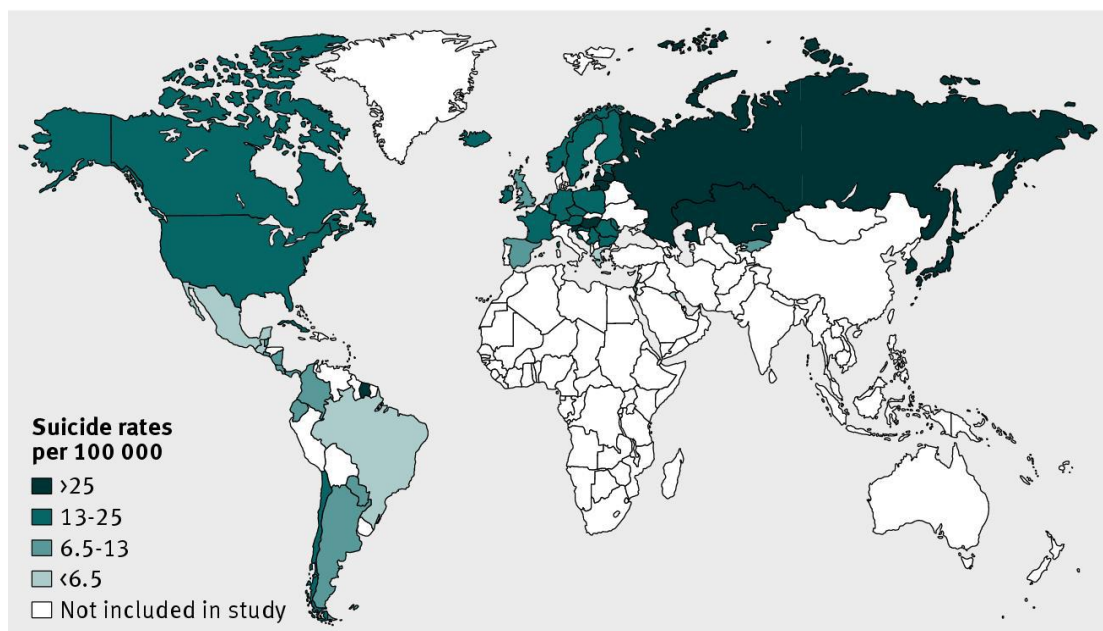
² Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, Παππάς Ευάγγελος (1999, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).

³ Κοινωνικές αιτίες της αυτοκτονίας, Emile Durkheim, εκδ. Γερ. Αναγνωστίδη. Σελ 241

⁴ Κοινωνικές αιτίες της αυτοκτονίας, Emile Durkheim, εκδ. Γερ. Αναγνωστίδη (σελ. 241).

αρκετές χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης. Η Ελλάδα ανήκει στην τελευταία κατηγορία με λιγότερους από 6.5 θανάτους ανά 100000.

Χάρτης 1. Μελέτη των δεικτών αυτοκτονίας σε επιμέρους Χώρες το 2009.

Πηγή: Impact of 2008 global economic crisis on suicide: time trend study in 54 countries, Shu-Sen Chang research assistant professor, David Stuckler senior research leader, Paul Yip professor, David Gunnell professor.

Το ερέθισμα για την εκπόνηση της παρούσης εργασίας έδωσαν διάφορα δημοσιεύματα περί αύξησης των αυτοκτονιών στην Ελλάδα ως αποτέλεσμα της τρέχουσας οικονομικής κρίσης. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία οι οικονομικές κρίσεις έχουν επιβαρυντικό αποτέλεσμα στην τάση για αυτοκτονία⁵.

Στην πορεία της έρευνας διαπιστώθηκε ότι οι αυτοκτονίες αποτελούν ένα σύνθετο φαινόμενο, το οποίο επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες. Η συσχέτισή τους, με ορισμένα οικονομικά μεγέθη όπως ανεργία, φτώχεια, μείωση ΑΕΠ, ενδεχομένως να αποτελούσε την ενδεδειγμένη επιστημονική προσέγγιση για την αναζήτηση πιθανής αιτιώδους σχέσης. Ωστόσο, θεωρήθηκε ότι κάτι τέτοιο δεν θα ήταν δόκιμο, αφ' ενός λόγω του μικρού αριθμού ετών που μεσολάβησαν από την έναρξη της κρίσης και αφ' ετέρου λόγω των συνεχών αναθεωρήσεων των παραπάνω μεγεθών από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, που θέτουν σε αμφισβήτηση την αξιοπιστία τους.

Η κατεύθυνση της εργασίας έχει γεωγραφική προσέγγιση (στατιστική – χωρική) και σκοπός της είναι ο εντοπισμός χωρικών διαφοροποιήσεων. Η απόφαση προς αυτήν την κατεύθυνση, υπαγορεύθηκε από τα ίδια τα δεδομένα τα οποία ήταν πολλά, ήταν πρωτογενή και αναφέρονταν διαχρονικά σε πολλές χωρικές μονάδες (Νομοί της Χώρας). Οποιαδήποτε

⁵Κοινωνικές αιτίες της αυτοκτονίας, Emile Durkheim, εκδ. Γερ. Αναγνωστίδη, σελ. 269.

άλλη χρήση δεδομένων (οικονομικών, ανεργίας κλπ), στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, θα αποδυνάμωνε (από την άποψη του χρόνου και της αφοσίωσης) τη γεωγραφική μας προσέγγιση.

Ωστόσο, τα όποια συμπεράσματα – διαπιστώσεις προκύπτουν από την παρούσα μελέτη, αποτελούν «ερέθισμα» για την έναρξη περαιτέρω μελετών, σε τοπικό αλλά και εθνικό επίπεδο με τη χρήση και σύγκριση κοινωνικών, οικονομικών ή άλλων δεικτών, καθώς και για την άσκηση επιμέρους πολιτικών, προκειμένου να μετριαστεί το φαινόμενο.

Αναφορικά με την παρούσα οικονομική κρίση στην Ελλάδα και την πιθανή συσχέτισή της με τις αυτοκτονίες, πραγματοποιείται, στο τελευταίο κεφάλαιο, ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, με την παρουσίαση ορισμένων δεικτών που εξήχθησαν (στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας) και αφορούν την τριετία (2009-2012), περίοδος έναρξης και εξέλιξης της κρίσης.

1. Δεδομένα - Μεθοδολογία - Προβλήματα

1.1. Δεδομένα

Τα δεδομένα που μελετώνται αντλήθηκαν από την Στατιστική Επετηρίδα της Ελληνικής Αστυνομίας για την περίοδο 2000-2012⁶ και αφορούν το σύνολο αυτοκτονιών και αποπειρών αυτοκτονιών, ανά φύλλο, ηλικιακή ομάδα, αιτία και μέσο τέλεσης, σε επίπεδο Νομού. Επιπλέον δεδομένα σχετικά με τις αυτοκτονίες, αντλήθηκαν και από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ)⁷.

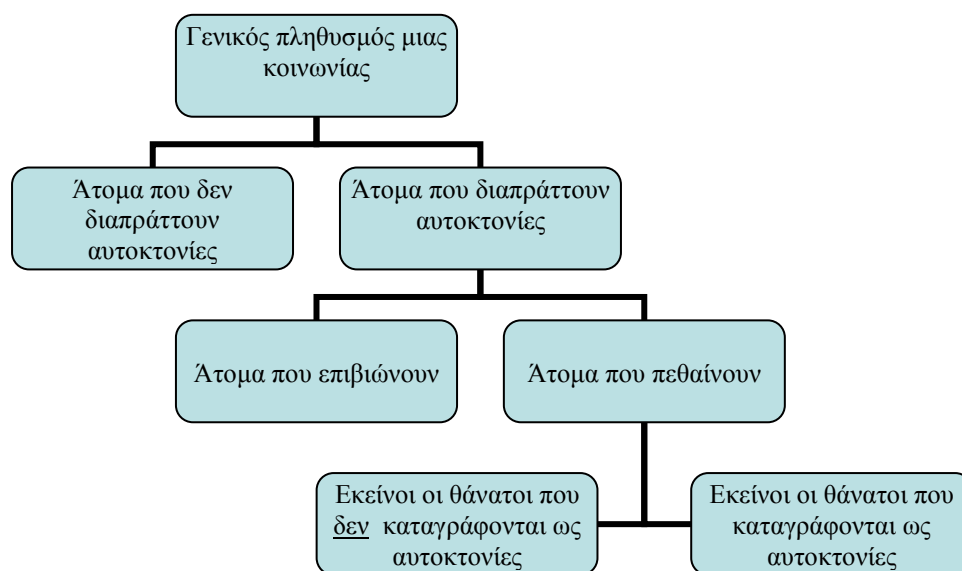
Τα πληθυσμιακά δεδομένα και τα στατιστικά στοιχεία για τους θανάτους, αντλήθηκαν από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.. Τα γεωχωρικά δεδομένα (αρχεία shapefiles) της Ελλάδας σε επίπεδο νομού, αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα «Δημόσια δεδομένα, ανοικτά δεδομένα (geodata.gov.gr)⁸» των Υπουργείων Παιδείας και Θρησκευμάτων και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Η επεξεργασία των δεδομένων και η παραγωγή των σχετικών δεικτών, διαγραμμάτων, γραφημάτων, χαρτών υλοποιήθηκε με τη χρήση των λογισμικών "Excel" και "Arcmap" (της πλατφόρμας χαρτογράφησης ArcGIS).

1.2. Μελέτη δεδομένων.

Τα στάδια στη διαδικασία των αυτοκτονιών έχουν καταγραφεί ως ακολούθως⁹:

Διάγραμμα 1. Τρία στάδια στη διαδικασία των αυτοκτονιών.

⁶ Δ-νση Πληροφορικής / Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας.

⁷ <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

⁸ http://geodata.gov.gr/geodata/index.php?option=com_sobi2&sobi2Task=search&Itemid=1

⁹ Discovering Suicide, Studies in the social organization of sudden death, JM Atkinson, GC KEIDEL - AJN The American Journal of Nursing, 1979, σελ. 69.

Όπως προκύπτει από το παραπάνω διάγραμμα, αλλά και όπως αναφέρεται στη βιβλιογραφία, ένας αριθμός των αυτοκτονιών δεν καταγράφεται ως θάνατος προερχόμενος από αυτοχειρία, αλλά από κάποια άλλη αιτία. Ο λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό συνδέεται συνήθως με την αποφυγή του κοινωνικού στίγματος ή την αυστηρότητα ορισμένων θρησκειών.

Η επιλογή της Στατιστικής Επετηρίδας της Ελληνικής Αστυνομίας, ως βασική πηγή δεδομένων για την πραγματοποίηση αυτής της μελέτης, στηρίχθηκε στο γεγονός ότι περιλαμβάνει όλα τα καταγεγραμμένα περιστατικά (αυτοκτονιών και αποπειρών) κατά τα οποία οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας διεξήγαγαν προανάκριση. Αποτελούν δεδομένα τα οποία συνήθως δεν μελετώνται, καθώς οι περισσότερες έρευνες αντλούν στοιχεία από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή οι πηγές των δεδομένων της Φυσικής Κίνησης Πληθυσμού (όπου περιλαμβάνονται και οι Αυτοκτονίες) προέρχονται από τις κατά τόπους Στατιστικές Υπηρεσίες (σε επίπεδο νομού), δυνάμει των σχετικών Ιατρικών Πιστοποιητικών θανάτου και των δηλώσεων στα επιμέρους Ληξιαρχεία¹⁰.

Η επιλογή μελέτης των δεδομένων της Ελληνικής Αστυνομίας, ενισχύθηκε από το γεγονός ότι ένα μέρος των αυτοκτονιών δεν δηλώνεται στα ληξιαρχεία, προκειμένου να αποφευχθεί ο κοινωνικός στιγματισμός αλλά και λόγω της στάσης της Επίσημης Εκκλησίας, να μην δέχεται την θρησκευτική ταφή στους αυτόχειρες¹¹. Όπως αναφέρει μελέτη, στην Ελλάδα ο αριθμός των αυτοκτονιών δεν καταγράφεται επίσημα και αυτό γιατί απλώς δηλώνονται ως «αιφνίδιοι θάνατοι»¹².

Σε όλα σχεδόν τα δικαιικά συστήματα η απόπειρα αυτοκτονίας αποτελεί μια μη αξιόποινη πράξη αυτοπροσβολής¹³. Αυτό συμβαίνει και στην Ελλάδα. Ωστόσο, προβλέπει ο νομοθέτης τιμωρία σε εκείνο το άτομο που είχε συμμετοχή σε αυτοκτονία. Σύμφωνα με το άρθρο 301 του Ποινικού Κώδικα αναφέρεται: *«Όποιος με πρόθεση κατέπεισε άλλον να αυτοκτονήσει, αν τελέστηκε η αυτοκτονία ή αν έγινε απόπειρα της, καθώς και όποιος έδωσε βοήθεια κατ' αυτήν, τιμωρείται με φυλάκιση»¹⁴.*

¹⁰ Ο θάνατος δηλώνεται στα ληξιαρχεία εντός εικοσιτεσσάρων (24) ωρών από της επελεύσεώς του (άρθρο 32 \ παρ. 1, Ν. 344/1976).

¹¹ <http://www.psychomed.gr/suicide%20crisis.html>

¹² <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=314511>

¹³ Η συμμετοχή σε αυτοκτονία, Δαλακούρα, Αικατερίνη Χρήστου, 2009, <http://invenio.lib.auth.gr/record/123405/?ln=en>, σελ. 3.

¹⁴ Ποινικός Κώδικας.

Οι αστυνομικές αρχές σε κάθε τέλεση αυτοκτονίας ή απόπειρας αυτοκτονίας, που λαμβάνουν γνώση, διεξάγουν προανάκριση προκειμένου να διακριβώσουν πιθανή τέλεση του ανωτέρω αδικήματος ή άλλων αδικημάτων. Ειδικότερα λαμβάνουν μαρτυρικές καταθέσεις, ενεργούν αυτοψία, παραγγέλλουν ιατροδικαστική εξέταση, προβαίνουν στη φωτογράφιση και εξέταση της σκηνής του περιστατικού, καθώς και σε οποιαδήποτε ενέργεια κρίνεται απαραίτητη για τη έρευνα κάθε υπόθεσης και έπειτα διαβιβάζουν το συγκεντρωθέν υλικό στον αρμόδιο Εισαγγελέα.

1.3. Μεθοδολογία

Στην παρούσα εργασία μελετώνται οι αυτοκτονίες και οι απόπειρες σε επίπεδο νομού, φύλου και ηλικίας με χρήση στατιστικής και χωρικής ανάλυσης (παραγωγή συνόλων, ποσοστών, δεικτών, χαρτών – σχετικές σθγκρίσεις).

Η βασική προσπάθεια κατά την προετοιμασία, εστιάστηκε στην ορθή διαχείριση των δεδομένων τα οποία ήταν πολλά και σχετίζονταν με πολλές χωρικές ενότητες (Νομοί). Έπρεπε να υπάρχει από την αρχή ταξινόμηση των δεδομένων, ανά πεδίο και αντικείμενο μελέτης, για τη διευκόλυνση της έρευνας. Από στατιστικής πλευράς, πέρα από τις απεικονίσεις – συγκρίσεις των πρωτογενών στοιχείων, δημιουργήθηκαν ορισμένοι δείκτες όπως ο αδρός δείκτης αυτοκτονιών και ο συντελεστής συμμετοχής, οι οποίοι πλαισιώνονται και απεικονίζονται πάντοτε με τους αντίστοιχους επεξεργασμένους (με επιμέρους ταξινομήσεις) χάρτες, για την υλοποίηση της χωρικής ανάλυσης του φαινομένου.

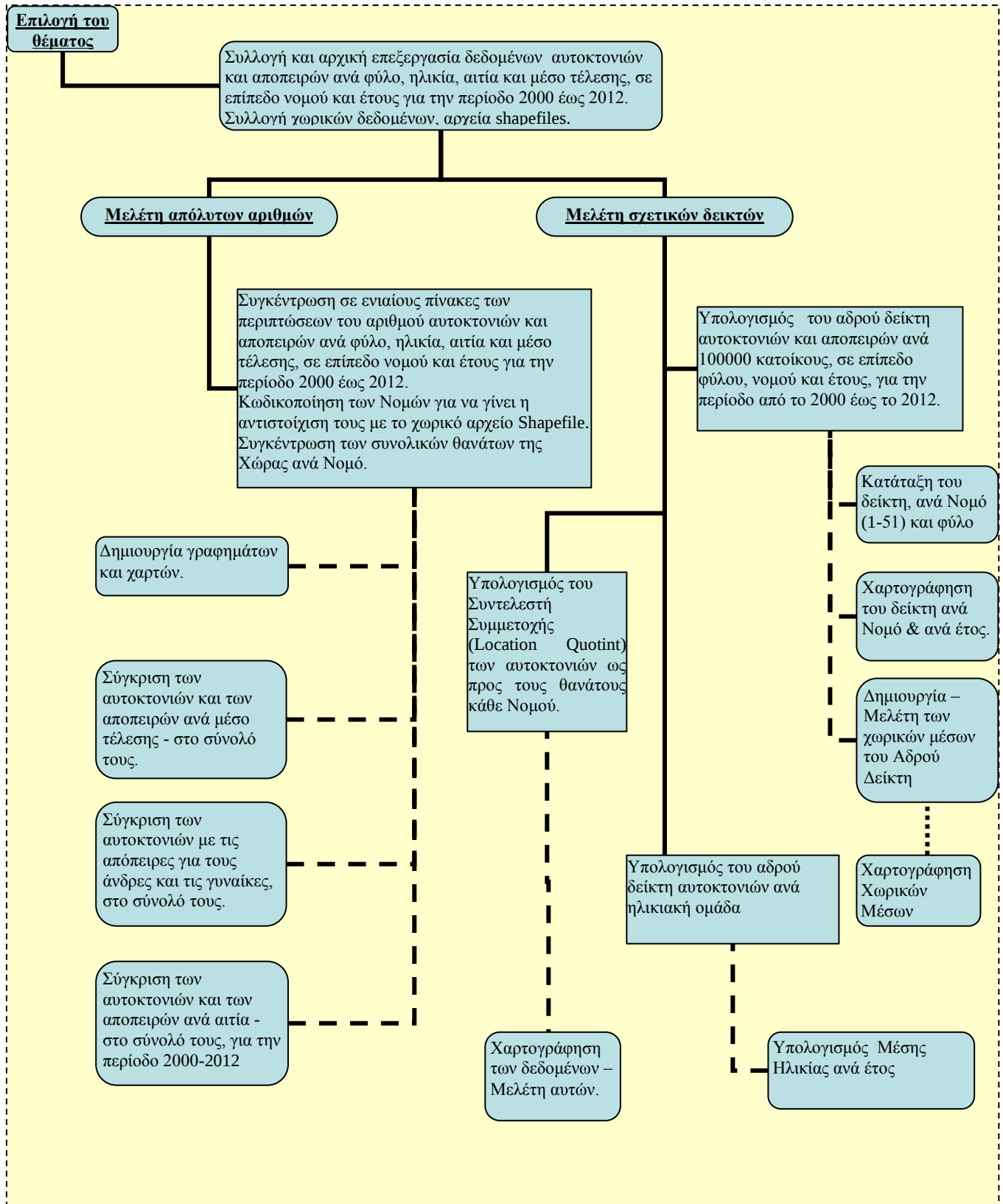
Η μελέτη του φαινομένου προσεγγίζεται με δύο τρόπους:

A) Πρώτον, μελετώνται οι απόλυτοι αριθμοί των αυτοκτονιών και των αποπειρών, οι οποίοι αναδεικνύουν τις περιοχές όπου ή συχνότητά τους είναι πιο έντονη.

B) Δεύτερον, μελετώνται οι σχετικοί δείκτες του φαινομένου (ανά 100000 κατοίκους) οι οποίοι αναδεικνύουν την ένταση του φαινομένου.

Συνοπτικά οι ενέργειες που ακολουθήθηκαν αποτυπώνονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 2. Βήματα – ενέργειες της εργασίας.

1.4. Προβλήματα κατά την εκπόνηση της εργασίας

Κατά τη διάρκεια συγγραφής της εργασίας αντιμετωπίστηκαν ορισμένα σημαντικά προβλήματα, τα οποία αρχικά δημιούργησαν εμπόδια και αμφιβολίες για την συνέχιση ή μη της ερευνητικής προσπάθειας. Τα δεδομένα της Δ-νσης Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας, ήταν καταγεγραμμένα σε επίπεδο νομού, με τη διαφορά ότι οι νομοί Έβρου, Αιτωλοακαρνανίας και Αττικής, χωρίζονταν σε επιμέρους περιφέρειες (Αλεξανδρούπολης – Ορεστιάδας, Αιτωλίας – Ακαρνανίας, επιμέρους Αστυνομικές Δ/σεις της ΓΑΔΑ). Για να υπάρχει ομοιότητα με γεωχωρικά δεδομένα (αρχεία shapefiles) της Ελλάδας, αλλά και με όλα τα υπόλοιπα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν, όπως για παράδειγμα ο πληθυσμός, έπρεπε οι περιφέρειες των ανωτέρω τριών Νομών να ενωθούν ανά νομό για όλα τα δεδομένα.

Τα δεδομένα της έρευνας, αντλήθηκαν από τη Δ/ση Πληροφορικής του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Η επιλογή αυτή έγινε, αφενός διότι αποτελούν δεδομένα τα οποία συνήθως δεν μελετώνται (καθώς προτιμώνται τα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής) και αφετέρου διότι πιθανόν θα περιελάμβαναν και ορισμένα περιστατικά αυτοκτονιών, τα οποία ίσως δεν δηλώνονταν ως τέτοια στην Ελληνική Στατιστική Αρχή. Επιπλέον τα δεδομένα της Ελληνικής Αστυνομίας συμπεριελάμβαναν και το έτος 2012 (πιο πρόσφατη περίοδος), ενώ της ΕΛ.ΣΤΑΤ αναφέρονταν έως το έτος 2011.

Συγκρίνοντας τις αυτοκτονίες που έχουν δημοσιοποιηθεί από την Ελληνική Στατιστική αρχή με τις αυτοκτονίες της Δ-νσης Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας, υπάρχουν διαφορές μεταξύ τους, σε κάθε έτος από το 2000 έως το 2011¹⁵.

Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα, σε οκτώ (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2006, 2007, 2010) από τα δώδεκα έτη της υπό μελέτης περιόδου, ο αριθμός των αυτοκτονιών της Δ-νσης Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας, είναι μεγαλύτερος από αυτόν της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Ιδιαίτερα κατά τα έτη 2000, 2001, 2002, οι αποκλίσεις είναι πολύ μεγάλες. Ίσως να επιβεβαιώνεται, για τα ανωτέρω έτη, η προαναφερόμενη υπόθεση περί ρεαλιστικότερης καταγραφής του φαινομένου από την Ελληνική Αστυνομία. Μάλιστα αν υποθεθεί ότι ορισμένες απόπειρες τελικά εξελίχθηκαν σε θανάτους, τότε ίσως οι αριθμοί της Αστυνομίας να ήταν ακόμη μεγαλύτεροι.

¹⁵ Τα δεδομένα της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2012, δεν έχουν ακόμη δημοσιοποιηθεί.

Πίνακας 1. Σύγκριση δεδομένων αυτοκτονιών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής & της Ελληνικής Αστυνομίας.

	Ελληνική Στατιστική Αρχή 16	Δ/ση Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας17		Διαφορά: (1) – (2) [Δεδομένα: Ελλην. Αστυν. – ΕΛ.ΣΤΑΤ.]
ΕΤΟΣ	Αυτοκτονίες (2)	Αυτοκτονίες (1)	Απόπειρες	Αυτοκτονίες
2000	382	497	254	115
2001	334	452	276	118
2002	323	464	239	141
2003	375	431	206	56
2004	353	398	224	45
2005	400	389	199	-11
2006	402	440	207	38
2007	328	337	208	9
2008	373	365	246	-8
2009	391	352	223	-39
2010	377	388	255	11
2011	477	353	324	-124
2012	Δεν υπάρχουν στοιχεία	415	348	

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας.

Έντονος προβληματισμός δημιουργήθηκε γύρω από τους αριθμούς αυτοκτονιών, που έχουν καταγραφεί κατά τα έτη 2005, 2008, 2009 και 2011, στα οποία οι αριθμοί της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής είναι μεγαλύτεροι από αυτούς της Ελληνικής Αστυνομίας. Κατά τα έτη 2005 και 2008 η μεταξύ τους διαφορά είναι πολύ μικρή. Ωστόσο το 2009 και ιδιαίτερα το 2011 η μεταξύ τους διαφορά είναι υψηλή. Μία πιθανή ερμηνεία για αυτό που συμβαίνει το 2011, είναι ότι σε αυτή τη χρονιά έχει καταγραφεί ο υψηλότερος αριθμός (324) αποπειρών (για την περίοδο 2000 – 2011). Ενδέχεται ορισμένες από αυτές τις απόπειρες να κατέληξαν σε θάνατο και έτσι να δηλώθηκε μεταγενέστερα στη ληξιαρχική πράξη, η αυτοκτονία, ως αιτία θανάτου.

Επιπλέον υπήρξαν προβληματισμοί για τη διάσταση που δίδεται από τα μέσα ενημέρωσης σχετικά με την αύξηση των αυτοκτονιών κατά το έτος 2011 (δεδομένα ΕΛ.ΣΤΑΤ.), συνεπεία της οικονομικής κρίσης. Ακόμη και αν ισχύει η εν λόγω συσχέτιση, αποδυναμώνεται εν μέρει, αν ληφθεί υπόψη ότι κατά τα έτη 2000, 2001, 2002, περίοδος πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες όπου ήταν διάχυτη η αίσθηση της οικονομικής ευημερίας της χώρας, ο αριθμός των αυτοκτονιών είναι εξίσου υψηλός, σύμφωνα με τα δεδομένα της Ελληνικής Αστυνομίας.

¹⁶ Με στοιχεία που προέρχονται από τα ληξιαρχεία.

¹⁷ Περιστατικά κατά τα οποία οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, διεξήγαγαν προανάκριση.

2. Στατιστική – Χωρική ανάλυση των αυτοκτονιών – αποπειρών στην Ελλάδα, για την περίοδο 2000 – 2012

2.1. Απόλυτα μεγέθη

2.1.1. Συνολικός αριθμός αυτοκτονιών και αποπειρών ανά φύλο - περίοδος 2000 έως 2012

Ο αριθμός τελεσθεισών αυτοκτονιών στην Ελλάδα έτσι όπως έχουν καταγραφεί από την Ελληνική Αστυνομία για την περίοδο 2000-2012 (σύμφωνα με τις παραμέτρους που έχουν περιγραφεί παραπάνω), αντιστοιχεί σε 5.281 συμβάντα, ενώ τη δεκαετία 1990-1999 ο αριθμός αυτός αντιστοιχούσε σε 4.160 συμβάντα. Σε ποσοστό 78,3% οι αυτοκτονίες τελούνται από άνδρες (4.134) ενώ μόλις 21,7% τελείται από γυναίκες (1.147).

Ο αριθμός των αποπειρών αυτοκτονιών στην Ελλάδα κατά την ίδια περίοδο αντιστοιχεί σε 3.209 συμβάντα, ενώ τη δεκαετία 1990 – 1999, ο αριθμός αυτός αντιστοιχούσε σε 2.356 συμβάντα. Σε ποσοστό 50,2% οι απόπειρες αυτοκτονίας τελούνται από άνδρες (1.612) ενώ το υπόλοιπο 49,8% τελείται από γυναίκες (1.597).

Πίνακας 2. Αυτοκτονίες – απόπειρες, ανδρών – γυναικών, σύνολα (2000-2012).

ΕΤΟΣ	Αυτοκτονίες	Άνδρες	Γυναίκες	Απόπειρες	Άνδρες	Γυναίκες
2000	497	357	140	254	127	127
2001	452	358	94	276	137	139
2002	464	359	105	239	119	120
2003	431	327	104	206	92	114
2004	398	298	100	224	106	118
2005	389	310	79	199	83	116
2006	440	331	109	207	97	110
2007	337	257	80	208	116	92
2008	365	278	87	246	116	130
2009	352	296	56	223	125	98
2010	388	330	58	255	130	125
2011	353	292	61	324	183	141
2012	415	341	74	348	181	167
Σύνολο	5281	4134	1147	3209	1612	1597

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας.

Από τα παραπάνω στοιχεία (πίνακας 2) προκύπτει ότι για την περίοδο 2000-2012, σε κάθε 10 αυτοκτονίες οι 8 περίπου τελούνται από άνδρες και οι 2 από γυναίκες, ενώ στις απόπειρες η αναλογία είναι περίπου 1:1. Συμπεραίνεται ότι οι απόπειρες των ανδρών είναι πιο αποτελεσματικές από τις γυναίκες.

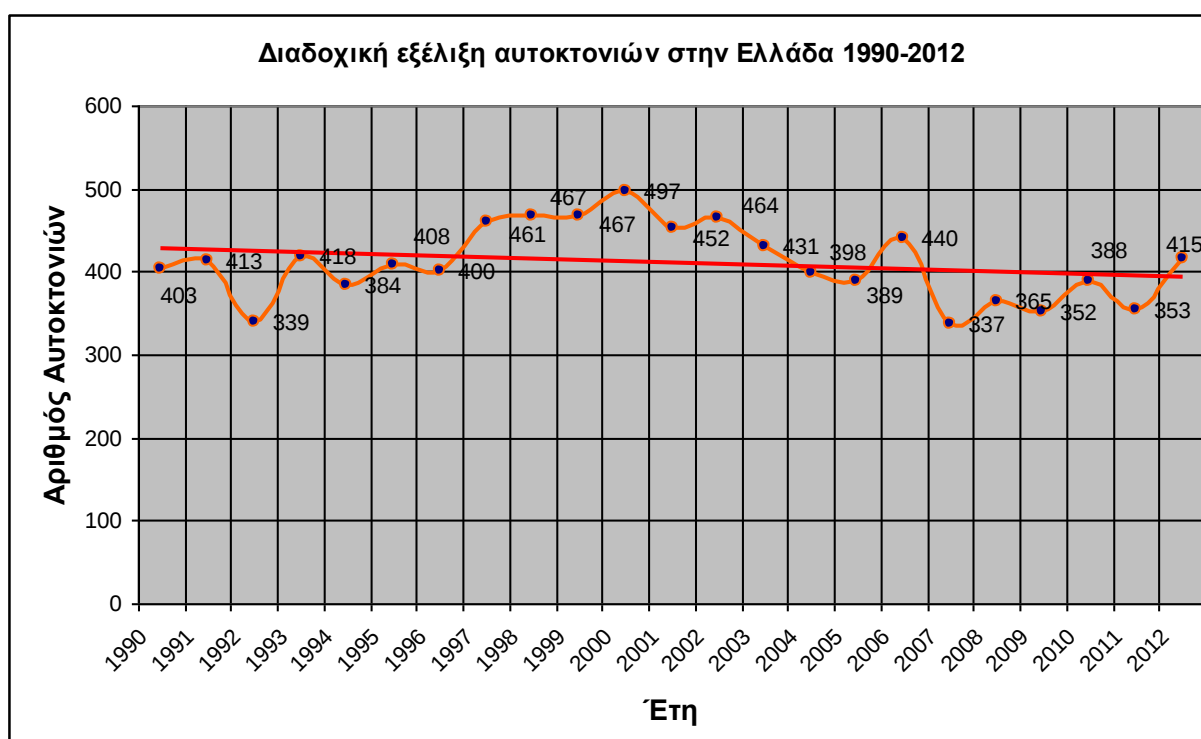
Το παραπάνω εύρημα επιβεβαιώνεται από τη σχετική βιβλιογραφία καθώς σύγχρονες έρευνες διαπιστώνουν ότι υψηλότερα ποσοστά θανάτων από αυτοκτονία, με πιο βίαιους τρόπους, σημειώνονται στους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες^{18,19}.

Επιπλέον η σχετική βιβλιογραφία περιγράφει ότι οι γυναίκες φαίνεται να επιχειρούν πιο συχνά αυτοκτονία αλλά με πιο ήπιους τρόπους, επιβιώνοντας τελικά σε μεγαλύτερο ποσοστό²⁰.

2.1.2. Αυτοκτονίες και Απόπειρες κατά την περίοδο 1990 έως 2012

Αν και η περίοδος αναφοράς της μελέτης, είναι το διάστημα από το 2000 έως το 2012 προκειμένου να υπάρχει μία καλύτερη και γενικότερη εικόνα του φαινομένου των αυτοκτονιών στην Ελλάδα, δημιουργήθηκε το κάτωθι γράφημα το οποίο περιλαμβάνει και την προηγούμενη δεκαετία (1990- 1999).

Γράφημα 1. Διαχρονική εξέλιξη αυτοκτονιών στην Ελλάδα, 1990-2012.

Πηγή: Στατιστική επιθερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Από το 1990 έως το 2012 οι τιμές των αυτοκτονιών κυμαίνονται μεταξύ 337 (ολικό ελάχιστο – έτος 2007) έως 497 (ολικό μέγιστο – έτος 2001). Η διάμεσος των τιμών για αυτήν την περίοδο είναι 408, η μέση τιμή τους περίπου 410 και το εύρος των τιμών τους είναι 160.

¹⁸ <http://sciencearchives.wordpress.com/2010/03/16/%CE%AF-2/>, Ειρήνη Τζελέπη, Συμβουλευτική Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπεύτρια

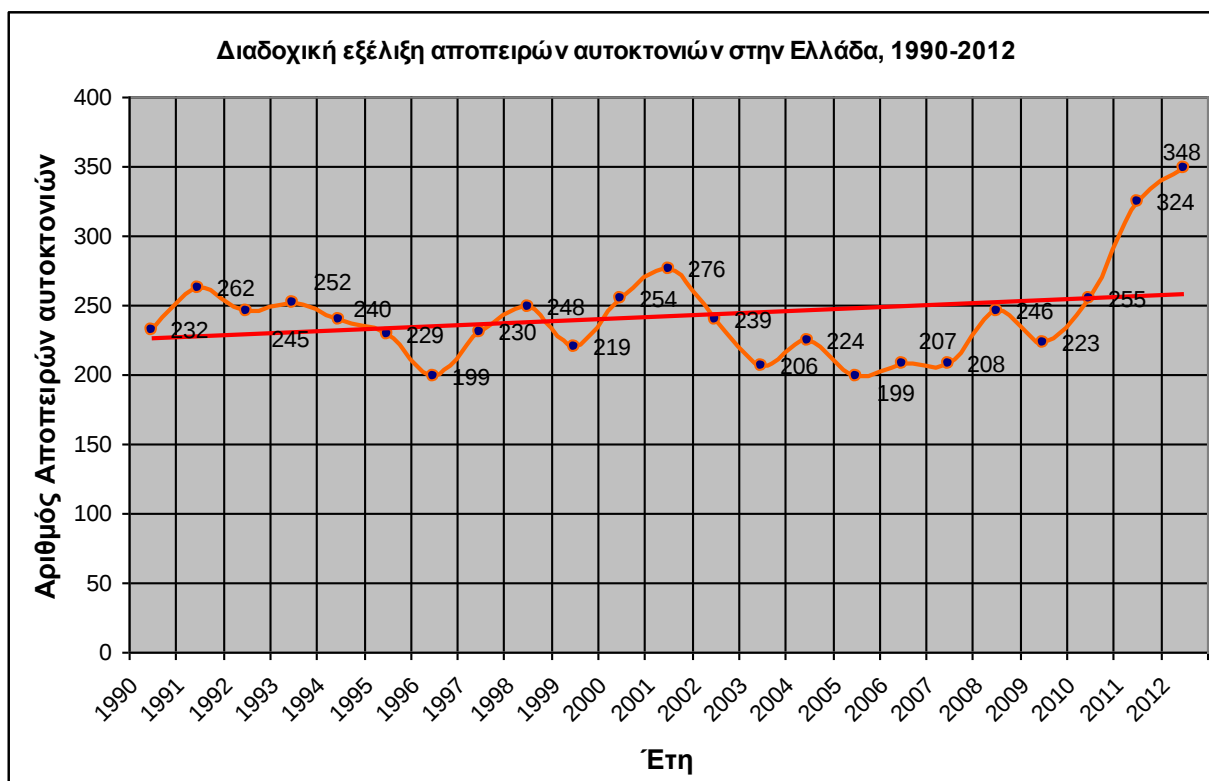
¹⁹ <http://e-psychology.gr/grief-depression/526-autoktonia>, Στέφανος Σταυρινός, Απόφοιτος Ψυχολογίας Pgd Ψυχολογίας της Υγείας, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας ? Εκπαιδευόμενος Συστημικός & Οικογενειακός Θεραπευτής

²⁰ <http://sciencearchives.wordpress.com/2010/03/16/%CE%AF-2/>, Ειρήνη Τζελέπη, Συμβουλευτική Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπεύτρια

Παρατηρείται ότι, τα τελευταία 22 έτη οι τιμές των αυτοκτονιών κυμαίνονται με περιοδικές αυξομειώσεις, γύρω από τις 400 ετησίως, ενώ η τάση τους βαίνει ελαφρώς μειούμενη.

Δημιουργήθηκε ένα αντίστοιχο γράφημα για την περίοδο 1990 και για τις απόπειρες, το οποίο απεικονίζεται ως ακολούθως:

Γράφημα 2. Διαχρονική εξέλιξη των αποπειρών αυτοκτονιών στην Ελλάδα, 1990-2012.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Από το 1990 έως το 2012, οι τιμές των αποπειρών κυμαίνονται μεταξύ 199 (ολικό ελάχιστο – έτη 1996 & 2005) και 348 (ολικό μέγιστο – έτος 2012). Η διάμεσος των τιμών για αυτήν την περίοδο είναι 239, η μέση τιμή τους 242 και το εύρος των τιμών 149. Μέχρι και το έτος 2010 οι τιμές των αποπειρών κυμαίνονταν γύρω από τις 240 περίπου με περιοδικές σχετικά μικρές αυξομειώσεις. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως για πρώτη φορά οι απόπειρες έχουν ξεπεράσει τις 300 κατά τα τελευταία δύο έτη (2011 και 2012). Η τάση των τιμών είναι αυξανόμενη.

Όπως ήταν αναμενόμενο οι περισσότερες αυτοκτονίες έχουν λάβει χώρα στην Αττική (1606) και έπεται ο νομός Θεσσαλονίκης (480). Ενδεικτικά οι δέκα πρώτοι νομοί σε συμβάντα αυτοκτονιών παρουσιάζονται στον πίνακα 3. Μετά την Αττική και τη Θεσσαλονίκη ακολουθούν οι Νομοί Ηρακλείου, Εύβοιας, Μεσσηνίας, Ηλείας, Σερρών, Αχαΐας, Ιωαννίνων, Αιτωλοακαρνανίας. Ως πρώτο σχόλιο αναφέρεται ότι ο νομός Αχαΐας μολονότι είναι τρίτος σε πληθυσμό στη Χώρα μετά την Αττική και τη Θεσσαλονίκη, βρίσκεται στη 8^η θέση στις αυτοκτονίες.

Πίνακας 3. Σύνολα αυτοκτονιών, δέκα πρώτοι Νομοί, 2000-2012.

α/α	Νομός	Σύνολο αυτοκτονιών
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	1606
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	480
3	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	175
4	ΕΥΒΟΙΑΣ	157
5	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	119
6	ΗΛΕΙΑΣ	114
7	ΣΕΡΡΩΝ	114
8	ΑΧΑΪΑΣ	112
9	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	111
10	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	108

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Συνεχίζοντας, δημιουργήθηκε ο ακόλουθος χάρτης που απεικονίζει το συνολικό αριθμό αποπειρών αυτοκτονιών, ανά νομό, για την περίοδο 2000-2012.

Χάρτης 3. Σύνολα αποπειρών ανά Νομό, για την περίοδο 2000-2012.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Και σε αυτήν την περίπτωση οι περισσότερες απόπειρες έχουν λάβει χώρα στην Αττική (837) και έπεται ο νομός Θεσσαλονίκης (421), γεγονός αναμενόμενο λόγω της μεγάλης πληθυσμιακής συγκέντρωσης στους Νομούς αυτούς. Ενδεικτικά οι δέκα πρώτοι νομοί σε συμβάντα αποπειρών παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα 4. Μετά την Αττική και τη Θεσσαλονίκη έπονται οι Νομοί Κιλίκης, Σερρών, Καβάλας, Αιτωλοακαρνανίας, Σάμου,

Ιωαννίνων, Ηλείας, Πέλλας. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι απουσιάζουν από την πρώτη δεκάδα, οι Νομοί Αχαΐας, Λάρισας, Ηρακλείου, οι οποίοι έχουν μεγάλο πληθυσμό. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός πως στην τρίτη θέση βρίσκεται ο Νομός Κιλκίς (ένας νομός με πληθυσμό 98.906 κατοίκους – απογραφή 2011²¹) ενώ πολύ υψηλή θέση στην κατάταξη κατέχει και ο Νομός Σάμου, του οποίου ο πληθυσμός είναι περίπου 42.000 κάτοικοι (Π.Ε. Ικαρίας: 12.279 κάτοικοι, Π.Ε. Σάμου: 30.101 κάτοικοι – απογραφή 2011²²). Μία πιθανή ερμηνεία για τα υψηλά απόλυτα μεγέθη που καταγράφονται στους δύο αυτούς Νομούς, θα μπορούσε να αναζητηθεί στο γεγονός ότι εδράζουν εκεί μεγάλες στρατιωτικές μονάδες με αυξημένο αριθμό υπηρετούντων (φαντάρων) σε αυτές. Ωστόσο αυτή η υπόθεση τίθεται αυτόματα σε αμφισβήτηση καθώς οι Νομοί Έβρου, Δωδεκανήσου, Λέσβου έχουν επίσης πολλές στρατιωτικές μονάδες, αλλά πολύ λιγότερες απόπειρες. Η βιβλιογραφία αναφέρει ότι οι αυτοκτονίες είναι μία από τις συνηθισμένες αιτίες θανάτου των ατόμων της στρατεύσιμης ηλικίας²³.

Πίνακας 4. Δέκα πρώτοι Νομοί στις απόπειρες.

α/α	Νομός	Σύνολο αποπειρών
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	837
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	421
3	ΚΙΛΚΙΣ	145
4	ΣΕΡΡΩΝ	131
5	ΚΑΒΑΛΑΣ	115
6	ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	110
7	ΣΑΜΟΥ	109
8	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	95
9	ΗΛΕΙΑΣ	86
10	ΠΕΛΛΑΣ	71

Πηγή: Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

²¹ http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/General/NWS_CENSUS_310712_GR.pdf

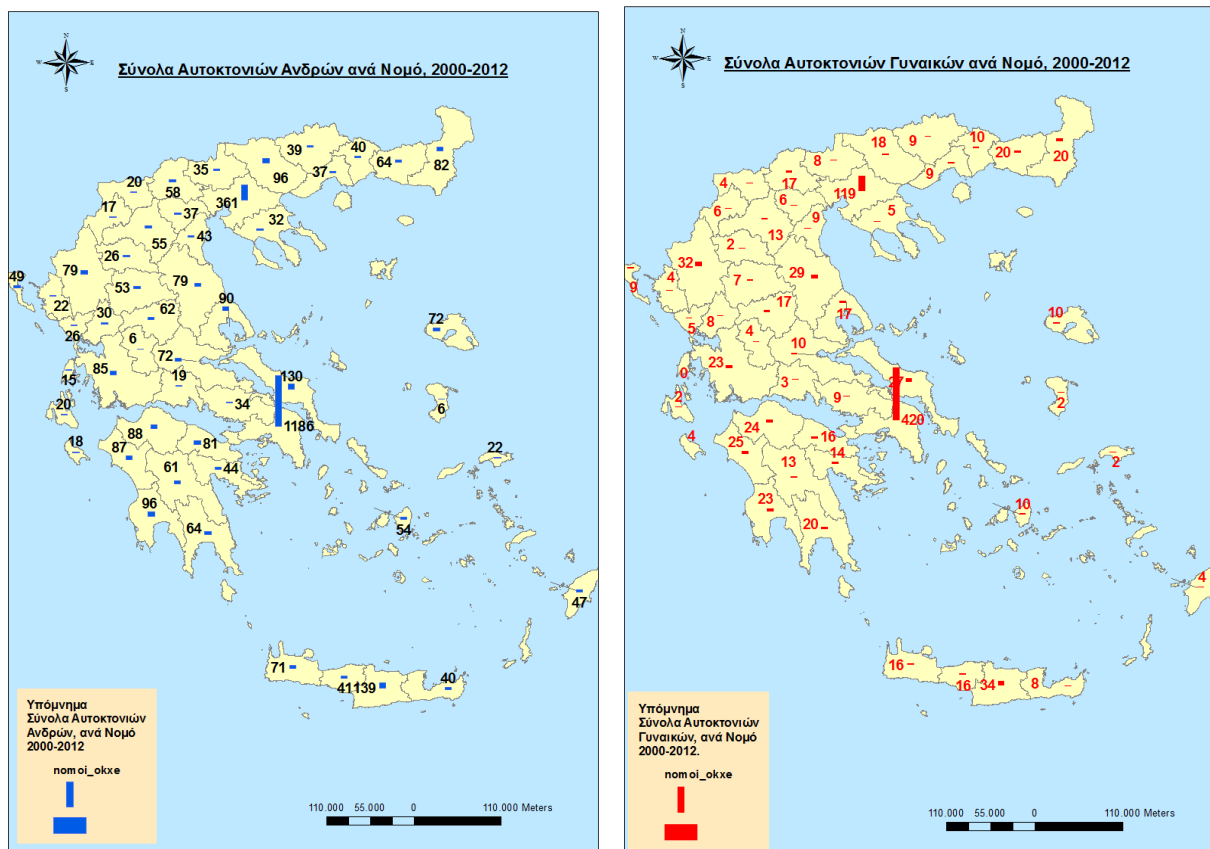
²² Ομοίως.

²³ Παππάς, Ευάγγελος (1999, *Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων*), Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας

2.1.4. Αυτοκτονίες - Απόπειρες ανά φύλο

Ο ακόλουθοι χάρτες, αποτυπώνουν το σύνολο των αυτοκτονιών ανά φύλο. Σε κανένα νομό της Ελλάδας οι αυτοκτονίες των γυναικών δεν ξεπερνούν αυτές των ανδρών. Μάλιστα υπάρχει και μια περίπτωση, αυτή του Νομού Λευκάδας όπου καθ' όλη την περίοδο δεν αυτοκτόνησε καμία γυναίκα.

Ομάδα Χαρτών 4. Σύνολα αυτοκτονιών, ανά φύλλο και ανά νομό, 2000-2012.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι δέκα πρώτοι νομοί σε αυτοκτονίες κατά την περίοδο 2000-2012, ανά φύλο. Μετά τις τρεις πρώτες θέσεις οι οποίες καταλαμβάνονται από τους Νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης και Ηρακλείου, ακολουθείται διαφορετική κατανομή στην κατάταξη ανάλογα με το φύλο.

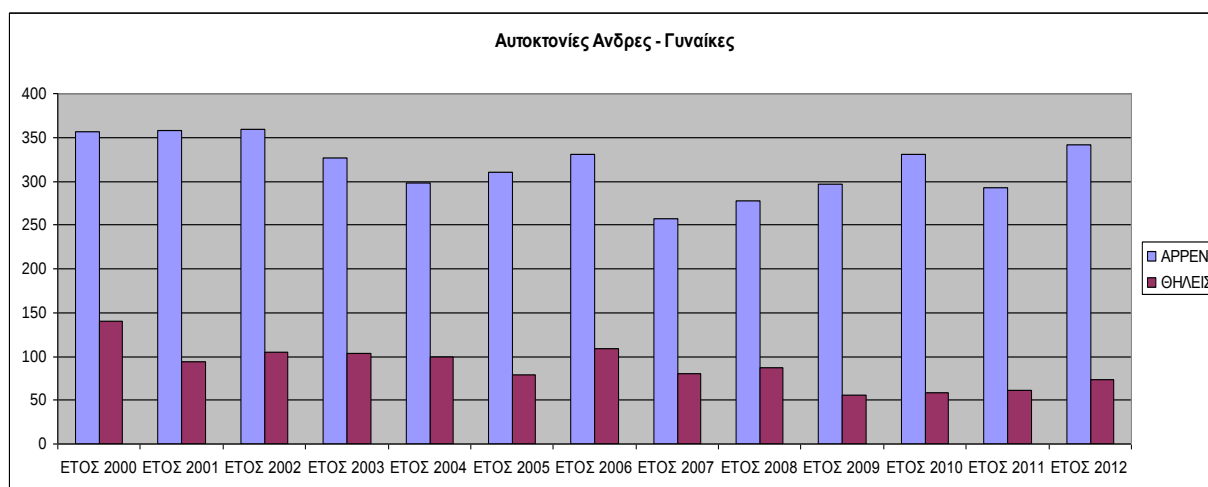
Πίνακας 5. Δέκα πρώτοι Νομοί σε αυτοκτονίες ανδρών και γυναικών.

α/α	Ανδρες		Γυναίκες	
	Νομός	Σύνολο Αυτοκτ.	Νομός	Σύνολο Αυτοκτ.
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	1186	ΑΤΤΙΚΗΣ	420
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	361	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	119
3	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	139	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	34
4	ΕΥΒΟΙΑΣ	130	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	32
5	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	96	ΛΑΡΙΣΑΣ	29
6	ΣΕΡΡΩΝ	96	ΕΥΒΟΙΑΣ	27
7	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	90	ΗΛΕΙΑΣ	25
8	ΑΧΑΪΑΣ	88	ΑΧΑΪΑΣ	24
9	ΗΛΕΙΑΣ	87	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	23
10	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	85	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	23

Πηγή: Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Για την απόκτηση πληρέστερης εικόνας ανά έτος, αναφορικά με τη σύγκριση των αυτοκτονιών ανά φύλο, δημιουργήθηκε το ακόλουθο γράφημα. Είναι εμφανής η διαφορά ανδρών και γυναικών που αυτοκτονούν, σε όλα τα έτη. Επίσης εμφανείς είναι και οι αυξομειώσεις ανά έτος με τους άνδρες αυτόχειρες να κυμαίνονται μεταξύ 250 – 350 κατά τη διάρκεια της περιόδου και τις γυναίκες μεταξύ 50 – 150, περίπου.

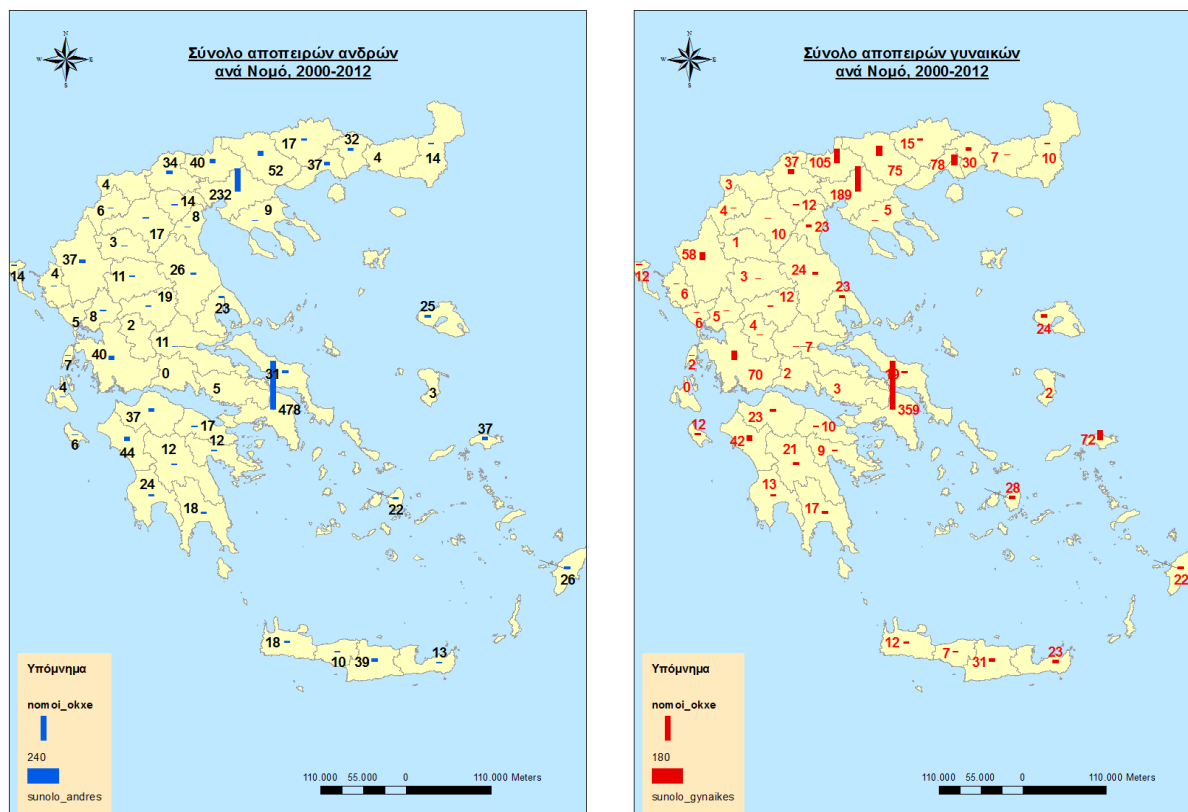
Γράφημα 3. Αυτοκτονίες ανδρών – γυναικών.

Πηγή: Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Στους ακόλουθους χάρτες απεικονίζονται οι απόπειρες ανά φύλο. Σε αυτήν την περίπτωση η εικόνα διαφοροποιείται σε σχέση με τις αυτοκτονίες. Συνολικά σε σύνολο 51 Νομών της χώρας, στους 31 εξ' αυτών οι απόπειρες των ανδρών είναι περισσότερες από τις γυναίκες και σε 20 νομούς, συμβαίνει το αντίθετο.

Χάρτης 5. Σύνολα αποπειρών (και ποσοστό), ανά φύλλο και ανά νομό, 2000-2012,

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι δέκα πρώτοι νομοί σε απόπειρες κατά την περίοδο 2000-2012, ανά φύλο. Μετά τις δύο πρώτες θέσεις οι οποίες καταλαμβάνονται από τους Νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης, ακολουθείται διαφορετική κατανομή στην κατάταξη των Νομών. Έτσι από την πλευρά των ανδρών υψηλός αριθμός αποπειρών αυτοκτονίας έχει καταγραφεί διαδοχικά στους Νομούς Σερρών, Ηλείας, Αιτωλίας, Ακαρνανίας, Κιλκίς, Ηρακλείου, Αχαΐας, Ιωαννίνων και Καβάλας και από την πλευρά των γυναικών τις υψηλότερες θέσεις καταλαμβάνουν διαδοχικά οι Νομοί Κιλκίς, Καβάλας, Σερρών, Σάμου, Αιτωλ/νίας, Ιωαννίνων, Ηλείας και Πέλλας.

Πίνακας 6. Δέκα πρώτοι Νομοί σε απόπειρες ανδρών και γυναικών.

α/α	Άνδρες		Γυναίκες	
	Νομός	Σύνολο Αποπειρών	Νομός	Σύνολο Αποπειρών
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	478	ΑΤΤΙΚΗΣ	359
2	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	232	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	189
3	ΣΕΡΡΩΝ	52	ΚΙΛΚΙΣ	105
4	ΗΛΕΙΑΣ	44	ΚΑΒΑΛΑΣ	78
5	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	40	ΣΕΡΡΩΝ	75
6	ΚΙΛΚΙΣ	40	ΣΑΜΟΥ	72
7	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	39	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	70
8	ΑΧΑΪΑΣ	37	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	58
9	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	37	ΗΛΕΙΑΣ	42
10	ΚΑΒΑΛΑΣ	37	ΠΕΛΛΑΣ	37

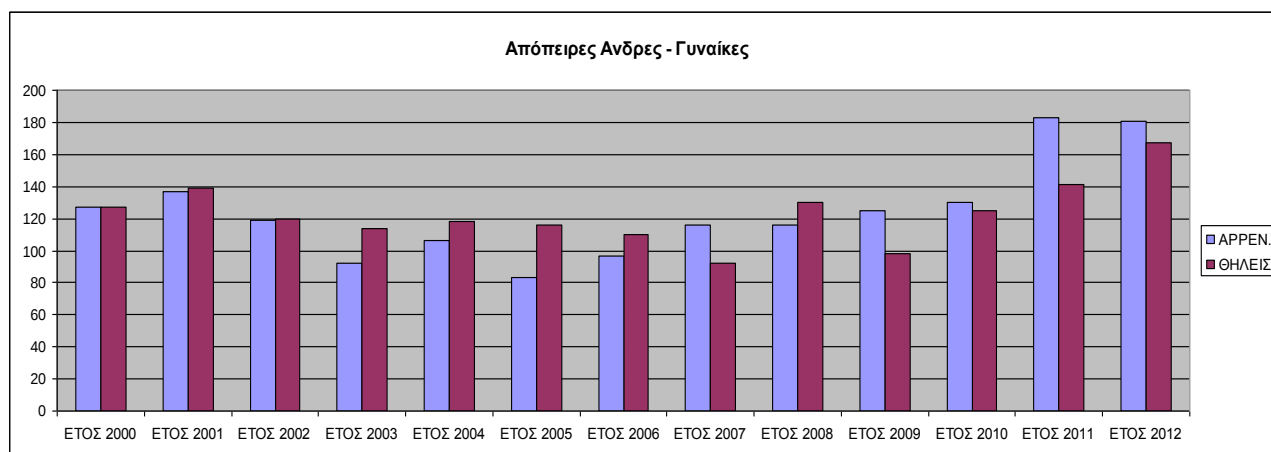
Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ως πρώτο σχόλιο αναφέρεται ο υψηλός αριθμός αποπειρών γυναικών στο Νομό Κιλκίς, όπου κατά μέσο όρο λαμβάνουν χώρα 8 απόπειρες (γυναικών) ανά έτος. Στον ίδιο Νομό οι απόπειρες των ανδρών είναι συνολικά 40. Εξίσου σημαντικός είναι ο αριθμός των αποπειρών γυναικών στο Νομό Σάμου, όπου κατά μέσο όρο λαμβάνουν χώρα περίπου 5 απόπειρες ανά έτος, πολύ υψηλός αριθμός για τα πληθυσμιακά δεδομένα του Νομού. Ένα κοινό μεταξύ των δύο αυτών Νομών είναι ότι αποτελούν μεθοριακούς Νομούς.

Υψηλοί είναι οι αριθμοί των αποπειρών γυναικών στους Νομούς Καβάλας και Σερρών, οι οποίοι ωστόσο έχουν μεγαλύτερους πληθυσμούς.

Μία πιο σαφή εικόνα, για τη σχέση των αποπειρών αυτοκτονιών μεταξύ των δύο φύλων, δείχνει το ακόλουθο γράφημα, το οποίο παρουσιάζει τις τιμές ανά έτος. Κατά τα έτη 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 και 2008, στο σύνολο της χώρας, οι γυναίκες επιχειρούν περισσότερες απόπειρες αυτοκτονίας από ότι οι άνδρες. Στα υπόλοιπα έτη υπερτερούν οι άνδρες αλλά γενικά οι μεταξύ τους διαφορές, ανά έτος, δεν είναι υψηλές. Επιπλέον αν παρατηρηθούν οι απόπειρες και για τα δύο φύλα από το 2009 και έπειτα διαπιστώνεται μία αυξητική τάση, η οποία είναι ιδιαίτερα υψηλή στους άνδρες μεταξύ των ετών 2010 και 2011 και πολύ υψηλή στις γυναίκες μεταξύ των ετών 2011 και 2012.

Γράφημα 4. Απόπειρες ανδρών – γυναικών, ανά έτος.

Πηγή: Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.1.5. Η παράμετρος της ηλικίας

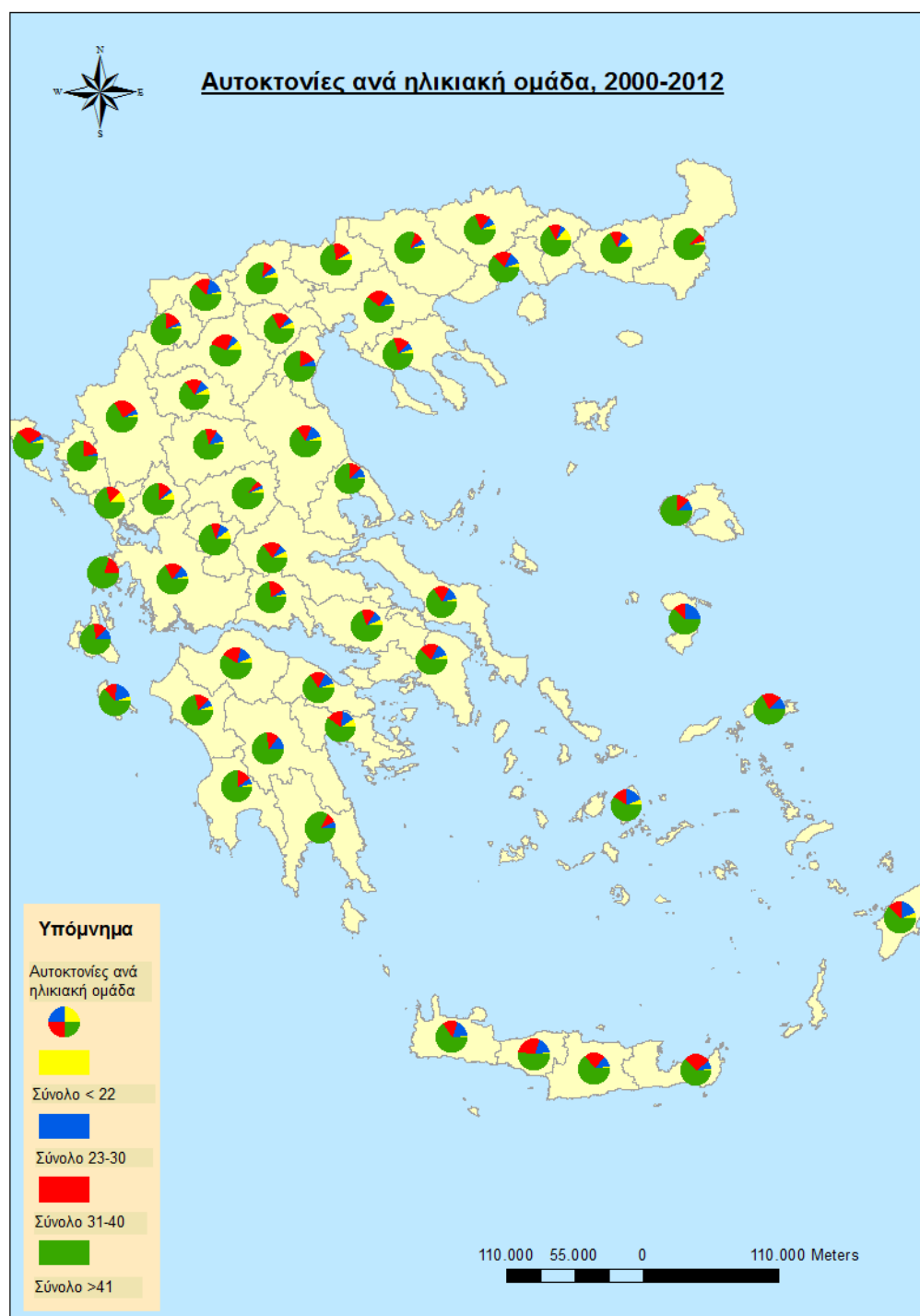
Η Δ-νση Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας, κατατάσσει τις αυτοκτονίες και τις απόπειρες σε τέσσερις κατηγορίες, ως προς την ηλικία των ατόμων που τις επιχειρούν²⁴. Η πρώτη περιλαμβάνει τα άτομα που έχουν ηλικία έως 22 ετών, η δεύτερη από 23 έως 30 ετών, η τρίτη από 31 έως 40 ετών και η τέταρτη από 41 και πάνω.

Συγκεντρώθηκαν όλα τα δεδομένα ανά νομό και δημιουργήθηκε ο ακόλουθος χάρτης, ο οποίος απεικονίζει σε κυκλικό διάγραμμα, ανά Νομό, το ποσοστό κατανομής των αυτοκτονιών, ανά ηλικιακή ομάδα. Το πράσινο χρώμα ανήκει στην κατηγορία πάνω από 41 ετών, η οποία κατέχει την πρώτη θέση σε όλους τους νομούς. Το κόκκινο χρώμα αποτυπώνει τη δεύτερη κατηγορία 31-40 ετών, η οποία κατέχει τη δεύτερη θέση σχεδόν σε όλους τους νομούς πλην έξι εξ' αυτών (Χανίων, Κυκλάδων, Τρικάλων, Ζακύνθου, Αρκαδίας, Δωδεκανήσου), οι οποίοι κατέχουν την τρίτη θέση. Η τρίτη ομάδα 23-30 ετών απεικονίζεται με μπλε χρώμα και στους περισσότερους Νομούς καταλαμβάνει την τρίτη θέση ως ποσοστό κάλυψης του κάθε κυκλικού διαγράμματος, πλην των προαναφερόμενων έξι Νομών, οι οποίοι κατέχουν τη δεύτερη θέση, καθώς και των Νομών Έβρου, Καρδίτσας, Κοζάνης, Ξάνθης Πρέβεζας, Ροδόπης, η οποίοι κατέχουν τη τέταρτη θέση. Τέλος με κίτρινο χρώμα απεικονίζεται η ηλικιακή ομάδα έως 22 ετών η οποία και καταλαμβάνει στους περισσότερους Νομούς την τελευταία θέση, πλην των Νομών Έβρου, Καρδίτσας, Κοζάνης, Ξάνθης Πρέβεζας, Ροδόπης (οι οποίοι κατέχουν την τρίτη θέση).

Επίσης η ηλικιακή ομάδα άνω των 41 ετών ξεπερνά σε κάθε Νομό το σύνολο των τριών υπολοίπων κατηγοριών αν αθροιστούν.

²⁴ Δεν περιλαμβάνεται ο διαχωρισμός ανά φύλο.

Χάρτης 6. Αυτοκτονίες ανά ηλικιακή ομάδα.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ενδεικτικά παρουσιάζεται ο ακόλουθος πίνακας με τους 10 πρώτους Νομούς σε κάθε ηλικιακή κατηγορία. Σε κάθε κατηγορία οι δύο πρώτες θέσεις ανήκουν στην Αττική και τη Θεσσαλονίκη, ωστόσο οι υπόλοιπες θέσεις διαφοροποιούνται ανά ηλικιακή ομάδα. Έτσι στην τρίτη θέση, για παράδειγμα στην κατηγορία κάτω των 22, βρίσκεται ο Νομός Ροδόπης (αρκετά υψηλός αριθμός), στην ηλικιακή ομάδα 22-30, βρίσκεται ο Νομός Εύβοιας και στις ομάδες 31-40 και άνω των 41, βρίσκεται ο Νομός Ηρακλείου.

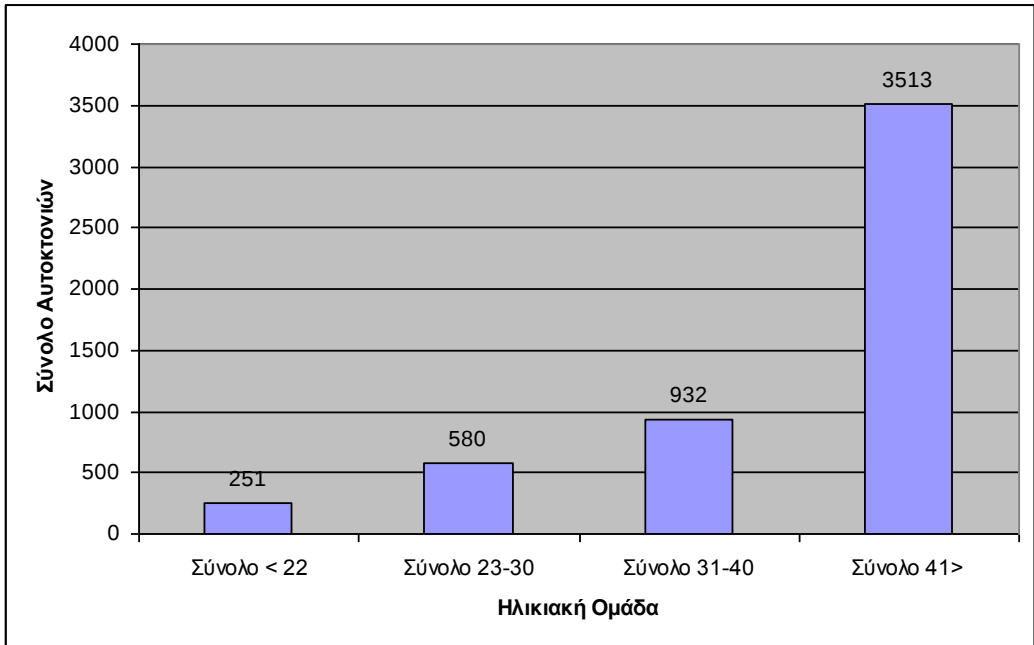
Πίνακας 7. Κατάταξη των Νομών, με βάση τις αυτοκτονίες ανά ηλικιακή κατηγορία.

α/α	Ηλικία <22		Ηλικία 22-30		Ηλικία 31-40		Ηλικία 41>	
	Νομός	Σύν. Αυτοκ.	Νομός	Σύν. Αυτοκ.	Νομός	Σύν. Αυτοκ.	Νομός	Σύν. Αυτοκ.
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	80	ΑΤΤΙΚΗΣ	210	ΑΤΤΙΚΗΣ	310	ΑΤΤΙΚΗΣ	1006
2	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	21	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	55	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	113	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	291
3	ΡΟΔΟΠΗΣ	9	ΕΥΒΟΙΑΣ	20	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	36	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	114
4	ΚΟΖΑΝΗΣ	8	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	20	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	27	ΕΥΒΟΙΑΣ	105
5	ΑΧΑΪΑΣ	7	ΑΧΑΪΑΣ	16	ΕΥΒΟΙΑΣ	25	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	91
6	ΕΥΒΟΙΑΣ	7	ΛΑΡΙΣΑΣ	15	ΑΧΑΪΑΣ	22	ΕΒΡΟΥ	89
7	ΞΑΝΘΗΣ	7	ΧΑΝΙΩΝ	15	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	19	ΣΕΡΡΩΝ	89
8	ΗΛΕΙΑΣ	6	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	13	ΗΛΕΙΑΣ	17	ΗΛΕΙΑΣ	82
9	ΛΑΡΙΣΑΣ	6	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	13	ΚΟΖΑΝΗΣ	16	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	79
10	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	6	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	13	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	16	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	75

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Συγκεντρώνοντας όλες τις αυτοκτονίες ανά ηλικιακή ομάδα, δημιουργήθηκε το ακόλουθο γράφημα. Ωστόσο αυτό το γράφημα έχει την αδυναμία ότι συγκεντρώνει στην τελευταία κατηγορία άνω των 41, τις περισσότερες αυτοκτονίες χωρίς να δίδεται σαφή εικόνα για την επί μέρους ηλικιακή κατανομή των αυτοκτονιών.

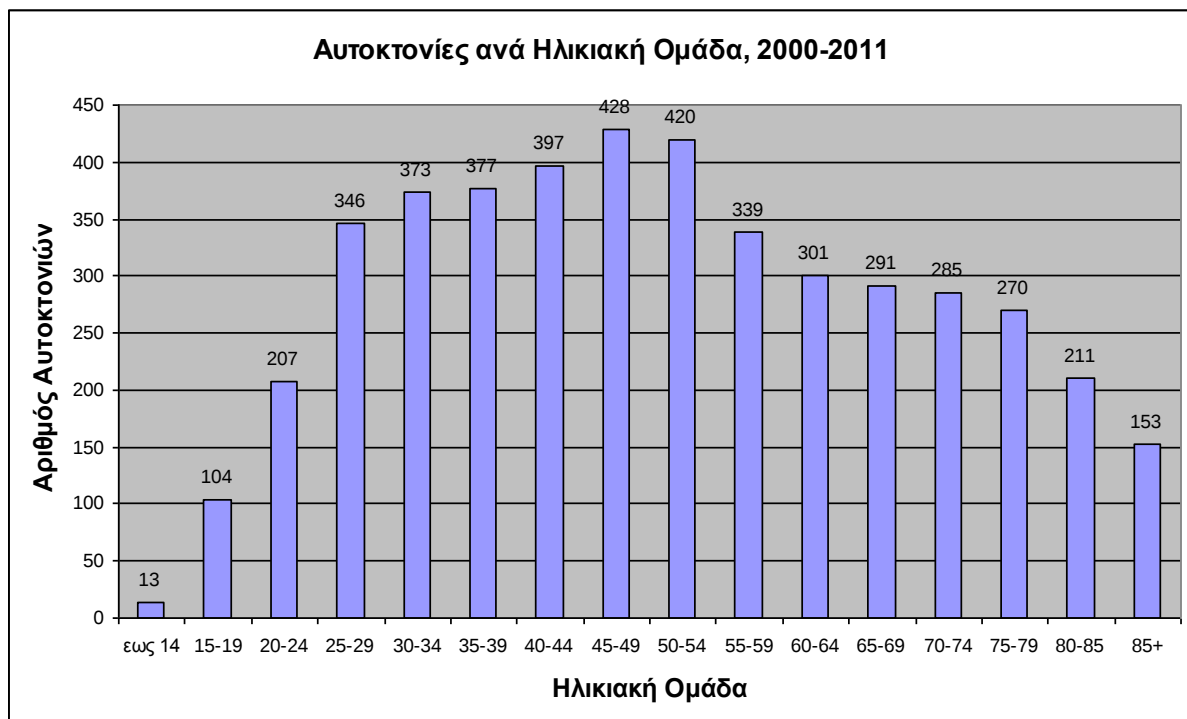
Γράφημα 5. Αυτοκτονίες ανά ηλικία.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Για να αντιμετωπιστεί αυτή η αδυναμία και να υπάρχει μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την ηλικιακή κατανομή των αυτοκτονιών την περίοδο μελέτης (2000-2011²⁵) χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) τα οποία είναι πολύ πιο αναλυτικά ως προς την ηλικιακή κατανομή. Κατόπιν σχετικής μελέτης και επεξεργασίας των δεδομένων²⁶ της ΕΛ.ΣΤΑΤ. δημιουργήθηκε το ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 6²⁷. Αυτοκτονίες ανά ηλικιακή ομάδα – ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Ιδία επεξεργασία.

Το παραπάνω γράφημα δείχνει ότι για την χρονική περίοδο 2000 έως 2011 οι άνθρωποι που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 45-49 ετών είναι αυτοί που έχουν πραγματοποιήσει τις περισσότερες αυτοκτονίες. Ακολουθούν, αυτοί που ανήκουν διαδοχικά στις κατηγορίες 50-54, 40-44, 35-39, 30-34, 25-29, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, 75-79, 80-85, 20-24, 85+, 15-19 και έως 14 ετών.

Συνεχίζοντας την σύντομη επεξεργασία των δεδομένων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. δημιουργήθηκε το ακόλουθο γράφημα το οποίο δείχνει τη μέση ηλικία²⁸ ανά έτος. Η ελάχιστη μέση ηλικία παρατηρήθηκε το έτος 2000 και ήταν 48,6 έτη ενώ η μέγιστη το έτος 2010 και ήταν 52,5 έτη. Η μέση ηλικία των αυτοκτονιών όλης της περιόδου είναι τα 50,9 έτη.

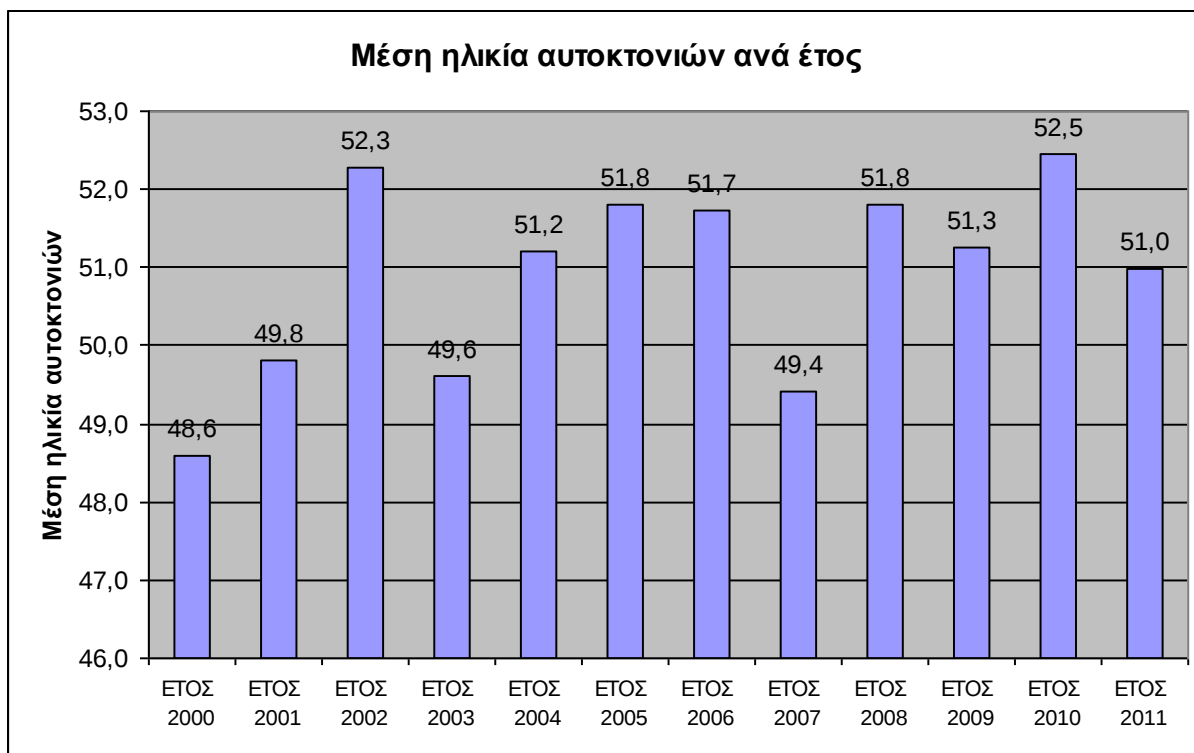
²⁵ Για το έτος 2012 δεν έχουν δημοσιοποιηθεί τα δεδομένα της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

²⁶ http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A1605&r_param=SPO09&y_param=TS&mytabs=0

²⁷ Δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας - <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

²⁸ Υπολογίστηκε με τον εξής τρόπο. Βρίσκουμε τη διάμεσο κάθε ηλικιακής ομάδας και την πολλαπλασιάζουμε με τις αυτοκτονίες κάθε ηλικιακής ομάδας. Έπειτα αθροίζονται αυτοί οι αριθμοί και το άθροισμά τους διαιρείται με το συνολικό αριθμό των αυτοκτονιών ανά έτος.

Γράφημα 7. Μέση ηλικία αυτοκτονιών ανά έτος.

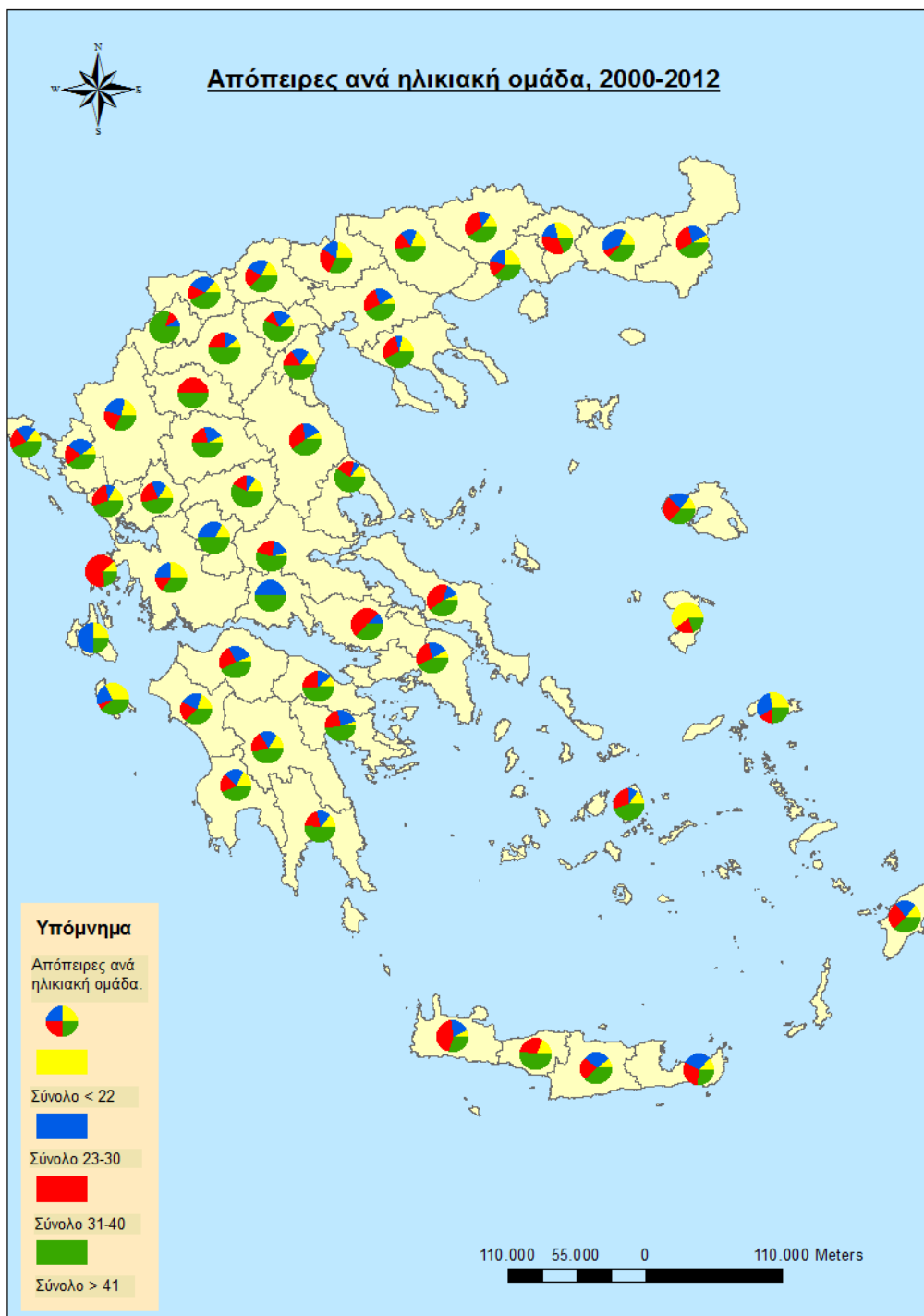

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Ιδία επεξεργασία.

Περνώντας τώρα στις απόπειρες (δεδομένα Ελληνικής Αστυνομίας) δημιουργήθηκε ο ακόλουθος χάρτης ο οποίος απεικονίζει (με τη βοήθεια του κυκλικού διαγράμματος) το ποσοστό των αποπειρών ανά ηλικιακή ομάδα σε επίπεδο νομού. Η εικόνα των αποπειρών είναι τελείως διαφορετική σε σύγκριση με τις αυτοκτονίες. Στις απόπειρες υπάρχει μία ποικιλομορφία ως προς την κατανομή των ηλικιακών ομάδων σε κάθε Νομό.

Αυτό που είναι αξιοσημείωτο είναι ότι, ενώ στους περισσότερους νομούς οι απόπειρες των ατόμων άνω των 41 ετών εξακολουθούν να κατέχουν τη πρώτη θέση (όπως και στις αυτοκτονίες), είναι αισθητά ενισχυμένη η θέση των υπολοίπων τριών κατηγοριών.

Χάρτης 7. Απόπειρες ανά ηλικιακή ομάδα.

Πηγή: Στατιστική επιτερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ενδεικτικά, αναφορικά με τις απόπειρες, δημιουργήθηκε ένας πίνακας που δείχνει τον αριθμό των δέκα πρώτων Νομών, όλων των ηλικιακών κατηγοριών. Όπως και στην περίπτωση των αυτοκτονιών οι πρώτες δύο θέσεις καταλαμβάνονται από την Αττική και τη Θεσσαλονίκη. Στη συνέχεια υψηλοί είναι οι αριθμοί αποπειρών που έχουν καταγραφεί στις δύο πρώτες ομάδες (κάτω των 22 και 22-30) στους Νομούς Κιλκίς και Σάμου, ενώ ο Νομός

Κιλκίς εξακολουθεί να έχει υψηλό αριθμό αποπειρών και στις άλλες δύο ηλικιακές ομάδες (31-40 και 41>).

Πίνακας 8. Κατάταξη των Νομών, με βάση τις απόπειρες ανά ηλικιακή κατηγορία.

α/α	Ηλικία <22		Ηλικία 22-30		Ηλικία 31-40		Ηλικία 41>	
	Νομός	Σύνολο Αποπ.	Νομός	Σύνολο Αποπ.	Νομός	Σύνολο Αποπ.	Νομός	Σύνολο Αποπ.
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	72	ΑΤΤΙΚΗΣ	169	ΑΤΤΙΚΗΣ	241	ΑΤΤΙΚΗΣ	355
2	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	41	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	84	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	116	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	180
3	ΚΙΛΚΙΣ	33	ΣΑΜΟΥ	34	ΚΙΛΚΙΣ	39	ΣΕΡΡΩΝ	62
4	ΣΑΜΟΥ	31	ΚΙΛΚΙΣ	26	ΣΕΡΡΩΝ	24	ΚΙΛΚΙΣ	47
5	ΚΑΒΑΛΑΣ	30	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	24	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	22	ΚΑΒΑΛΑΣ	44
6	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	29	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	23	ΞΑΝΘΗΣ	21	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	39
7	ΣΕΡΡΩΝ	25	ΚΑΒΑΛΑΣ	22	ΕΥΒΟΙΑΣ	20	ΗΛΕΙΑΣ	33
8	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	20	ΗΛΕΙΑΣ	20	ΚΑΒΑΛΑΣ	19	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	30
9	ΞΑΝΘΗΣ	18	ΣΕΡΡΩΝ	20	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	18	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	27
10	ΗΛΕΙΑΣ	17	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	19	ΣΑΜΟΥ	17	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	27

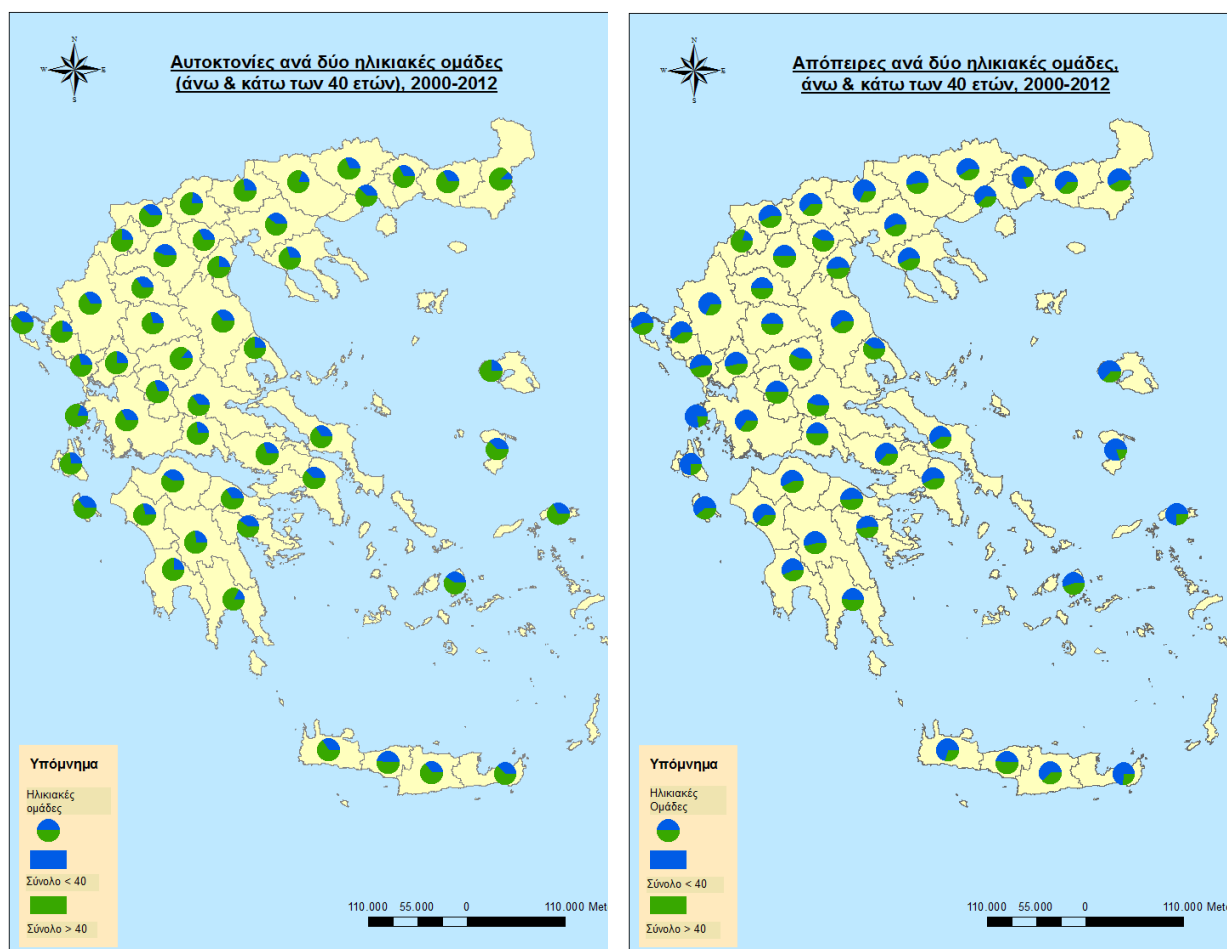
Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Επιπλέον δημιουργήθηκαν δύο χάρτες οι οποίοι απεικονίζουν τα δεδομένα των αυτοκτονιών και των αποπειρών ανά δύο ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη ομάδα καταλαμβάνει το σύνολο των περιπτώσεων που διεπράχθησαν από άτομα ηλικίας κάτω των 40 ετών και η δεύτερη άνω των 40.

Από τον πρώτο χάρτη των αυτοκτονιών προκύπτει καθαρά ότι σε όλους τους Νομούς επιχειρούνται περισσότερες αυτοκτονίες από άτομα ηλικίας άνω των 40 ετών σε σύγκριση με τα άτομα κάτω των 40.

Από την άλλη πλευρά στις απόπειρες, όπως προκύπτει από τα κυκλικά διαγράμματα, το μπλε χρώμα επικρατεί του πράσινου στους περισσότερους Νομούς, που σημαίνει ότι νέοι άνθρωποι, ηλικίας κάτω των 40 ετών, επιχειρούν περισσότερες απόπειρες σε σύγκριση με εκείνους άνω των 40 ετών.

Ομάδα Χαρτών 8. Αυτοκτονίες – Απόπειρες, ανά δύο ηλικιακές ομάδες, άνω και κάτω των 40 ετών.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.1.6. Αυτοκτονίες – Απόπειρες ανά αιτία (2000-2012)

Οι αυτοκτονίες και απόπειρες, σύμφωνα με τη Δ-νση Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας, κωδικοποιούνται σε πέντε κατηγορίες αναφορικά με την αιτία πρόκλησής τους: α) Αισθηματικές αιτίες, β) Οικογενειακές αιτίες, γ) Οικονομικές αιτίες, δ) Αιτίες ασθένειας και ε) Λοιπές αιτίες.

Τα σχετικά σύνολα των αυτοκτονιών ανά έτος παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα. Οι περισσότερες αυτοκτονίες πραγματοποιούνται διαδοχικά (λαμβάνοντας υπόψη τα σύνολά τους) για άγνωστους λόγους, για λόγους ασθένειας, για οικογενειακούς, οικονομικούς και αισθηματικούς λόγους.

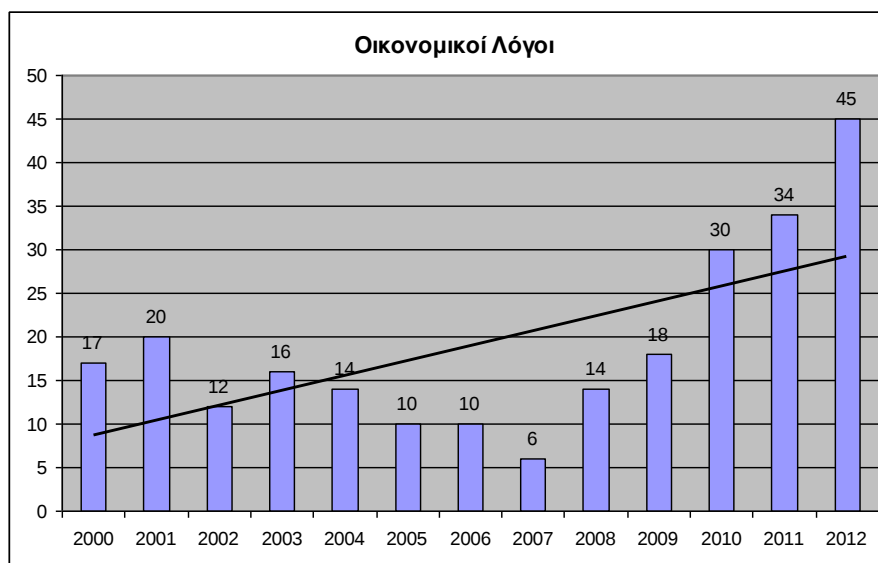
Πίνακας 9. Αυτοκτονίες ανά αιτία πρόκλησης.

Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΑΥΤΟΚΤ.	ΑΙΤΙΑ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ				
		ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	ΟΙΚΟΓΕ- ΝΕΙΑΚΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	ΑΛΛΟΙ
2000	497	20	27	17	154	279
2001	452	15	29	20	132	256
2002	464	16	28	12	134	274
2003	431	15	25	16	124	251
2004	398	14	14	14	111	245
2005	389	10	22	10	104	243
2006	440	21	23	10	113	273
2007	337	20	12	6	79	220
2008	365	13	13	14	85	240
2009	352	15	17	18	64	238
2010	388	9	21	30	68	260
2011	353	13	12	34	56	238
2012	415	5	11	45	63	291

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Δημιουργώντας γραφήματα ανά αιτία αυτοκτονίας κατά την περίοδο μελέτης διαπιστώθηκε ότι τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το 2007 και έπειτα οι αυτοκτονίες που οφείλονται σε οικονομικούς λόγους, αυξάνονται κάθε έτος. Μάλιστα το 2012 αυτοκτόνησαν συνολικά στην Ελλάδα 45 άτομα, τη στιγμή που το 2007 αυτοκτόνησαν μόλις 6. Η σχετική εικόνα περιγράφεται στο ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 8. Αυτοκτονίες που οφείλονται σε οικονομικά αίτια.

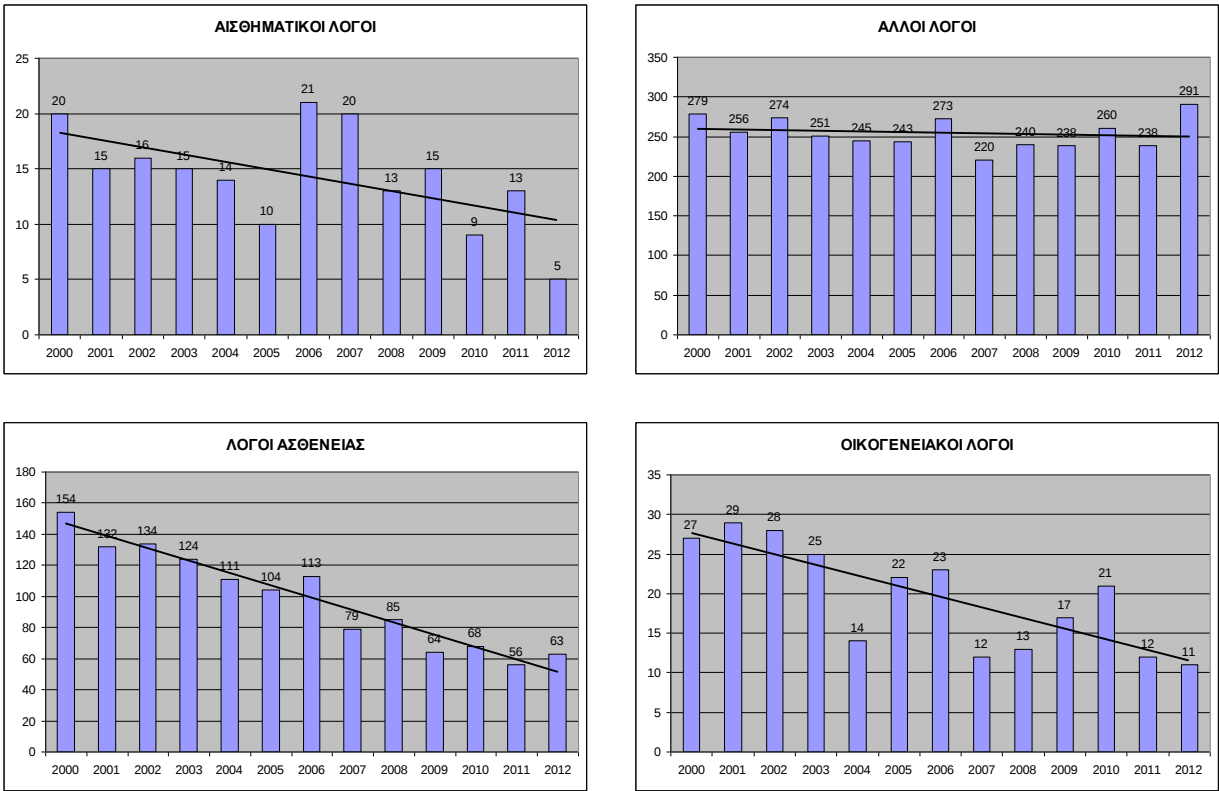

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Παρατηρώντας την εξέλιξη των αυτοκτονιών προερχόμενων από τα υπόλοιπα αίτια, διαπιστώνεται ότι, μειώθηκαν (σταδιακά) οι αυτοκτονίες που οφείλονται σε λόγους ασθένειας, ενώ στις υπόλοιπες τρεις κατηγορίες υπάρχουν διακυμάνσεις ανά έτος, με την

τάση να βαίνει μειούμενη στους οικογενειακούς και αισθηματικούς λόγους και να παραμένει σταθερή στους λοιπούς λόγους.

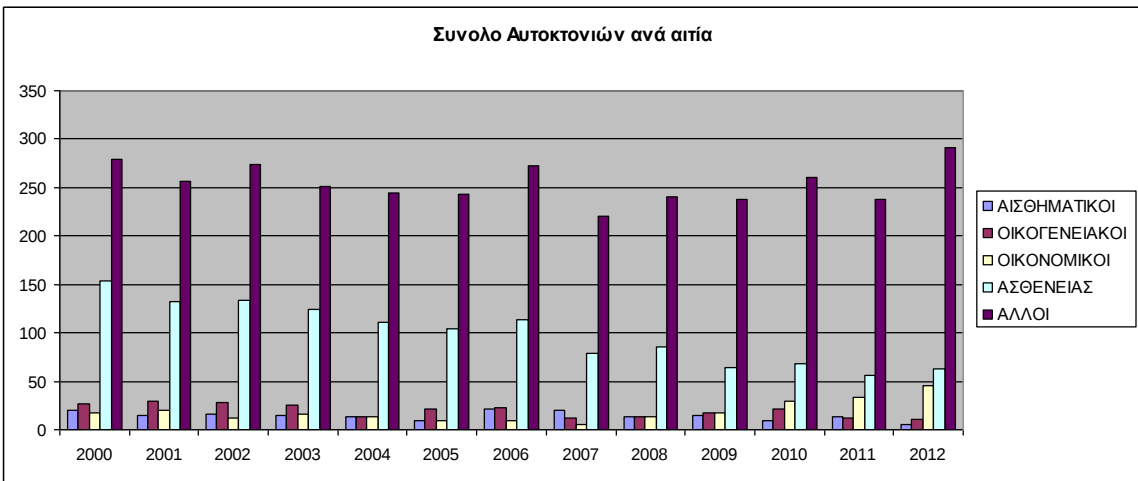
Γράφημα 9. Αυτοκτονίες ανά αιτία.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Μία συγκεντρωτική εικόνα των αιτιών αυτοκτονίας ανά έτος παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 10. Σύνολα αυτοκτονιών ανά αιτία.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Συνεχίζοντας την αποτύπωση των δεδομένων δημιουργήθηκε ο ακόλουθος πίνακας ο οποίος απεικονίζει ενδεικτικά τους δέκα πρώτους Νομούς της Χώρας ανά κατηγορία αιτίας αυτοκτονίας, με τα αντίστοιχα σύνολα αυτοκτονιών, για την περίοδο 2000-2012. Εκτός από την Αττική και τη Θεσσαλονίκη, που και εδώ βρίσκονται στις δύο πρώτες θέσεις σε όλες τις κατηγορίες, η υπόλοιπη κατάταξη των Νομών είναι διαφορετική ανά κατηγορία. Έτσι για παράδειγμα στην τρίτη θέση των αισθηματικών αιτιών βρίσκεται ο Νομός Λασιθίου, ο οποίος απουσιάζει από τις υπόλοιπες τρεις κατηγορίες. Το ίδιο συμβαίνει και με το Νομό Δωδεκανήσου ο οποίος κατέχει την τέταρτη θέση. Παρατηρώντας τους οικονομικούς λόγους η τρίτη θέση ανήκει στο Νομό Ιωαννίνων, ο οποίος επίσης απουσιάζει από τις άλλες τρεις κατηγορίες. Επιπλέον η Θεσσαλονίκη έχει αυξημένες αυτοκτονίες που οφείλονται σε οικονομικούς λόγους και η Μεσσηνία έχει αυξημένες αυτοκτονίες που οφείλονται σε λόγους ασθενείας.

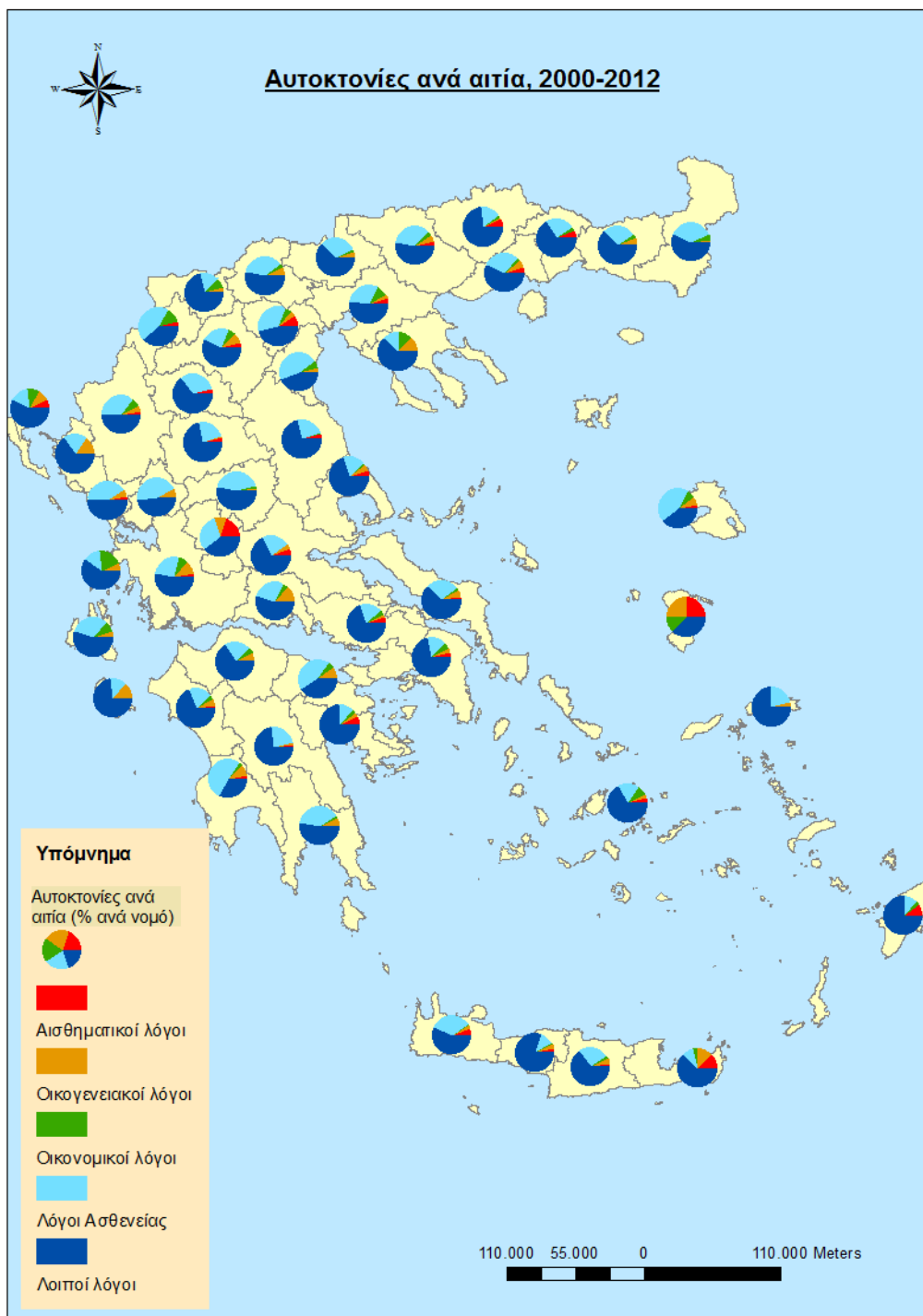
Πίνακας 10. Κατάταξη 10 πρώτων Νομών ανά αιτία αυτοκτονίας.

Αισθηματικοί		Οικογενειακοί		Οικονομικοί		Ασθενείας		Λοιποί	
Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.
ΑΤΤΙΚΗΣ	65	ΑΤΤΙΚΗΣ	57	ΑΤΤΙΚΗΣ	77	ΑΤΤΙΚΗΣ	248	ΑΤΤΙΚΗΣ	1159
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	23	ΘΕΣ/ΝΙΚ.	18	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	46	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	141	ΘΕΣ/ΝΙΚ.	252
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	6	ΜΕΣΣΗΝ.	12	ΙΩΑΝΝΙΝ.	8	ΜΕΣΣΗΝ.	61	ΗΡΑΚΛ.	113
ΔΩΔΕΚΑΝ.	5	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	12	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	8	ΗΡΑΚΛ.	45	ΕΥΒΟΙΑΣ	97
ΜΑΓΝΗΣ.	5	ΕΥΒΟΙΑΣ	9	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	6	ΕΥΒΟΙΑΣ	43	ΗΛΕΙΑΣ	79
ΦΘΙΩΤΙΔ..	5	ΗΡΑΚΛ.	9	ΛΕΣΒΟΥ	6	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	42	ΛΑΡΙΣΑΣ	76
ΧΑΝΙΩΝ	5	ΚΟΡΙΝΘ.	9	ΑΧΑΙΑΣ	5	ΙΩΑΝΝΙΝ.	40	ΜΑΓΝΗΣ.	75
ΑΡΓΟΛΙΔ.	4	ΑΧΑΙΑΣ	8	ΕΒΡΟΥ	5	ΣΕΡΡΩΝ	39	ΑΧΑΙΑΣ	74
ΕΥΒΟΙΑΣ	4	ΗΛΕΙΑΣ	7	ΚΟΡΙΝΘ.	5	ΕΒΡΟΥ	38	ΣΕΡΡΩΝ	60
ΗΜΑΘΙΑΣ	4	ΚΕΡΚΥΡ.	6	ΚΥΚΛΑΔ.	5	ΛΕΣΒΟΥ	36	ΕΒΡΟΥ	58

Πηγή: Στατιστική επιτερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Όλα τα δεδομένα επεξεργάστηκαν στο arcmap, και παράχθηκε ο ακόλουθος Χάρτης ο οποίος δείχνει μία συνολική εικόνα για το ποσοστό της κάθε αιτίας αυτοκτονίας σε έκαστο Νομό (με τη βοήθεια κυκλικών διαγραμμάτων). Το μπλε χρώμα, αποτυπώνει τους λοιπούς λόγους, το γαλάζιο τους λόγους ασθενείας, το πράσινο τους οικονομικούς λόγους, το πορτοκαλί τους οικογενειακούς λόγους και το κόκκινο τους αισθηματικούς λόγους.

Χάρτης 9. Αυτοκτονίες ανά αιτία.

Πηγή: Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Συνεχίζοντας τη μελέτη πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία των σχετικών στοιχείων αιτίας πρόκλησης των αποπειρών αυτοκτονίας. Αρχικά δημιουργήθηκε ο ακόλουθος πίνακας, ο οποίος περιγράφει τα σύνολα αποπειρών της χώρας, ανά έτος και ανά αιτία.

Οι περισσότερες απόπειρες πραγματοποιούνται για άγνωστους λόγους, έπειτα για λόγους ασθένειας και ακολουθούν οι οικογενειακοί, οι αισθηματικοί και οι οικονομικοί λόγοι.

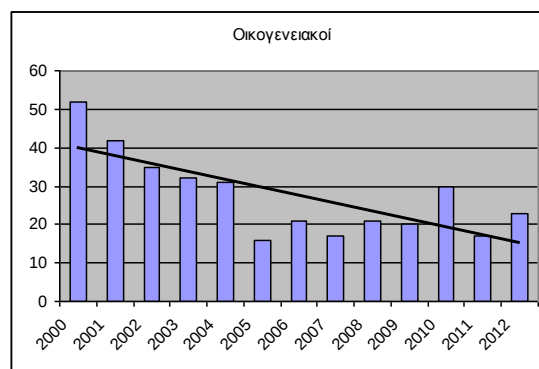
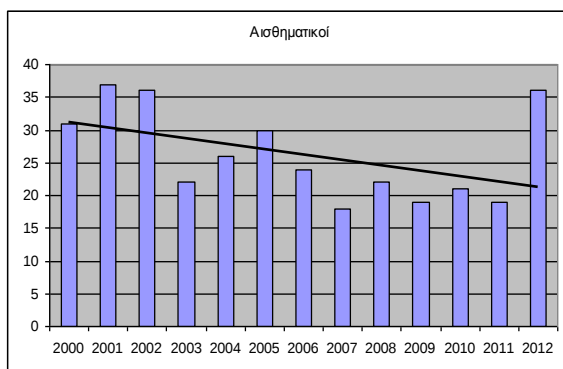
Πίνακας 11. Απόπειρες ανά αιτία πρόκλησης.

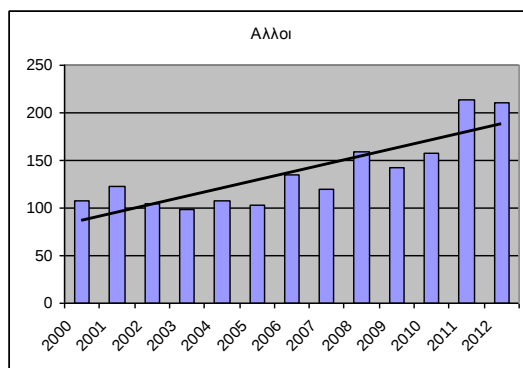
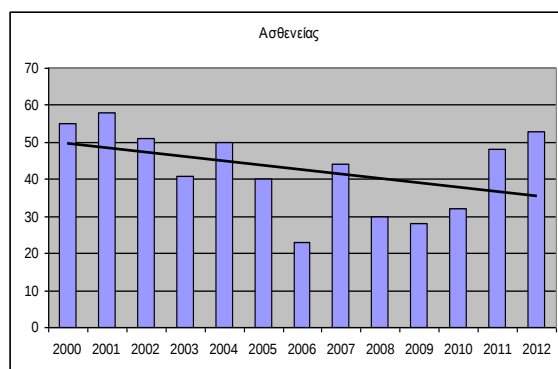
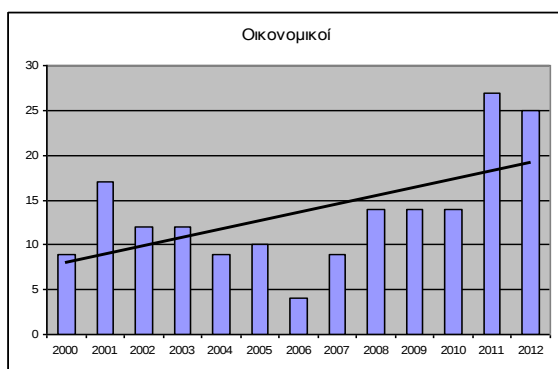
Έτος	Σύνολο	Αιτία Απόπειρας Αυτοκτονίας				
		ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	ΟΙΚΟΓΕ- ΝΕΙΑΚΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	ΑΛΛΟΙ
2000	254	31	52	9	55	107
2001	276	37	42	17	58	122
2002	239	36	35	12	51	105
2003	206	22	32	12	41	99
2004	224	26	31	9	50	108
2005	199	30	16	10	40	103
2006	207	24	21	4	23	135
2007	208	18	17	9	44	120
2008	246	22	21	14	30	159
2009	223	19	20	14	28	142
2010	255	21	30	14	32	158
2011	324	19	17	27	48	213
2012	348	36	23	25	53	211

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Προς υποβοήθηση ερμηνείας του πίνακα δημιουργήθηκαν τα ακόλουθα γραφήματα. Η τάση των τιμών κατά την περίοδο μελέτης παρουσιάζεται αυξημένη στα οικονομικά και στα λοιπά αίτια, ενώ είναι πτωτική στις άλλες τρεις κατηγορίες.

Γράφημα 11. Απόπειρες ανά αιτία.

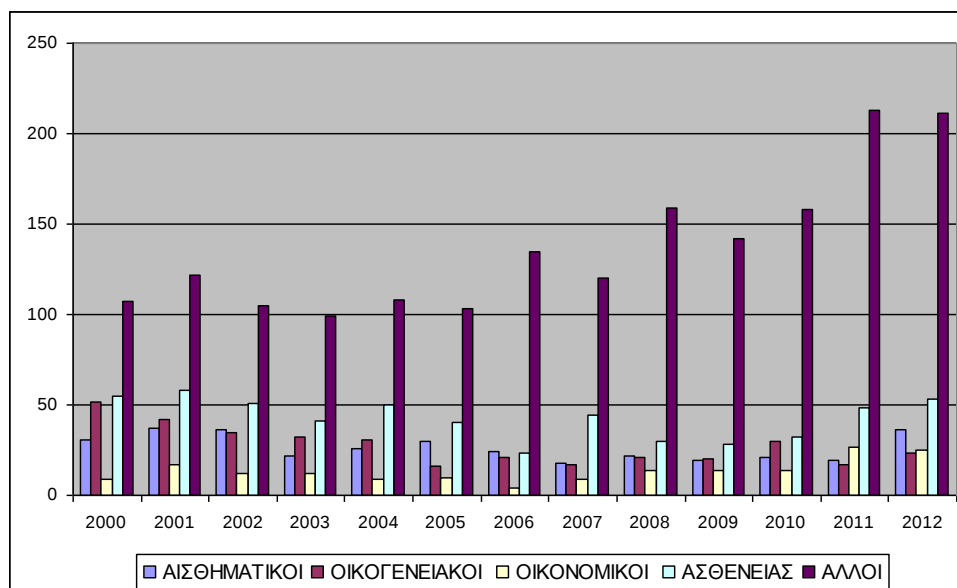

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Μία συγκεντρωτική εικόνα των αιτιών αποπειρών αυτοκτονίας ανά έτος παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 12. Απόπειρες ανά αιτία και ανά έτος.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Στον ακόλουθο πίνακα απεικονίζονται ενδεικτικά οι δέκα πρώτοι Νομοί της χώρας ανά κατηγορία αιτίας αποπειρών αυτοκτονίας, με τα αντίστοιχα σύνολα, για την περίοδο 2000-2012. Παρατηρείται ότι οι Νομοί Αττικής και Θεσσαλονίκης έχουν τον ίδιο αριθμό αποπειρών που οφείλονται σε λόγους ασθένειας, ενώ στις υπόλοιπες τέσσερις κατηγορίες την πρώτη θέση κατέχει ο Νομός Αττικής. Έπειτα αξιοσημείωτη είναι η τρίτη θέση του Νομού Κιλκίς στις κατηγορίες των οικογενειακών λόγων και των λόγων ασθένειας, καθώς και ο υψηλός αριθμός αποπειρών, για λοιπούς λόγους, που κατέχει ο Νομός Σάμου.

Πίνακας 12. Κατάταξη 10 πρώτων Νομών ανά αιτία απόπειρας.

Αισθηματικοί		Οικογενειακοί		Οικονομικοί		Λόγοι Ασθενείας		Λοιποί Λόγοι	
Νομός	Απ.	Νομός	Απ.	Νομός	Απ.	Νομός	Απ.	Νομός	Απ.
ΑΤΤΙΚΗΣ	76	ΑΤΤΙΚΗΣ	69	ΑΤΤΙΚΗΣ	57	ΑΤΤΙΚΗΣ	117	ΑΤΤΙΚΗΣ	518
ΘΕΣ/ΝΙΚ.	47	ΘΕΣ/ΝΙΚ.	31	ΘΕΣ/ΝΙΚ.	37	ΘΕΣ/ΝΙΚ.	117	ΘΕΣ/ΝΙΚ.	189
ΙΩΑΝΝΙΝ.	27	ΚΙΛΚΙΣ	30	ΙΩΑΝΝΙΝ.	7	ΚΙΛΚΙΣ	44	ΣΑΜΟΥ	86
ΚΙΛΚΙΣ	18	ΣΕΡΡΩΝ	21	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	6	ΚΑΒΑΛΑΣ	18	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	74
ΣΕΡΡΩΝ	18	ΚΑΒΑΛΑΣ	20	ΞΑΝΘΗΣ	6	ΗΡΑΚΛ.	14	ΣΕΡΡΩΝ	74
ΣΑΜΟΥ	12	ΗΛΕΙΑΣ	18	ΣΕΡΡΩΝ	6	ΙΩΑΝΝΙΝ.	14	ΚΑΒΑΛΑΣ	63
ΚΑΒΑΛΑΣ	11	ΠΕΛΛΑΣ	15	ΕΥΒΟΙΑΣ	5	ΑΧΑΪΑΣ	13	ΗΛΕΙΑΣ	52
ΗΡΑΚΛ.	10	ΙΩΑΝΝΙΝ.	14	ΚΥΚΛΑΔ.	5	ΠΕΛΛΑΣ	13	ΚΙΛΚΙΣ	49
ΠΕΛΛΑΣ	10	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	12	ΗΛΕΙΑΣ	4	ΞΑΝΘΗΣ	12	ΗΡΑΚΛ.	41
ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	8	ΛΕΣΒΟΥ	10	ΚΙΛΚΙΣ	4	ΣΕΡΡΩΝ	12	ΛΑΡΙΣΑΣ	35

Πηγή: Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ο ακόλουθος χάρτης 10 δείχνει μία συνολική εικόνα για το ποσοστό της κάθε αιτίας απόπειρας αυτοκτονίας σε έκαστο Νομό (με τη βοήθεια κυκλικών γραφημάτων). Συγκρίνοντας αυτό το χάρτη με το Χάρτη 9 (των αυτοκτονιών), διαπιστώνεται ότι το κόκκινο χρώμα που αντιπροσωπεύει τα περιστατικά που οφείλονται σε αισθηματικούς λόγους, κάνει εντονότερη την παρουσία του στις απόπειρες. Επίσης στις απόπειρες έντονη είναι και η παρουσία του πορτοκαλί χρώματος, που αντιστοιχεί στα περιστατικά λόγω οικογενειακών αιτιών, το οποίο δεν παρουσιάζεται αισθητά στις περιπτώσεις των αυτοκτονιών.

Ο πίνακας 13 απεικονίζει τα ποσοστά των αιτιών αποπειρών ως προς το σύνολο των αποπειρών και τα ποσοστά των αιτιών αυτοκτονιών ως προς το σύνολο των αυτοκτονιών. Σε κανένα έτος, το ποσοστό των αυτοκτονιών που οφείλονται σε αισθηματικούς και οικογενειακούς λόγους δεν ξεπερνά το αντίστοιχο ποσοστό των αποπειρών. Από την άλλη, τα ποσοστά των αποπειρών που οφείλονται σε λόγους ασθένειας και λοιπούς λόγους, υπολείπονται σχεδόν σε όλα τα έτη, τα αντίστοιχα ποσοστά των αυτοκτονιών. Τα ποσοστά των αυτοκτονιών και αποπειρών που οφείλονται σε οικονομικούς λόγους, έχουν μεταξύ τους διακυμάνσεις ανάλογα με το έτος.

Κωδικοποιώντας τις ανωτέρω παρατηρήσεις, θα μπορούσε να υποτεθεί ότι οι επιχειρήσεις αυτοκτονίας που οφείλονται σε αισθηματικούς ή οικογενειακούς λόγους, έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μην τελεσφορήσουν και τελικά να καταγραφούν ως απόπειρες. Όπως περιγράφεται στη βιβλιογραφία, σχεδόν σε όλες τις έρευνες οι απόπειρες είναι πιο συχνές σε νεαρά άτομα και σε γυναίκες ενώ οι λόγοι για μία απόπειρα είναι συνήθως η διαφυγή από μία αφόρητη κατάσταση ή εκτόνωση από μία τρομερή συναισθηματική κατάσταση²⁹.

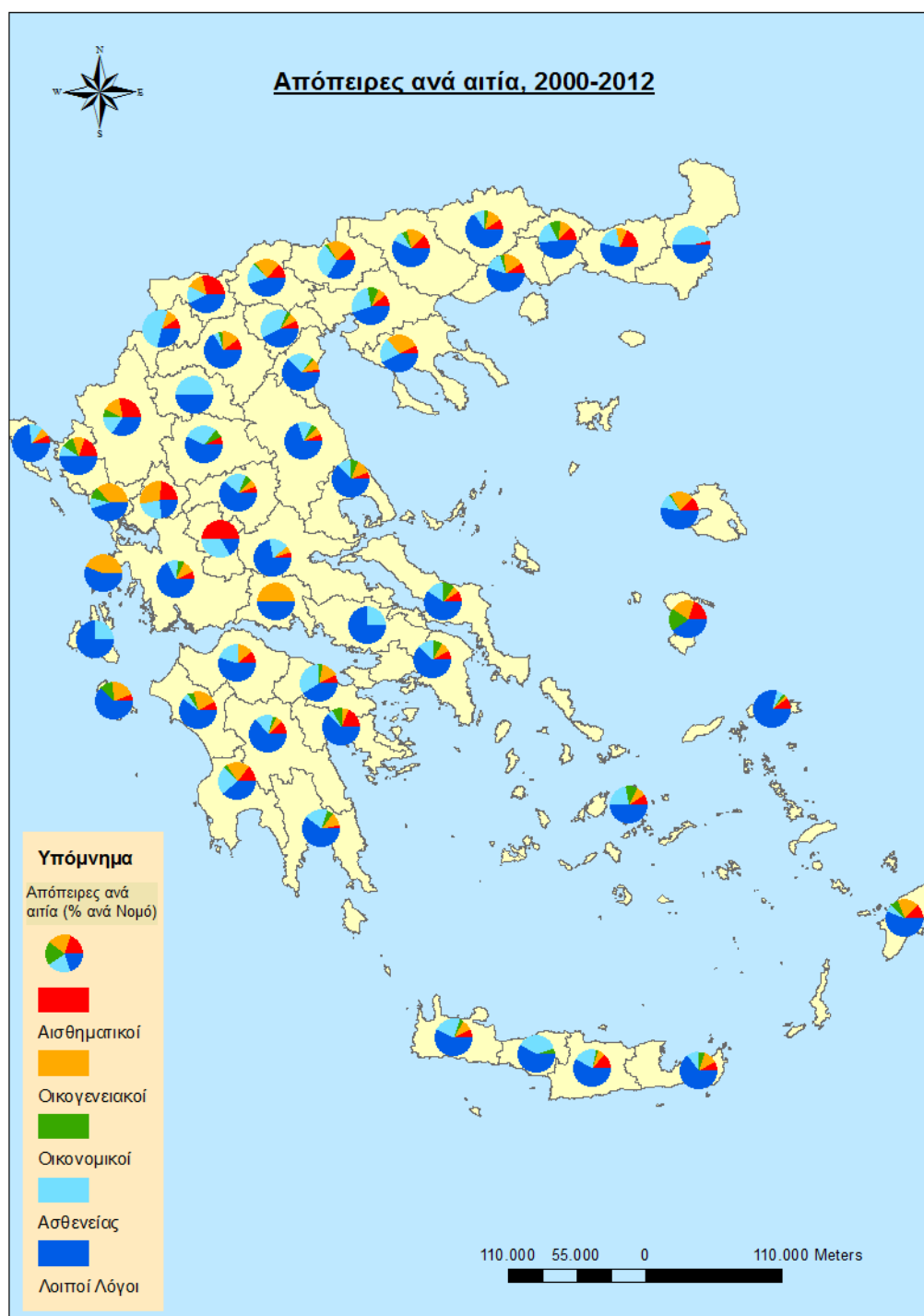
Πίνακας 13. Ποσοστά αιτιών αυτοκτονιών – αποπειρών, ως προς τα αντίστοιχα σύνολα.

Έτος	ΑΙΣΘΗΜΑΤ.		ΟΙΚΟΓΕΝ.		ΟΙΚΟΝΟΜ.		ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ		ΑΛΛΟΙ ΛΟΓΟΙ	
	ΑΥΤ.	ΑΠΟΠ.	ΑΥΤ.	ΑΠΟΠ.	ΑΥΤ.	ΑΠΟΠ.	ΑΥΤ.	ΑΠΟΠ.	ΑΥΤ.	ΑΠ.
2000	4,0	12,2	5,4	20,5	3,4	3,5	31,0	21,7	56,1	42,1
2001	3,3	13,4	6,4	15,2	4,4	6,2	29,2	21,0	56,6	44,2
2002	3,4	15,1	6,0	14,6	2,6	5,0	28,9	21,3	59,1	43,9
2003	3,5	10,7	5,8	15,5	3,7	5,8	28,8	19,9	58,2	48,1
2004	3,5	11,6	3,5	13,8	3,5	4,0	27,9	22,3	61,6	48,2
2005	2,6	15,1	5,7	8,0	2,6	5,0	26,7	20,1	62,5	51,8
2006	4,8	11,6	5,2	10,1	2,3	1,9	25,7	11,1	62,0	65,2
2007	5,9	8,7	3,6	8,2	1,8	4,3	23,4	21,2	65,3	57,7
2008	3,6	8,9	3,6	8,5	3,8	5,7	23,3	12,2	65,8	64,6
2009	4,3	8,5	4,8	9,0	5,1	6,3	18,2	12,6	67,6	63,7
2010	2,3	8,2	5,4	11,8	7,7	5,5	17,5	12,5	67,0	62,0
2011	3,7	5,9	3,4	5,2	9,6	8,3	15,9	14,8	67,4	65,7
2012	1,2	10,3	2,7	6,6	10,8	7,2	15,2	15,2	70,1	60,6

Πηγή: Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

²⁹ Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, Παππάς, Ευάγγελος (1999, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), , σελ. 40,43.

Χάρτης 10. Απόπειρες ανά αιτία

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.1.7. Μέσο / τρόπος τέλεσης

Η κατηγοριοποίηση των μέσων τέλεσης της αυτοκτονίας, περιλαμβάνει τα περιστατικά (αυτοκτονιών και αποπειρών) που τελούνται με δηλητήριο, με κατακρήμνιση, με αγκώνη, με μαχαίρι, με πνιγμό με πυροβόλο όπλο και με άλλο τρόπο. Συγκεντρώνοντας τα

δεδομένα των αυτοκτονιών παράχθηκαν ο ακόλουθος πίνακας και γραφήματα, αντίστοιχα, από την επισκόπηση των οποίων προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

α) Κατά τη διάρκεια της περιόδου μελέτης οι περισσότερες αυτοκτονίες (2066) διαπράχθηκαν με αγχόνη, ενώ ακολουθούν διαδοχικά αυτές που έλαβαν χώρα με χρήση πυροβόλου όπλου (1059), με άλλο τρόπο (774), με κατακρήμνιση (759), με δηλητήριο (328), με πνιγμό (176) και με μαχαίρι (115).

β) Υπάρχει διακύμανση ανά έτος, στις αυτοκτονίες που γίνονται με αγχόνη και η τάση των σχετικών τιμών βαίνει ελαφρώς μειούμενη.

γ) Οι αυτοκτονίες με πυροβόλο όπλο, αυξομειώνονται ανά έτος, ενώ η γενικότερη τάση βαίνει μειούμενη. Υψηλές τιμές παρατηρούνται τα έτη 2000, 2002, 2012.

δ) Αντίστοιχα, το ίδιο συμβαίνει και με αυτές που τελούνται με άλλο μέσο, με κατακρήμνιση και με πνιγμό.

ε) Οι αυτοκτονίες που τελέστηκαν με χρήση δηλητηρίου μειώνονται συνεχώς από το 2000 έως το 2012, με μία μικρή εξαίρεση το 2004.

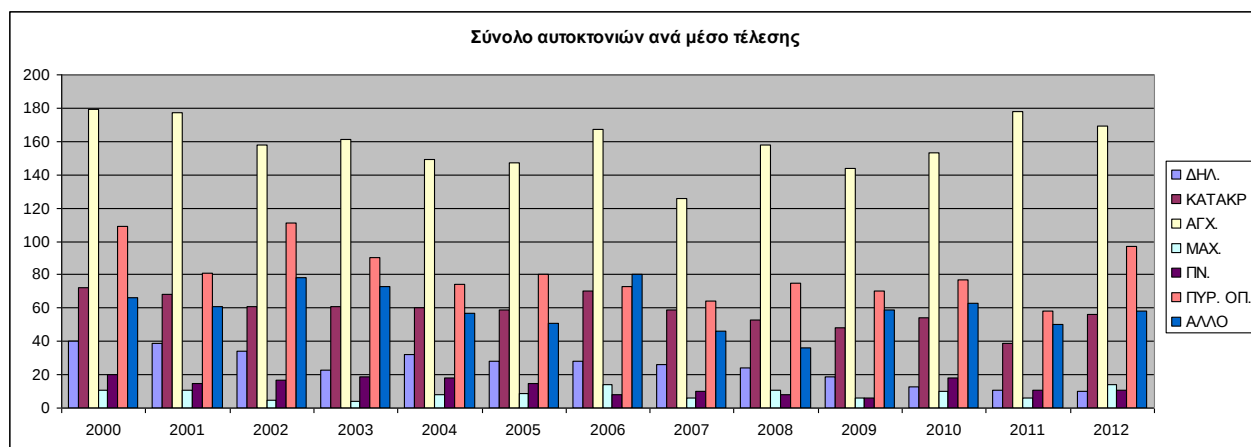
στ) Οι αυτοκτονίες που τελέστηκαν με χρήση μαχαιριού, παρουσιάζουν επίσης αυξομειώσεις ανά έτος με τη γενικότερη τάση να βαίνει ελαφρώς αυξανόμενη.

Πίνακας 14. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης.

	ΣΥΝ.ΑΥΤ.	ΔΗΛ.	ΚΑΤΑΚΡ	ΑΓΧ.	ΜΑΧ.	ΠΝ.	ΠΥΡ. ΟΠ.
2000	497	40	72	179	11	20	109
2001	452	39	68	177	11	15	81
2002	464	34	61	158	5	17	111
2003	431	23	61	161	4	19	90
2004	398	32	60	149	8	18	74
2005	389	28	59	147	9	15	80
2006	440	28	70	167	14	8	73
2007	337	26	59	126	6	10	64
2008	365	24	53	158	11	8	75
2009	352	19	48	144	6	6	70
2010	388	13	54	153	10	18	77
2011	353	11	39	178	6	11	58
2012	415	10	56	169	14	11	97

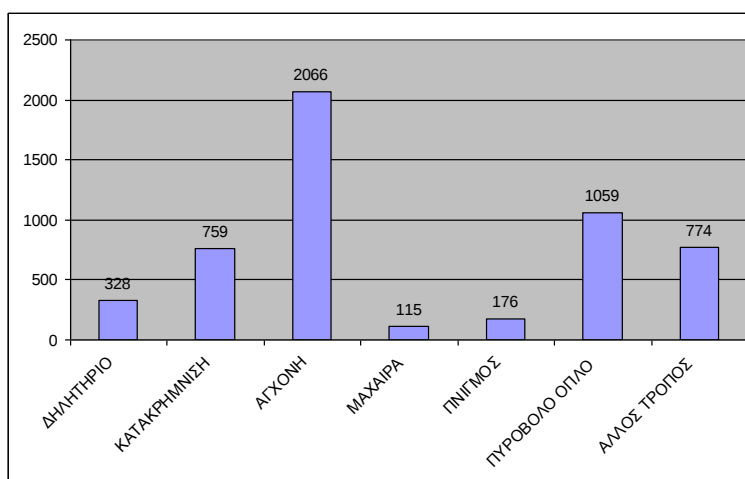
Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Γράφημα 13. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Γράφημα 14. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης (συνολικά).

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Περνώντας στη μελέτη του φαινομένου, σε επίπεδο Νομού, δημιουργήθηκε ο ακόλουθος πίνακας, ο οποίος παρουσιάζει ενδεικτικά τους δέκα πρώτους Νομούς, με βάση τα σύνολα των αυτοκτονιών, για όλη την περίοδο μελέτης (2000-2012) ανάλογα με το μέσο τέλεσής τους. Ενώ στις περισσότερες κατηγορίες η Αττική και η Θεσσαλονίκη κατέχουν τις δύο πρώτες θέσεις, στην κατηγορία πνιγμός, ο Νομός Ιωαννίνων κατέχει τη δεύτερη θέση, με συνολικά 18 αυτοκτονίες, ενώ η Θεσσαλονίκη έπεται με δέκα αυτοκτονίες. Σύμφωνα με μελέτη, στο Νομό Ιωαννίνων, οι πιο συχνές μέθοδοι, είναι ο απαγχονισμός, ο πνιγμός κυρίως για τις γυναίκες και συγκεκριμένα πνιγμός στη λίμνη Παμβώτιδα³⁰. Ανατρέχοντας στον πίνακα 5, διαπιστώνεται ότι ο Νομός Ιωαννίνων βρίσκεται στην 4^η θέση αναφορικά με τις αυτοκτονίες γυναικών (32), κατά την περίοδο μελέτης.

Επίσης στην κατηγορία δηλητήριο τη δεύτερη θέση κατέχει ο Νομός Ηρακλείου με 51 αυτοκτονίες, ενώ η Θεσσαλονίκη βρίσκεται στην 8^η θέση με 30 αυτοκτονίες. Ο Νομός

³⁰ Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, Παππάς, Ευάγγελος (1999, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), σελ. 28.

Εύβοιας έχει αρκετά περιστατικά που τελούνται με αγχόνη (3^η θέση), με Κατακρήμνιση (4^η θέση) και με πυροβόλο όπλο (3^η θέση).

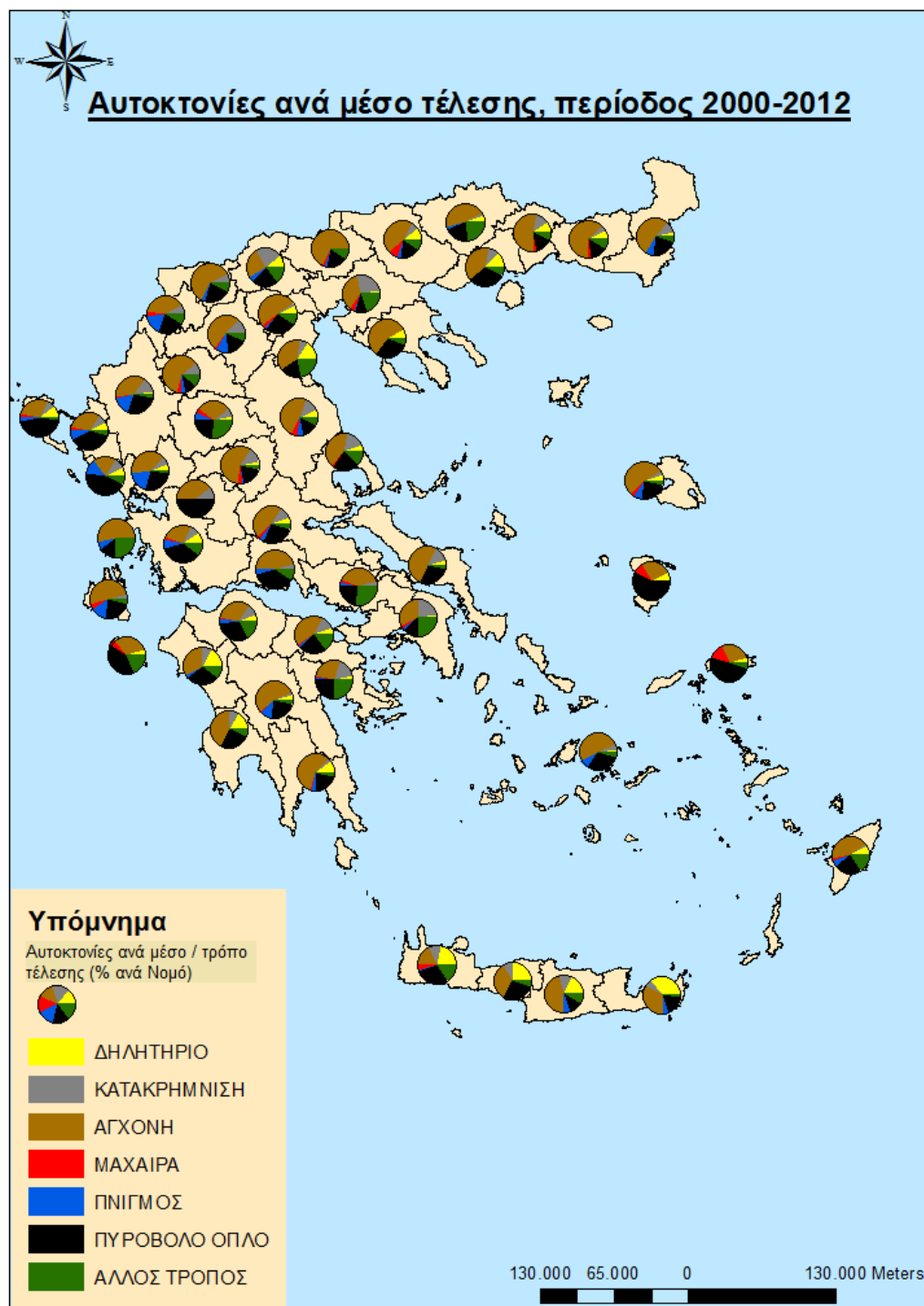
Πίνακας 15. Κατάταξη των Νομών, ανάλογα με το μέσο τέλεσης της αυτοκτονίας.

	Δηλητήριο		Κατακρήμνιση		Αγχόνη		Μαχαίρι	
a/a	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	79	ΑΤΤΙΚΗΣ	353	ΑΤΤΙΚΗΣ	532	ΑΤΤΙΚΗΣ	32
2	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	51	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	123	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	177	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	16
3	ΗΛΕΙΑΣ	33	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	21	ΕΥΒΟΙΑΣ	80	ΣΕΡΡΩΝ	10
4	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	34	ΕΥΒΟΙΑΣ	20	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	77	ΛΑΡΙΣΑΣ	6
5	ΧΑΝΙΩΝ	34	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	18	ΕΒΡΟΥ	54	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	3
6	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	33	ΠΕΛΛΑΣ	17	ΛΑΡΙΣΑΣ	52	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	3
7	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	28	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	14	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	51	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	3
8	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	30	ΛΑΡΙΣΑΣ	14	ΡΟΔΟΠΗΣ	51	ΛΕΣΒΟΥ	3
9	ΣΕΡΡΩΝ	29	ΑΧΑΙΑΣ	11	ΣΕΡΡΩΝ	51	ΣΑΜΟΥ	3
10	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	29	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	11	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	48	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3
	Πηγμός		Πυροβόλο Όπλο		Άλλος τρόπος			
a/a	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.	Νομός	Αυτ.		
1	ΑΤΤΙΚΗΣ	26	ΑΤΤΙΚΗΣ	234	ΑΤΤΙΚΗΣ	386		
2	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	18	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	47	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	94		
3	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	10	ΕΥΒΟΙΑΣ	42	ΑΧΑΙΑΣ	19		
4	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	9	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	39	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	16		
5	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	8	ΑΧΑΙΑΣ	35	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	15		
6	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	8	ΗΛΕΙΑΣ	33	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	14		
7	ΑΡΤΑΣ	7	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	32	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	14		
8	ΚΟΖΑΝΗΣ	7	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	31	ΧΑΝΙΩΝ	14		
9	ΕΒΡΟΥ	6	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	26	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	13		
10	ΛΑΡΙΣΑΣ	6	ΧΑΝΙΩΝ	25	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	12		

Πηγή: Στατιστική επιτερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ο χάρτης 11 δείχνει με τη βοήθεια του κυκλικού διαγράμματος, ανά νομό, το ποσοστό που καταλαμβάνουν οι αυτοκτονίες, καθ’ όλη την περίοδο μελέτης, ανάλογα με τον τρόπο / μέσο που τελούνται. Η τέλεση των αυτοκτονιών με αγχόνη (καφέ χρώμα), ως συνηθέστερος τρόπος αυτοκτονίας, είναι ορατή στους περισσότερους Νομούς, πλην ορισμένων περιπτώσεων όπως οι Νομοί Αιτωλοακαρνανίας, Ευρυτανίας, Κέρκυρας, Χανίων, Ζακύνθου, Θεσπρωτίας, Σάμου, Χίου όπου οι περισσότερες αυτοκτονίες τελούνται με πυροβόλο όπλο. Επίσης παρατηρώντας την Κρήτη διαπιστώνεται, ότι και στους τέσσερις Νομούς είναι ορατό το κίτρινο χρώμα με αρκετό ποσοστό, που σημαίνει ότι σε αυτήν την περιοχή προτιμώνται οι αυτοκτονίες με δηλητήριο, σε μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά με άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Χάρτης 11. Αυτοκτονίες ανά μέσο τέλεσης.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Μελετώντας τον τρόπο με τον οποίο τελούνται οι απόπειρες αυτοκτονίας, δημιουργήθηκαν ο ακόλουθος πίνακας με τις τιμές ανά μέσο τέλεσης σε ετήσια βάση και δύο γραφήματα υποβοήθησης ερμηνείας του πίνακα αυτού. Καθ' όλη την περίοδο μελέτης (2000-2012) η κατηγορία «άλλος τρόπος» κατέχει την πρώτη θέση τέλεσης των αποπειρών (1385). Έπονται οι απόπειρες που τελούνται με δηλητήριο (609) και κατακρήμνιση (488).

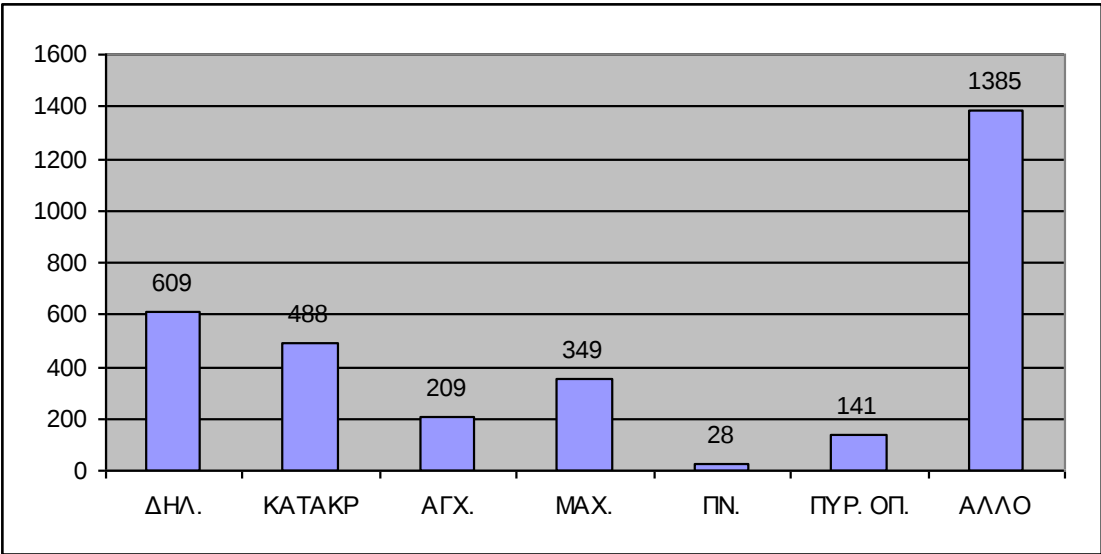
Ακολουθούν οι περιπτώσεις που τελούνται με μαχαίρι (349), με αγχόνη (209), με πυροβόλο όπλο (141) και με πνιγμό (28).

Πίνακας 16. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης.

Έτος	Σύνολο Αποπειρών	ΔΗΛ.	ΚΑΤΑΚΡ	ΑΓΧ.	ΜΑΧ.	ΠΝΙΓ.	ΠΥΡ. ΟΠ.	ΑΛΛΟΣ
2000	254	46	43	10	24	1	19	111
2001	276	70	42	18	22	1	11	112
2002	239	42	53	15	17	1	8	103
2003	206	44	40	15	25	2	8	72
2004	224	40	41	15	20	3	13	92
2005	199	32	33	18	30	1	11	74
2006	207	37	27	17	21	1	15	89
2007	208	43	36	13	24	3	5	84
2008	246	39	42	13	25	6	9	112
2009	223	49	31	20	25	1	14	83
2010	255	56	30	18	35	1	8	107
2011	324	58	35	18	44	5	5	159
2012	348	53	35	19	37	2	15	187

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας.

Γράφημα 15. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης, συνολικά.

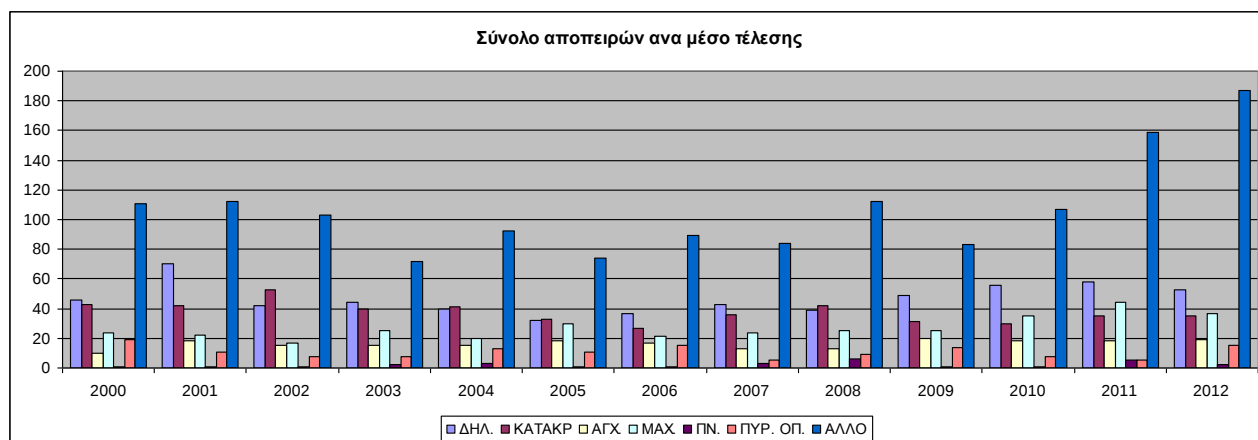

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Οι απόπειρες που τελούνται με άλλο μέσο, παρουσιάζουν ορισμένες αυξομειώσεις ανά έτος, με αυξημένες τιμές, τα έτη 2011 και 2012. Η γενικότερη τάση καθ' όλη την περίοδο βαίνει αυξανόμενη. Οι απόπειρες που τελούνται με δηλητήριο, ενώ είχαν υψηλή τιμή το 2001, στη συνέχεια μειώθηκαν για να ξανά αυξηθούν κατά τα έτη 2010 και 2011. Η γενικότερη τάση των τιμών βαίνει ελαφρώς αυξανόμενη. Αυξομειώσεις υπάρχουν στα περιστατικά με κατακρήμνιση και η γενικότερη γραμμή τάσης βαίνει μειούμενη κατά τη

διάρκεια της περιόδου 2000-2012. Αυξομειώσεις υπάρχουν και στα περιστατικά με αγχόνη, αλλά εδώ η τάση βαίνει ελαφρώς αυξανόμενη. Τα περιστατικά με χρήση μαχαιριού παρουσιάζουν αύξηση κατά τα τελευταία χρόνια (2010, 2011) και η γραμμή τάσης είναι αυξανόμενη. Οι απόπειρες που τελέστηκαν, με πνιγμό είναι πολύ λίγες και παρουσιάζουν και αυτές αυξομειώσεις μεταξύ των ετών, ενώ τα περιστατικά που τελέστηκαν με χρήση πυροβόλου όπλου παρουσιάζουν και αυτά αυξομειώσεις με ελαφρά αυξανόμενη γραμμή τάσης.

Γράφημα 16. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Στις περιπτώσεις των αποπειρών όπως διαπιστώνεται, τα περισσότερα περιστατικά τελούνται με χρήση δηλητηρίου ή με κατακρήμνιση (ο «άλλος τρόπος» αγνοείται καθώς δεν προσδιορίζεται επακριβώς), ενώ στις περιπτώσεις των αυτοκτονιών όπως προαναφέρθηκε, τα περισσότερα περιστατικά τελούνται με αγχόνη και πυροβόλο όπλο. Μία ερμηνεία που μπορεί να δοθεί σε αυτή τη διαπίστωση είναι ότι οι επιχειρήσεις αυτοκτονίας που τελούνται με αγχόνη και πυροβόλο όπλο, έχουν περισσότερες πιθανότητες να ολοκληρωθούν, σε αντίθεση με αυτές που γίνονται με τη χρήση δηλητηρίου ή κατακρήμνισης στις οποίες ο/η υποψήφιος/α αυτόχειρας έχει κάποιες πιθανότητες να ζήσει.

Αθροίστηκαν όλα τα περιστατικά των αυτοκτονιών και των αποπειρών, ανά μέσο/τρόπο τέλεσης (περίοδος 2000 – 2012) και ακολούθως έγινε η ποσοστιαία κατανομή τους. Προέκυψε ο ακόλουθος πίνακας 17, από τον οποίο διαπιστώθηκαν τα εξής συμπεράσματα:

- Σε κάθε 100 άτομα που επιχειρούν αυτοκτονία με χρήση δηλητηρίου, οδηγούνται σε θάνατο τα 35 ενώ τα 65 επιβιώνουν.
- Σε κάθε 100 άτομα που επιχειρούν αυτοκτονία με κατακρήμνιση, τα 61 αποβιώνουν και τα 39 επιζούν.

- Σε κάθε 100 άτομα που επιχειρούν αυτοκτονία με αγκόνη, τα 91 αποβιώνουν και τα 9 επιζούν.
- Σε κάθε 100 άτομα που επιχειρούν αυτοκτονία με χρήση μαχαιριού, τα 25 αποβιώνουν και τα 75 επιζούν.
- Σε κάθε 100 άτομα που επιχειρούν αυτοκτονία με πνιγμό, τα 86 αποβιώνουν και τα 14 επιζούν.
- Σε κάθε 100 άτομα που επιχειρούν αυτοκτονία με χρήση πυροβόλου όπλου, τα 88 αποβιώνουν και τα 12 επιζούν.

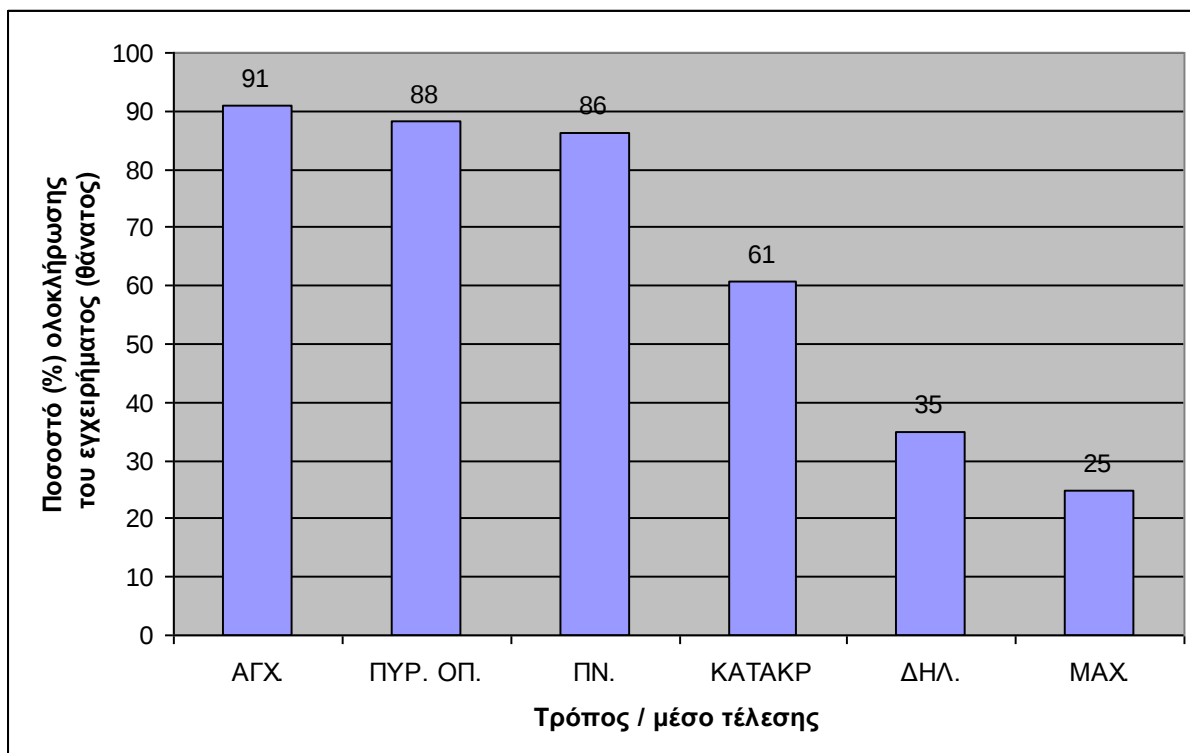
Πίνακας 17. Ποσοστά αυτοκτονιών – αποπειρών, ανά μέσο τέλεσης.

	ΔΗΛ.	ΚΑΤΑΚΡ	ΑΓΧ.	ΜΑΧ.	ΠΝ.	ΠΥΡ. ΟΠ.	ΑΛΛΟ
Απόπειρες (2000-2012)	609	488	209	349	28	141	1385
Αυτοκτονίες (2000-2012)	327	760	2066	115	176	1059	774
Άθροισμα	936	1248	2275	464	204	1200	2159
Απόπειρες (%)	65%	39%	9%	75%	14%	12%	64%
Αυτοκτονίες (%)	35%	61%	91%	25%	86%	88%	36%
Συνολικό (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Περαιτέρω, διατάσσοντας τα ανωτέρω ποσοστά των αυτοκτονιών σε φθίνουσα διάταξη, φαίνεται ξεκάθαρα ποιος είναι ο τρόπος/ μέσο που τελεσφορεί περισσότερο στην ολοκλήρωση μιας αυτοκτονίας. Έτσι, μεγαλύτερη πιθανότητα να εξελιχθούν σε θάνατο έχουν τα περιστατικά που τελούνται με χρήση αγκόνης (91 %), έπειτα αυτά που τελούνται με χρήση πυροβόλου όπλου (88 %), με πνιγμό (86 %), με κατακρήμνιση (61 %), με δηλητήριο (35 %), με μαχαίρι (25 %). Η κατηγορία άλλος τρόπος επειδή δεν διευκρινίζεται, δεν συμπεριλαμβάνεται. Σχετικό είναι το ακόλουθο γράφημα.

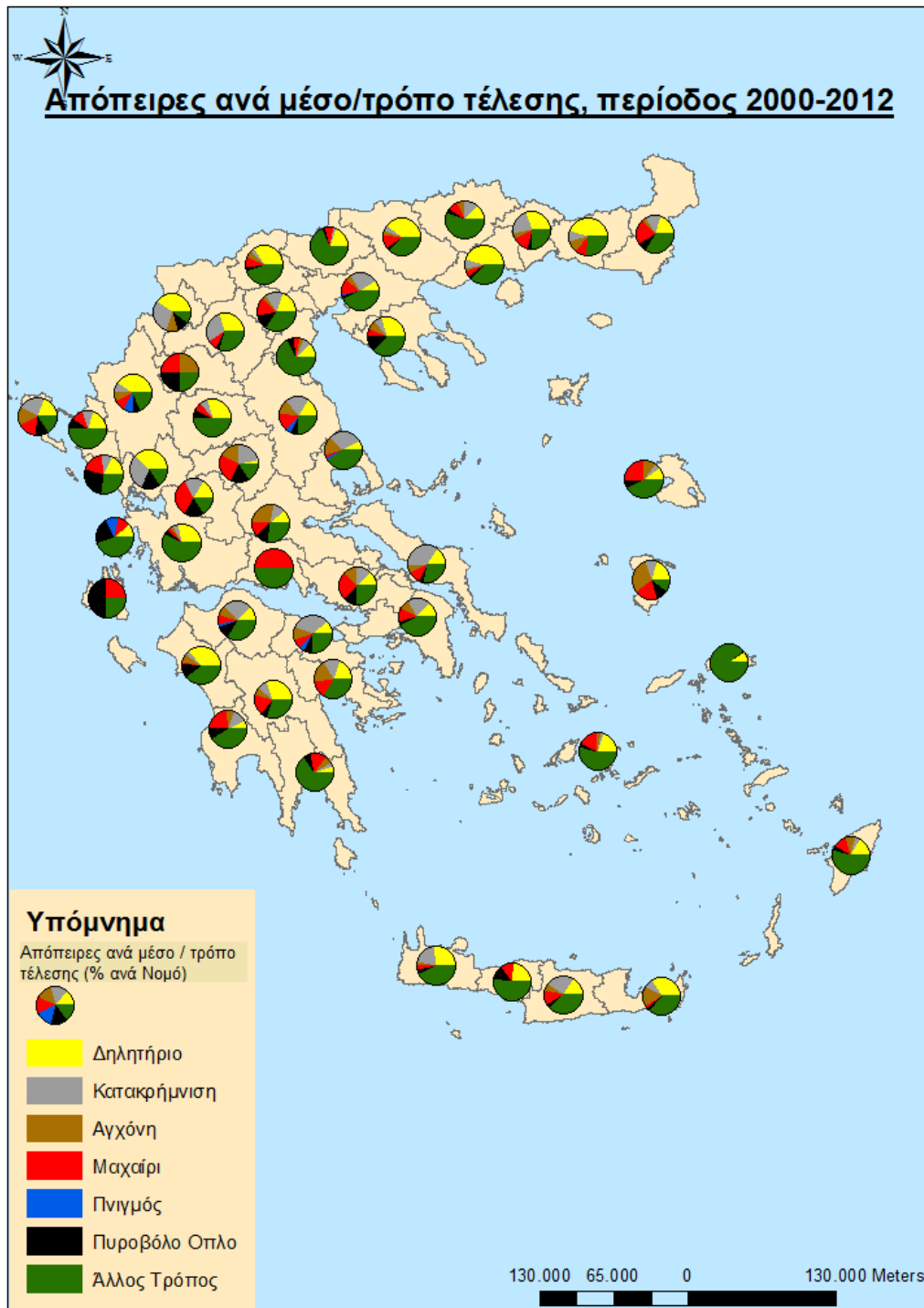
Γράφημα 17. Ποσοστά (%), ολοκλήρωσης του εγχειρήματος αυτοκτονιών, ανάλογα με το μέσο τέλεσης.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Δημιουργήθηκε ο ακόλουθος χάρτης, ο οποίος δείχνει, με τη βοήθεια κυκλικού διαγράμματος, το ποσοστό που καταλαμβάνουν οι απόπειρες ανά Νομό, καθ' όλη την περίοδο μελέτης, ανάλογα με τον τρόπο / μέσο που τελούνται. Η εικόνα, είναι τελείως διαφορετική σε σχέση με ότι συμβαίνει στις αυτοκτονίες. Εδώ, τα περιστατικά που τελούνται με χρήση δηλητηρίου (κίτρινο χρώμα), με κατακρήμνιση (γκρι χρώμα) και με μαχαίρι (κόκκινο χρώμα), κάνουν αισθητή την παρουσία τους στα περισσότερα διαγράμματα, ενώ είναι περιορισμένες οι περιπτώσεις που λαμβάνουν χώρα με χρήση αγχόνης (καφέ χρώμα) και με χρήση πυροβόλου όπλου (μαύρο χρώμα).

Χάρτης 12. Απόπειρες ανά μέσο τέλεσης

Πηγή: Στατιστική επιτερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Επιπρόσθετα δημιουργήθηκε ενδεικτικός πίνακας με τις τιμές των δέκα πρώτων Νομών της χώρας ανά κατηγορία. Η Αττική και η Θεσσαλονίκη κατέχουν τις δύο πρώτες θέσεις στις απόπειρες που οφείλονται σε κατακρήμνιση, σε αγχόνη και σε άλλο τρόπο.

Προσεγγίζοντας τους αριθμούς του κάτωθι πίνακα και ξεκινώντας από το πρώτο μέσο, διαπιστώνονται αρκετές απόπειρες με χρήση δηλητηρίου στους Νομούς, Καβάλας,

Σερρών, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων. Ένα κοινό χαρακτηριστικό και των τεσσάρων αυτών Νομών είναι ότι έχουν Πανεπιστημιακά Τμήματα, ήτοι πλήθος νέων ανδρών - γυναικών. Αναφέρεται αυτό το στοιχείο, διότι το δηλητήριο ως μέσο απόπειρας αυτοκτονίας προτιμάται κυρίως από άτομα νεαρής ηλικίας και κυρίως γυναίκες. Πράγματι, ανατρέχοντας στον πίνακα 8 της παρούσης εργασίας, διαπιστώνεται ότι στην πρώτη δεκάδα των ατόμων που αποπειρώνται να αυτοκτονήσουν ηλικίας κάτω των 22 ετών, βρίσκονται και οι 4 προαναφερόμενοι Νομοί. Επιπλέον ενίσχυση σε αυτήν την υπόθεση δίδει το γεγονός ότι οι Νομοί αυτοί βρίσκονται στην πρώτη δεκάδα και στον πίνακα 12 (αισθηματικοί λόγοι), που παρουσιάζει την κατάταξη των Νομών ανά αιτία απόπειρας.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, σχεδόν σε όλες τις έρευνες οι απόπειρες είναι πιο συχνές σε νεαρά άτομα και σε γυναίκες. Πιο υψηλός είναι ο κίνδυνος απόπειρας μεταξύ των γυναικών ηλικίας 15-30 ετών. Στην Ελλάδα η πλειοψηφία (60%) των αποπειραθέντων είναι άγαμες γυναίκες, νεαρής ηλικίας κάτω των 25 ετών (Δημητρίου 1995)³¹. Επιπλέον ως μέθοδος της απόπειρας επιλέγεται κυρίως η φαρμακευτική δηλητηρίαση σε ποσοστό 80-90% (Δημητρίου 1995) πιο πολύ στις γυναίκες (91% έναντι 79% των ανδρών), (Γαβριήλ και συν. 1983)³².

Ως δεύτερος σημαντικότερος τρόπος απόπειρας καταγράφεται η κατακρήμνιση. Η Εύβοια κατέχει την τρίτη θέση, με συνολικά 17 απόπειρες, ακολουθώντας τις παραδοσιακά πρώτες περιοχές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Έχει παρατηρηθεί, παγκοσμίως ότι υπάρχουν ορισμένα σημεία (γέφυρες, γκρεμοί) που ελκύουν αυτοκτονικές συμπεριφορές, όπως η γέφυρα Golden Gate Bridge στο San Fransisco, η βραχώδης απότομη ακτή στο Sussex – Ηνωμένο Βασίλειο³³. Πιθανόν η γέφυρα της Χαλκίδας να αποτελεί ένα αντίστοιχο σημείο, σε μικρότερη κλίμακα βέβαια, καθώς έχουν αναφερθεί σχετικά περιστατικά κατά το παρελθόν.

³¹ Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, Παππάς, Ευάγγελος (1999, *Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων*), Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, σελ. 40.

³² Ομοίως σελ. 43.

³³ http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%B5%CF%82%20eglimatikotita%20via.pdf&source=web&cd=1&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Flyk-peir-ionid.att.sch.gr%2Filiopoulou%2Fegklimatikotita_via.ppsx&ei=y8fNUs39A8PE0QXVm4HoDg&usg=AFQjCNHcuQRhFdrjEAvuE04jk06I7sVnXQ&sig2=_Xm3acxkWPF6XVQcUMdpnQ&cad=rja

Πίνακας 18. Κατάταξη των δέκα πρώτων Νομών, απόπειρες ανά αιτία.

Δηλητήριο		Κατακρήμιση		Αγχόνη		Μαχαίρι	
Νομός	Απ.	Νομός	Απ.	Νομός	Απ.	Νομός	Απ.
ΑΤΤΙΚΗΣ	108	ΑΤΤΙΚΗΣ	171	ΑΤΤΙΚ.	70	ΑΤΤΙΚΗΣ	101
ΚΑΒΑΛΑΣ	52	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	102	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	21	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	59
ΣΕΡΡΩΝ	52	ΕΥΒΟΙΑΣ	17	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	8	ΣΕΡΡΩΝ	15
ΘΕΣ/Ν.	39	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	17	ΜΑΓΝ.	8	ΛΕΣΒΟΥ	13
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	38	ΑΧΑΙΑΣ	14	ΗΛΕΙΑΣ	6	ΚΙΛΚΙΣ	11
ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	31	ΞΑΝΘΗΣ	14	ΛΑΡΙΣΑΣ	6	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	9
ΗΛΕΙΑΣ	31	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	13	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	6	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	9
ΚΙΛΚΙΣ	28	ΛΑΡΙΣΑΣ	10	ΑΧΑΙΑΣ	5	ΙΩΑΝΝΙΝΩ	8
ΠΕΛΛΑΣ	24	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	9	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	5	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	8
ΞΑΝΘΗΣ	19	ΚΑΒΑΛΑΣ	9	ΛΕΣΒΟΥ	5	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	8
Πνιγμός		Πυροβ. Όπλο		Άλλος Τρόπος			
Νομός	Απ.	Νομός	Απ.	Νομός	Απ.		
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	9	ΑΤΤΙΚΗΣ	24	ΑΤΤΙΚ.	358		
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	7	ΗΛΕΙΑΣ	11	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	185		
ΑΤΤΙΚΗΣ	5	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	8	ΚΙΛΚΙΣ	99		
ΛΑΡΙΣΑΣ	2	ΑΧΑΙΑΣ	7	ΣΑΜΟΥ	97		
ΑΙΤΩΛΙΑΣ	1	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	5	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	63		
ΑΧΑΙΑΣ	1	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	5	ΣΕΡΡΩΝ	50		
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	1	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	4	ΚΑΒΑΛΑΣ	42		
ΛΕΥΚΑΔΑΣ	1	ΚΑΒΑΛΑΣ	4	ΗΛΕΙΑΣ	34		
ΜΑΓΝΗΣΙΑ	1	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4	ΠΕΛΛΑΣ	32		
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	0	ΗΜΑΘΙΑΣ	3	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	27		

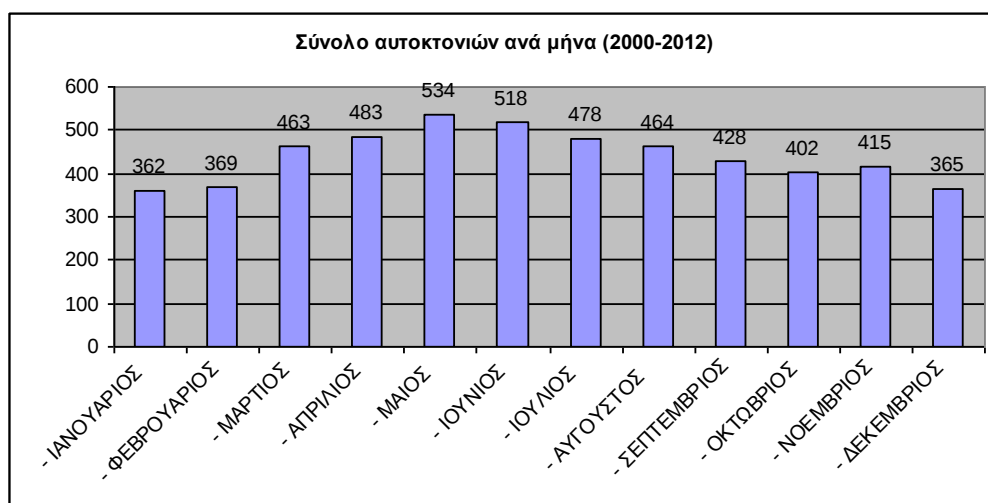
Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.1.8. Εποχικότητα

Τα δεδομένα αυτοκτονιών και αποπειρών που επεξεργάζεται η συγκεκριμένη μελέτη είναι χρονικά καταγεγραμμένα ανά μήνα και ανά φύλο. Μετά την επεξεργασία τους, δημιουργήθηκαν σχετικοί πίνακες και γραφήματα και παρουσιάζονται οι ακόλουθες διαπιστώσεις.

Σε σύνολο 5.281 αυτοκτονιών που κατεγράφησαν από την Ελληνική Αστυνομία κατά την περίοδο 2000-2012, ο μήνας με τον υψηλότερο αριθμό περιστατικών (534) είναι ο Μάιος και έπονται διαδοχικά ο Ιούνιος, ο Απρίλιος, ο Ιούλιος, ο Αύγουστος, ο Μάρτιος, ο Σεπτέμβριος, ο Νοέμβριος, ο Οκτώβριος, ο Φεβρουάριος, ο Δεκέμβριος και τέλος ο Ιανουάριος με τη χαμηλότερη τιμή, 362 αυτοκτονίες.

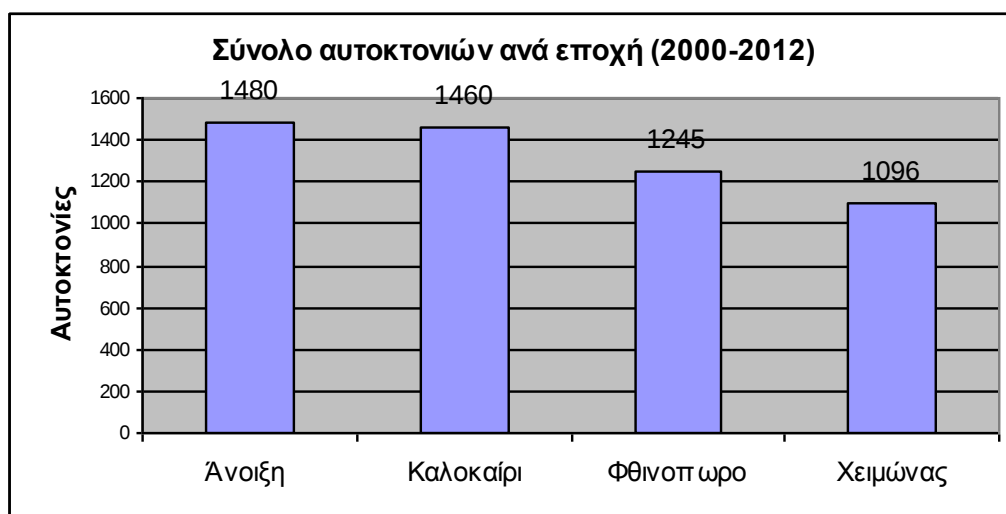
Γράφημα 18. Σύνολο αυτοκτονιών ανά μήνα.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Παρατηρώντας το γράφημα 18, διαπιστώνεται αύξηση των αυτοκτονιών κατά το διάστημα Μάρτιος έως Σεπτέμβριος. Τοποθετώντας τα δεδομένα ανά εποχή παράχθηκε το ακόλουθο γράφημα, το οποίο δείχνει την εποχικότητα των αυτοκτονιών. Έτσι, κατά την Άνοιξη τελέστηκαν οι περισσότερες αυτοκτονίες, έπεται το Καλοκαίρι με μικρή διαφορά και ακολουθούν το Φθινόπωρο και ο Χειμώνας. Στο σύνολο των αυτοκτονιών της περιόδου μελέτης, ποσοστό 55,6% τελέστηκαν την Άνοιξη και το Καλοκαίρι, ενώ το υπόλοιπο 44,4%, τελέστηκε το Φθινόπωρο και το Χειμώνα.

Γράφημα 19. Σύνολο αυτοκτονιών ανά εποχή.

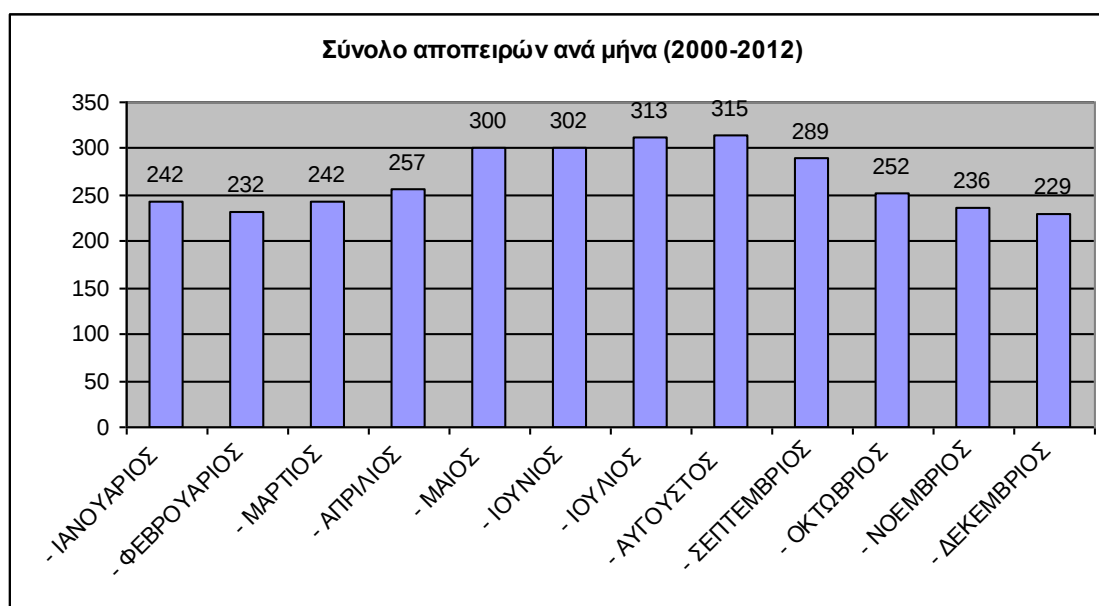
Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Η σχετική βιβλιογραφία επιβεβαιώνει την εποχικότητα των αυτοκτονιών σε αρκετές χώρες. Στο βόρειο ημισφαίριο έχει παρατηρηθεί αυξημένη συχνότητα την Άνοιξη και το Καλοκαίρι και μειωμένη το Φθινόπωρο και το Χειμώνα. Παρατηρούνται ωστόσο αποκλίσεις ανάλογα με το φύλο. Οι αυτοκτονίες στην Ελλάδα έχει μελετηθεί ότι παρουσιάζουν τη

μέγιστη συχνότητα κατά τους μήνες Μάιο – Ιούνιο και την ελάχιστη κατά τους μήνες Δεκέμβριο - Ιανουάριο³⁴. Επιπλέον πρόσφατη μελέτη των αυτοκτονιών στην ευρύτερη περιοχή των Αθηνών, έδειξε ότι ο Μάιος, ήταν ο μήνας που παρουσιάζονται οι περισσότερες αυτοκτονίες³⁵.

Οι απόπειρες αυτοκτονίας που έχουν καταγραφεί, παρουσιάζουν διαφορές σε σχέση με τις αυτοκτονίες, μελετώντας την εποχικότητά τους. Έτσι ο μήνας με τις περισσότερες απόπειρες είναι ο Αύγουστος (315), με τον Ιούλιο να έπεται με μικρή διαφορά (313) και ακολουθούν κατά σειρά οι μήνες Ιούνιος, Μάιος, Σεπτέμβριος, Απρίλιος, Οκτώβριος, Μάρτιος, Ιανουάριος, Νοέμβριος, Φεβρουάριος και τέλος Δεκέμβριος με 229 περιστατικά (γράφημα 20). Οι περισσότερες απόπειρες επιχειρούνται το καλοκαίρι (930) και έπονται αρκετά πίσω, η Άνοιξη και το Φθινόπωρο με μικρή μεταξύ τους διαφορά, με τελευταίο το Χειμώνα (703 απόπειρες – γράφημα 21). Αν περιγραφούν ως ποσοστά στο σύνολο των αποπειρών τότε, το 29% λαμβάνει χώρα το Καλοκαίρι, το 24,9 % την Άνοιξη, το 24,2 % το Φθινόπωρο και το 21,9 % το Χειμώνα.

Γράφημα 20. Σύνολο αποπειρών ανά μήνα.

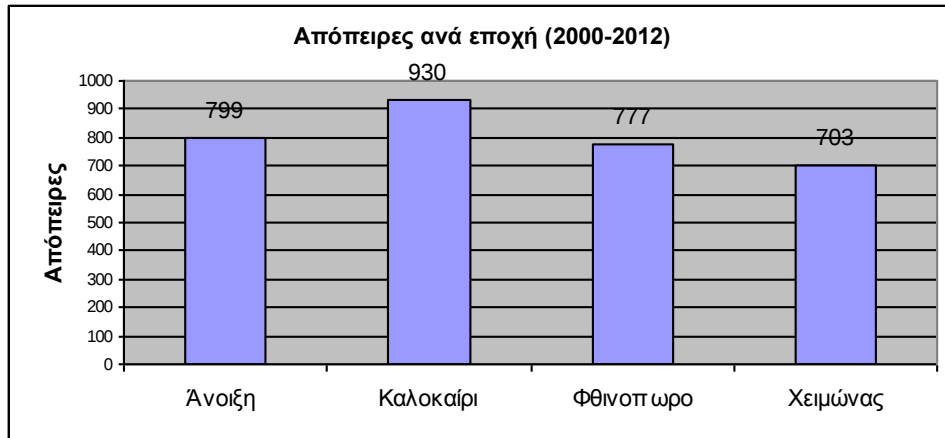

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

³⁴ Ζαχαράκης, Κωνσταντίνος (1996, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)), Διαχρονική μελέτη του φαινομένου της αυτοκτονίας στην Ελλάδα, σελ. 21.

³⁵ Seasonality of violent suicides in the Athens greater area
Christodoulou, C., Papadopoulos, I.N. Douzenis, A., Kanakaris, N., Leukidis, C., Goumellis, R., Vlachos, K., Papadopoulos, F.C., Lykouras, L. (2009 – Athens).

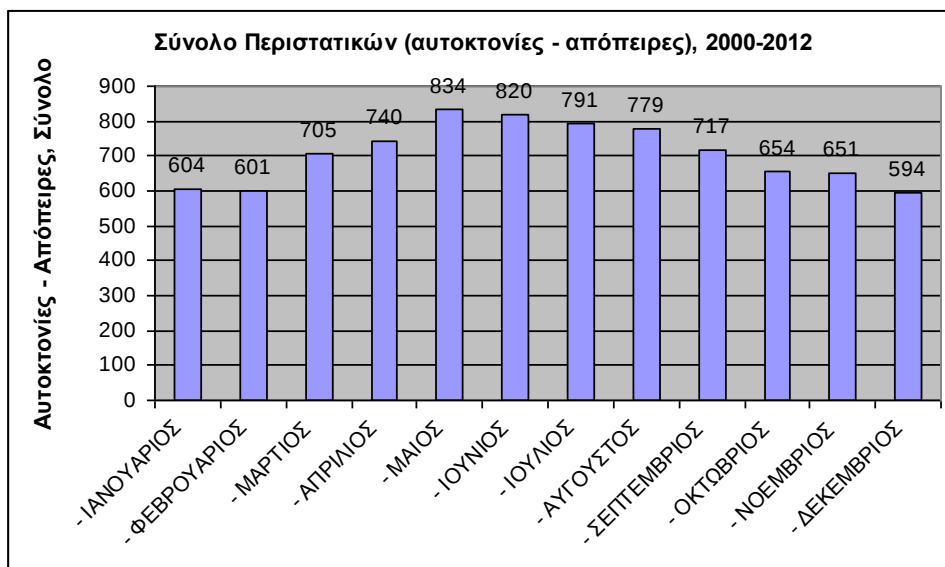
Γράφημα 21. Σύνολο αποπειρών ανά εποχή.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Αθροίζοντας τις αυτοκτονίες και τις απόπειρες, ανά μήνα καθ' όλη την περίοδο μελέτης, προκειμένου να μελετηθεί η εποχικότητα συνολικά όλων των περιστατικών, προέκυψε το ακόλουθο γράφημα. Ο Μάιος είναι ο μήνας με τα περισσότερα περιστατικά συνολικά 834, και έπονται οι τρεις καλοκαιρινοί μήνες. Ακολουθούν ο Απρίλιος, ο Σεπτέμβριος, ο Μάρτιος, ο Οκτώβριος, ο Νοέμβριος, ο Ιανουάριος, ο Φεβρουάριος και ο Δεκέμβριος. Αν οριστεί η τιμή 700, ως διαχωριστική γραμμή των περιστατικών τότε πάνω από αυτή, βρίσκονται οι μήνες Μάρτιος έως Σεπτέμβριος και κάτω, Οκτώβριος έως Φεβρουάριος. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι συνολικά το έτος διαιρείται σε δύο χρονικές περιόδους, συχνότητας του φαινομένου. Η μεγαλύτερη συχνότητα παρατηρείται κατά την περίοδο Μάρτιος έως Σεπτέμβριος, με τοπικό μέγιστο τον Μάιο. Η μικρότερη συχνότητα παρατηρείται την περίοδο Οκτώβριος – Φεβρουάριος, με τοπικό ελάχιστο τον Δεκέμβριο.

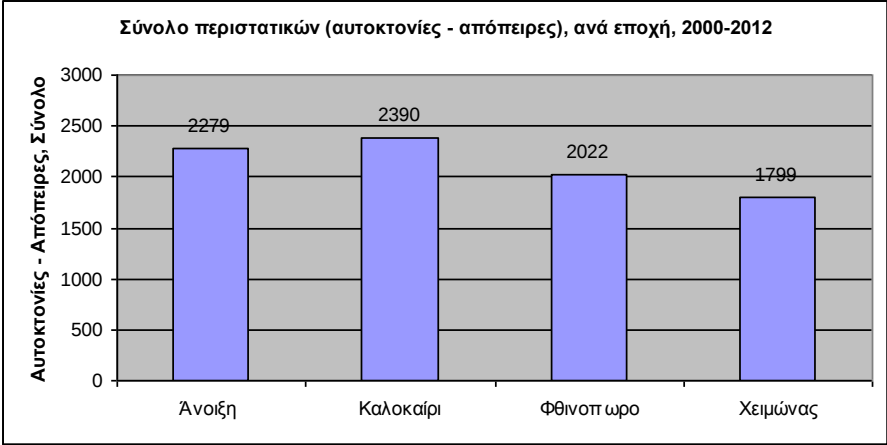
Γράφημα 22. Σύνολο περιστατικών ανά μήνα.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Εποχιακά, όπως προκύπτει από το κάτωθι γράφημα, το καλοκαίρι πραγματοποιούνται τα περισσότερα περιστατικά (2390), ακολουθεί η άνοιξη (2279), το φθινόπωρο (2022) και ο Χειμώνας (1799).

Γράφημα 23. Σύνολο περιστατικών ανά εποχή.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

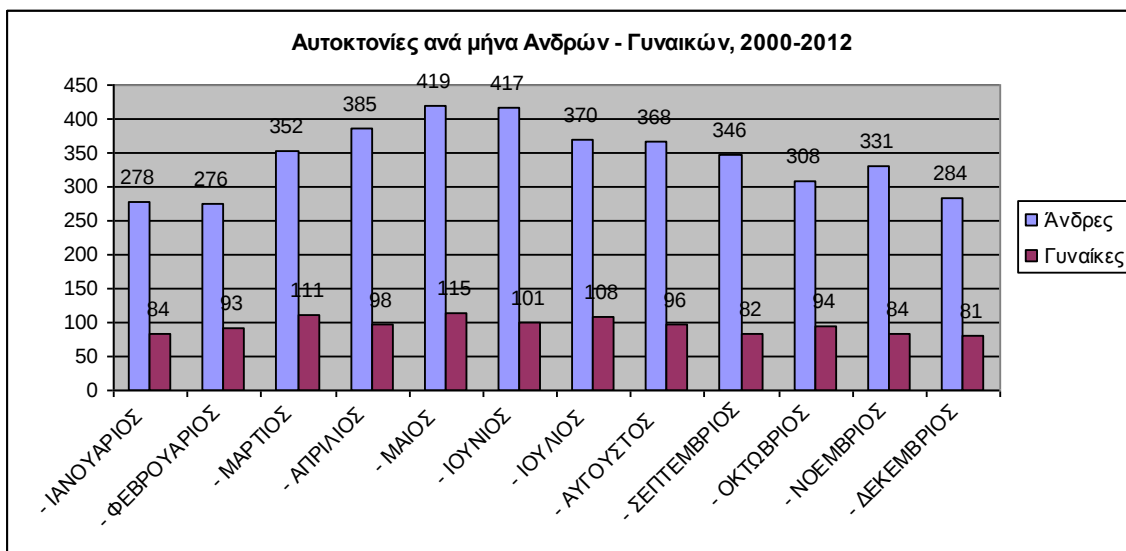
Μελετώντας τις αυτοκτονίες ανά μήνα και ανά φύλο προέκυψε το ακόλουθο γράφημα 24, από το οποίο προκύπτει ότι και στα δύο φύλλα ο μήνας Μάιος παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συχνότητα αυτοκτονιών. Οι υπόλοιποι μήνες διαφοροποιούνται ως προς τη θέση που καταλαμβάνουν στη συχνότητα των περιστατικών μεταξύ των δύο φύλων. Έτσι οι άνδρες (εκτός από το Μάιο) παρουσίασαν υψηλές αυτοκτονίες κατά το μήνα Ιούνιο (417) και ακολουθούν διαδοχικά οι μήνες όπως παρουσιάζονται στον πίνακα 19. Για τις γυναίκες υψηλές είναι οι τιμές του Μαρτίου (111) και ακολουθούν οι υπόλοιποι μήνες όπως παρουσιάζονται στον ίδιο πίνακα.

Πίνακας 19. Αυτοκτονίες ανά φύλο και ανά μήνα.

α/α	Μήνας	Ανδρες	Μήνας	Γυναίκες
1	- ΜΑΙΟΣ	419	- ΜΑΙΟΣ	115
2	- ΙΟΥΝΙΟΣ	417	- ΜΑΡΤΙΟΣ	111
3	- ΑΠΡΙΛΙΟΣ	385	- ΙΟΥΛΙΟΣ	108
4	- ΙΟΥΛΙΟΣ	370	- ΙΟΥΝΙΟΣ	101
5	- ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	368	- ΑΠΡΙΛΙΟΣ	98
6	- ΜΑΡΤΙΟΣ	352	- ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	96
7	- ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	346	- ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	94
8	- ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	331	- ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	93
9	- ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	308	- ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	84
10	- ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	284	- ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	84
11	- ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	278	- ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	82
12	- ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	276	- ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	81

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

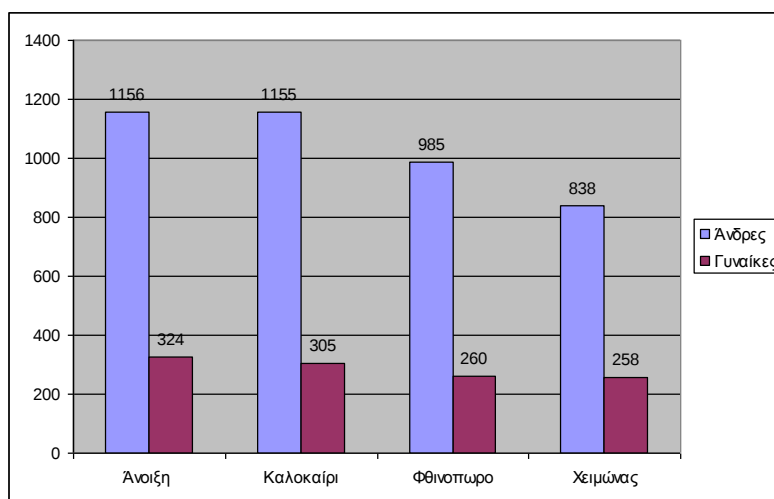
Γράφημα 24. Αυτοκτονίες ανά φύλο και ανά μήνα

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Η εποχική κατανομή των αυτοκτονιών κατά φύλο δεν παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Σύμφωνα με τα δεδομένα των τελευταίων 13 ετών, οι άνδρες αυτοκτονούν περισσότερο την Άνοιξη (1156) και το Καλοκαίρι (1155), ενώ λιγότερες είναι οι αυτοκτονίες τους το Φθινόπωρο (985) και το Χειμώνα (838). Ίδια τάση παρατηρείται μεταξύ των γυναικών αφού οι περισσότερες αυτοκτονίες πραγματοποιούνται την Άνοιξη (324), έπεται με μικρή διαφορά το Καλοκαίρι (305) και ακολουθούν το Φθινόπωρο (260) και Χειμώνας (258).

Γράφημα 25. Αυτοκτονίες ανά φύλο και ανά εποχή.

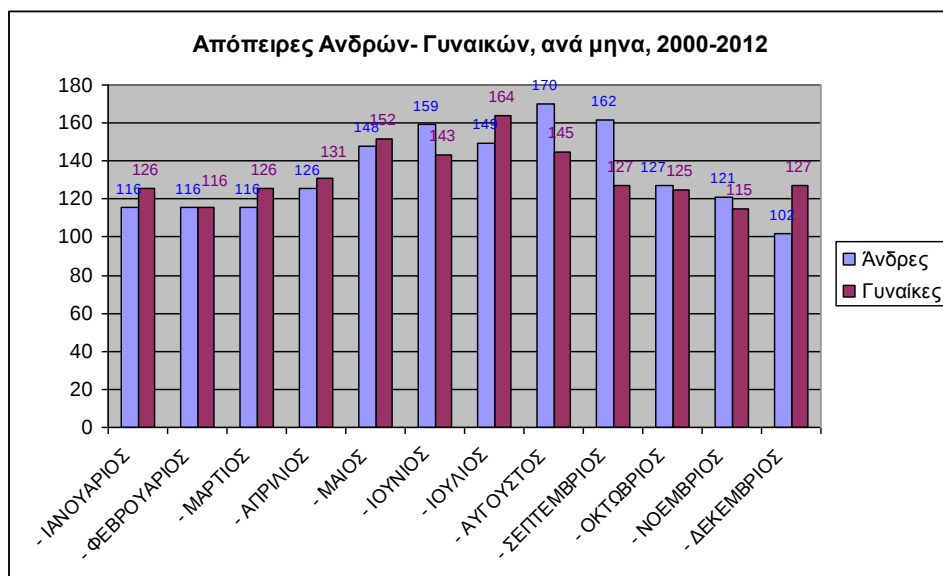

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Παρατηρώντας τις απόπειρες των ανδρών και των γυναικών ανά μήνα, καταρχήν προκύπτει ότι σε έξι μήνες οι γυναίκες υπερτερούν των ανδρών, ένα μήνα έχουν ίδια τιμή και σε πέντε μήνες, υπολείπονται. Κατά το μήνα Αύγουστο οι άνδρες πραγματοποίησαν τις περισσότερες απόπειρες (170), ενώ για τις γυναίκες ο μήνας με τη μέγιστη συχνότητα είναι ο

Ιούλιος (164). Οι λιγότερες απόπειρες για τους άνδρες πραγματοποιήθηκαν το Δεκέμβριο (102), ενώ για τις γυναίκες το Νοέμβριο (115).

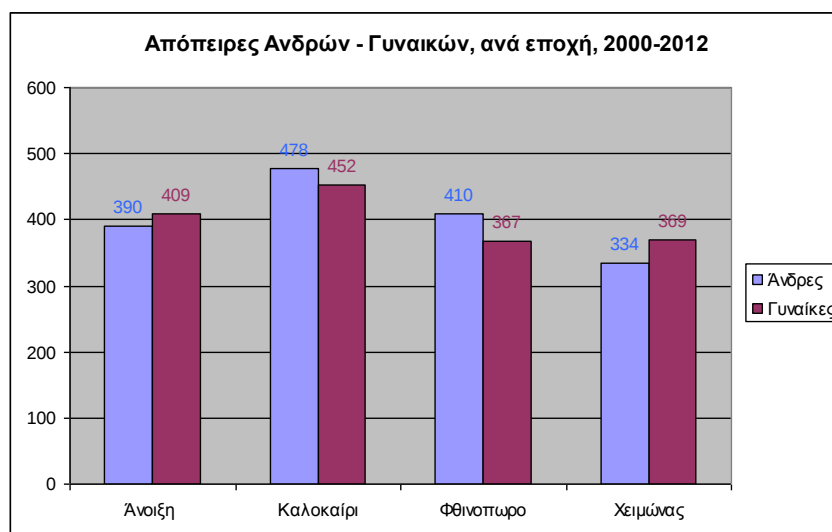
Γράφημα 26. Απόπειρες ανά φύλο και ανά μήνα.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Εποχιακά τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες οι απόπειρες είναι περισσότερες το Καλοκαίρι. Το Φθινόπωρο κατέχει τη δεύτερη θέση για τους άνδρες (410), ενώ η Άνοιξη κατέχει τη δεύτερη θέση για τις γυναίκες με 409 περιστατικά. Την τρίτη θέση ως προς τη συχνότητα των περιστατικών κατέχει ο Χειμώνας για τις γυναίκες (380) και η Άνοιξη για τους άνδρες (390). Τέλος, οι λιγότερες απόπειρες για τους άνδρες πραγματοποιούνται το Χειμώνα (334), ενώ για τις γυναίκες το Φθινόπωρο (307).

Γράφημα 27. Απόπειρες ανά φύλο και ανά εποχή.

Πηγή: Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.2. Σχετικά μεγέθη

Στα προηγούμενα υποκεφάλαια παρατηρήθηκαν τα απόλυτα αριθμητικά μεγέθη, ήτοι τα σύνολα των αυτοκτονιών και των αποπειρών, ανά φύλο, ηλικία και χρονική περίοδο, στο σύνολο της Χώρας και σε επίπεδο Νομού, με τη χρήση ορισμένων χωρικών προτύπων (shape file Νομών) και περιορισμένη στατιστική επεξεργασία (π.χ. ποσοστά αιτιών αυτοκτονίας ανά Νομό). Σε αυτό το κεφάλαιο επιχειρείται μία περαιτέρω εμβάθυνση της ανάλυσης, με τη μελέτη ορισμένων βασικών σχετικών μεγεθών (π.χ. δείκτες ανά 100000 κατοίκους) και τη χωρική ανάλυσή τους.

Για τη χωρική ανάλυση του φαινομένου χρησιμοποιούνται κάποιες από τις ποσοτικές διαδικασίες και τεχνικές της χωρικής στατιστικής, οι οποίες στοχεύουν: α) Στη σωστή περιγραφή γεγονότων στο χώρο, που περιλαμβάνει κυρίως την περιγραφή των χωρικών προτύπων. β) Στη συστηματική διερεύνηση των χωρικών προτύπων και των χωρικών σχέσεων με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των χωρικών διαδικασιών που ευθύνονται για τα χωρικά πρότυπα και τις σχέσεις που παρατηρούμε. γ) Στην αύξηση της ικανότητα πρόβλεψης και ελέγχου γεγονότων που συμβαίνουν στο γεωγραφικό χώρο. δ) Στη χρήση αυτών των τεχνικών και μεθόδων σαν εργαλεία λήψης αποφάσεων για το χώρο³⁶.

Η χωρική ανάλυση εστιάζεται στο ρόλο του γεωγραφικού χώρου και εξαρτάται άμεσα από συγκεκριμένες χωρικές μεταβλητές για την αξιολόγηση ή εξήγηση ενός φαινομένου. Αντίθετα για μία μη χωρική ανάλυση δεν απαιτούνται χωρικοί παράγοντες και χωρικές πληροφορίες. Η θεμελιώδης διαφορά, μεταξύ των δύο αυτών μορφών ανάλυσης είναι η συμμετοχή των χωρικών παραγόντων στη συνολική διαδικασία³⁷.

Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται η χωρική ανάλυση, καθώς υπάρχει ενδιαφέρον για τη χωρική διαφοροποίηση της κατανομής των αυτοκτονιών και των αποπειρών.

Ο πρώτος δείκτης που δημιουργείται και μελετάται είναι ο αδρός δείκτης αυτοκτονιών και αποπειρών ανά φύλο, για την περίοδο 2000-2012, σε επίπεδο νομού, με την κατηγοριοποίησή του σε κλάσεις και τη συνεχή χαρτογραφική του απεικόνιση. Με βάση αυτόν το δείκτη οι νομοί κατανεμήθηκαν σε κατάταξη και δημιουργήθηκαν τα αντίστοιχα γραφήματα.

³⁶ Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών και ανάλυση χώρου, Κωστής Κουτσόπουλος, Καθηγητής ΕΜΠ, 2005, σελ. 33-34.

³⁷ Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών και ανάλυση χώρου, Κωστής Κουτσόπουλος, Καθηγητής ΕΜΠ, 2005, σελ. 37

Στη συνέχεια υπολογίζεται ο αδρός δείκτης ανά ηλικιακή ομάδα με την επισήμανση ότι στον δείκτη αυτόν χρησιμοποιούνται τα δεδομένα των αυτοκτονιών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, καθώς είναι περισσότερο κατανεμημένα στις ηλικιακές κατηγορίες, ενώ όπως ήδη αναφέρθηκε, τα δεδομένα της Ελληνικής Αστυνομίας, κατηγοριοποιούνται μόνο σε τέσσερις ηλικιακές ομάδες.

Τέλος, δημιουργείται και αναλύεται συντελεστής συμμετοχής (Location Quotient), των αυτοκτονιών ως προς τους συνολικούς θανάτους σε κάθε Νομό, ανά έτος, ως προς τα εθνικά μεγέθη (αυτοκτονιών και θανάτων).

2.2.1. Αδρός Δείκτης αυτοκτονιών και αποπειρών, σύνολο χώρας (2000-2012)

Ο Αδρός Δείκτης (Α.Δ.) των αυτοκτονιών (και των αποπειρών αντίστοιχα) εκφράζει τον αριθμό των αυτοκτονιών που συνέβησαν και καταγράφηκαν μέσα σε ένα ημερολογιακό έτος ανά 100.000 κατοίκους του μελετώμενου πληθυσμού. Έτσι για παράδειγμα ο αδρός δείκτης αυτοκτονιών, του Νομού Πιερίας για το έτος 2000 είναι 4,77 αυτοκτονίες / 100.000 κατοίκους και προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των αυτοκτονιών (6) του νομού για το 2000 με τον πληθυσμό αυτού του έτους (125.795).

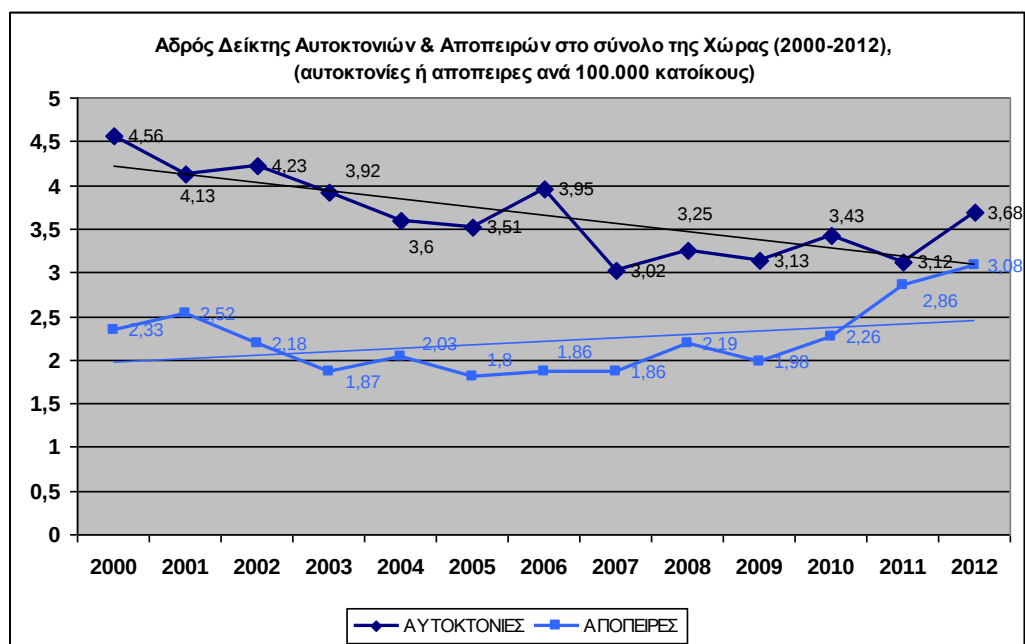
Διαιρώντας τα σύνολα των αυτοκτονιών και αποπειρών, ανά φύλο, με τους αντίστοιχους πληθυσμούς της χώρας, κάθε έτος προέκυψαν τα ακόλουθα γραφήματα εξέλιξης των σχετικών αδρών δεικτών.

Στο γράφημα 28 απεικονίζεται η πορεία του αδρού δείκτη αυτοκτονιών και αποπειρών, κατά την περίοδο μελέτης.

Ο αδρός δείκτης του συνόλου των αυτοκτονιών, λαμβάνει την υψηλότερη τιμή το 2000 (4,56 αυτοκτονίες ανά 100.000) και τη χαμηλότερη (3,02), το 2007. Γενικά παρουσιάζει αυξομειώσεις ανά έτος με την τιμή του να κινείται άνω του 4 κατά τα πρώτα τρία έτη, μεταξύ του 3,5 και 4 τα επόμενα τέσσερα έτη (2003-2006), μεταξύ 3 και 3,5 κατά τα έτη 2007-2010, ενώ το 2012 έχει τιμή 3,68. Η γραμμή τάσης του δείκτη των αυτοκτονιών βαίνει μειούμενη κατά τη διάρκεια της περιόδου μελέτης.

Ο δείκτης των αποπειρών από την άλλη, έχει θετική γραμμή τάσης και τα τελευταία δύο χρόνια οι τιμές του είναι πολύ υψηλές (2,86 το 2011 & 3,08 το 2012), σε σχέση με τα προηγούμενα. Γενικά και εδώ ο δείκτης παρουσιάζει αυξομειώσεις, με την ελάχιστη τιμή να παρατηρείται το 2000 (1,8) και τη μέγιστη το 2012 (3,08).

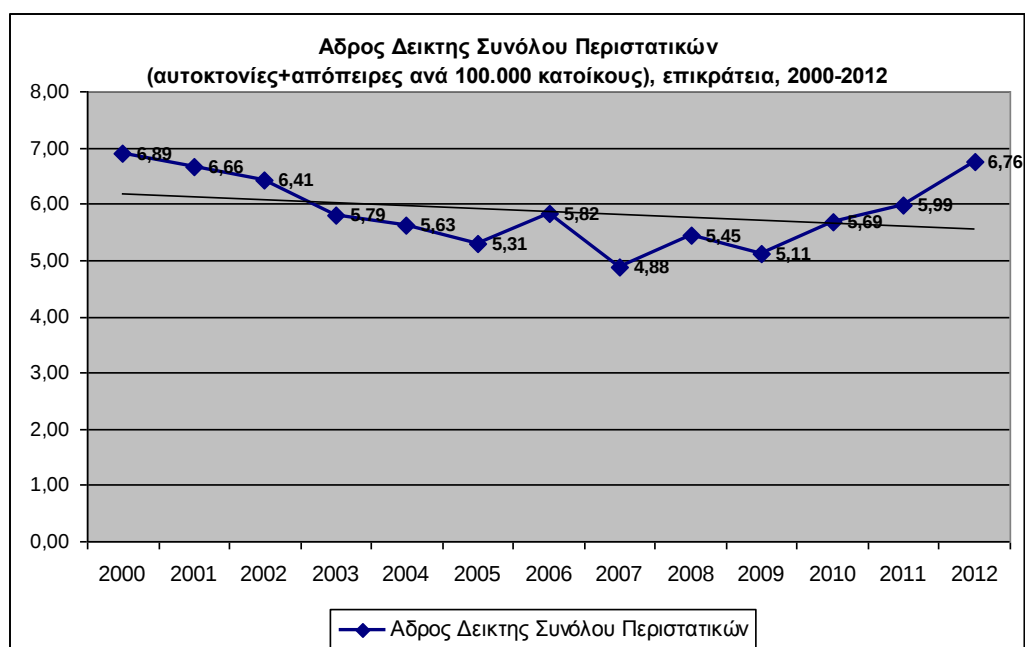
Γράφημα 28. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών και αποπειρών στο σύνολο της Χώρας (2000-2012).

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Προχωρώντας ένα βήμα ακόμη, αθροίστηκαν οι καταγεγραμμένες αυτοκτονίες και απόπειρες και διαιρέθηκε το σύνολο των περιστατικών, με τον πληθυσμό της Χώρας, ανά έτος. Έτσι προέκυψε το ακόλουθο γράφημα 29, τα οποίο δείχνει μία μείωση του δείκτη κατά τα πρώτα έξι χρόνια από 6,89 το 2000 σε 5,31 το 2005, μία αυξομείωση έως το 2009 και έκτοτε μία σαφή τάση αύξησης, κάθε χρόνο. Το 2010 ανεβαίνει στο 5,69 το 2011 στο 5,99 και το 2012 στο 6,76. Ο δείκτης του 2012, είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος στο σύνολο των ετών μετά το 2000.

Γράφημα 29. Αδρός δείκτης συνόλου περιστατικών (αυτοκτονιών – αποπειρών).

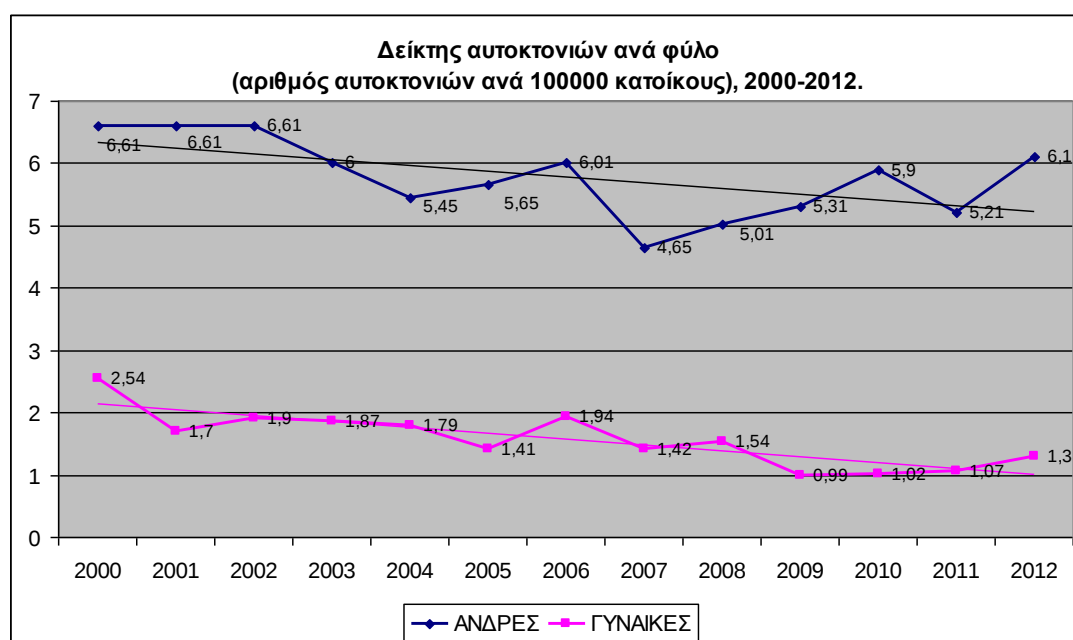

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Δημιουργήθηκαν οι αδροί δείκτες αυτοκτονιών ανδρών και γυναικών κατά την περίοδο 2000-2012, οι οποίοι παρουσιάζονται στο ακόλουθο γράφημα 30. Ο δείκτης των ανδρών, καταλαμβάνει τιμές από 4,65 το 2007 έως 6,61 τα 2000 & 2001. Από το 2007 και έπειτα ο δείκτης είναι αυξανόμενος, με εξαίρεση το 2011, που μειώνεται ελαφρώς για να φτάσει το 2012 στο αρκετά υψηλό 6,1. Από το 2000 έως το 2005 ο δείκτης έχει υψηλές τιμές άνω του 6, πλην των ετών 2004 (5,45) και 2005 (5,65).

Στις γυναίκες ο δείκτης παρουσιάζει αυξομειώσεις και κυμαίνεται από 0,99 το 2009 έως το πολύ υψηλό 2,54 του 2000. Πέρα από αυτές τις ακραίες τιμές όλες οι υπόλοιπες κυμαίνονται μεταξύ του 1 και του 2. Από το 2009 και έπειτα ο δείκτης παρουσιάζει αύξηση έως το 2012.

Γράφημα 30. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα, 2000-2012.

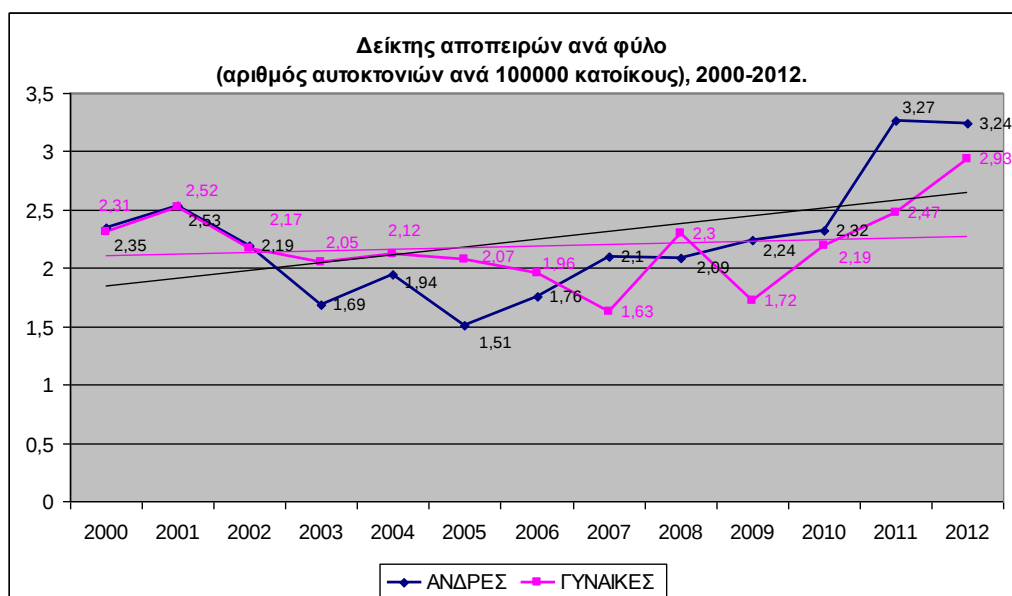

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Επιπλέον δημιουργήθηκαν οι αδροί δείκτες των αποπειρών ανά φύλο, για την περίοδο 2000-2012, οι οποίοι απεικονίζονται στο ακόλουθο γράφημα 31. Γενικά η τάση είναι αυξανόμενη και για τα δύο φύλα, κατά την περίοδο μελέτης. Οι αυξομειώσεις των τιμών είναι έντονες μεταξύ ορισμένων ετών. Ο δείκτης των ανδρών το 2005 παρουσιάζει τη χαμηλότερη τιμή (1,51), η οποία έχει υπερδιπλασιαστεί το 2011 (3,27) και το 2012 (3,24). Γενικότερα οι δείκτες των ανδρών από το 2000 έως το 2005 είχαν πτωτική τάση, αλλά έκτοτε οι τιμές τους κάθε χρόνο (σχεδόν) ανεβαίνουν (με μία πολύ μικρή μείωση το 2012).

Ο δείκτης αποπειρών των γυναικών κυμαίνεται μεταξύ 1,63 το 2007 και 2,93 το 2012. Γενικά έως το 2007, ακολουθεί σχετικά μειούμενη πορεία, αυξομειώνεται μεταξύ των ετών 2008 και 2009 και έκτοτε αυξάνεται κάθε χρόνο σημαντικά.

Γράφημα 31. Αδρός δείκτης αποπειρών στην Ελλάδα, ανά φύλο, 2000-2012.

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.2.2. Αδρός Δείκτης αυτοκτονιών και αποπειρών ανά Νομό

2.2.2.α.Αυτοκτονίες

Για να γίνει εφικτή η σύγκριση του αδρού δείκτη αυτοκτονιών σε επίπεδο Νομού, ανά έτος για την περίοδο 2000 – 2012, δημιουργήθηκαν ετήσιοι θεματικοί χάρτες, στους οποίους χρωματίζονται οι Νομοί, ανάλογα με την τιμή του δείκτη.

Πριν ο Νομός λάβει ένα συγκεκριμένο χρώμα, πραγματοποιήθηκε ο διαχωρισμός των δεικτών σε έξι κατηγορίες. Ο διαχωρισμός έγινε με βάση τις τιμές του δείκτη που παρουσιάζονταν κάθε έτος, οι οποίες κυμαίνονταν από 0 (κάποιοι Νομοί σε ορισμένα έτη) έως 20,53 (Νομός Ευρυτανίας 2002), με τις περισσότερες από αυτές να κατανέμονται σε κλίμακα από 1 έως 10. Η πρώτη ομάδα χρωματίζεται με κίτρινο χρώμα και περιλαμβάνει τιμές από 0 έως 2 (πολύ χαμηλός αδρός δείκτης αυτοκτονιών). Έπειτα διαδοχικά το χρώμα γίνεται πιο σκούρο και οι κατηγορίες 2,1-4 (χαμηλός δείκτης αυτοκτονιών), 4,1-6 (μεσαίος - χαμηλός δείκτης αυτοκτονιών), 6,1-8 (μεσαίος – υψηλός δείκτης αυτοκτονιών), 8,1-10 (υψηλός δείκτης αυτοκτονιών), χρωματίζονται με τις αντίστοιχες χρωματικές διαβαθμίσεις από το κίτρινο προς το καφέ, με την κατηγορία 10 και άνω (πολύ υψηλός δείκτης αυτοκτονιών), να λαμβάνει σκούρο καφέ χρώμα.

Ο διαχωρισμός των 6 κλάσεων παραμένει σταθερός σε όλα τα έτη και σε όλες τις μελέτες που ακολουθούν, ήτοι του αδρού δείκτη των αποπειρών, καθώς και των αυτοκτονιών και των αποπειρών ανά φύλο.

Η κατανομή κάθε Νομού στην αντίστοιχη κατηγορία, πραγματοποιείται με τη λήψη αντίστοιχου χρώματος. Έτσι για παράδειγμα αν ένας Νομός έχει το 2000 δείκτη αδρό δείκτη αυτοκτονίας 1,9 θα λάβει κίτρινο χρώμα και αν το επόμενο έτος έχει 5, θα λάβει πορτοκαλί χρώμα. Η χρήση των χρωματικών διακυμάνσεων των Νομών, επιτρέπει με απλό τρόπο, τη σύγκριση τόσο μεταξύ τους, μέσα στο ίδιο έτος, όσο και τόσο τη διαχρονική παρατήρησή τους. Επιπλέον, ίδιοι χρωματισμοί γειτονικών Νομών ή Νομών με παρόμοια Χαρακτηριστικά (π.χ. νησιωτικών, παραμεθόριων, ορεινών κλπ), δύναται να συμβάλουν σε πιθανές υποθέσεις για τάσεις ή συσχετισμούς του φαινομένου.

Ξεκινώντας την περιγραφή των ακόλουθων θεματικών χαρτών, παρατηρείται ότι σε κανένα έτος η Αττική και η Θεσσαλονίκη δεν κατέχουν υψηλούς (καφέ χρώμα, 8,1-10) ή πολύ υψηλούς (σκουρό καφέ χρώμα άνω του 10) αδρούς δείκτες αυτοκτονιών όπως ίσως θα αναμενόταν.

Ο Νομός Γρεβενών παρουσιάζεται δύο φορές να κατέχει πολύ υψηλούς δείκτες αυτοκτονιών (2007 & 2011) και τέσσερις φορές υψηλούς δείκτες (2000,2001,2008,2012).

Ο Νομός Φωκίδας παρουσιάζεται δύο φορές να κατέχει πολύ υψηλούς δείκτες αυτοκτονιών (2002 & 2011).

Ο Νομός Κεφαλληνίας παρουσιάζεται να έχει πολύ υψηλούς δείκτες κατά τα έτη 2006, 2009 και 2012, ο Νομός Ζακύνθου κατά το έτος 2001 και ο Νομός Λευκάδας το 2012.

Επίσης πολύ υψηλούς δείκτες παρουσιάζουν οι Νομοί Χανίων, Λέσβου και Σάμου το 2000, Ευρυτανίας, Λακωνίας το 2002, Θεσπρωτίας το 2005, Μεσσηνίας και Ρεθύμνου το 2006, Ηλείας και Κυκλάδων ο 2008, Έβρου το 2010 και Εύβοιας το 2012.

Από την άλλη πλευρά ο Νομός Χίου είναι αυτός που εμφανίζεται περισσότερες φορές με ανοικτό κίτρινο χρώμα, που σημαίνει ότι έχει πολύ χαμηλό ή μηδενικό δείκτη αυτοκτονιών. Συγκεκριμένα σε 11 από τα 13 έτη μελέτης, εμφανίζεται με ανοικτό κίτρινο χρώμα.

Ο Νομός Δωδεκανήσου επίσης καταλαμβάνει πολύ χαμηλές τιμές κατά τα έτη 2003, 2010, 2011, 2012 και σε όλα τα υπόλοιπα έτη οι δείκτες του είναι χαμηλοί.

Οι Νομοί Φλώρινας (έτη: 2004, 2006, 2007, 2008, 2009, 2012), Ξάνθης (έτη: 2000, 2004, 2006, 2007, 2008, 2012), Χαλκιδικής (έτη: 2002, 2005, 2006, 2009, 2010, 2011) και Ευρυτανίας (έτη: 2003, 2004, 2006, 2010, 2011, 2012) εμφανίζονται με πολύ χαμηλούς δείκτες 6 φορές, έκαστος.

Οι Νομοί Καστοριάς (έτη: 2000,2005, 2007, 2008, 2009, 2010), Χανίων (έτη: 2004, 2008, 2009, 2010, 2011), Πιερίας (έτη: 2002, 2007, 2008, 2010,2011), Βοιωτίας (έτη: 2004,2006, 2007, 2008, 2011) εμφανίζονται 5 φορές με πολύ χαμηλούς δείκτες, έκαστος και ο Νομός Ρεθύμνου 4 (2008, 2009, 2010, 2011).

Ο Νομός Μεσσηνίας ενώ μέχρι το 2007 κατείχε δείκτες υψηλούς και μεσαίους, από το 2008 και έπειτα χρωματίζεται μόνο με κίτρινο. Επίσης ο Νομός Αχαΐας εμφανίζεται να έχει κίτρινο χρώμα πέντε φορές, ήτοι κατά τα έτη 2005, 2007, 2008, 2009, 2012, παρόλο που και εδώ ίσως θα ανέμενε κανείς περισσότερους υψηλούς δείκτες λόγω μεγάλου αριθμού αστικού πληθυσμού.

Σύμφωνα με μελέτες, είναι διαπιστωμένο ότι οι δείκτες αυτοκτονιών είναι υψηλότεροι στις αστικές από ότι στις αγροτικές περιοχές. Εξαίρεση αποτελούν λίγες χώρες, όπως είναι η Ιαπωνία, η Φινλανδία και η Ιρλανδία. Στις εξαιρέσεις (σύμφωνα με τη μελέτη των Μπάζα και συν. 1978) ανήκει και η Ελλάδα, όπου οι δείκτες αυτοκτονίας των αγροτικών περιοχών είναι μεγαλύτεροι από αυτούς των αστικών περιοχών³⁸.

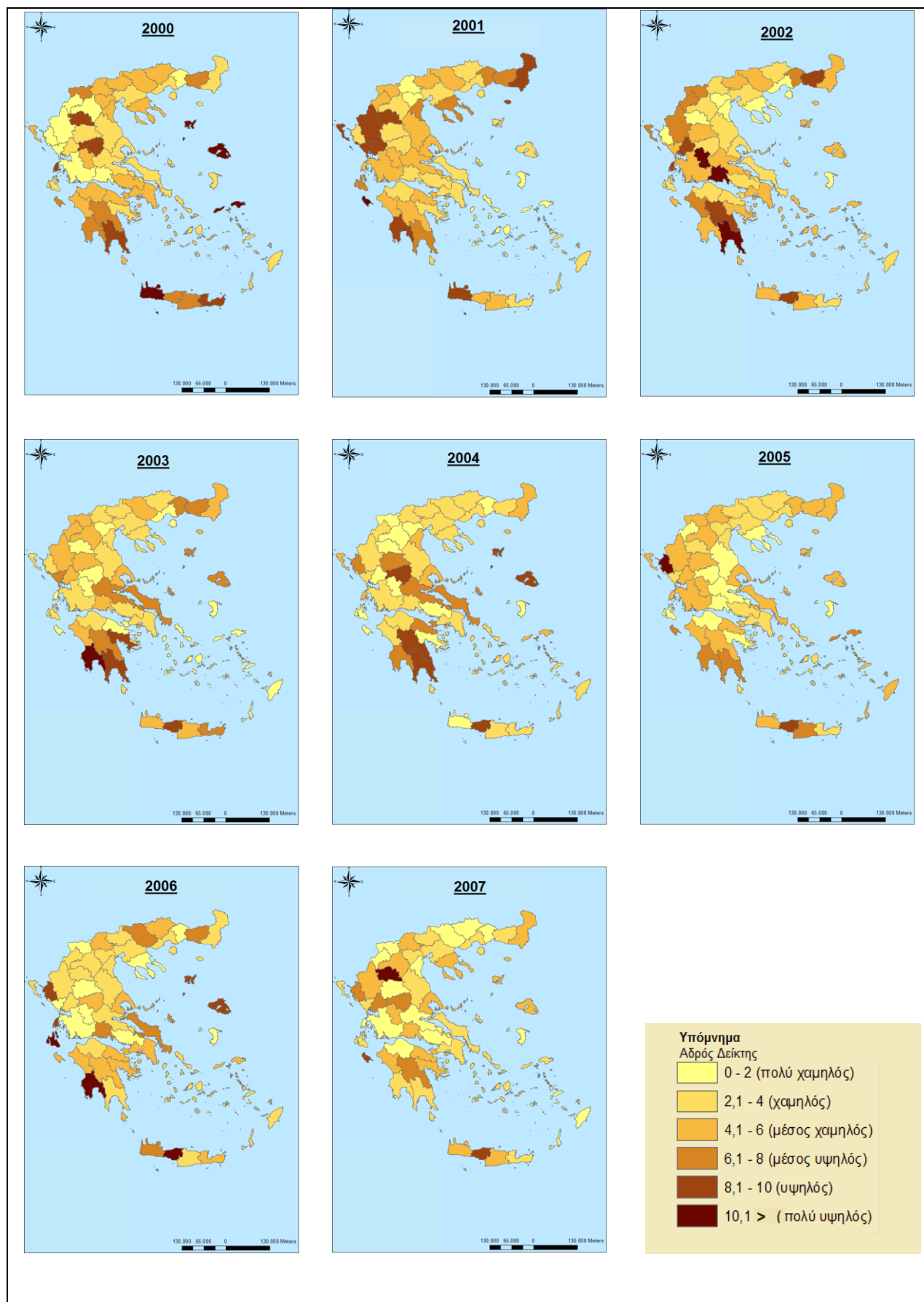
Οι υποθέσεις που μπορούν να επιχειρηθούν παρατηρώντας τους κάτωθι χάρτες χρειάζονται επιπλέον και την μελέτη άλλων παραγόντων [κοινωνικών, οικονομικών, ιατρικών, τοπικών, πολιτιστικών (ίσως) κλπ.], για την ενίσχυση της όποιας περαιτέρω τεκμηρίωσης σχετικών συμπερασμάτων. Έτσι, ερέθισμα για επιπλέον έρευνα είναι η περίπτωση του Νομού Χίου όπου είναι με διαφορά ο Νομός με το χαμηλότερο δείκτη, καθώς και η περίπτωση του Νομού Δωδεκανήσου ο οποίος παρουσάζει σχετικά σταθερά χαμηλούς δείκτες σε όλα τα έτη. Ιδιαίτερες, επίσης, είναι οι περιπτώσεις των Νομών Γρεβενών και Λακωνίας με τους αρκετά υψηλούς δείκτες ορισμένων ετών.

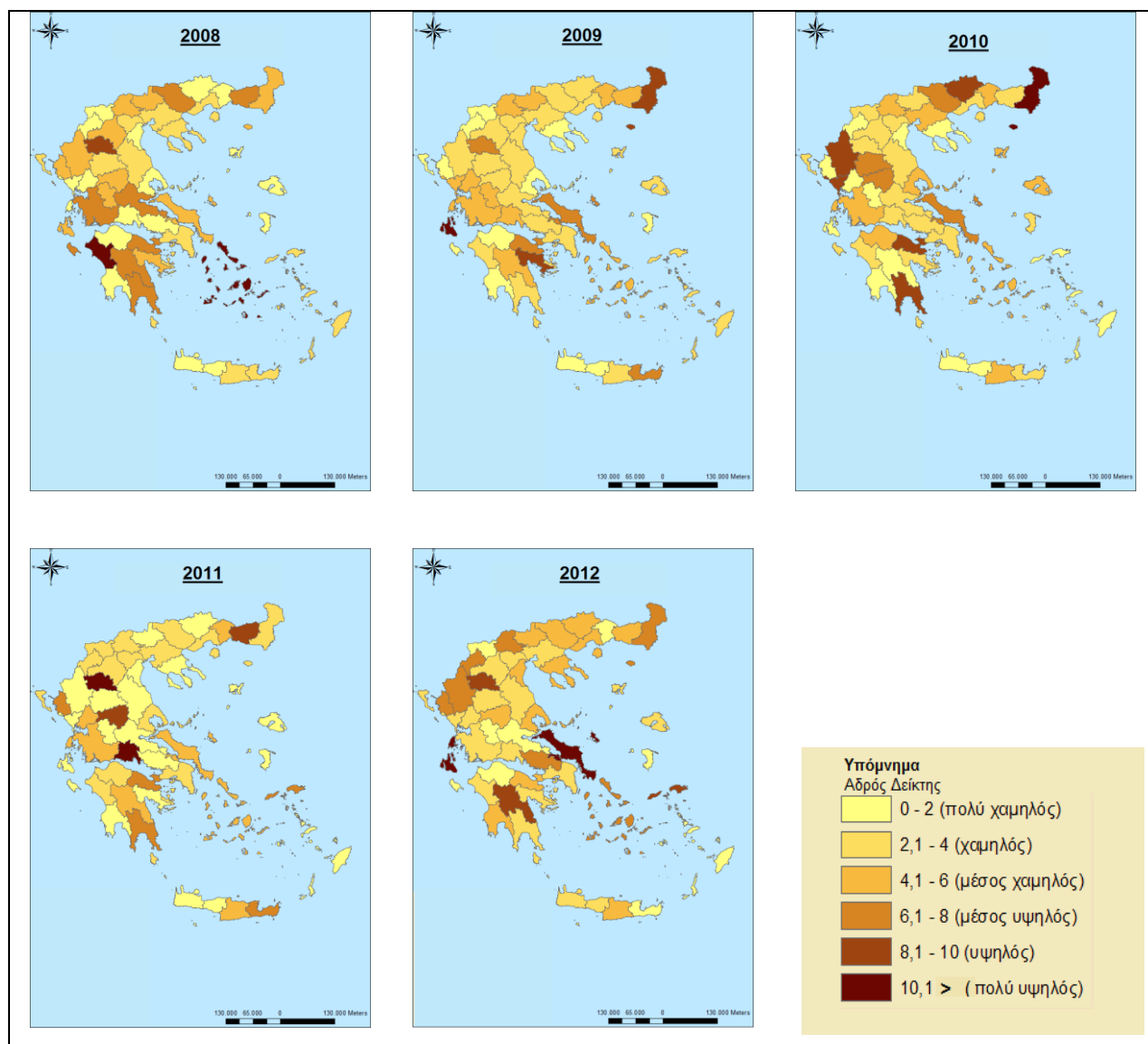
Ακόμη, εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι σε κανένα από τους Νομούς με μεγάλα αστικά κέντρα Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα δεν παρατηρούνται υψηλοί δείκτες. Μελέτη της περιόδου 1980-1997, απέδειξε ότι οι αυτοκτονίες στην Ελλάδα στις αγροτικές περιοχές είχαν διπλάσιους δείκτες συγκριτικά με τις αυτοκτονίες στις αστικές περιοχές³⁹.

³⁸ Διαχρονική μελέτη του φαινομένου της αυτοκτονίας στην Ελλάδα., Ζαχαράκης, Κωνσταντίνος (1996, *Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)*).

³⁹ Epidemiology of suicide in Greece: 1980-1997, Zacharakis, C.A., Madianos, M.G., Papadimitriou, G.N., Stefanis, C.N.

Ομάδα Χαρτών 13. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών, ανά Νομό (2000-2012).

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Δημιουργήθηκε ο ακόλουθος πίνακας ο οποίος περιλαμβάνει τους πέντε πρώτους και τους πέντε τελευταίους Νομούς σε κατάταξη⁴⁰, με βάση τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών ανά έτος. Ολόκληρος ο πίνακας βρίσκεται στο παράρτημα της εργασίας. Ο πίνακας αυτός εστιάζει στους Νομούς με το μεγαλύτερο πρόβλημα στις αυτοκτονίες, αλλά και σε εκείνους με το μικρότερο. Ο πίνακας δίνει τη δυνατότητα στον αναγνώστη να διαπιστώσει τη θέση κάθε Νομού σε σύγκριση με τους υπόλοιπους 50, κάθε έτος αλλά και διαχρονικά έως το 2012.

Έτσι συναντώνται πιο συχνά στις πρώτες θέσεις κατάταξης, οι Νομοί Λακωνίας, Γρεβενών, Αρκαδίας, Λέσβου και Εύβοιας και στις τελευταίες θέσεις οι Νομοί Χίου, Δωδεκανήσου και Ημαθίας.

⁴⁰ Η κατάταξη του πίνακα έγινε με τη χρήση του τύπου $[(X_i - X_{\min}) / (X_{\max} - X_{\min})] * 100$, όπου X =Αδρός Δείκτης Αυτοκτονιών].

Πίνακας 20. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον Αδρό Δείκτη Αυτοκτονιών.

Κατ/ξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	ΛΕΣΒΟΣ	ΑΡΤΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ
2	ΣΑΜΟΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ
3	ΧΑΝΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΡΤΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΕΣΒΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ
4	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΧΑΝΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΦΩΚΙΔΑ
5	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΕΦΑΛΛ.
.....							
47	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΧΙΟΣ
48	ΞΑΝΘΗ	ΠΕΛΛΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΑΧΑΪΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ
49	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΧΙΟΣ	ΚΑΒΑΛΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ
50	ΦΩΚΙΔΑ	ΣΑΜΟΣ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΞΑΝΘΗ
51	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
Κατ/ξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	
2	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΒΡΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΥΒΟΙΑ	
3	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΗΛΕΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	
4	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΕΥΒΟΙΑ	ΔΡΑΜΑ	ΣΑΜΟΣ	ΓΡΕΒΕΝΑ	
5	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΣΑΜΟΣ	
.....							
47	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΧΙΟΣ	ΧΙΟΣ	
48	ΠΙΕΡΙΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	
49	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	
50	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΔΡΑΜΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	
51	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΡΤΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΑΡΤΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΔΩΔΕΚΑΝ.	

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

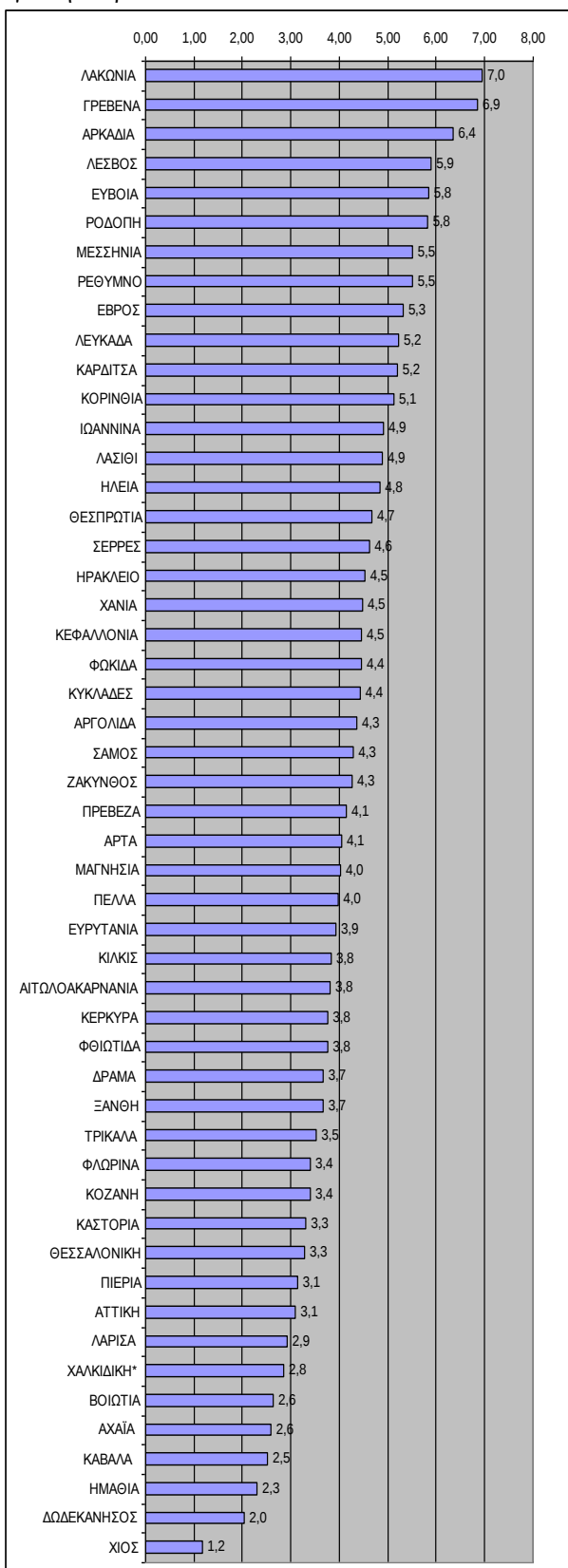
Δημιουργήθηκε πίνακας με το μέσο όρο των δεικτών αυτοκτονιών ανά Νομό, για την περίοδο 2000-2012 και έπειτα οι Νομοί κατατάχθηκαν σε φθίνουσα διάταξη. Επίσης δημιουργήθηκε πίνακας με τα σύνολα των αυτοκτονιών ανά Νομό και επίσης οι Νομοί κατατάχθηκαν σε φθίνουσα διάταξη. Τα αποτελέσματα εν λόγω πινάκων απεικονίζονται στα ακόλουθα γραφήματα 32.

Στο γράφημα της κατάταξης των Νομών, με βάση το άθροισμα των αυτοκτονιών, καθοριστικό παράγοντα διαδραματίζει ο παράγοντας πληθυσμός καθώς στις πρώτες θέσεις (όπως έχει αναφερθεί παραπάνω) βρίσκονται οι Νομοί Αττικής και Θεσσαλονίκης, που έχουν τους μεγαλύτερους πληθυσμούς.

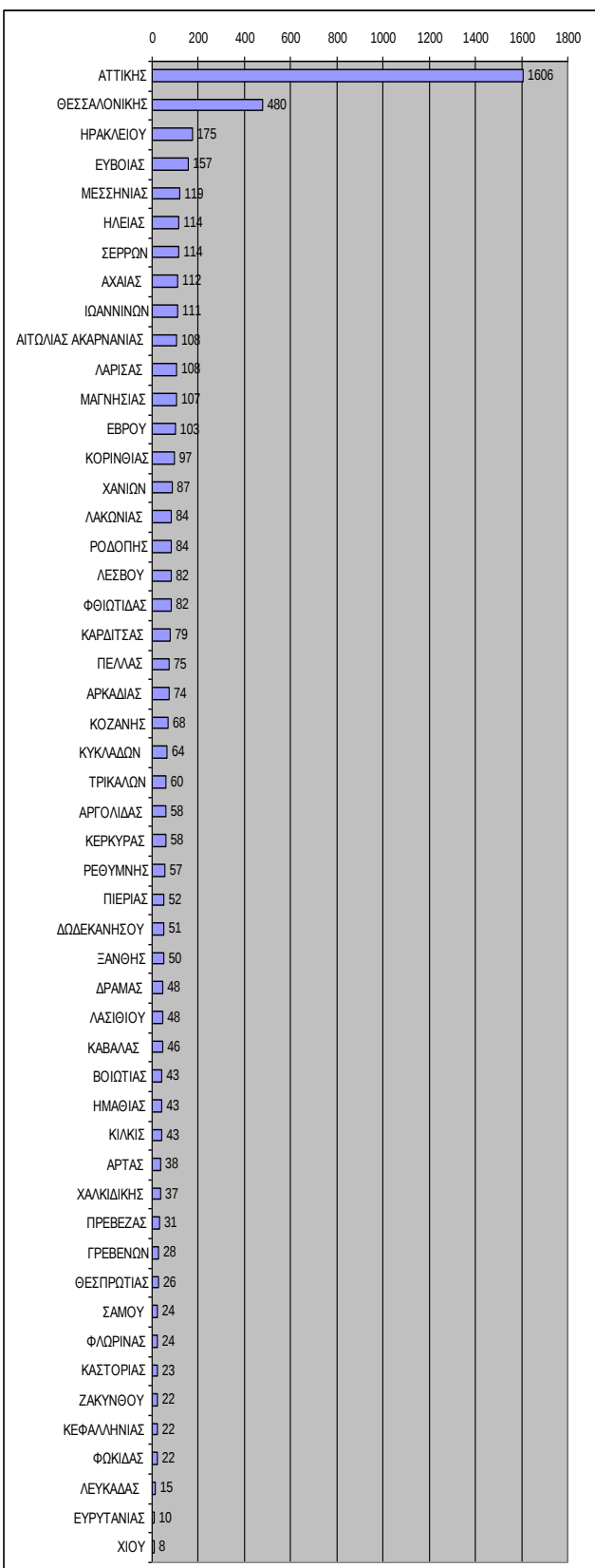
Από την άλλη πλευρά στο γράφημα της κατάταξης των Νομών, με βάση το μέσο όρο των αδρών δεικτών αυτοκτονιών (αυτοκτονίες ανά 100000 κατ.), οι πρώτες θέσεις καταλαμβάνονται από τους Νομούς Λακωνίας, Γρεβενών και Αρκαδίας οι οποίοι δεν έχουν υψηλά πληθυσμιακά μεγέθη.

Γραφήματα 32. Κατάταξη Μ.Ο. σχετικών και απόλυτων μεγεθών.

Κατάταξη Νομών, με βάση το Μ.Ο. των Αδρών δεικτών αυτοκτονιών (αυτοκτονίες ανά 100000 κατ.) για την περίοδο 2000-2012

Κατάταξη των Νομών, με βάση το άθροισμα των αυτοκτονιών, για την περίοδο 2000-2012

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.2.2.β. Απόπειρες

Αντίστοιχη επεξεργασία των δεδομένων με τη δημιουργία σχετικών θεματικών χαρτών και πίνακα κατανομής των νομών δημιουργήθηκε για τις απόπειρες, προκειμένου να δοθεί το έναυσμα για μελέτη και προβληματισμό. Ο τρόπος διαχείρισης των δεδομένων είναι ο ίδιος. Δημιουργήθηκαν 13 θεματικοί χάρτες, ένας ανά έτος και η ταξινόμηση του αδρού δείκτη αποπειρών έγινε σε έξι κατηγορίες (0-2 πολύ χαμηλός δείκτης αποπειρών, 2,1-4 χαμηλός, 4,1-6 μέσος χαμηλός, 6,1-8 μέσος υψηλός, 8,1-10 υψηλός, 10 και άνω πολύ υψηλός), οι οποίες χρωματίστηκαν με διαβαθμίσεις του κίτρινου προς καφέ (σκούρο), καθώς ο δείκτης αυξάνεται.

Παρατηρώντας ανά έτος τους Νομούς διαπιστώνεται ότι ο Νομός Κιλκίς παρουσιάζει πολύ υψηλό δείκτη αποπειρών σε 9 από τα 13 έτη μελέτης. Το περίεργο είναι πως ο Νομός αυτός στους παραπάνω Χάρτες του αδρού δείκτη αυτοκτονιών, δεν προξένησε κάποιο ενδιαφέρον, καθώς κατέχει τιμές μεσαίου και χαμηλού δείκτη αυτοκτονιών. Ο Νομός Κιλκίς χρήζει περαιτέρω ανάλυσης και μελέτης. Υπενθυμίζεται ενδεικτικά, ότι κατά τα έτη 2010 & 2011 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 36 απόπειρες αυτοκτονίας. Επίσης ανατρέχοντας στον πίνακα 12 διαπιστώνεται ότι ο Νομός Κιλκίς κατέχει (αριθμητικά) την τρίτη θέση στις απόπειρες για λόγους ασθενείας⁴¹.

Πολύ υψηλούς δείκτες αποπειρών παρουσιάζει επίσης ο Νομός Σάμου σε οκτώ συνολικά έτη, από το 2005 και έπειτα. Επιπλέον ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι Νομοί Καβάλας (2007, 2008, 2009), Σερρών (2007, 2009) και Ευρυτανίας (2005, 2008), διότι παρουσιάζουν σε ορισμένα έτη υψηλές τιμές.

Οι Νομοί Λευκάδας (2001), Ηλείας (2003), Λέσβου (2006), Ζακύνθου (2006), Αιτωλοακαρνανίας (2011), Πιερίας (2012), Κυκλάδων (2012) παρουσιάζουν αποσπασματικά πολύ υψηλούς δείκτες (από ένα έτος ο καθένας).

Από την αντίθετη πλευρά, οι περισσότεροι Νομοί κατατάσσονται στους χαμηλούς δείκτες απόπειρας, αυτοκτονίας, κατά τα περισσότερα έτη. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της κατηγορίας είναι οι Νομοί Χίου, Βοιωτίας και Φωκίδας. Ίσως ένας σημαντικός

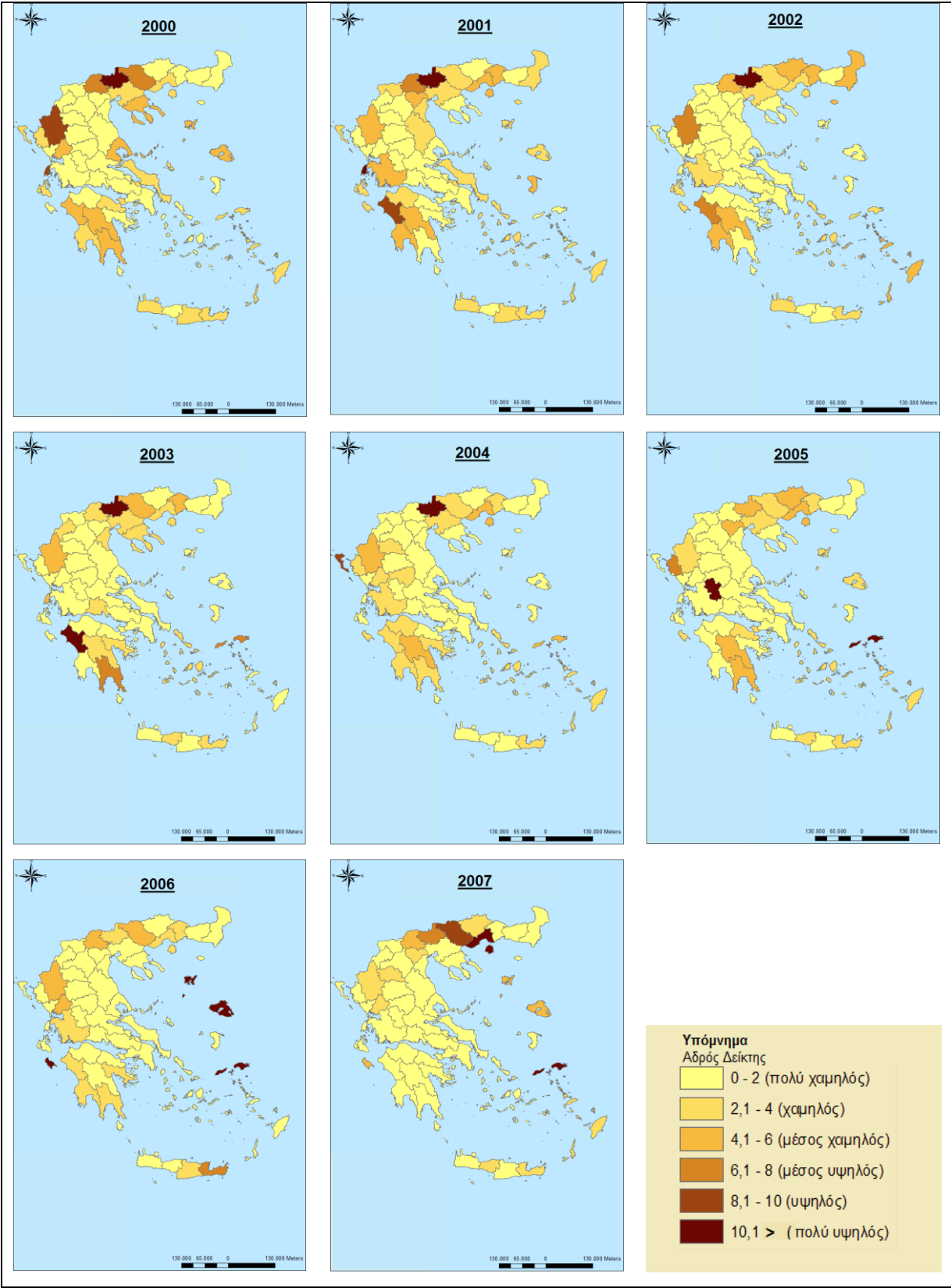
⁴¹ Στο σημείο αυτό, προς πλαισίωση του παρόντος προβληματισμού, παρατίθεται το ακόλουθο απόσπασμα που παρουσιάστηκε κατά το 2^ο Επιστημονικό Συμπόσιο, με θέμα «Περιβάλλον και καρκίνος - 31.1.2014 και αναφέρεται μεταξύ άλλων και στο Νομό Κιλκίς.

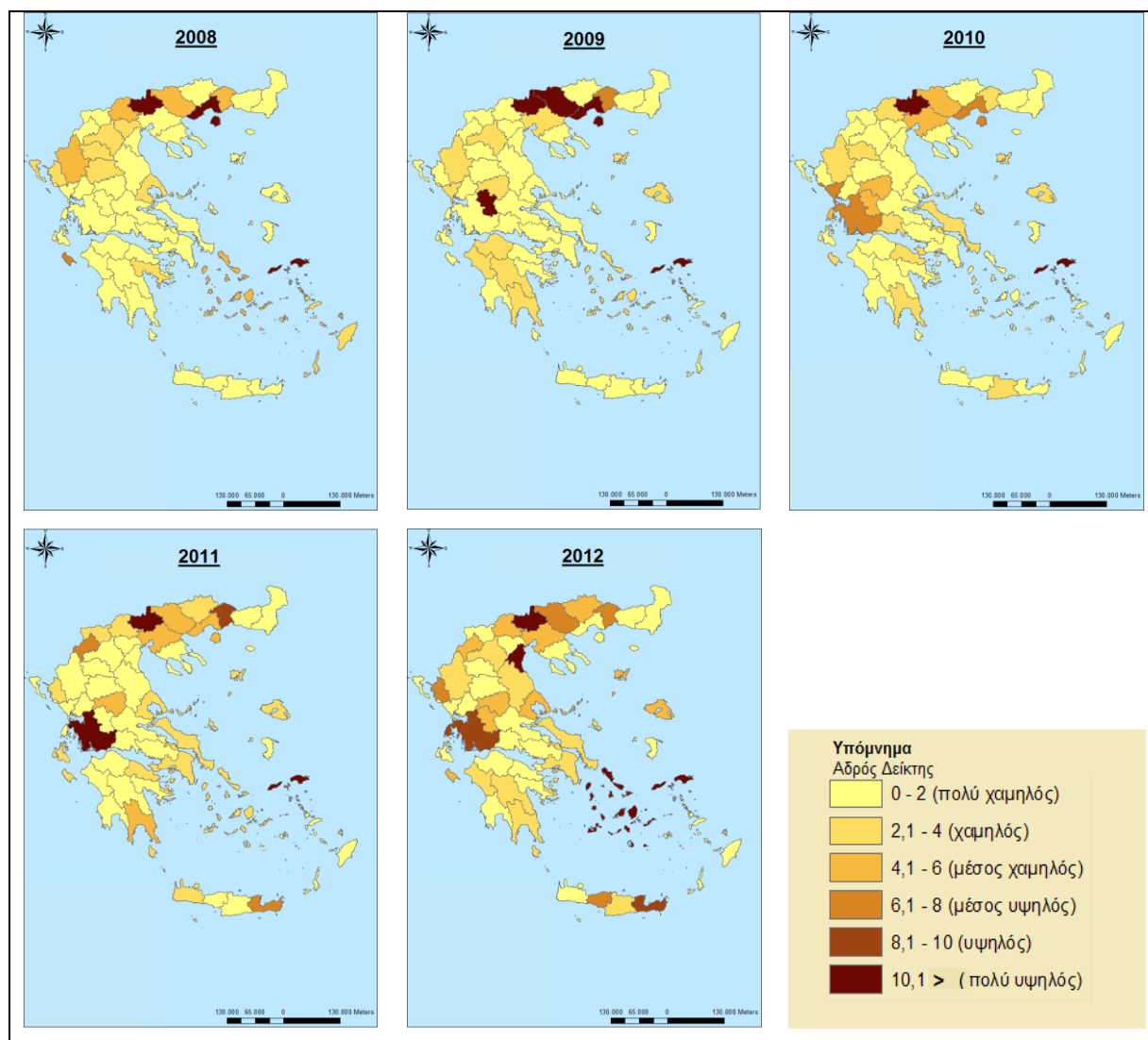
Η Δράμα μαζί με το Κιλκίς, την Καρδίτσα και τα Γρεβενά, καταλαμβάνουν τις τέσσερις πρώτες θέσεις σε θνησιμότητα από καρκίνο, σύμφωνα με τον παθολογοανατόμο και πρόεδρο της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας «Η Δράμα ενάντια στον Καρκίνο» Σάββα Παπαδόπουλο, ο οποίος επικαλείται στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. «Η Δράμα μαζί με τις Σέρρες και το Κιλκίς είναι οι περιοχές της Ελλάδας με την υψηλότερη θνησιμότητα αλλά και με τον υψηλότερο δείκτη γήρανσης του πληθυσμού (23%) μαζί με τις Σέρρες (26%) τη στιγμή που στην Ξάνθη ο δείκτης είναι μόνο 15%» ανέφερε ο Σάββας Παπαδόπουλος, μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ.

<http://www.tanea.gr/news/greece/article/5080793/tesseris-nomoys-ths-makedonias-protima-o-karkinos/>

αριθμός αποπειρών να μην αναφέρεται στις αρχές και οι πραγματικοί αριθμοί των αποπειρών να είναι μεγαλύτεροι.

Ομάδα Χαρτών 14. Αδρός δείκτης αποπειρών, ανά Νομό (2000-2012).

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Όπως για τις αυτοκτονίες έτσι και για τις απόπειρες δημιουργήθηκε ο ακόλουθος πίνακας ο οποίος περιλαμβάνει τους πέντε πρώτους και τους πέντε τελευταίους Νομούς σε κατάταξη⁴², με βάση τον αδρό δείκτη αποπειρών αυτοκτονιών ανά έτος. Ολόκληρος ο πίνακας βρίσκεται στο παράρτημα της εργασίας. Ο πίνακας εστιάζει στους Νομούς με το μεγαλύτερο πρόβλημα στις απόπειρες, αλλά και σε εκείνους με το μικρότερο. Όπως προαναφέρθηκε το Κιλκίς και η Σάμος κυριαρχούν στις πρώτες θέσεις της κατάταξης, ενώ από την άλλη οι Νομοί Γρεβενών και Βοιωτίας και Φωκίδας κατέχουν χαμηλές θέσεις, σε πολλά έτη μελέτης.

⁴² Η κατάταξη του πίνακα έγινε με τη χρήση του τύπου $[(X_i - X_{\min}) / (X_{\max} - X_{\min})] * 100$, όπου X = Αδρός Δείκτης Αυτοκτονιών].

Πίνακας 21. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον Αδρό Δείκτη Αποπειρών.

Κατάταξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	ΚΙΑΚΙΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΗΛΕΙΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ
2	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ
3	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΛΕΙΑ	ΗΛΕΙΑ	ΣΑΜΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΛΕΣΒΟΣ
4	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΕΛΛΑ	ΔΡΑΜΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΛΑΣΙΘΙ
5	ΠΕΛΛΑ	ΧΙΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΞΑΝΘΗ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΑΡΤΑ
.....							
47	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ
48	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ
49	ΔΡΑΜΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΑΡΤΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ
50	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
51	ΑΧΑΪΑ	ΑΡΤΑ	ΑΡΤΑ	ΑΡΤΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ
Κατάταξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΚΙΑΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	
2	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΚΙΑΚΙΣ	
3	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΠΙΕΡΙΑ	
4	ΚΙΑΚΙΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΞΑΝΘΗ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	
5	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΑΣΙΘΙ	
.....							
47	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΡΟΔΟΠΗ	
48	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΚΕΦΑΛΛ.	
49	ΗΛΕΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΗΜΑΘΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	
50	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΑΡΤΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	
51	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΑΡΤΑ	ΑΡΤΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

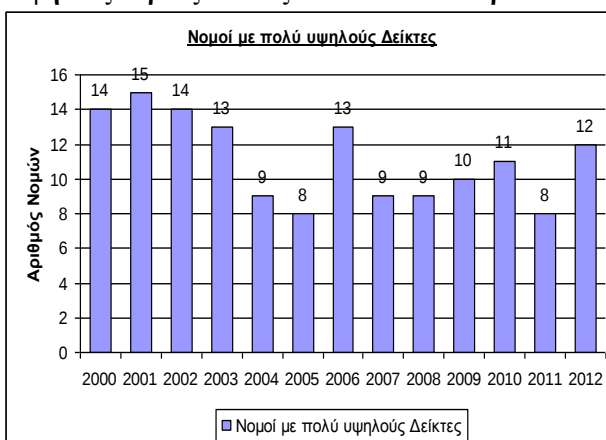
2.2.2.γ. Αυτοκτονίες ανδρών - γυναικών

Ακολουθώς, μελετώνται οι αδρόι δείκτες αυτοκτονιών και αποπειρών των ανδρών και των γυναικών. Ξεκινώντας από τις αυτοκτονίες των ανδρών, δημιουργήθηκε χρονοσειρά των ανδρών δεικτών αυτοκτονιών. Για τη διευκόλυνση της μελέτης δημιουργήθηκαν 13 θεματικοί χάρτες, οι οποίοι απεικονίζουν τους δείκτες ανά νομό, με τον ίδιο τρόπο που έχει γίνει η ταξινόμησή τους και παραπάνω, ήτοι σε έξι κατηγορίες από τους πολύ χαμηλούς (κίτρινο χρώμα) έως τους πολύ υψηλούς (σκούρο καφέ χρώμα). Έπειτα παράχθηκε ο πίνακας σε κατάταξη, των δέκα πρώτων Νομών ανά έτος.

Αρχικά, παρατηρώντας όλους τους θεματικούς χάρτες διαπιστώνεται ότι σε κάθε έτος είναι αρκετοί οι Νομοί οι οποίοι έχουν πολύ υψηλούς αδρούς δείκτες αυτοκτονιών ανδρών. Οι Νομοί αυτοί καταμετρήθηκαν και τέθηκαν στο ακόλουθο διάγραμμα. Το 2001 δεκαπέντε (15) Νομοί ανήκαν στη ζώνη του υψηλού δείκτη, το 2005 οκτώ (8) Νομοί, το 2010 έντεκα (11) Νομοί και το 2012 δώδεκα (12) Νομοί. Συνολικά η συχνότητα των Νομών κυμαίνεται από 8 έως 15 Νομούς, αριθμός ο οποίος κρίνεται σημαντικός.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό, είναι ότι η περιοχή της νότιας Πελοποννήσου και ιδιαίτερα οι Νομοί Αρκαδίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας, παρουσιάζουν υψηλή συχνότητα στην κατηγορία πολύ υψηλός αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανδρών. Η Λακωνία και η Αρκαδία σε 9 από τα 13 έτη μελέτης έχουν υψηλό δείκτη, η Αρκαδία και η Μεσσηνία Μεσσηνία σε 6 από τα 13 έτη μελέτης. Επίσης, η Κορινθία σε 4 έτη εμφανίζεται με πολύ υψηλούς και σε 3, με υψηλούς δείκτες.

Γράφημα 33. Σύνολα Νομών, ανά έτος, με πολύ υψηλούς αδρούς δείκτες αυτοκτονιών ανδρών.

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία

Παρατηρώντας τους μεθοριακούς Νομούς, επισημανθήκαν ορισμένοι Νομοί που εμφανίζονται στην υψηλή ζώνη (πολύ υψηλός- υψηλός δείκτης), αρκετές φορές και ειδικότερα η Λέσβος σε 8 έτη, η Θεσπρωτία σε 7 έτη, η Σάμος, ο Έβρος, η Ροδόπη σε 6 έτη (έκαστος), τα Ιωάννινα σε 5 έτη.

Η περιοχή της Κεφαλονιάς 5 έτη εμφανίζεται στην υψηλή ζώνη, η περιοχή της Λευκάδας 10 φορές και η περιοχή της Ζακύνθου 6 έτη. Η Εύβοια ανήκει στις δύο χειρότερες κατηγορίες συνολικά σε 7 έτη, ενώ το ίδιο συμβαίνει στην Καρδίτσα και τα Γρεβενά.

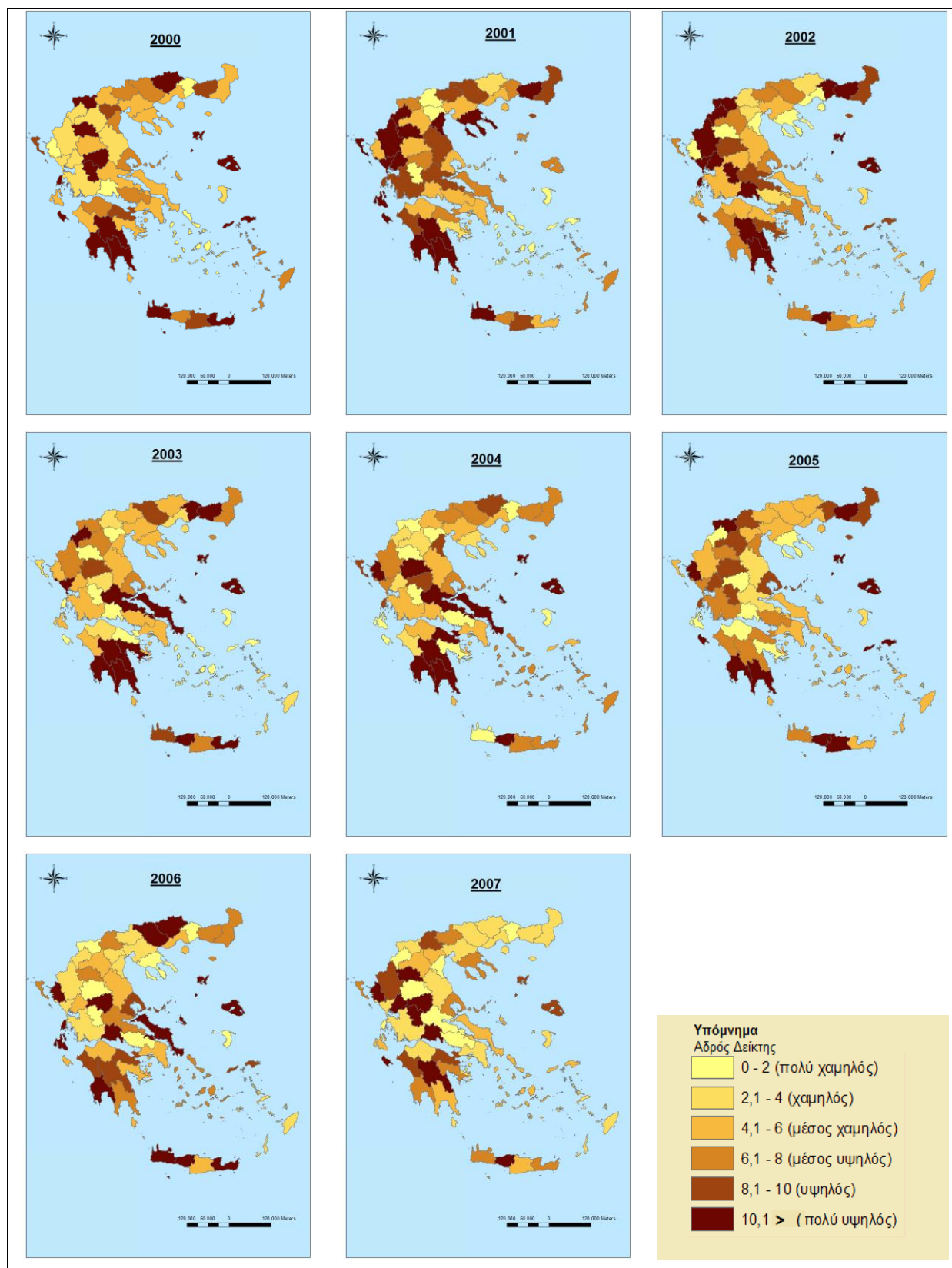
Η Αττική και η Θεσσαλονίκη δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερο πρόβλημα καθώς οι δείκτες τους κυμαίνονται σε μέσα επίπεδα.

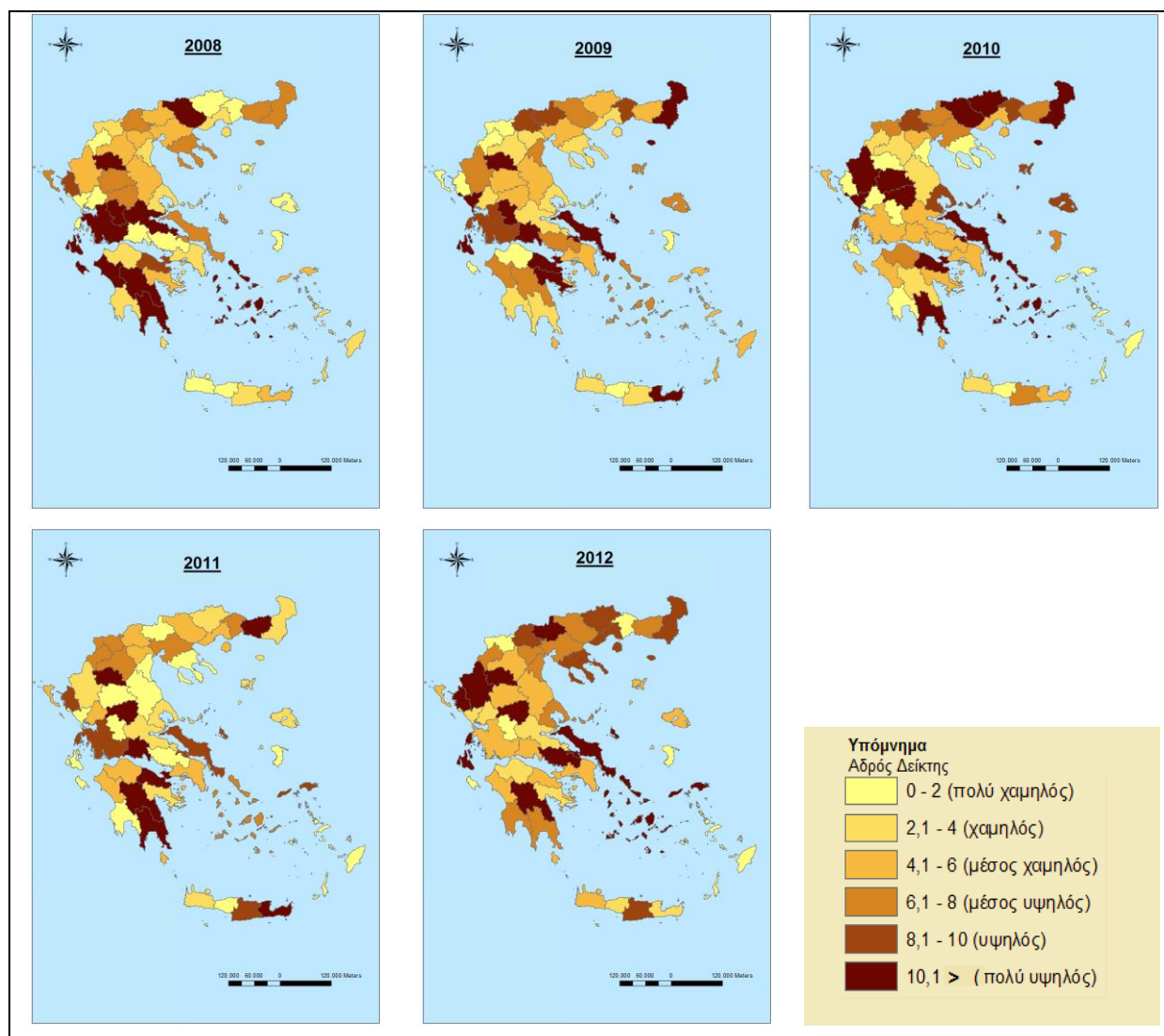
Από τις παραπάνω περιπτώσεις ιδιαίτερο ενδιαφέρον το παρουσιάζουν, οι περιπτώσεις της Κεντρικής και Νότιας Πελοποννήσου, των τριών νησιών του Ιονίου (Λευκάδα, Ζάκυνθος, Κεφαλονιά), ορισμένων παραμεθόριων Νομών όπως η Λέσβος η Ροδόπη και ο Έβρος καθώς η περίπτωση του Νομού Γρεβενών.

Σύμφωνα με μελέτη (Ζαχαράκης και συν., 1996) στην Ελλάδα οι περιοχές με τα υψηλότερα ποσοστά αυτοκτονιών είναι κατά σειρά, για τους άνδρες η Κεφαλονιά, το Ρέθυμνο και η Ζάκυνθος, για τις γυναίκες το Ρέθυμνο, η Κεφαλονιά και η Άρτα και για το σύνολο των δύο φύλων το Ρέθυμνο, η Κεφαλονιά και η Ζάκυνθος⁴³.

⁴³ Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, Παππάς, Ευάγγελος (1999, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), σελ. 26.

Ομάδα Χαρτών 15, Αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανδρών, ανά Νομό (2000-2012).

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Στον ακόλουθο πίνακα των δέκα υψηλότερων σε κατάταξη (από το 1 έως το 51) Νομών, χρωματίστηκαν πέντε Νομοί με τις συχνότερες εμφανίσεις. Συχνή, είναι η παρουσία των Νομών Λακωνίας (κίτρινο χρώμα), Μεσσηνίας (πορτοκαλί), Γρεβενών (γκρι), Αρκαδίας (πράσινο), Εύβοιας (μωβ), σε αρκετά έτη. Ο χρωματισμός είναι ο ίδιος για κάθε Νομό έτσι ώστε να διακρίνεται εύκολα ανά έτος.

Πίνακας 22. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών ανδρών.

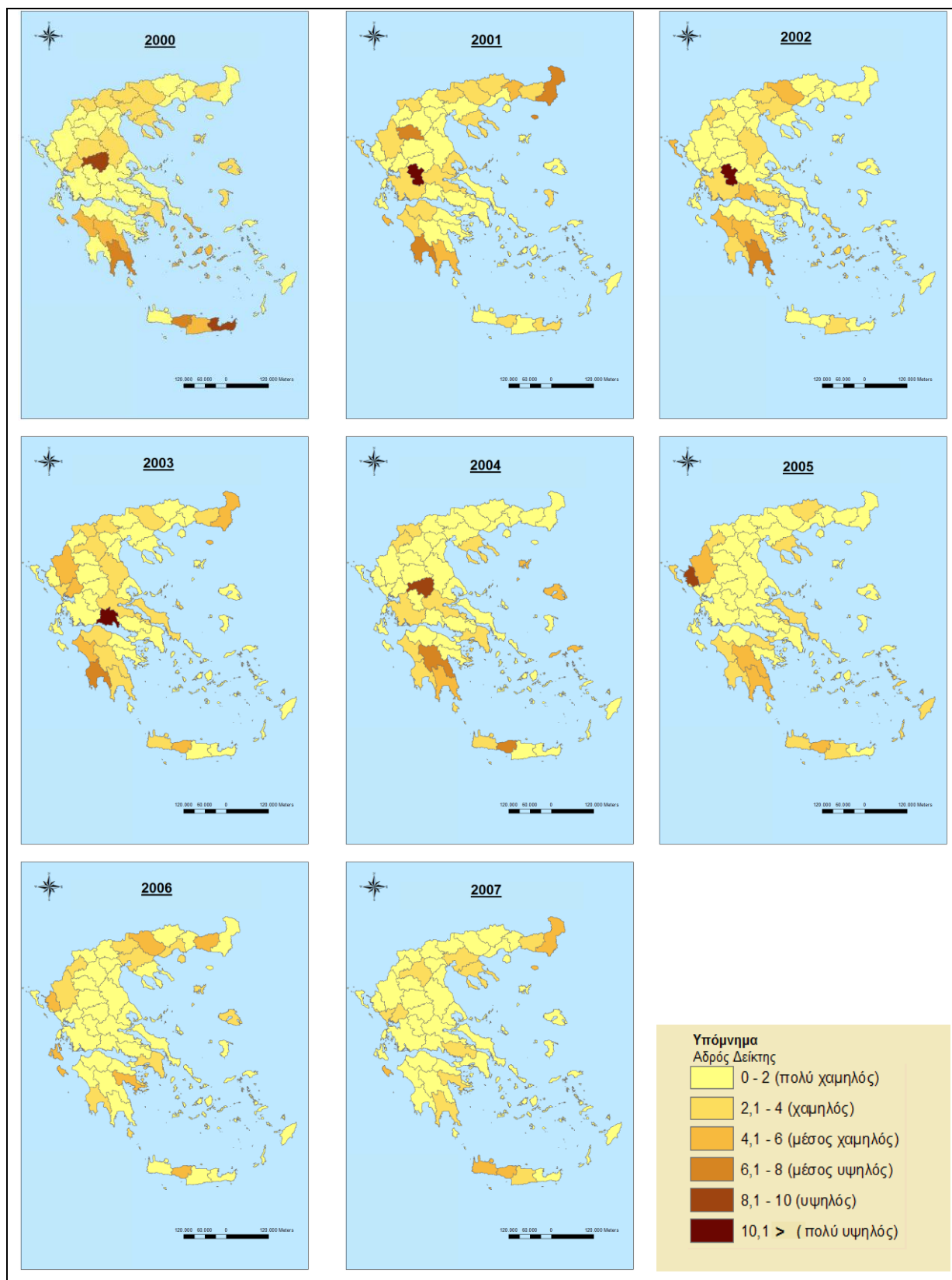
Κατάταξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	ΛΕΣΒΟΣ	ΑΡΤΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ
2	ΣΑΜΟΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ
3	ΧΑΝΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΡΤΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΕΣΒΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ
4	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΧΑΝΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΦΩΚΙΔΑ
5	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΕΦΑΛ.
6	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΡΟΔΟΠΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ
7	ΔΡΑΜΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΕΥΒΟΙΑ
8	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΛΕΣΒΟΣ
9	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΧΑΝΙΑ
10	ΛΑΣΙΘΙ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ
Κατάταξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΚΕΦΑΛ.	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	
2	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΒΡΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	
3	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΗΛΕΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΕΥΒΟΙΑ	
4	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΕΥΒΟΙΑ	ΔΡΑΜΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΣΑΜΟΣ	
5	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΕΦΑΛ.	
6	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	
7	ΑΡΤΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	
8	ΦΩΚΙΔΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ	ΦΩΚΙΔΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΚΙΑΚΙΣ	
9	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	
10	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	

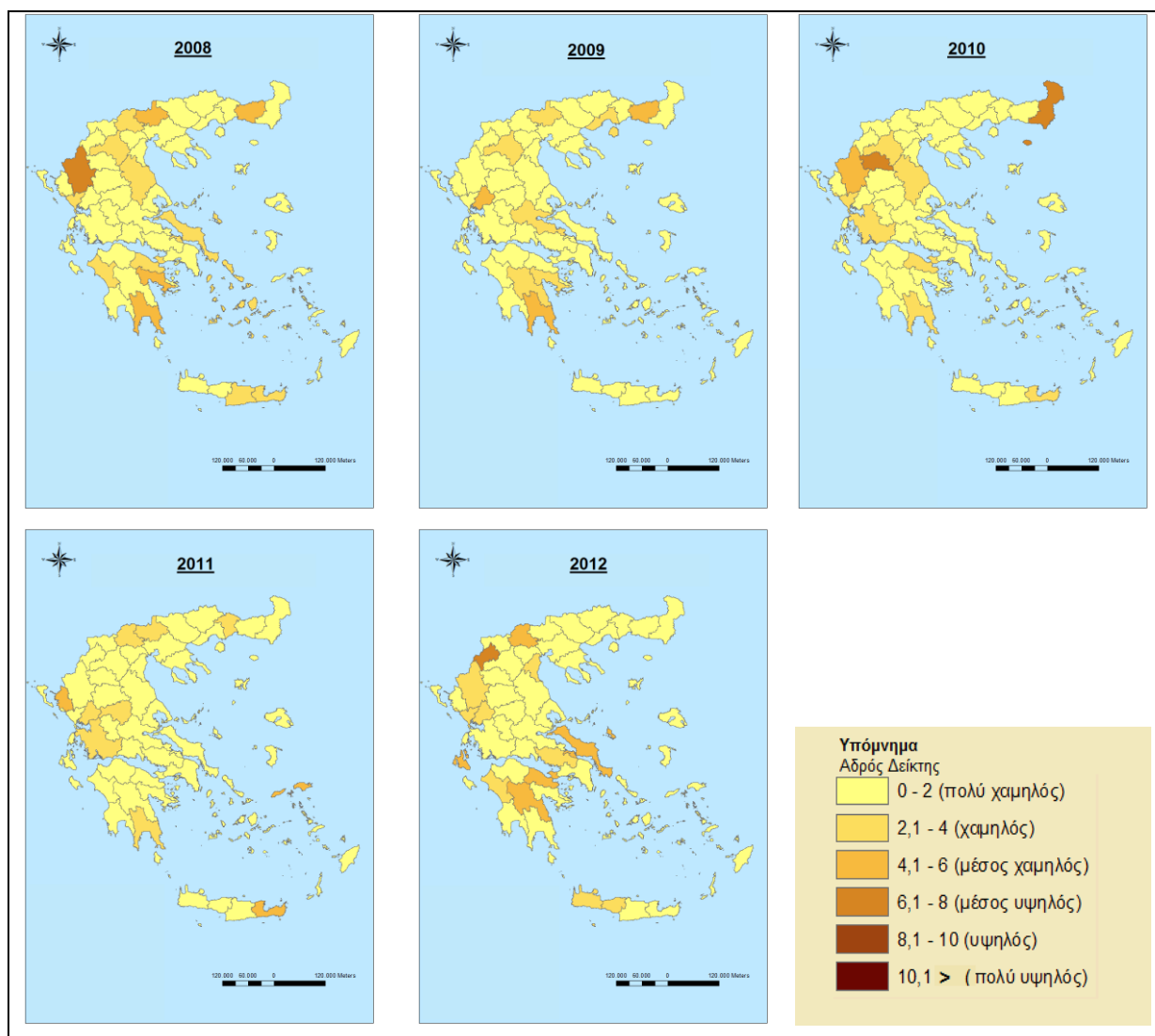
Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Η χαρτογράφηση του αδρού δείκτη των αυτοκτονιών γυναικών και συνάμα η ταξινόμησή του στις έξι σταθερές κατηγορίες, διαβαθμισμένες από τον πολύ χαμηλό έως τον πολύ υψηλό δείκτη, δείχνει εξ' αρχής πόσο διαφορετική είναι η κατάσταση των αυτοκτονιών γυναικών στη χώρα σε σχέση με τις αυτοκτονίες των ανδρών. Μόνο οι Νομοί Ευρυτανίας (2001,2002), Καρδίτσας (2001, 2004), Λασιθίου (2001), Φωκίδας (2003), Θεσπρωτίας (2005) και μόνο στα έτη που αναφέρονται εντός παρενθέσεως, παρουσιάζουν πολύ υψηλούς ή υψηλούς δείκτες αυτοκτονίας γυναικών. Όλοι οι υπόλοιποι Νομοί κατέχουν μεσαίους και χαμηλούς δείκτες.

Η Αττική και η Θεσσαλονίκη που περιλαμβάνουν τα περισσότερα των περιστατικών, κατέχουν πολύ χαμηλούς ή χαμηλούς δείκτες. Γενικότερα ο χρωματισμός των περισσότερων Νομών, ανά έτος, κυριαρχείται από το κίτρινο χρώμα που αντιστοιχεί σε πολύ χαμηλούς ή χαμηλούς δείκτες.

Ομάδα χαρτών 16. Αδρός δείκτης αυτοκτονιών γυναικών, ανά Νομό (2000-2012).

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Παρουσιάζοντας την κατάταξη των Νομών (ακόλουθος πίνακας 23), με βάση τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών γυναικών, οι Νομοί Λακωνίας, Ευρυτανίας, Ρεθύμνου και Ιωαννίνων, βρίσκονται πιο συχνά στις πρώτες θέσεις, ενώ οι Νομοί Ημαθίας, Χίου και Δωδεκανήσου κατέχουν τις τελευταίες θέσεις. Επισημαίνεται ο Νομός Λευκάδας στον οποίο δεν έλαβε χώρα καμία αυτοκτονία γυναίκας κατά το εξεταζόμενο διάστημα.

Η κατάταξη των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης κυμαίνεται από την 11^η θέση, μεταξύ 51 Νομών, έως την 32^η θέση. Η Αττική χρωματίστηκε με πορτοκαλί χρώμα και η Θεσσαλονίκη με κίτρινο. Σε 8 από τα 13 έτη, η Αττική βρίσκεται υψηλότερα στην κατάταξη από τη Θεσσαλονίκη και στα υπόλοιπα 5 χαμηλότερα. Σε αρκετά έτη, η μεταξύ τους κατάταξη είναι πολύ κοντινή και το μεγαλύτερο εύρος της μεταξύ τους διαφοράς εμφανίζεται το έτος 2004 (Αττική 14 – Θεσσαλονίκη 27).

Πίνακας 23. Κατάταξη των Νομών με βάση τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών γυναικών.

Κατ/ξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
....							
11	ΛΕΣΒΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
14	ΛΑΡΙΣΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΧΑΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ
15	ΣΕΡΡΕΣ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΚΟΖΑΝΗ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
17	ΑΤΤΙΚΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ
18	ΠΕΛΛΑ	ΑΧΑΪΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ
19	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΞΑΝΘΗ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΠΙΕΡΙΑ
21	ΚΙΑΚΙΣ	ΗΛΕΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΤΤΙΚΗ	ΕΒΡΟΣ	ΗΜΑΘΙΑ	ΠΕΛΛΑ
22	ΧΑΛΚΙΔ.	ΧΑΛΚΙΔ.	ΑΧΑΪΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΧΑΝΙΑ
23	ΞΑΝΘΗ	ΣΕΡΡΕΣ	ΡΟΔΟΠΗ	ΛΕΣΒΟΣ	ΠΕΛΛΑ	ΑΧΑΪΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ
24	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΗΜΑΘΙΑ
25	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΕΥΒΟΙΑ
26	ΠΙΕΡΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΠΕΛΛΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΑΧΑΪΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ
27	ΕΒΡΟΣ	ΠΕΛΛΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΑΧΑΪΑ
28	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΧΑΝΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΧΙΟΣ
29	ΧΑΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΧΙΟΣ	ΔΩΔΕΚΑΝ	ΧΙΟΣ	ΧΑΛΚΙΔ.
30	ΚΑΒΑΛΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΧΙΟΣ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΣΕΡΡΕΣ	ΦΩΚΙΔΑ	ΦΩΚΙΔΑ
31	ΑΧΑΪΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΣΑΜΟΣ	ΧΙΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ
32	ΙΩΑΝΝΙΝ.	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ
....							
Κατ/ξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
....							
11	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΠΕΛΛΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΑΡΤΑ	
14	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΛΑΡΙΣΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΗΛΕΙΑ	
15	ΔΡΑΜΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	
17	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΧΑΝΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	
18	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΑΧΑΪΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	
19	ΛΑΡΙΣΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΞΑΝΘΗ	
21	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΧΑΝΙΑ	ΧΙΟΣ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	
22	ΗΜΑΘΙΑ	ΧΑΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΧΑΝΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	
23	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΕΒΡΟΣ	
24	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	
25	ΗΛΕΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ	ΑΧΑΪΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΣΕΡΡΕΣ	
26	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	ΧΙΟΣ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ	
27	ΕΥΒΟΙΑ	ΧΙΟΣ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΣΕΡΡΕΣ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΑΧΑΪΑ	
28	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΦΩΚΙΔΑ	ΣΑΜΟΣ	ΣΕΡΡΕΣ	ΧΙΟΣ	
29	ΑΧΑΪΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΧΑΛΚΙΔ.	
30	ΧΙΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΦΩΚΙΔΑ	
31	ΦΩΚΙΔΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΙΕΡΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	
32	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΣΑΜΟΣ	ΠΕΛΛΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	
....							

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.2.2.δ. Απόπειρες Ανδρών – Γυναικών

Η μελέτη συνεχίζεται με την ανάλυση του αδρού δείκτη αποπειρών αυτοκτονιών ανδρών και γυναικών. Για την υποβοήθηση της ερμηνείας δημιουργήθηκαν θεματικοί χάρτες και ταξινομήθηκαν οι σχετικοί δείκτες σε έξι κατηγορίες, οι οποίες χρωματίζονται με

διαβαθμίσεις του κίτρινου προς το σκούρο καφέ, καθώς ο δείκτης αυξάνεται. Ήδη, στις παραπάνω αναφορές, έχουν γίνει κάποια σχόλια για τη θέση ορισμένων Νομών ως προς τις απόπειρες. Τώρα με την ανάλυση ανά φύλο, δίδεται η δυνατότητα μεγαλύτερης κατανόησης της κατανομής των δεικτών ανά Νομό. Επιπλέον η κατάταξη των Νομών που ακολουθεί επιβεβαιώνει τα όσα διαφαίνονται από τους σχετικούς χάρτες.

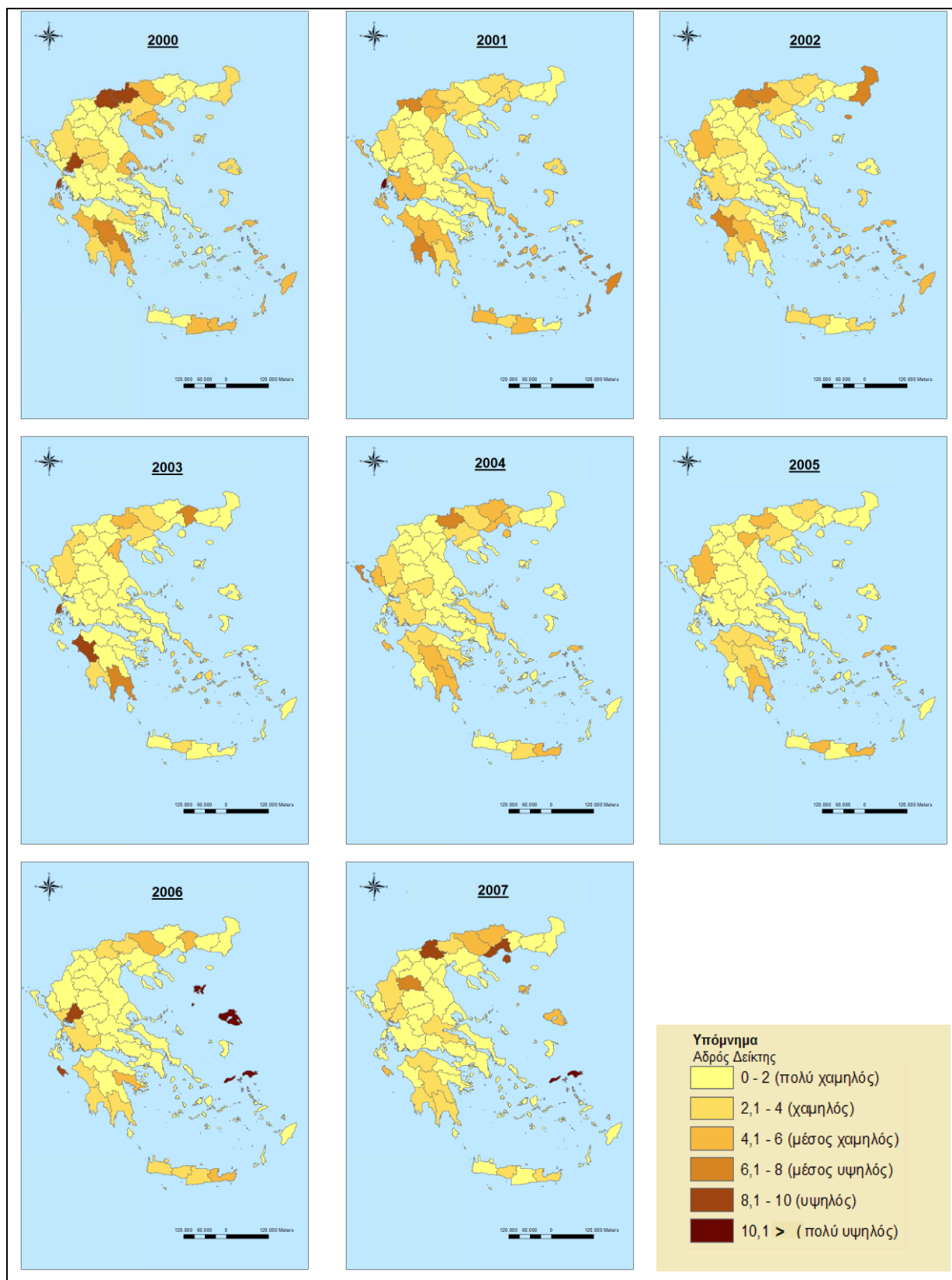
Ο αδρός δείκτης των αποπειρών ανδρών δεν παρουσιάζει με την ίδια συχνότητα υψηλούς ή πολύ υψηλούς δείκτες των επιμέρους Νομών, συγκριτικά με το δείκτη των αυτοκτονιών ανδρών. Από την διαχρονική παρατήρηση του υπό μελέτη δείκτη, διαπιστώνεται μία συχνότητα εμφάνισης υψηλών τιμών στο Νομό Σάμου μετά το 2006. Ειδικότερα η Σάμος κατέχει την πρώτη θέση στην κατάταξη μεταξύ των 51 Νομών κατά τα έτη 2006, 2007, 2008, 2009, 2010. Επίσης από το 2007 και έπειτα η περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μακεδονίας έχουν αρκετά υψηλές τιμές. Επιπλέον οι Νομοί Λέσβου, Λευκάδας, Ζακύνθου και Αιτωλοακαρνανίας έχουν σε ορισμένα έτη υψηλές τιμές.

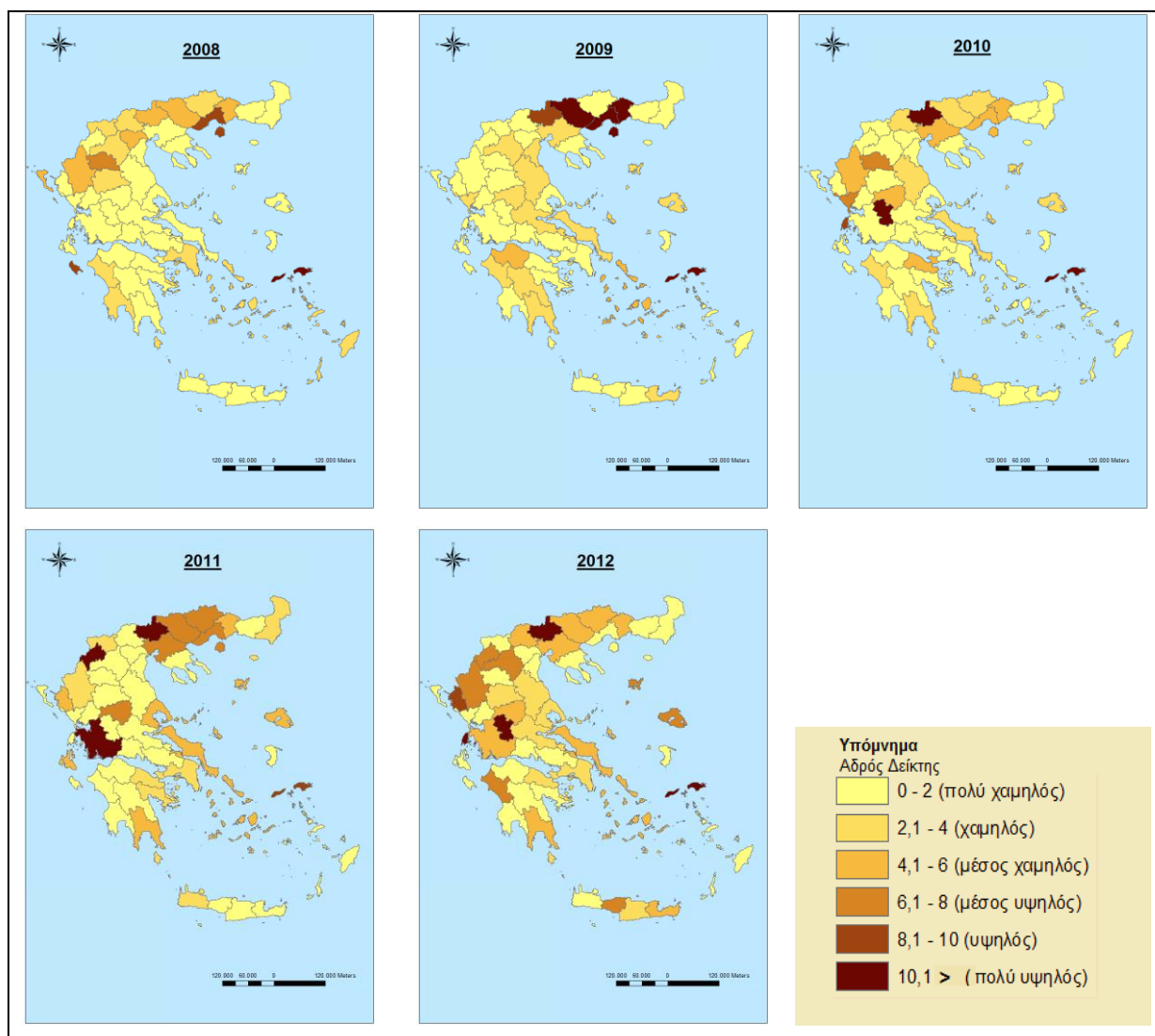
Πίνακας 24. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον αδρό δείκτη αποπειρών ανδρών.

Κατ/ξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	ΠΕΛΛΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΠΕΛΛΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΣΑΜΟΣ
2	ΚΙΑΚΙΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΗΛΕΙΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΕΣΒΟΣ
3	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΚΑΒΑΛΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ
4	ΑΡΤΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ	ΗΛΕΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΚΙΑΚΙΣ	ΑΡΤΑ
5	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΠΕΛΛΑ	ΚΕΦΑΛΛ	ΠΙΕΡΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ
....							
Κατ/ξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	
2	ΚΑΒΑΛΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΙΑΚΙΣ	
3	ΠΕΛΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΣΑΜΟΣ	
4	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΣΑΜΟΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	
5	ΛΕΣΒΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	
....							

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ομάδα Χαρτών 17, Αδρός δείκτης αποπειρών ανδρών, ανά Νομό (2000-2012).

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Παρατηρώντας τους χάρτες με τους αδρούς δείκτες αποπειρών των γυναικών, διαπιστώνεται σε αρκετά έτη απουσία των μεσαίων δεικτών και κατανομή αρκετών Νομών στους ακραίους δείκτες (χαμηλοί – υψηλοί). Ο υψηλός δείκτης εμφανίζεται με τη μεγαλύτερη συχνότητα στο Νομό Σάμου, από το 2005 και έπειτα. Επίσης υψηλούς ή πολύ υψηλούς δείκτες εμφανίζουν οι απόπειρες των γυναικών στο Νομό Κιλκίς, ενώ ορισμένα έτη «πλαισιώνουν» με σκούρο καφέ χρώμα το Νομό αυτό και οι Νομοί, Σερρών, Πέλλας και Καβάλας. Τις παρατηρήσεις για τους Νομούς Σάμου και Κιλκίς (που προκύπτουν από τους χάρτες), έρχεται να φωτίσει περισσότερο, ο ακόλουθος πίνακας ο οποίος παρουσιάζει την κατάταξη των 51 Νομών της Χώρας με βάση τον αδρό δείκτη αποπειρών γυναικών. Είναι εντυπωσιακή η κατάταξη του Νομού Κιλκίς. Για τα έτη 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2010 κατέχει την πρώτη θέση, για το έτος 2011 τη δεύτερη θέση, για τα έτη 2007, 2008, 2009 κατέχει την τρίτη θέση. Μόνο τα έτη 2005 (6^η θέση) και το 2006 (14^η θέση), απουσιάζει από την πρώτη πεντάδα.

Για κάποιους λόγους οι οποίοι χρήζουν περαιτέρω έρευνας αποδεικνύεται ότι οι γυναίκες στο Κιλκίς, καταφεύγουν με μεγάλη συχνότητα σε απόπειρες αυτοκτονίας (συγκριτικά πάντοτε με τον πληθυσμό τους στο Νομό). Επιπλέον εντυπωσιακά υψηλή είναι και η κατάταξη του Νομού Σάμου ο οποίος κατά τα έτη 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2011, 2012, κατέχει την πρώτη θέση και τα έτη 2003 και 2010 τη δεύτερη θέση.

Πίνακας 25. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον αδρό δείκτη αποπειρών γυναικών.

Κατ/ξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ
2	ΙΩΑΝΝΙΝ.	ΗΛΕΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΣΑΜΟΣ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΕΥΡΥΤΑΝ.	ΖΑΚΥΝΘΟΣ
3	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΕΛΛΑ	ΙΩΑΝΝ.	ΗΛΕΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΘΕΣΠΡΩΤ.	ΛΕΣΒΟΣ
4	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΔΡΑΜΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ
5	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΧΙΟΣ	ΗΛΕΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝ.	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΔΡΑΜΑ	ΛΑΣΙΘΙ
....							
Κατ/ξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	
2	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΕΥΡΥΤΑΝ.	ΣΑΜΟΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΠΙΕΡΙΑ	
3	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΑΒΑΛΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	
4	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΥΚΛΑΔ.	ΚΑΒΑΛΑ	ΑΙΤΩΛ/Ν.	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΑΣΙΘΙ	
5	ΛΑΣΙΘΙ	ΑΡΓΟΛΙ.	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΞΑΝΘΗ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	
....							

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ειδικότερα για αυτούς τους δύο Νομούς, δημιουργήθηκε ο ακόλουθος πίνακας με τις τιμές των αδρών δεικτών ανά έτος προκειμένου να γίνει αντιληπτό το μέγεθος των αποπειρών ανά 100000 γυναίκες. Το 2008 ο αδρός δείκτης αποπειρών γυναικών στη Σάμο ήταν 63,72 και αποτελεί την υψηλότερη τιμή αδρού δείκτη που παρατηρήθηκε στην παρούσα εργασία. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι αποτελεί τυχαία ακραία τιμή χωρίς σημαντικό στατιστικό ενδιαφέρον. Όμως ο δείκτης είναι επαναλαμβανόμενα υψηλός, περίπου 44,5 το 2005, 53,6 το 2006, 49 το 2009, 34,4 το 2011 και 44,5 το 2012. Για να γίνεται μία σύγκριση των μεγεθών, παρατίθενται στον ίδιο πίνακα, οι δείκτες κατ' έτος, όλων των γυναικών της Ελλάδας αλλά και της Αττικής. Επίσης ο Νομός Κιλκίς παρουσιάζει πολύ υψηλούς δείκτες με μέγιστο τον 38,21 το 2000, οι οποίοι φέρουν τιμή πάνω από 10 σε όλα σχεδόν τα έτη (πλην του 2005, 2006). Και σε αυτήν την περίπτωση η επαναληψιμότητα των υψηλών δεικτών, δημιουργεί στατιστική αξία, η οποία χρήζει περαιτέρω ανάλυση.

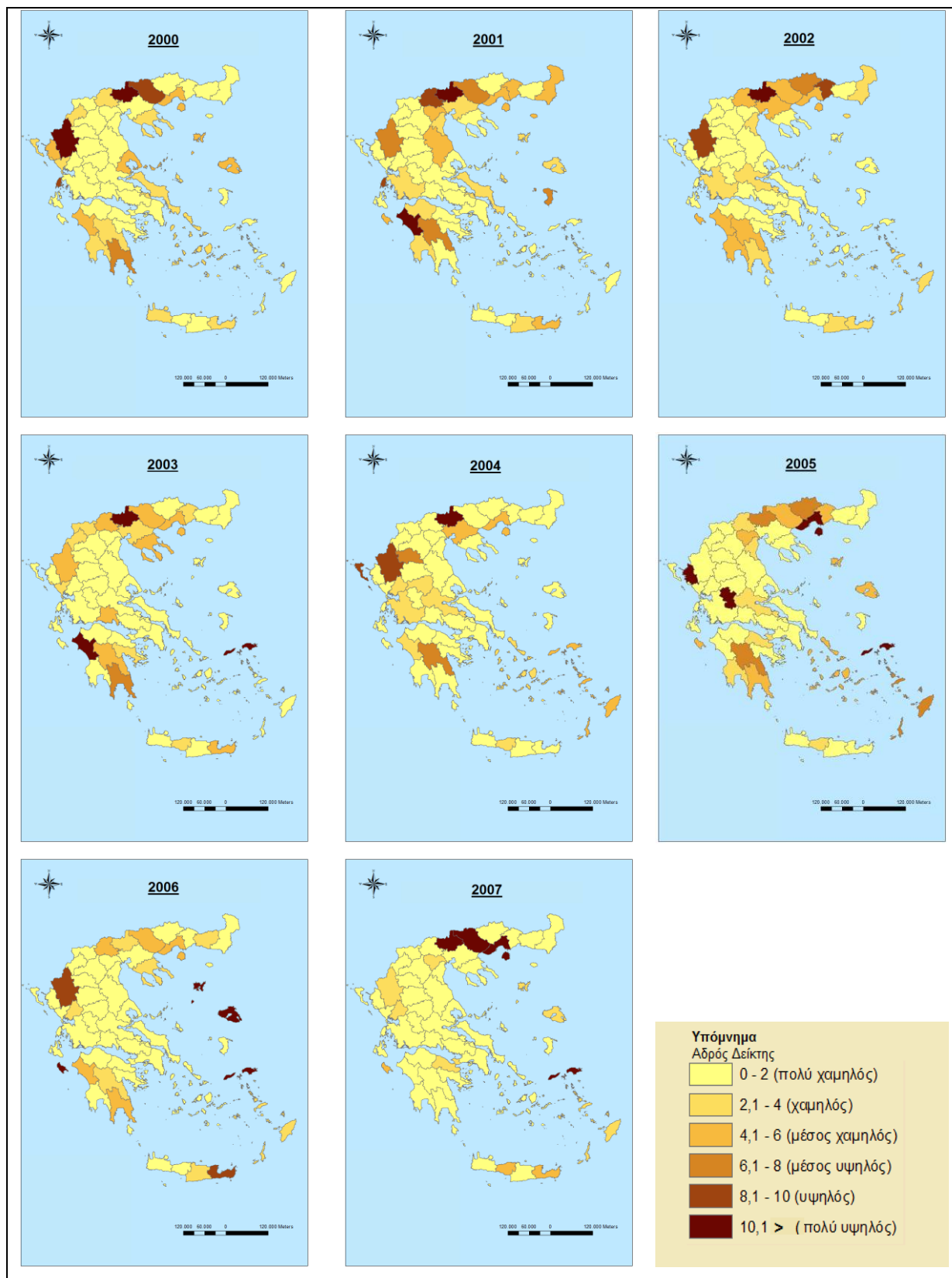
Πίνακας 26. Αδρός δείκτης αποπειρών γυναικών του συνόλου της χώρας και τριών Νομών.

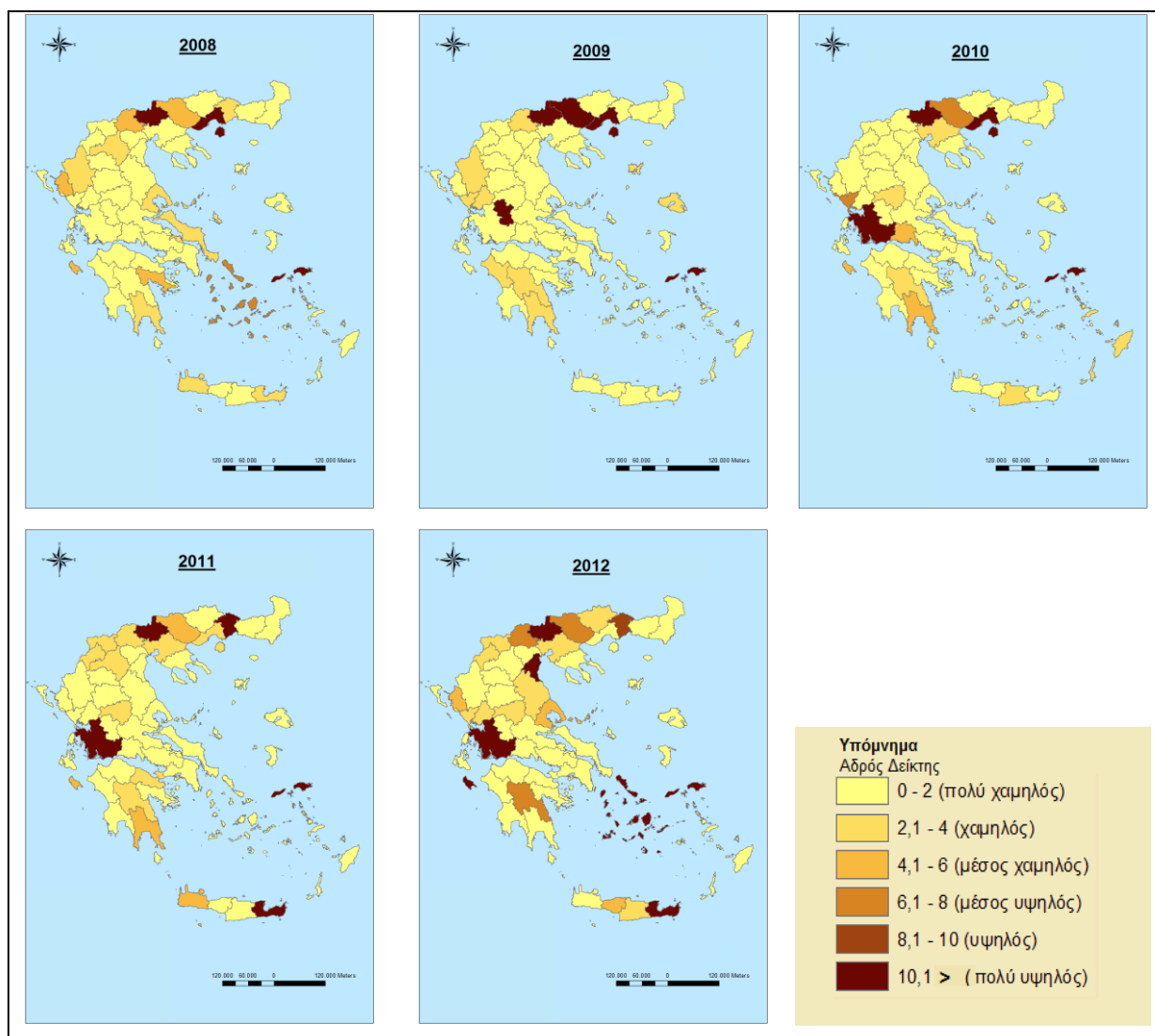
Νομός	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΚΙΛΚΙΣ	38,21	23,74	26,04	16,52	14,2	7,1	2,37	11,88	16,66	19,07	35,81	26,34	12,01
ΣΑΜΟΥ	0	0	0	14,45	4,84	43,72	53,64	24,43	63,72	49,05	19,64	34,44	44,54
ΑΤΤΙΚ.	1,75	1,25	1,09	1,19	1,08	1,08	1,36	1,16	1,68	1,19	1,43	1,57	1,62
ΓΥΝΑΙΚ. ΑΠΟΠ.	2,31	2,52	2,17	2,05	2,12	2,07	1,96	1,63	2,3	1,72	2,19	2,47	2,93

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Τέλος ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας, προκαλεί ενδιαφέρον με τους πολύ υψηλούς δείκτες από το 2010 και έπειτα.

Ομάδα Χαρτών 18. Αδρός δείκτης αποπειρών γυναικών (2000-2012).

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

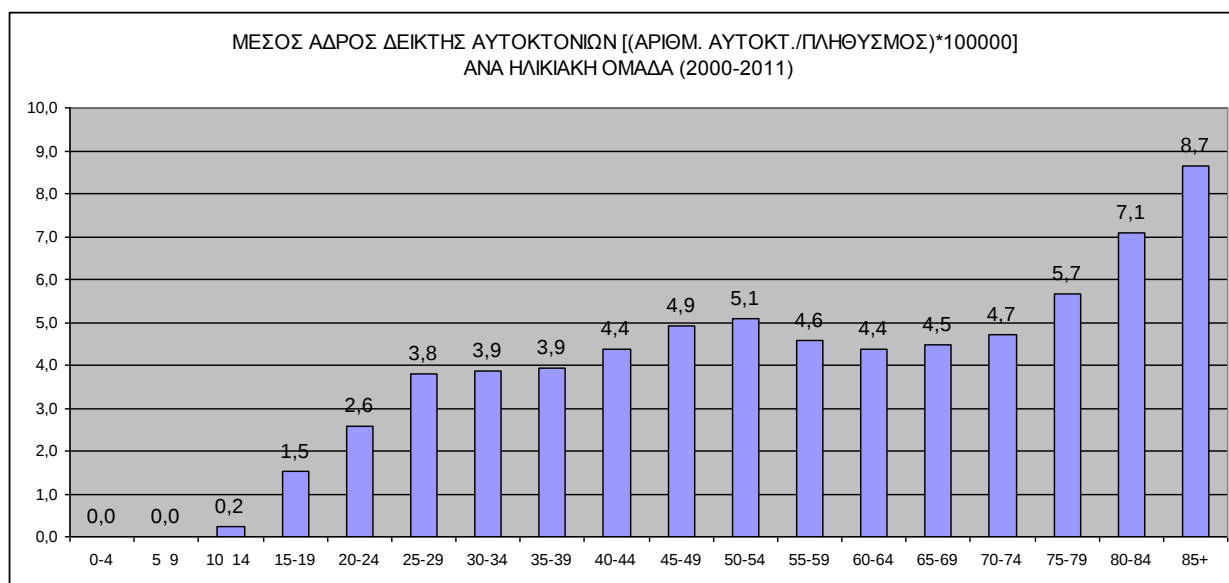
2.2.3. Μέσος αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανά ηλικιακή ομάδα

Όπως αναφέρεται και στην έναρξη του κεφαλαίου, για τον υπολογισμό του αδρού δείκτη των αυτοκτονιών ανά ηλικιακή ομάδα χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα των αυτοκτονιών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (και όχι της Ελληνικής Αστυνομίας) για τα έτη 2000 – 2011, σε συνδυασμό με τους πληθυσμούς των ομάδων αυτών για την ίδια περίοδο.

Όπως προκύπτει από το ακόλουθο διάγραμμα, ο μέσος αδρός δείκτης των αυτοκτονιών αυξάνεται καθώς αυξάνεται η ηλικία έως την κατηγορία 50-54, η οποία και παρουσιάζει τη μέγιστη τιμή (τοπικά), μέχρι την ηλικία των 74 ετών.

Μετά την κατηγορία 50-54, ο δείκτης μειώνεται ελαφρώς στα επόμενα έτη, για να ξεκινήσει να αυξάνεται και πάλι από τα 65 έτη και έπειτα, σημειώνοντας την ολική μέγιστη τιμή, στην κατηγορία 85 και άνω.

Γράφημα 34. Μέσος αδρός δείκτης αυτοκτονιών ανά ηλικιακή ομάδα.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία επεξεργασία.

Οι ανωτέρω αριθμοί επιβεβαιώνουν τη σχετική βιβλιογραφία. Σύμφωνα με έρευνες, οι αυτοκτονίες είναι πιο συχνές με την πάροδο της ηλικίας. Η αύξηση του ποσοστού της αυτοκτονίας με την ηλικία, παρατηρείται και στην Ελλάδα κι η τάση είναι πιο έντονη στους άνδρες⁴⁴.

⁴⁴ Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, Παππάς, Ευάγγελος (1999, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), σελ. 22.

2.2.4. Συντελεστής Συμμετοχής Αυτοκτονιών στο σύνολο των θανάτων ανά Νομό

Ο συντελεστής συμμετοχής (location quotient) επιτρέπει τις συγκρίσεις μεταξύ περιφερειών και δραστηριοτήτων, με έμμεσο τρόπο, δηλαδή με αναφορά στα εθνικά μεγέθη⁴⁵. Δίδεται από τον τύπο : $QL = (Air / Ar) / (Ai / An)$, όπου (στην παρούσα εργασία)

Air = ο αριθμός των αυτοκτονιών στο Νομό.

Ar = ο αριθμός των θανάτων στο Νομό.

Ain = ο συνολικός αριθμός των αυτοκτονιών της Ελλάδος.

An = ο συνολικός αριθμός των θανάτων της Ελλάδος.

Ο συντελεστής συμμετοχής εξετάζει τη συχνότητα των αυτοκτονιών ως αιτία θανάτου σε ένα Νομό σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο (αυτοκτονιών).

Η ερμηνεία του συντελεστή συμμετοχής είναι η εξής:

Εάν $QL = 1$ τότε οι αυτοκτονίες που λαμβάνουν χώρα στο νομό είναι ανάλογες με τους θανάτους, (ως ποσοστό) στο σύνολο της χώρας.

Εάν $QL > 1$ τότε ο κάθε Νομός συμμετέχει (ποσοστιαία) περισσότερο στις συνολικές αυτοκτονίες από ότι στους συνολικούς θανάτους. Συνεπώς σε αυτούς τους Νομούς υπάρχει μεγαλύτερη συχνότητα αυτοκτονιών, από την αναμενόμενη.

Εάν $QL < 1$ τότε ο κάθε Νομός συμμετέχει (ποσοστιαία) λιγότερο στις συνολικές αυτοκτονίες από ότι στους συνολικούς θανάτους. Συνεπώς σε αυτούς τους Νομούς υπάρχει μικρότερη συχνότητα αυτοκτονιών, από την αναμενόμενη.

Χρησιμοποιώντας τα δεδομένα των αυτοκτονιών της Ελληνικής Αστυνομίας και τα δεδομένα των θανάτων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, δημιουργήθηκε ο ακόλουθος πίνακας, ο οποίος απεικονίζει τους συντελεστές συμμετοχής των αυτοκτονιών ως προς τους συνολικούς θανάτους, ανά Νομό για τα έτη 2000-2011

⁴⁵ Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης, Αθ. Δ. Παπαδασκαλόπουλος, εκδ. Παπαζήση, 2000, σελ. 104

Πίνακας 27. Συντελεστής συμμετοχής Αυτοκτονιών – Θανάτων.

α/α	Νομός	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	Αιτ/νίας	0,35	1,30	0,93	0,51	0,92	1,06	0,41	0,55	1,73	1,32	1,19	1,65
2	Αργολίδος	0,60	0,67	1,32	2,30	0,24	0,26	1,35	1,77	1,53	2,47	0,74	0,57
3	Αρκαδίας	1,11	0,85	1,59	1,29	1,75	1,12	0,81	1,55	1,46	1,03	0,24	1,45
4	Άρτης	0,46	1,85	1,45	1,09	0,28	0,89	0,53	1,80	0,00	1,02	0,00	1,01
5	Αττική	1,02	0,82	1,06	0,96	0,94	0,85	1,13	0,89	0,84	0,99	0,75	0,97
6	Αχαΐας	0,95	0,96	0,94	0,75	0,90	0,36	0,71	0,63	0,59	0,30	1,26	0,83
7	Βοιωτίας	0,97	0,55	0,69	0,58	0,00	1,09	0,20	0,46	0,23	1,19	0,62	0,24
8	Γρεβενών	1,59	1,71	0,00	0,00	0,00	0,66	0,61	3,26	1,94	1,43	0,67	4,85
9	Δράμας	1,17	0,77	0,61	0,64	0,96	0,97	1,30	0,55	0,00	0,76	1,78	0,26
10	Δωδεκαν.	0,97	1,03	0,83	0,34	1,35	1,51	0,69	0,66	1,01	1,07	0,00	0,00
11	Έβρου	0,65	1,73	0,99	1,15	1,12	1,15	0,70	1,15	1,03	2,13	2,36	0,76
12	Ευβοίας	0,59	0,81	0,81	1,70	1,44	1,12	1,61	0,84	1,58	2,39	1,95	1,32
13	Ευρυτανίας	0,82	0,96	3,28	0,00	0,00	0,98	0,00	1,30	1,26	1,43	0,00	0,00
14	Ζακύνθου	1,45	2,38	1,07	0,00	0,00	2,12	1,17	3,19	2,16	0,00	0,63	0,00
15	Ηλείας	0,96	1,22	1,34	1,14	0,67	1,21	1,24	1,49	2,91	1,07	0,74	0,66
16	Ημαθίας	1,12	0,16	0,33	0,00	0,38	0,78	0,54	1,10	0,78	0,68	0,56	0,80
17	Ηρακλείου	1,65	1,49	1,33	1,20	1,11	2,50	0,85	1,51	0,93	0,98	1,40	1,99
18	Θεσπρωτίας	0,00	0,53	0,00	0,52	1,93	3,49	1,95	2,23	1,18	0,00	0,00	1,82
19	Θεσ/νίκης	1,05	0,86	1,04	1,01	1,07	1,04	0,86	1,03	0,96	0,92	1,54	1,50
20	Ιωαννίνων	0,38	1,86	1,50	1,32	0,97	1,33	0,60	1,74	1,69	1,32	2,82	0,39
21	Καβάλας	0,74	0,44	0,00	0,33	0,51	0,67	0,74	0,59	0,56	0,73	0,50	0,88
22	Καρδίτσης	1,51	0,58	0,57	0,32	1,71	0,18	1,16	1,62	0,98	0,77	1,25	1,97
23	Καστορίας	0,44	1,33	1,98	1,42	1,06	0,55	0,95	0,00	0,00	0,00	0,51	1,14
24	Κερκύρας	1,02	2,23	1,16	0,59	1,07	1,14	0,75	1,05	0,88	0,00	0,78	0,82
25	Κεφαλ/νίας	0,45	1,53	0,52	0,53	0,00	0,00	2,19	0,75	1,34	3,74	0,00	0,00
26	Κιλκίς	0,88	1,18	0,93	0,56	0,85	0,55	0,47	0,96	1,15	1,46	0,81	0,29
27	Κοζάνης	0,47	0,83	0,76	1,31	0,52	1,29	0,63	1,49	1,41	1,00	0,74	1,24
28	Κορινθίας	1,03	0,94	0,62	0,00	1,56	1,29	1,07	1,60	1,76	1,80	2,39	1,86
29	Κυκλάδων	0,78	0,22	0,98	0,22	1,04	1,04	0,94	0,94	3,97	1,43	1,58	1,32
30	Λακωνίας	1,28	1,44	1,80	1,92	2,30	1,83	0,63	0,84	1,85	0,84	2,26	1,64
31	Λαρίσης	0,80	1,14	0,94	0,98	0,99	0,43	0,74	0,82	1,19	0,80	0,83	0,33
32	Λασιθίου	1,70	0,81	0,53	1,61	0,92	0,62	1,16	1,15	1,07	1,80	0,99	2,13
33	Λέσβου	2,66	0,67	1,02	1,30	2,00	1,30	1,59	1,17	0,23	0,95	1,31	0,51
34	Λευκάδας	1,28	0,79	1,55	0,00	0,90	0,92	1,65	0,00	0,00	0,96	0,90	1,14
35	Μαγνησίας	0,81	1,12	0,70	1,07	1,20	1,42	1,31	1,31	0,55	0,55	1,37	0,71
36	Μεσσηνίας	1,26	1,59	0,87	2,32	1,57	1,61	2,34	0,98	0,44	0,44	0,00	0,00
37	Ξάνθης	0,45	1,82	1,99	1,92	0,30	1,44	0,00	0,34	0,66	1,66	1,38	1,93
38	Πέλλης	0,89	0,33	0,49	0,69	0,89	1,48	0,95	1,71	1,37	1,17	1,00	0,94
39	Περίας	1,07	1,78	0,41	0,60	1,52	0,91	0,59	0,25	0,47	1,23	0,21	0,49
40	Πρεβέζης	0,38	1,84	1,05	1,71	0,85	0,90	0,37	1,00	0,45	1,47	2,61	0,00
41	Ρεθύμνης	1,68	1,22	1,92	2,15	2,47	2,27	2,95	3,29	0,00	0,00	0,00	0,00
42	Ροδόπης	1,35	1,65	1,75	1,78	0,96	1,39	1,44	1,12	1,76	1,62	0,93	2,42
43	Σάμου	1,91	0,00	0,86	0,00	1,01	1,43	0,97	0,64	0,59	0,65	0,00	2,01
44	Σερρών	0,89	1,12	0,99	1,16	0,82	0,70	1,42	0,26	1,44	0,76	1,28	0,64
45	Τρικάλων	0,69	0,57	0,85	1,08	1,29	1,11	0,00	0,41	0,72	0,57	1,66	0,19
46	Φθιώτιδος	0,56	1,10	0,93	1,70	1,54	0,43	0,77	0,18	1,75	0,84	0,76	0,49
47	Φλωρίνης	1,37	1,23	1,74	1,33	0,45	1,43	0,00	0,58	0,49	0,00	0,88	1,02
48	Φωκίδος	0,00	0,45	1,65	0,93	0,52	0,00	1,50	1,29	0,00	1,29	0,59	3,19
49	Χαλκιδικής	0,90	1,73	0,22	0,75	0,81	0,54	0,24	1,55	1,12	0,60	0,00	0,00
50	Χανίων	2,29	1,99	0,90	1,49	0,58	1,47	1,54	1,70	0,40	0,66	0,39	0,40
51	Χίου	0,64	0,38	0,35	0,00	0,00	0,44	0,00	0,58	0,00	0,00	0,85	0,00

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επιτηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Για τη διευκόλυνση της ερμηνείας του παραπάνω πίνακα, οι σχετικές τιμές του συντελεστή συμμετοχής ταξινομήθηκαν σε τρεις κατηγορίες και ακολούθως υλοποιήθηκε η χαρτογράφησή τους (ανά Νομό) – ομάδα χαρτών 19.

Η ταξινόμηση έγινε ως εξής:

- Από 0 έως 0,90 – Κίτρινο Χρώμα (χαμηλή συμμετοχή αυτοκτονιών ως προς τους συνολικούς θανάτους).
- Από 0,91 έως 1,10 – Πορτοκαλί Χρώμα (ισορροπία αυτοκτονιών – θανάτων).
- Από 1,11 έως 5 – Καφέ χρώμα (υψηλή συμμετοχή αυτοκτονιών ως προς τους συνολικούς θανάτους).

Ο Νομός Ροδόπης εμφανίζεται (ομάδα χαρτών 19) στην μεγαλύτερη κατηγορία ($LQ > 1$, υψηλή συμμετοχή αυτοκτονιών ως προς τους συνολικούς θανάτους), σε 10 από τα 12 έτη, της περιόδου μελέτης και είναι ο Νομός με τη μεγαλύτερη συχνότητα σε αυτήν την κατηγορία.

Ακολουθούν οι Νομοί Ηρακλείου και Λακωνίας οι οποίοι έχουν $LQ > 1$, σε 9 από τα 12 έτη μελέτης, έπονται οι Νομοί Αρκαδίας, Εύβοιας, Ιωαννίνων, Ρεθύμνης, με $LQ > 1$ σε 8 από τα 12 έτη μελέτης, στη συνέχεια βρίσκονται οι Νομοί Έβρου, Ηλείας, Κορινθίας, Ξάνθης, με $QL > 1$ σε 7 από τα 12 έτη μελέτης και μετά είναι οι Νομοί Αργολίδος, Γρεβενών, Ζακύνθου Θεσπρωτίας, Καρδίτσας, Λασιθίου, Λέσβου, Μαγνησίας, Μεσσηνίας και Χανίων με $QL > 1$ σε 7 από τα 12 έτη μελέτης.

Συνολικά η κατάταξη των Νομών με βάση τη συχνότητά τους στην κατηγορία $LQ > 1$, απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα 28. Οι Νομοί Καβάλας και Χίου δεν παρουσιάζουν $LQ > 1$, σε κανένα έτος.

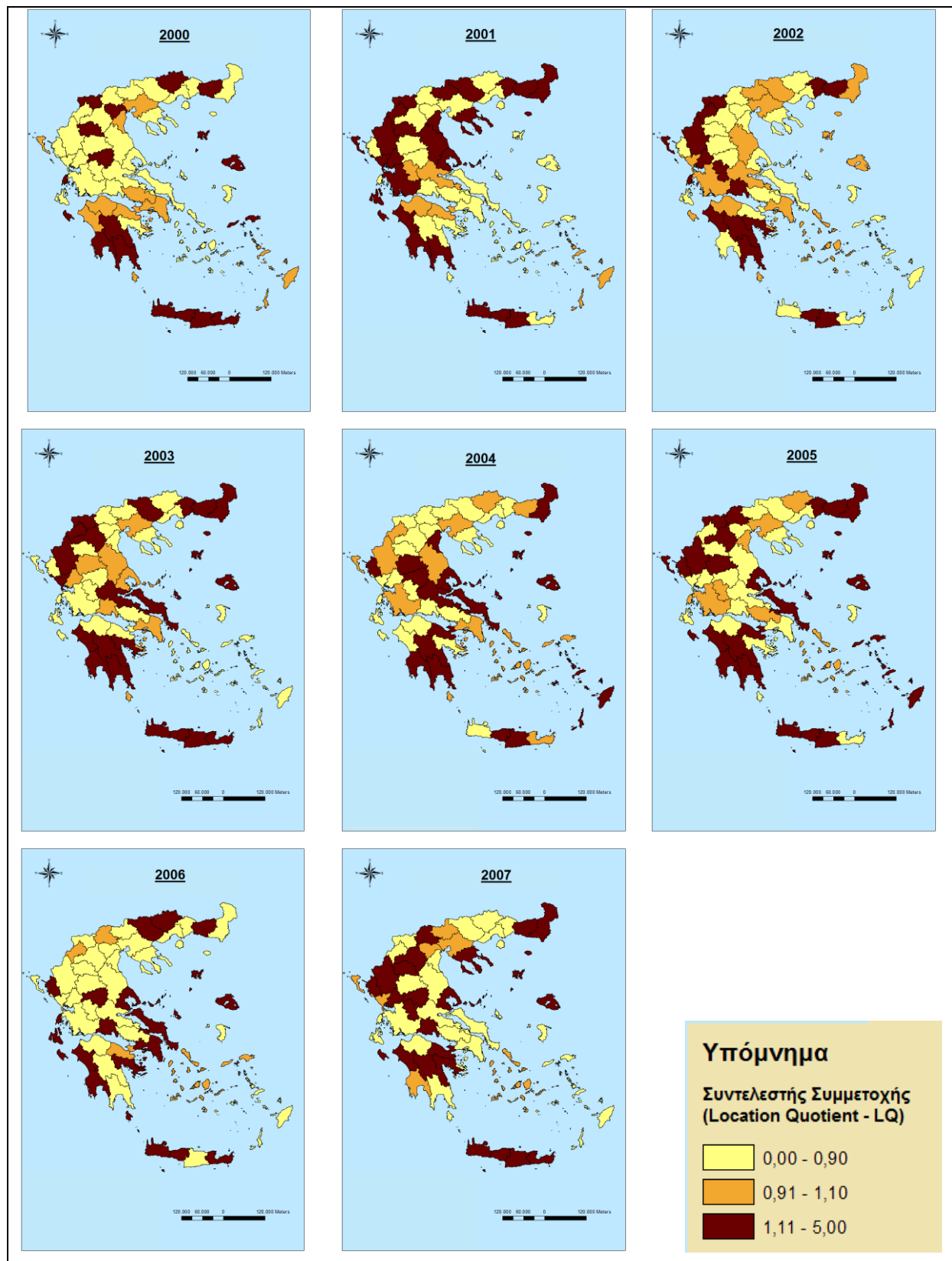
Παρατηρώντας τόσο τον πίνακα 28 όσο και τους χάρτες του Συντελεστή Συμμετοχής, διαπιστώνεται ότι οι περιοχές της Θράκης, της Πελοποννήσου (πλην του Νομού Αχαΐας), της Βορειοδυτικής Ελλάδας (Νομοί Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Γρεβενών) και της Κρήτης, παρουσιάζουν μεγαλύτερη συχνότητα αυτοκτονιών ($QL > 1$). Αυτό σημαίνει ότι η (ποσοστιαία) συμμετοχή των ανωτέρω περιοχών στις αυτοκτονίες είναι μεγαλύτερη από ότι στους συνολικούς θανάτους.

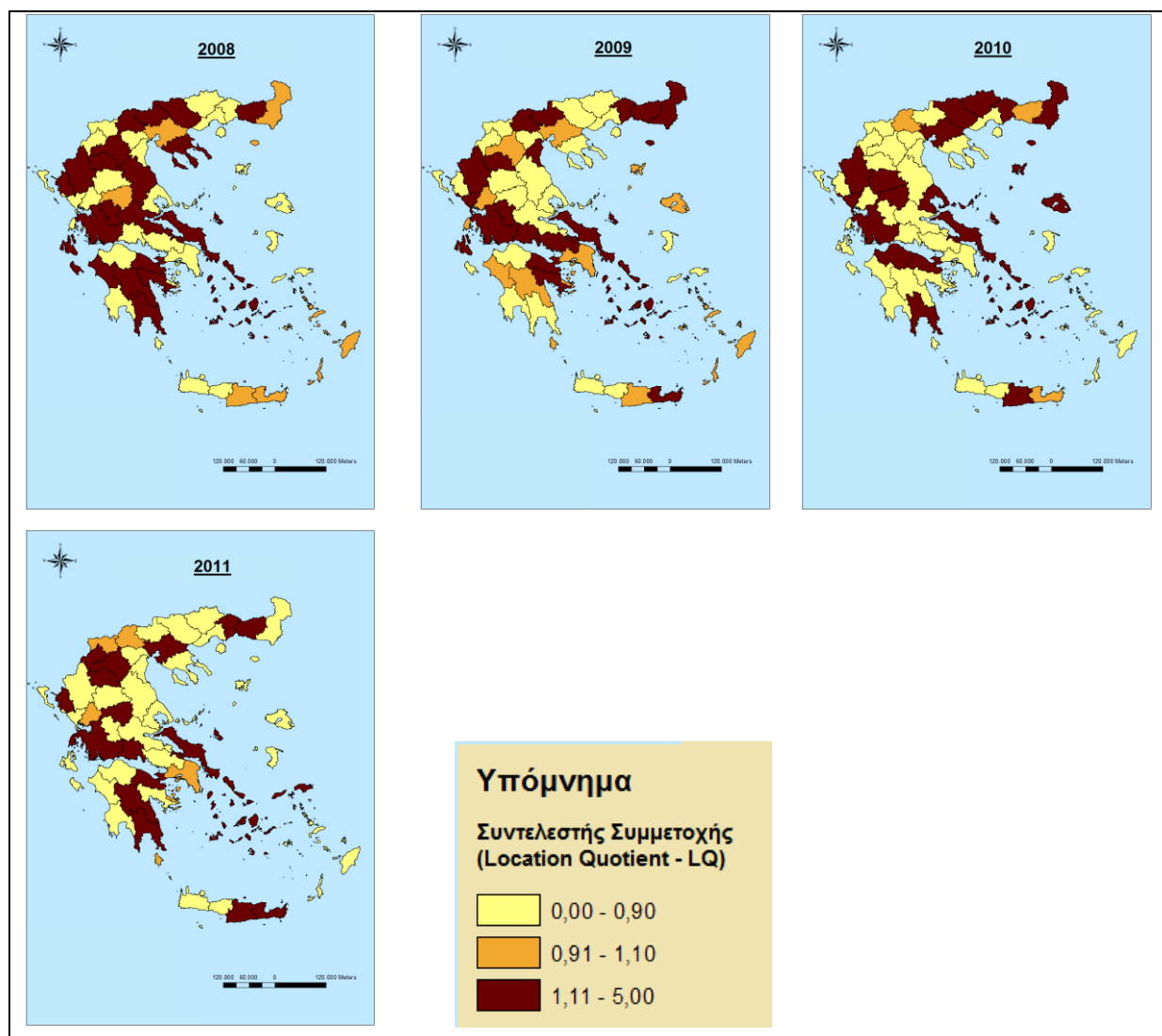
Πίνακας 28. Συχνότητα των Νομών στην Κατηγορία QL>1.

α/α	Νομός	Συχνότητα στην κατηγορία QL>1, έτη 2000 έως 2011.
1	Ροδόπης	10
2	Ηρακλείου	9
3	Λακωνίας	9
4	Αρκαδίας	8
5	Ευβοίας	8
6	Ιωαννίνων	8
7	Ρεθύμνης	8
8	Έβρου	7
9	Ηλείας	7
10	Κορινθίας	7
11	Ξάνθης	7
12	Αργολίδος	6
13	Γρεβενών	6
14	Ζακύνθου	6
15	Θεσπρωτίας	6
16	Καρδίτσης	6
17	Λασιθίου	6
18	Λέσβου	6
19	Μαγνησίας	6
20	Μεσσηνίας	6
21	Χανίων	6
22	Αιτ/νίας	5
23	Δράμας	5
24	Κοζάνης	5
25	Σερρών	5
26	Φλωρίνης	5
27	Φωκίδος	5
28	Ευρυτανίας	4
29	Καστορίας	4
30	Κεφαλ/νίας	4
31	Κυκλάδων	4
32	Λευκάδας	4
33	Πέλλης	4
34	Πρεβέζης	4
35	Φθιώτιδος	4
36	Άρτης	3
37	Κερκύρας	3
38	Κιλκίς	3
39	Πιερίας	3
40	Σάμου	3
41	Τρικάλων	3
42	Χαλκιδικής	3
43	Δωδεκαν.	2
44	Ημαθίας	2
45	Θεσ/νίκης	2
46	Λαρίσης	2
47	Αττική	1
48	Αχαΐας	1
49	Βοιωτίας	1
50	Καβάλας	0
51	Χίου	0

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και
Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας.

Ομάδα Χαρτών 19. Συντελεστής συμμετοχής (LQ) αυτοκτονιών ως προς τους θανάτους.

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

2.3. Μελέτη Χωρικού μέσου του αδρού δείκτη αυτοκτονιών και αποπειρών αυτοκτονιών, για την περίοδο 2000-2012

Η έννοια του χωρικού μέσου είναι αντίστοιχη με την έννοια του αριθμητικού μέσου. Συγκεκριμένα αν κάθε σημείο i στο χώρο περιγράφεται με τις δύο του συντεταγμένες (x_i, y_i) , τότε οι συντεταγμένες του χωρικού μέσου δίδονται από τους τύπους $x = \sum x_i/n$, $y = \sum y_i/n$, όπου n είναι ο αριθμός των σημείων. Αυτός ο χωρίς βάρος διμεταβλητός μέσος συνήθως αποκαλείται κεντροειδής. Στην περίπτωση που τα σημεία έχουν συγκεκριμένο βάρος που τους αντιστοιχεί (στην περίπτωση μας ο αδρός δείκτης αυτοκτονιών – αποπειρών), τότε ο χωρικός μέσος πρέπει να αντιστοιχίζεται με το μέσο όρο αυτών των βαρών οπότε: $x = \sum x_i \cdot f_i$, $y = \sum y_i \cdot f_i$, όπου: $f_i = P_i / \sum P_i$ είναι το σχετικό βάρος και $P_i =$ το βάρος των σημείων (πχ ο αδρός δείκτης)⁴⁶.

Για τη δημιουργία του χωρικού μέσου του αδρού δείκτη αυτοκτονιών στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν οι κάτωθι ενέργειες μέσω του Arc map:

- Εισαγωγή του αρχείου shapefile των Νομών.
- Δημιουργία νέου σημειακού αρχείου με τα κεντροειδή (centroids) κάθε Νομού.
- Δημιουργία δύο νέων στηλών X & Y, στον πίνακα περιγραφών του αρχείου, οι οποίοι αναφέρουν τις συντεταγμένες x & y κάθε κεντροειδούς.
- Εισαγωγή στο arcmap του αρχείου excel με τους αδρούς δείκτες αυτοκτονιών των Νομών για το έτος 2000 και ένωση αυτού του αρχείου με τον πίνακα περιγραφών του παραπάνω shape file (των κεντροειδών).
- Υπολογισμός του σταθμισμένου χωρικού μέσου για το έτος 2000, χρησιμοποιώντας ως «βάρος» τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών του 2000.
- Επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία άλλες δώδεκα φορές και δημιουργούνται συνολικά 13 σταθμισμένοι χωρικοί μέσοι, ένας για κάθε έτος.
- Οι 13 σταθμισμένοι χωρικοί μέσοι (μέσω της εντολής merge) ενώνονται σε ένα αρχείο και έπειτα υπολογίζεται το μέσο x και το μέσο y, των συντεταγμένων τους.
- Οι συντεταγμένες που προκύπτουν, ορίζουν το Χωρικό Μέσο του αδρού δείκτη των αυτοκτονιών για την περίοδο 2000 – 2012.

⁴⁶ Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών και ανάλυση χώρου, Κωστής Κουτσόπουλος, Καθηγητής ΕΜΠ, 2005, σελ. 221.

- Αντίστοιχη διαδικασία υλοποιήθηκε για τον εντοπισμό του Χωρικού Μέσου του αδρού δείκτη των αποπειρών, χρησιμοποιώντας ως σταθμισμένο βάρος τον αδρό δείκτη των αυτοκτονιών.

Όπως παρατηρείται, είναι διαφορετική η θέση μεταξύ των δύο χωρικών μέσων. Ο χωρικός μέσος των αποπειρών βρίσκεται στο ύψος της θαλάσσιας περιοχής μεταξύ της βόρειας Εύβοιας και της Σκοπέλου, ενώ ο χωρικός μέσος των αυτοκτονιών βρίσκεται στην περιοχή μεταξύ Μαλιακού κόλπου και βόρειας Εύβοιας. Αυτό σημαίνει ότι οι απόπειρες «επιρρέαζονται» περισσότερο από τους Νομούς που βρίσκονται στη βόρεια και ανατολική Ελλάδα (πάντοτε με βάση τον αδρό δείκτη τους), σε αντίθεση με τις αυτοκτονίες οι οποίες παρουσιάζουν μία ισομερή «επιρροή», από όλες τις περιοχές της Ελλάδος.

Χάρτης 20. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη.

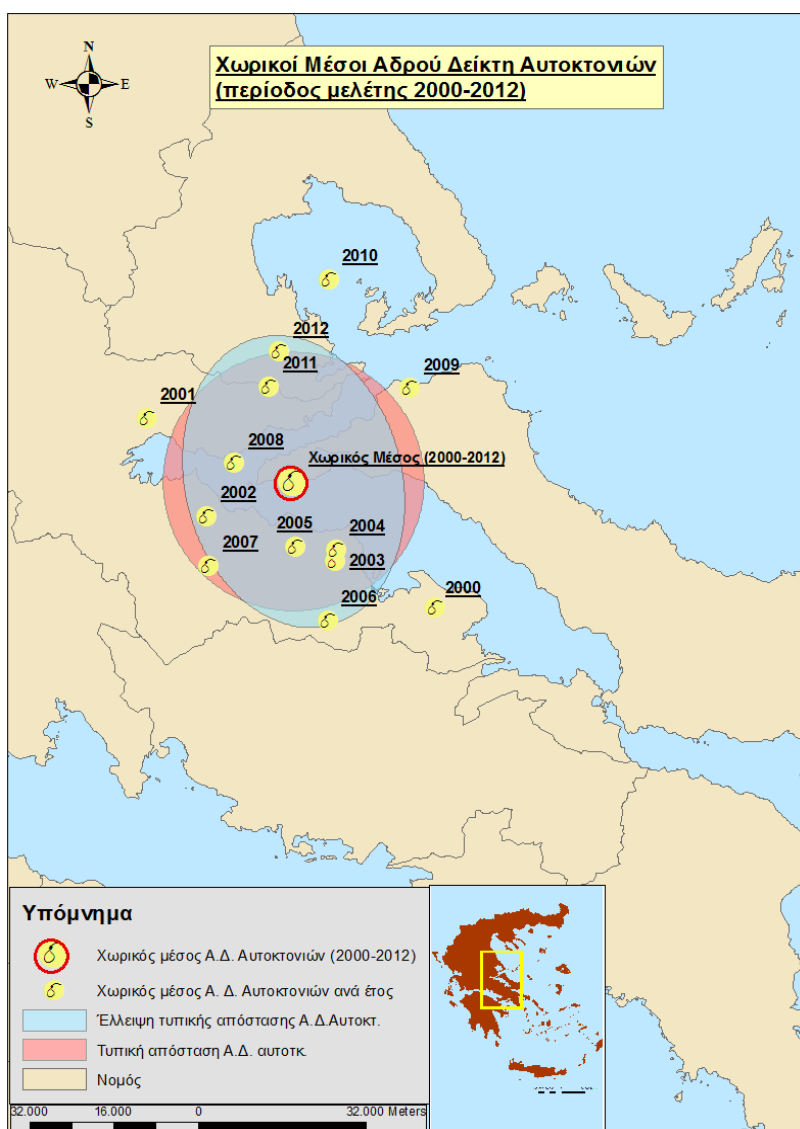

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Ακολούθως μελετήθηκε διαχρονικά η εξέλιξη του αδρού δείκτη αυτοκτονιών. Αυτό το οποίο διαπιστώνεται είναι πως από το 2000 έως το 2008, οι ετήσιοι Χωρικοί Μέσοι βρίσκονται νότια ή δυτικά του ολικού χωρικού μέσου ενώ από το 2009 και έπειτα βρίσκονται βόρεια ή βορειοανατολικά αυτού. Αυτό δείχνει ότι έως το 2009 οι Νομοί της νότιας και της δυτικής Ελλάδας επηρεάζουν πιο πολύ τους ετήσιους Χωρικούς Μέσους, ενώ από το 2009 και έπειτα φαίνεται ότι, το φαινόμενο είναι πιο έντονο (δηλαδή υπάρχουν υψηλότεροι αδρού δείκτες αυτοκτονιών), προς τους Νομούς της Βόρειας και Ανατολικής Ελλάδας.

Χάρτης 21. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη αυτοκτονιών (2000-2012)

Υπολογίστηκε επίσης η μέτρηση της χωρικής διασποράς των ετήσιων χωρικών μέσων γύρω από τον ολικό χωρικό μέσο, η οποία καλείται τυπική απόσταση και περιγράφεται στο χάρτη 21 με τον κόκκινο κύκλο. Όπως παρατηρείται είναι σχετικά μικρή η τυπική απόσταση καθώς υπάρχει μικρή διασπορά των τιμών γύρω από το μέσο. Η έλλειψη τυπικής απόστασης δίνει τη διασπορά σε δύο διαστάσεις. Στην ουσία ανιχνεύει χωρικές τάσεις (την κατεύθυνση) στην κατανομή των δεδομένων⁴⁷. Εδώ η κατεύθυνση των δεδομένων έχει προς το βορρά Β/Δ προσανατολισμό και προς το Νότο Ν/Α προσανατολισμό.

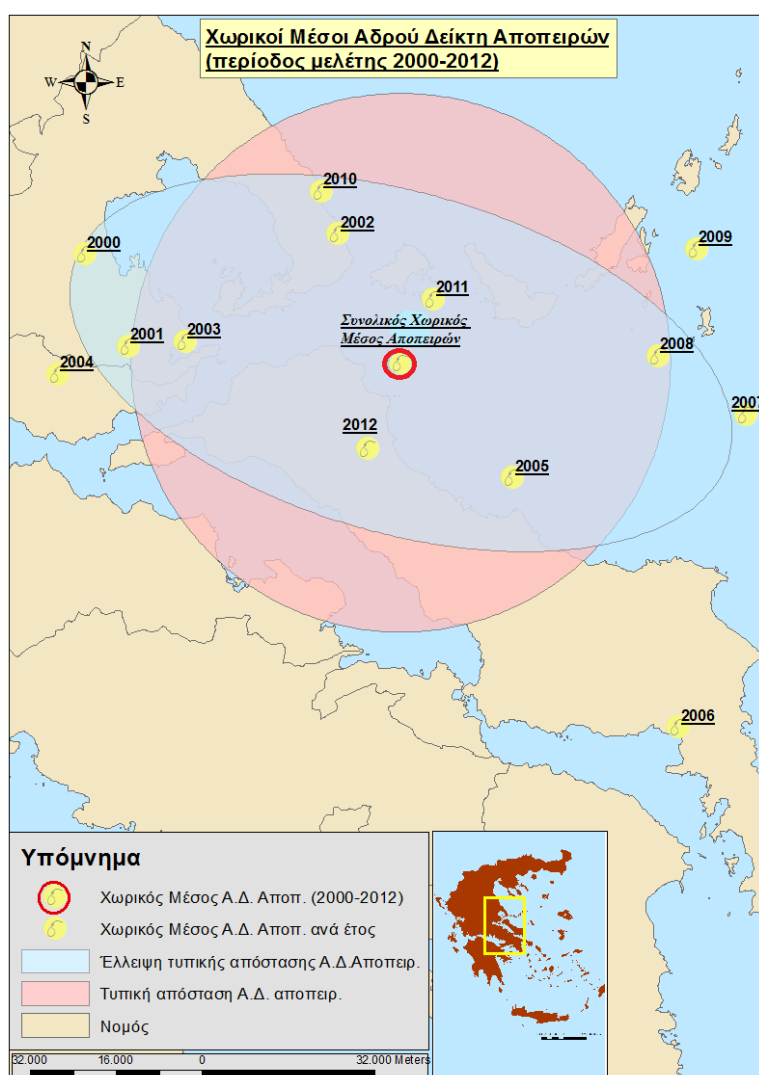
Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

⁴⁷ Η χωρική ανάλυση στην Μελέτη της Εγκληματικότητας. Η περίπτωση της πόλης του Βόλου. Αλεβιζάκη Χάρις – Γεωργία, Γραικούσης Γεώργιος, Φώτης Γεώργιος

Παρατηρώντας τους χωρικούς μέσους του αδρού δείκτη αποπειρών ανά έτος προκύπτει μία διαφορετική εικόνα συγκριτικά με το δείκτη των αυτοκτονιών.

Κατ' αρχήν υπάρχει μεγάλη διασπορά των ετήσιων χωρικών μέσων. Τα πρώτα τέσσερα έτη οι μέσοι βρίσκονται δυτικά του ολικού χωρικού μέσου και έπειτα «μετακινούνται» προς τα νοτιοανατολικά (2005 & 2006), προς τα ανατολικά (2007, 2008, 2009), προς τα βόρεια (2010, 2011) και προς νότια (2012). Διαχρονικά, παρατηρούνται τρεις ομάδες επιρροής του ολικού μέσου. Η πρώτη ομάδα ανήκει στην περίοδο 2000-2004, η δεύτερη στην περίοδο 2005-2009 και η τρίτη στην περίοδο 2010-2011. Τα πρώτα τέσσερα έτη οι Νομοί της χώρας που βρίσκονταν στην ηπειρωτική Ελλάδα, παρουσίασαν υψηλότερους αδρούς δείκτες αποπειρών, ενώ τα έτη 2005-2009 η ισχύς αυτή μετατοπίστηκε προς την ανατολική νησιωτική Ελλάδα (πράγματι αν ανατρέξουμε σε προηγούμενα κεφάλαια προκύπτει ότι οι δείκτες αποπειρών της Σάμου, μετά το 2005, είναι πολύ υψηλοί και έτσι επηρεάζουν καθοριστικά την κίνηση των χωρικών μέσων). Το 2010 και το 2011 μάλλον οι Νομοί που βρίσκονται προς τη Βόρεια Ελλάδα ασκούν μεγαλύτερη επιρροή ενώ το 2012 ο χωρικός μέσος κινείται νότια του ολικού μέσου.

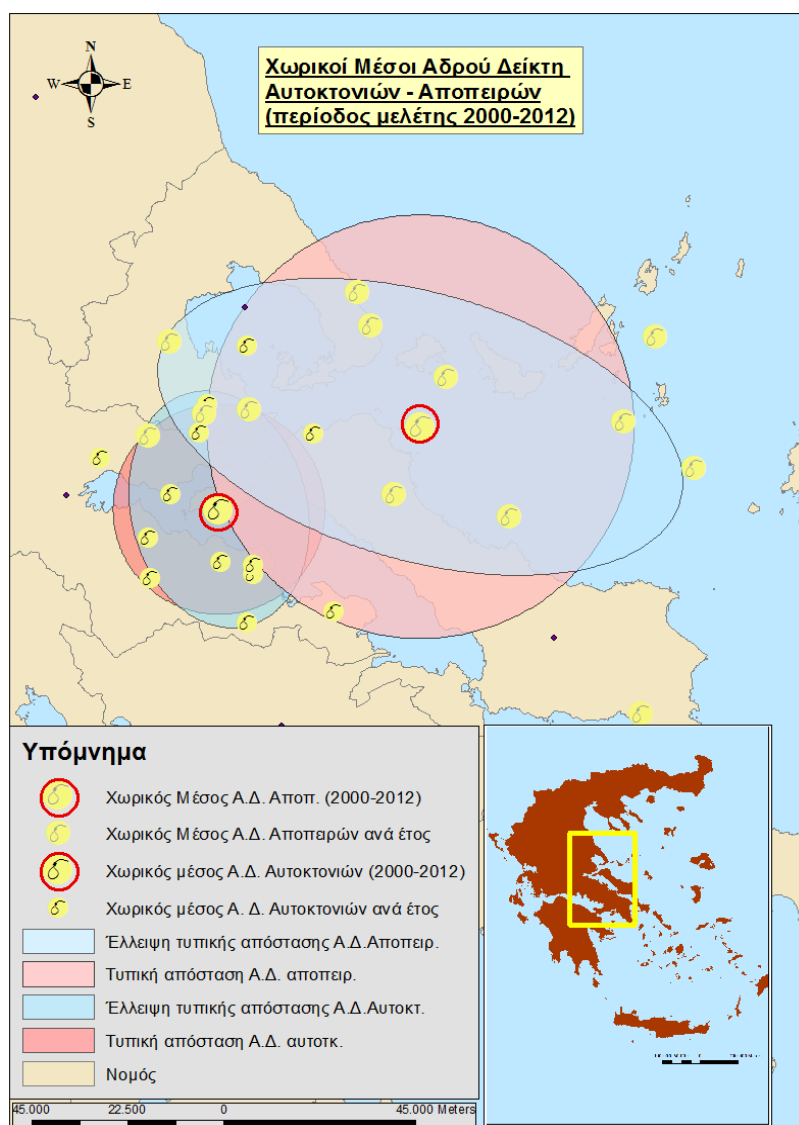
Ο κύκλος της τυπικής απόστασης είναι αρκετά μεγάλος λόγω της μεγάλης διασποράς των τιμών ενώ η κατεύθυνση του προσανατολισμού των χωρικών μέσων είναι A-N/A προς νότο και Δ-B/Δ προς βορρά.

Χάρτης 22. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη αποπειρών (2000-2012)
 Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

Στη συνέχεια πραγματοποιείται η σύνθεση των ανωτέρω δύο χαρτών για συγκριθούν καλύτερα τα μεγέθη. Είναι αισθητή η διαφορά στη διασπορά των τιμών μεταξύ των επιμέρους χωρικών μέσων, καθώς και η διαφορά της μεταξύ τους θέσης. Οι χωρικοί μέσοι των δεικτών απόπειρας βρίσκονται σε βορειότερα γεωγραφικά πλάτη και ανατολικότερα γεωγραφικά μήκη σε σύγκριση με τους των χωρικούς μέσους των δεικτών αυτοκτονιών. Όπως προαναφέρθηκε, οι Νομοί της χώρας προς τα ανατολικά και βόρεια ασκούν μεγαλύτερη «έλξη» στον ολικό χωρικό μέσο των αποπειρών σε σύγκριση με τον ολικό χωρικό μέσο των αυτοκτονιών, ο οποίος επηρεάζεται περίπου ανάλογα από όλους τους Νομούς.

Χάρτης 23. Χωρικοί Μέσοι αδρού δείκτη αποπειρών- αυτοκτονιών (2000-2012)

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδία επεξεργασία.

3. Η επίδραση της οικονομικής κρίσης. Επισκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας

3.1. Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Ο Emile Durkheim στο βιβλίο του «Κοινωνικές αιτίες της αυτοκτονίας», αναφέρει με πολύ κατανοητό τρόπο τα ακόλουθα: *«Εάν οι βιομηχανικές ή οικονομικές κρίσεις αυξάνουν τις αυτοκτονίες αυτό δεν οφείλεται στο γεγονός ότι προκαλούν πενία, αφού οι κρίσεις ευημερίας έχουν το ίδιο αποτέλεσμα. Οφείλεται στο γεγονός ότι είναι κρίσεις, δηλαδή διαταραχές της συλλογικής τάξης. Κάθε ρωγμή της ισορροπίας ακόμη και αν επιτυγχάνει τη μεγαλύτερη άνεση και μία ανύψωση της γενικής ζωτικότητας σπρώχνει στο θεληματικό θάνατο. Κάθε φορά που πραγματοποιούνται σοβαρές αναπροσαρμογές στο κοινωνικό σώμα ανεξάρτητα αν οφείλονται σε μία ξαφνική ανάπτυξη ή σε ένα απροσδόκητο κατακλυσμό, οι άνθρωποι έχουν μεγαλύτερη κλίση για αυτοκαταστροφή»*⁴⁸.

Μελέτες έδειξαν ότι η παρούσα οικονομική κρίση επηρεάζει σημαντικά την υγεία των Ευρωπαίων και τον τρόπο ζωής τους. Ωστόσο τα δεδομένα της επίδρασης στους δείκτες θνησιμότητα συγκρούονται. Από τη μία, υπάρχουν αποδείξεις από την Ε.Ε. για σύνδεση της ανεργίας με τους δείκτες θνησιμότητας και από την άλλη αναφέρεται ότι η αύξηση της θνησιμότητας δεν συσχετίζεται με την αύξηση της ανεργίας. Ο κίνδυνος θανάτου προκαλούμενος από αυτοκτονίες μετά από απολύσεις και οικονομικά προβλήματα είναι μεγαλύτερος στους άνδρες παρά στις γυναίκες. Περίοδοι οικονομικής αστάθειας προκαλούν ψυχολογικό στρες το οποίο συνδέεται τόσο με την έναρξη όσο και με τη διάρκεια ψυχικών ασθενειών. Απρόβλεπτες αλλαγές στις ανθρώπινες καταστάσεις, όπως η ανεργία, συνδέονται σημαντικά με την κατάθλιψη, με αγχωτικές διαταραχές και με τις αυτοκτονίες.

Οι πιθανές επιδράσεις της οικονομικής κρίσης στην κατάθλιψη και στις αυτοκτονίες είναι: α) Η αύξηση της ανεργίας, β) η αύξηση των νοικοκυριών με υψηλό χρέος, γ) Αύξηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της ανισότητας, δ) δυσμενείς αλλαγές του τρόπου ζωής, ε) Περικοπές στα συστήματα υγείας και κοινωνικής προστασίας⁴⁹.

Έχουν υπάρξει τρεις σημαντικές οικονομικές κρίσεις κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. Η μεγάλη ύφεση η οποία ονομάζεται το «οικονομικό κρακ» του 1929, η κρίση της Ρωσικών και των Βαλτικών Χωρών το 1990 και η κρίση στην ανατολική και νότιο ανατολική Ασία το 1997. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού κρακ (1929) υπήρξε πτώση του διεθνούς εμπορίου σε ποσοστό μεγαλύτερο το 50 %, οι περισσότερες τράπεζες κατέρρευσαν και η

⁴⁸ Κοινωνικές αιτίες της αυτοκτονίας, Emile Durkheim, εκδ. Γερ. Αναγνωστίδη, σελ. 275.

⁴⁹ The Impact of Economic Crises on the Risk of Depression and Suicide: A Literature Review. Kristian Wahlbeck and Mareike Awolin.

ανεργία αυξήθηκε ραγδαία. Στις ΗΠΑ υπήρξαν μειώσεις στους θανάτους από θανάτους μέσω μεταδοτικών ασθενειών αλλά αύξηση στους θανάτους από χρόνιες ασθένειες και από αυτοκτονίες. Το 1992 η Ρωσική κυβέρνηση άρχισε ένα οικονομικό πρόγραμμα γνωστό ως «θεραπεία του σοκ». Στη Χώρα υπήρχε κατάρυση του ελέγχου των τιμών, ραγδαία πτώση των πραγματικών μισθών, απώλεια των αποταμιεύσεων και ένας υψηλός δείκτης φτώχειας. Το προσδόκιμο ζωής μειώθηκε για τους άνδρες κατά έξι χρόνια και για τις γυναίκες κατά 3 χρόνια. Οι βασικές αιτίες των θανάτων ήταν από ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος και από βίαιες ενέργειες (αυτοκτονίες, ατυχήματα, τραυματισμούς και δηλητηριάσεις). Δυο κύριες εξηγήσεις αναφέρονταν για τη Ρωσική θνησιμότητα: α) Οι αγχώδεις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και β) η πολύ μεγάλη κατανάλωση αλκοόλ. Οι Βαλτικές Χώρες (Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία) βίωσαν μία δραματική κοινωνικοοικονομική αναστάτωση κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Η ανεξαρτησία των νέων αυτών κρατών και η βίαιη μεταμόρφωση των κοινωνιών οδήγησαν στον αποπροσανατολισμό του Κράτους. Υπήρξε αύξηση της φτώχειας, της ανεργίας, των δεικτών στα διαζύγια, των δεικτών θνησιμότητας και ιδιαίτερα των αυτοκτονιών. Οι κοινωνικές αλλαγές πρωτίστως επηρέασαν τους άνδρες διότι αυτοί είχαν παραδοσιακά την ευθύνη για το βιοπορισμό των οικογενειών⁵⁰.

Το 1997, η οικονομική κρίση που άρχισε στην Ταϊλάνδη και γρήγορα επεκτάθηκε στις γειτονικές οικονομίες όπως οι Φιλιππίνες, η Νότια Κορέα, η Ιαπωνία, η Ινδία η Μαλαισία και η Ινδονησία. Υπήρξε αύξηση στη θνησιμότητα και μείωση στο οικογενειακό εισόδημα⁵¹. Η οικονομική κρίση σχετίζονταν με 10.400 περισσότερες αυτοκτονίες το 1998 σε σύγκριση με το 1997 στην Ιαπωνία, το Χόνγκ Κονγκ και την Κορέα. Αντίστοιχες αυξήσεις στους δείκτες αυτοκτονιών δεν παρατηρήθηκαν στην Ταϊβάν και τη Σιγκαπούρη, δύο Χώρες στις οποίες η οικονομική κρίση είχε τη μικρότερη επίδραση στο ΑΕΠ και την ανεργία⁵². Η ανάλυση των χρονοσειρών έδειξε ορισμένες από τις επιδράσεις της κρίσης στις αυτοκτονίες των ανδρών αποδίδονταν στην αύξηση της ανεργίας⁵³. Κατά τη διάρκεια της περιόδου (1997-2003) υπήρξε αύξηση της ανεργίας και από το 2003 αυτό άρχισε να αλλάζει, με αποτέλεσμα την περίοδο 2003 – 2007 να υπάρχει μείωση της ανεργίας, στην Ταϊβάν και το Χονγκ Κονγκ. Καθώς οι δείκτες ανεργίας αυξάνονταν (1997-2003) παρατηρήθηκε αύξηση των αυτοκτονιών και στις δύο χώρες. Ωστόσο καθώς οι συνθήκες εργασίας βελτιώθηκαν, οι δείκτες των αυτοκτονιών έπεσαν στο Χονγκ Κονγκ, αλλά συνέχισαν να αυξάνονται στην Ταϊβάν για την

⁵⁰ Consequences of major economic crisis on citizens' physical and mental health, 2012, Vassillis P. Kontaxakis, Beata J. Havaki – Kontaxaki.

⁵¹ Consequences of major economic crisis on citizens' physical and mental health, 2012, Vassillis P. Kontaxakis, Beata J. Havaki – Kontaxaki.

⁵² Was the economic crisis 1997 – 1998 responsible for rising suicide rates in East/ Southeast Asia? A time trend analysis for Japan, Hong Kong, South Korea, Taiwan, Singapore and Thailand.

⁵³ Ομοίως.

περίοδο 2003-2007. Υπήρχε θετική συσχέτιση των αυτοκτονιών και της ανεργίας στην Ταιβάν κατά τη διάρκεια της περιόδου (1997-2003) αύξησης της ανεργίας τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες και αρνητική συσχέτιση καθώς η ανεργία μειωνόταν (2003-2007). Από την άλλη πλευρά, η μείωση των αυτοκτονιών από το 2003 δεν είχε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στο Χονγκ Κονγκ. Γενικά, η χαμηλή ανεργία δεν συσχετιζόταν αναγκαία με τους χαμηλούς δείκτες αυτοκτονίας. Εξωγενείς παράγοντες, αναφέρονται προκειμένου να κατανοηθεί η διαφορετικότητα των μοντέλων στις αυτοκτονίες στο Χονγκ Κονγκ και στην Ταιβάν⁵⁴.

Στην Αγγλία μεταξύ των ετών 2008 και 2010 (περίοδος κρίσης), καταγράφηκαν 846 περισσότερες αυτοκτονίες μεταξύ των ανδρών και 155 περισσότερες μεταξύ των γυναικών. Σύμφωνα με την έρευνα υπάρχει σύνδεση στην αύξηση των αυτοκτονιών στην Αγγλία με την οικονομική κρίση που άρχισε το 2008⁵⁵.

Σύμφωνα με μελέτη, οι δείκτες αυτοκτονίας εμφανίζονται χαμηλοί και σταθεροί στην Ελλάδα για τη δεκαετία 2000-2010 και μη συσχετιζόμενοι με το κοινωνικό – οικονομικό περιβάλλον. Είναι πολύ πιθανό, η πρόσφατη κρίση να έχει προκαλέσει αύξηση της δυσφορίας, του άγχους, της κατάθλιψης και ίσως του αυτοκτονικού ιδεασμού, αλλά οι τετελεσμένες αυτοκτονίες δεν φαίνονται να έχουν αυξηθεί σημαντικά⁵⁶. Οι διακυμάνσεις που παρατηρούνται για τα δεδομένα στην Ελλάδα (1960 έως 2010) είναι τυχαίες και δεν ανταποκρίνονται σε μία σταθερή τάση κατά τη διάρκεια της δεκαετίας. Διακυμάνσεις της τάξεως 0.5 -1.5, ήταν εμφανείς κατά το διάστημα 1960/2010 και για τα δύο φύλα και στις περισσότερες περιπτώσεις, οι αλλαγές είχαν αντίθετο πρόσημο μεταξύ των δύο φύλων, χωρίς εμφανή σχέση με την κοινωνικό – οικονομική κατάσταση της χώρας κατά τη διάρκεια αυτή⁵⁷.

Η παρούσα οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, σε αύξησης της ανεργίας, σε ύφεση την αγορά και σε αύξηση των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Αυτές τις επιπτώσεις τις βιώνει με το χειρότερο τρόπο η Ελλάδα, όπου δυσμενή μέτρα λιτότητας έχουν οδηγήσει στη φτώχεια του πληθυσμού και έχει προκληθεί μεγάλη αύξηση της ανεργίας από 7.9% το 2007 στο 27% (Νοέμβριος 2012). Η πτώση του κοινωνικο - οικονομικού επιπέδου, η απώλεια της εργασίας και ο περιορισμός του εισοδήματος, μπορούν να επηρεάσουν την ψυχική υγεία και ειδικότερα να

⁵⁴ Economic fluctuations and suicide A comparison of Taiwan and Kong Kong. Ying-Yeh Chen, Paul SF Yip, Carmen Lee, Hsiang- Fang, King – Wa Fu. 2010.

⁵⁵ The Impact of Economic Crises on the Risk of Depression and Suicide: A Literature Review. Kristian Wahlbeck and Mareike Awolin.

⁵⁶ Trends in suicidality amid the economic crisis in Greece, Konstantinos N. Fountoulakis, Christos Savopoulos, Melina Siamouli, Eleni Zaggelidou, Stamatia Mageiria, Apostolos Iacovides, Apostolos I. Hatzitolios.

⁵⁷ Trends in suicidality amid the economic crisis in Greece, Konstantinos N. Fountoulakis, Christos Savopoulos, Melina Siamouli, Eleni Zaggelidou, Stamatia Mageiria, Apostolos Iacovides, Apostolos I. Hatzitolios.

δημιουργήσουν πρόσφορο έδαφος για κατάθλιψη, αλκοολισμό και αυτοκτονικές τάσεις. Παρατηρήθηκε στην Ελλάδα, αύξηση στα τηλεφωνήματα βοήθειας με άμεση ή έμμεση αναφορά στην οικονομική κρίση. Οι περισσότεροι από τους καλέσαντες, είχαν συμπτώματα κατάθλιψης και ήταν κατά κύριο λόγο άνεργοι.

Οι οικονομικές δυσκολίες συνδέονται με προβλήματα ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβάνοντας και τις αυτοκτονίες. Η σύνδεση της ψυχοπαθολογίας με τη φτώχεια, την ανεργία και την εργασιακή ανασφάλεια έχει αποδειχθεί επανειλημμένα, τόσο σε διαφορετικούς πολιτισμούς, όσο και διαχρονικά⁵⁸.

Οι επιρροές της κρίσης στην υγεία εξαρτώνται κυρίως από το βάθος και τη διάρκεια της κρίσης καθώς και των ορίων αντοχής μιας κοινωνίας. Σε χρονικές περιόδους οικονομικό – κοινωνικών κρίσεων, η πρώτη προτεραιότητα των χωρών θα έπρεπε να είναι η προστασία των ατόμων υψηλού κινδύνου⁵⁹.

3.2. Πιθανές δράσεις ανακούφισης των επιπτώσεων της κρίσης, όπως προτείνονται από τη βιβλιογραφία

- Προσαρμοσμένη ανταπόκριση του συστήματος υγείας. Η βελτίωση της ανταπόκρισης των υπηρεσιών υγείας στις κοινωνικές αλλαγές, την απασχόληση και το εισόδημα των ασθενών και η έγκαιρη αναγνώριση της κατάθλιψης και των αυτοκτονικών ιδεών, μπορεί να μειώσει την απώλεια σε ανθρώπινες ζωές, λόγω οικονομικής ύφεσης⁶⁰.
- Κοινωνική προστασία και ενεργά προγράμματα εργασίας. Οι πολιτικές κοινωνικής προστασίας περιλαμβάνουν όχι μόνο κατάλληλες κοινωνικές παροχές σε περιπτώσεις ανεργίας, αλλά και την ενίσχυση της δράσης για εκείνους που επηρεάζονται περισσότερο. Οι χώρες της Ε.Ε. με υψηλότερα ποσοστά επένδυσης σε ενεργά προγράμματα εργασίας, είχαν μειωμένη συσχέτιση ανάμεσα στην ανεργία και τις αυτοκτονίες.
- Προγράμματα ανακούφισης του χρέους. Αυτά τα προγράμματα βοηθούν τους ανθρώπους που υποφέρουν από άγχος λόγω υπερχρέωσης. Στη Σουηδία άνθρωποι με υψηλό χρέος που προέβησαν σε διακανονισμό είχαν καλύτερη ψυχική υγεία από εκείνους που δεν προέβησαν σε αυτή την ενέργεια. Η εθνική νομοθεσία ανακούφισης από το χρέος και τα σχετικά προγράμματα μπορούν να μειώσουν την επίδραση της κρίσης στην ψυχική υγεία.

⁵⁸ Financial Crises: Impact on Mental Health and Suggested Responses, Nikos G. Christodoulou George N. Christodoulou

⁵⁹ Consequences of major economic crisis on citizens' physical and mental health, 2012, Vassillis P. Kontaxakis, Beata J. Havaki – Kontaxaki.

⁶⁰ Ομοίως

Απαραίτητη κρίνεται η βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών υγείας και των υπηρεσιών που βοηθούν στη διαχείριση του χρέους.

- Ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου. Σε περιόδους οικονομικής κρίσης, το «κοινωνικό κεφάλαιο» (δίκτυα, συνδικάτα, αθλητικού όμιλοι) αποτελούν προστατευτικό «δίκτυ ασφαλείας» από τις δυσμενείς επιδράσεις των γρήγορων οικονομικών αλλαγών.
- Πολιτικές καταπολέμησης του αλκοόλ. Υπάρχει ισχυρή σχέση μεταξύ των προβλημάτων αλκοόλ και της ψυχικής υγείας. Οι οικονομικές υφέσεις συνδέονται με αύξηση της κατανάλωσης αλκοόλ. Η μείωση της πρόσβασης στο αλκοόλ, αυξάνοντας για παράδειγμα το φόρο, μειώνει την κατανάλωση ποτού και είναι μία από τις δράσεις που μπορεί να βοηθήσει.
- Πολιτικές αγοράς. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η εργασιακή ανασφάλεια, μπορούν για παράδειγμα να υπάρχουν τηλεφωνικές γραμμές στήριξης – συμβουλής των ατόμων που το έχουν ανάγκη⁶¹.
- Ανεργία στους νέους. Ειδική προσοχή πρέπει να δίδεται στις ψυχικές ανάγκες των νέων, οι οποίοι εργασιακά δύναται να επηρεαστούν περισσότερο από την κρίση. Η όποια καθυστέρηση στην ομαλή ένταξη ενός νέου στην κοινωνία όντας ενεργό μέλος, επηρεάζει σημαντικά την ψυχολογία, ενώ οδηγεί σε μετανάστευση, περιθωριοποίηση και ανομία. Ειδικά προγράμματα μετάβασης των νέων από το πανεπιστήμιο στην εργασία και πρακτικής άσκησης μπορούν να ωφελήσουν σημαντικά.
- Υποστήριξη στα παιδιά και στους γονείς θύματα της κρίσης.
- Ευθύνη των ΜΜΕ που καλύπτουν την κρίση. Συχνά αναφέρεται από τα ΜΜΕ, ότι οι αυτοκτονίες σχετίζονται με την απώλεια θέσεων εργασίας, όπως η πρόσφατη κάλυψη των γεγονότων στην Telecom στη Γαλλία. Τέτοια ρεπορτάζ μπορούν να προκαλέσουν μιμητές⁶².

⁶¹ The Impact of Economic Crises on the Risk of Depression and Suicide: A Literature Review. Kristian Wahlbeck and Mareike Awolin, pg 5.

⁶² Ομοίως.

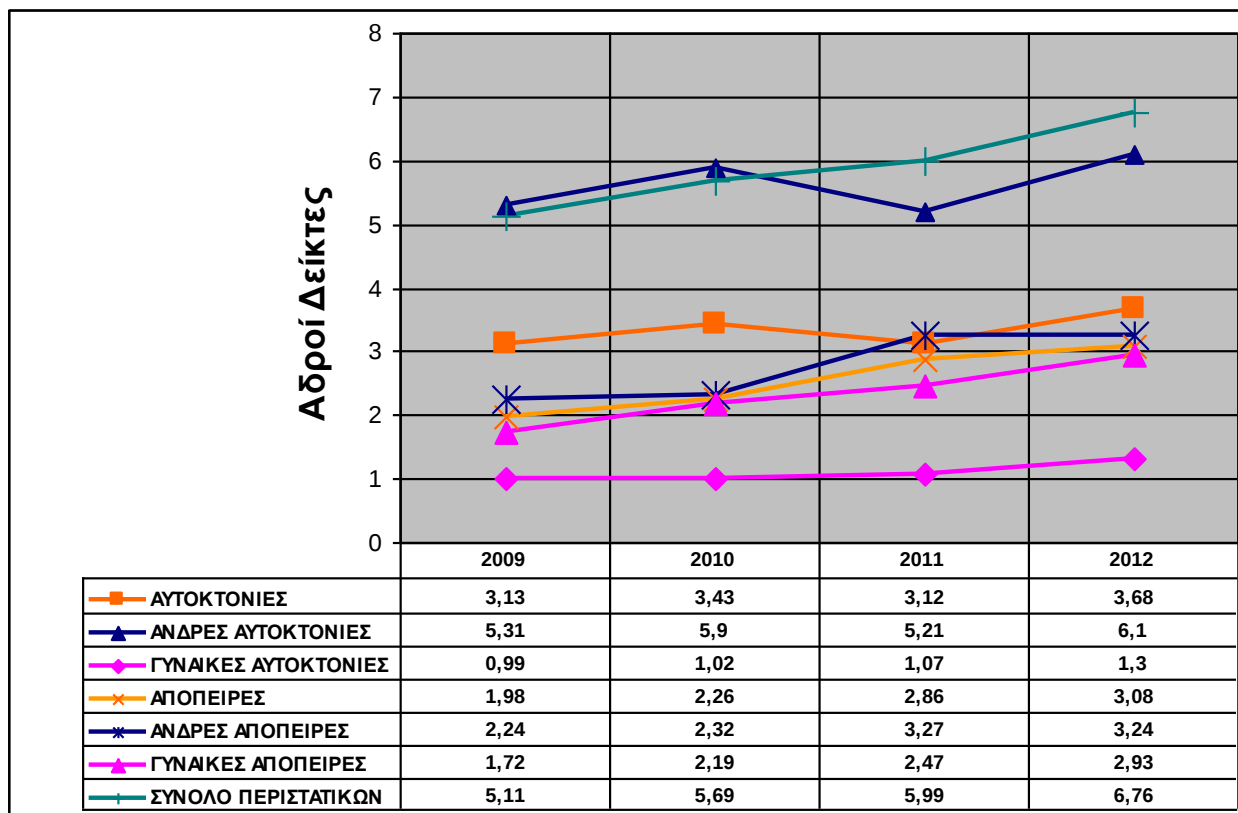
3.3. Μελέτη περιόδου 2009-2012

Παρατηρώντας τους δείκτες του κάτωθι διαγράμματος προκύπτει ότι:

- Ο δείκτης των συνολικών περιστατικών (αυτοκτονιών – αποπειρών), αυξάνεται κατ' έτος από το 2009 έως το 2012.
- Ο δείκτης των αυτοκτονιών παρουσιάζει αύξηση, μεταξύ των ετών 2009-2010, μείωση μεταξύ των ετών 2010-2011 και αύξηση μεταξύ των ετών 2011-2012.
- Ο δείκτης των αυτοκτονιών ανδρών, ακολουθεί την ίδια πορεία με το δείκτη των αυτοκτονιών.
- Ο δείκτης των αυτοκτονιών γυναικών, αυξάνεται κατ' έτος από το 2009 έως το 2012.
- Ο δείκτης των αποπειρών, αυξάνεται κατ' έτος από το 2009 έως το 2012 και το ίδιο συμβαίνει και στο δείκτη αποπειρών των ανδρών (με μία πολύ μικρή μείωση το 2012) και των γυναικών.

Συνοπτικά αναφέρεται ότι κατά την περίοδο έναρξης και εξέλιξης της κρίσης (2009-2012) ο δείκτης αυτοκτονιών αυξομειώθηκε, ο δείκτης αποπειρών αυξήθηκε και ο δείκτης συνολικών περιστατικών επίσης αυξήθηκε.

Διάγραμμα 3. Αδρόι δείκτες αυτοκτονιών, αποπειρών, συνόλου περιστατικών, ανά φύλο, στην Ελλάδα, για την περίοδο 2009-2012.

Πηγές: Ελληνική Στατιστική Αρχή και Στατιστική εφημερίδα Ελληνικής Αστυνομίας.

Δεν μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα, ότι η οικονομική κρίση συνέβαλε στην αύξηση του αριθμού των αυτοκτονιών, τουλάχιστον όχι στην ένταση που ο τύπος παρουσιάζει. Χρειάζεται η μελέτη και άλλων δεδομένων αλλά κυρίως μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος, καθώς οι συνέπειες της κρίσης σε ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού γίνονται αισθητές από το 2012 και έπειτα. Μπορεί δηλαδή το αντίκρισμα και οι πιθανές επιπτώσεις των οικονομικών μεταβολών του 2010 ή του 2011 να παρουσιαστεί μετά από ορισμένο χρόνο και όχι άμεσα.

Συμπεράσματα - Επίλογος

Στα προηγούμενα κεφάλαια επιχειρήθηκε η διερεύνηση του φαινομένου των αυτοκτονιών και των αποπειρών στην Ελλάδα, σε επίπεδο Νομού και φύλου, για την περίοδο 2000-2012. Πραγματοποιήθηκε στατιστική και χωρική μελέτη των απόλυτων και σχετικών μεγεθών που αναδεικνύουν τη συχνότητα και την έντασή του, αντίστοιχα.

Χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα της Δ/σης Πληροφορικής της Ελληνικής Αστυνομίας τα οποία ήταν διαφορετικά, ανά έτος, σε σύγκριση με αυτά της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ), γεγονός που δημιουργεί προβληματισμό ως προς της αξιοπιστία των στοιχείων που δηλώνονται - δημοσιεύονται, σε σχέση με την πραγματική διάσταση του φαινομένου. Ειδικότερα κατά τα περισσότερα έτη μελέτης οι αριθμοί της Ελληνικής Αστυνομίας ήταν μεγαλύτεροι από εκείνους της ΕΛ. ΣΤΑΤ.

Λέγεται (κυρίως από τα μέσα ενημέρωσης) ότι η αύξηση των αυτοκτονιών κατά το έτος 2011 (σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛ. ΣΤΑΤ.) σχετίζεται με την οικονομική κρίση, υπόθεση η οποία αποδυναμώνεται, αν ληφθεί υπόψη ότι κατά τα έτη 2000, 2001, 2002, περίοδος πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες όπου υπήρχε οικονομική ανάπτυξη της Χώρας, ο αριθμός των αυτοκτονιών ήταν εξίσου υψηλός (σύμφωνα με τα δεδομένα της Ελληνικής Αστυνομίας).

Απόλυτα μεγέθη.

Κατά την περίοδο 2000-2012 καταγράφηκαν 5.281 αυτοκτονίες. Το 78,3% εξ' αυτών τελέστηκαν από άνδρες και το 21,7% από γυναίκες. Ο αριθμός των αποπειρών αντιστοιχεί σε 3.209 συμβάντα, εκ των οποίων το 50,2% επιχειρήθηκε από άνδρες και το 49,8% από γυναίκες.

Οι αυτοκτονίες κυμαίνονται με περιοδικές αυξομειώσεις, γύρω από τις 400 ετησίως, ενώ η τάση τους βαίνει ελαφρώς μειούμενη. Οι απόπειρες κυμαίνονται γύρω από τις 240 περίπου, με περιοδικές σχετικά μικρές αυξομειώσεις, η τάση των τιμών είναι αυξανόμενη, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως οι απόπειρες έχουν ξεπεράσει τις 300, κατά τα έτη 2011 και 2012.

Οι περισσότερες αυτοκτονίες και απόπειρες λαμβάνουν χώρα στους Νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης, όπου κατοικεί το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού.

Σε κανένα νομό της Ελλάδας οι αυτοκτονίες των γυναικών δεν ξεπερνούν αυτές των ανδρών. Στους 31 εξ' αυτών οι απόπειρες των ανδρών είναι περισσότερες από τις γυναίκες και σε 20, συμβαίνει το αντίθετο.

Οι άνθρωποι που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 45 - 49 ετών είναι αυτοί που έχουν πραγματοποιήσει τις περισσότερες αυτοκτονίες. Η μέση ηλικία των αυτοκτονιών είναι τα 50,9 έτη.

Οι περισσότερες αυτοκτονίες πραγματοποιούνται για άγνωστους λόγους και ακολουθούν οι λόγοι ασθένειας, οι οικογενειακοί, οι οικονομικοί και οι αισθηματικοί λόγοι. Από το 2007 και έπειτα, οι αυτοκτονίες που οφείλονται σε οικονομικούς λόγους αυξάνονται κάθε έτος. Ειδικότερα, το 2012 αυτοκτόνησαν συνολικά 45 άτομα, τη στιγμή που το 2007 αυτοκτόνησαν μόλις 6.

Οι περισσότερες αυτοκτονίες διαπράχθηκαν με αγχόνη και με χρήση πυροβόλου όπλου, ενώ οι περισσότερες απόπειρες επιχειρούνται με δηλητήριο, κατακρήμνιση και με άλλο τρόπο (ο οποίος δεν διευκρινίζεται). Μεγαλύτερη πιθανότητα να εξελιχθούν σε θάνατο, έχουν τα περιστατικά που τελούνται με χρήση αγχόνης (91 %), έπειτα με χρήση πυροβόλου όπλου (88 %), με πνιγμό (86 %), με κατακρήμνιση (61 %), με δηλητήριο (35 %) και με μαχαίρι (25 %).

Κατά το μήνα Μάιο τελέστηκαν οι περισσότερες αυτοκτονίες (τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες) και τον Ιανουάριο οι λιγότερες. Εποχιακά η Άνοιξη κατέχει την πρώτη θέση στις αυτοκτονίες (ανδρών – γυναικών), έπεται το Καλοκαίρι με μικρή διαφορά και ακολουθούν το Φθινόπωρο και ο Χειμώνας.

Αθροίζοντας τις αυτοκτονίες και τις απόπειρες, προέκυψε ότι το Μάιο καταγράφηκαν τα περισσότερα περιστατικά και το Δεκέμβριο τα λιγότερα. Η μεγαλύτερη συχνότητα παρατηρείται κατά την περίοδο Μάρτιος έως Σεπτέμβριος και η μικρότερη, την περίοδο Οκτώβριος – Φεβρουάριος.

Σχετικά Μεγέθη.

Για την υπό μελέτη περίοδο (2000 – 2012) αποδείχθηκε ότι ο μέσος δείκτης αυτοκτονιών ήταν 3,66 / 100.000 κατοίκους και αποπειρών 2,22 / 100.000 κατοίκους. Για τους άνδρες ο μέσος δείκτης αυτοκτονιών ήταν 5,78/ 100.000 και για τις γυναίκες 1,58/ 100.000. Στις απόπειρες η αναλογία μεταξύ ανδρών – γυναικών είναι περίπου η ίδια (άνδρες: 2,25/ 100.000 – γυναίκες: 2,19/ 100.000).

Η τάση του δείκτη των αυτοκτονιών βαίνει μειούμενη (και για τα δύο φύλα), ενώ ο δείκτης των αποπειρών από την άλλη, έχει θετική τάση.

Σε κανένα έτος η Αττική και η Θεσσαλονίκη δεν κατέχουν υψηλούς ή πολύ υψηλούς αδρούς δείκτες αυτοκτονιών, ενώ πολύ χαμηλούς δείκτες έχει και ο Νομός Αχαΐας.

Διατάσσοντας σε φθίνουσα κατάταξη τους Νομούς ανάλογα με τον αδρό δείκτη αυτοκτονιών, οι Νομοί Λακωνίας, Γρεβενών, Αρκαδίας, Λέσβου και Εύβοιας βρίσκονται συχνά στις πρώτες θέσεις και οι Νομοί Χίου, Δωδεκανήσου και Ημαθίας στις χαμηλότερες. Μάλιστα η περιοχή της νότιας Πελοποννήσου (Νομοί Αρκαδίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας), παρουσιάζει υψηλή συχνότητα στους πολύ υψηλούς δείκτες αυτοκτονιών ανδρών.

Οι Νομοί Κιλκίς και Σάμου παρουσιάζουν με μεγάλη συχνότητα πολύ υψηλούς αδρούς δείκτες αποπειρών (ιδιαίτερα γυναικών ο Νομός Κιλκίς), ενώ από την άλλη οι Νομοί Χίου, Βοιωτίας και Φωκίδας παρουσιάζουν σταθερά πολύ χαμηλούς δείκτες αποπειρών.

Επίσης από το 2007 και έπειτα η περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μακεδονίας έχει αρκετά υψηλές τιμές στους δείκτες αποπειρών.

Ο αδρός δείκτης των αυτοκτονιών ανά ηλικιακή ομάδα, αυξάνεται έως την κατηγορία 50-54 έτη (τοπικό μέγιστο), έπειτα μειώνεται ελαφρώς για να αυξηθεί και πάλι από τα 65 έτη και έπειτα, σημειώνοντας μέγιστη τιμή στην κατηγορία 85 και άνω.

Από τη μελέτη του συντελεστή συμμετοχής (LQ) προέκυψε ότι οι περιοχές της Θράκης, της Πελοποννήσου (πλην του Νομού Αχαΐας), της βορειοδυτικής Ελλάδας (Νομοί Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Γρεβενών) και της Κρήτης, παρουσιάζουν μεγαλύτερη (ποσοστιαία) συμμετοχή στις αυτοκτονίες ($LQ > 1$), από ότι στους συνολικούς θανάτους.

Οι σταθμισμένοι χωρικοί μέσοι καταγράφουν τη γεωγραφική μετατόπιση του φαινομένου. Οι απόπειρες «επηρεάζονται» περισσότερο από τους Νομούς που βρίσκονται στη Βόρεια και Ανατολική Ελλάδα (πάντοτε με βάση τον αδρό δείκτη τους), σε αντίθεση με τις αυτοκτονίες οι οποίες παρουσιάζουν μία ισομερή «επιρροή», από όλες τις περιοχές της Ελλάδος.

Τέλος αναφορικά με την περίοδο 2009-2012 της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, αναφέρεται ότι ο δείκτης αυτοκτονιών αυξομειώθηκε, ο δείκτης αποπειρών αυξήθηκε και ο δείκτης συνολικών περιστατικών επίσης αυξήθηκε. Παρόλο που υπάρχει αύξηση του αδρού δείκτη των συνολικών περιστατικών, είναι παρακινδυνευμένη οποιαδήποτε αιτιώδη συσχέτισή του με την οικονομική κρίση καθώς απαιτείται μελέτη και άλλων μεγεθών. Όπως προαναφέρεται, η ένταση επίδρασης της κρίσης στις αυτοκτονίες, είναι μικρότερη από ότι

παρουσιάζεται στον τύπο, καθώς σε περίοδο ανάπτυξης της χώρας (έτη 2000, 2001, 2002, 2003 και 2006), ο αριθμός των αυτοκτονιών ήταν αυξημένος.

Παράρτημα

Πίνακας 20. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον Αδρό Δείκτη Αυτοκτονιών.

Κατά- ταξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	ΛΕΣΒΟΣ	ΑΡΤΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ
2	ΣΑΜΟΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ
3	ΧΑΝΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΡΤΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΕΣΒΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ
4	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΧΑΝΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΦΩΚΙΔΑ
5	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΕΦΑΛ.
6	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΡΟΔΟΠΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΘΕΣΠΡΩΤ.
7	ΔΡΑΜΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΕΥΒΟΙΑ
8	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΛΕΣΒΟΣ
9	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΧΑΝΙΑ
10	ΛΑΣΙΘΙ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΡΟΔΟΠΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ
11	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ
12	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΡΟΔΟΠΗ	ΛΕΣΒΟΣ	ΛΕΣΒΟΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ
13	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΠΕΛΛΑ	ΔΡΑΜΑ
14	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΞΑΝΘΗ	ΣΑΜΟΣ
15	ΗΜΑΘΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΔΡΑΜΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ
16	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΧΑΝΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΑΡΚΑΔΙΑ
17	ΡΟΔΟΠΗ	ΗΛΕΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΗΛΕΙΑ
18	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΕΒΡΟΣ	ΕΒΡΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ
19	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΕΒΡΟΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΡΟΔΟΠΗ	ΑΡΤΑ	ΡΟΔΟΠΗ
20	ΠΙΕΡΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΣΑΜΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΧΑΝΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ
21	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΕΒΡΟΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΚΥΚΛΑΔΕΣ
22	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΕΒΡΟΣ	ΗΛΕΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΕΛΛΑ
23	ΣΕΡΡΕΣ	ΛΑΡΙΣΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΔΡΑΜΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ
24	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΣΕΡΡΕΣ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΕΒΡΟΣ
25	ΑΧΑΪΑ	ΞΑΝΘΗ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΑΡΤΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΛΕΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ
26	ΚΙΑΚΙΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΚΙΑΚΙΣ	ΗΛΕΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΠΙΕΡΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ
27	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΧΑΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΛΑΡΙΣΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ
28	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΛΕΣΒΟΣ	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΕΦΑΛΛΟΝ.	ΠΕΛΛΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΡΤΑ
29	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΤΤΙΚΗ	ΦΩΚΙΔΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΑΤΤΙΚΗ
30	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΙΕΡΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΕΥΒΟΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ
31	ΕΥΒΟΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΖΑΚΥΝΘΟΣ
32	ΑΤΤΙΚΗ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΑΧΑΪΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΣΕΡΡΕΣ	ΑΧΑΪΑ
33	ΠΕΛΛΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΣΑΜΟΣ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
34	ΗΛΕΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΑΒΑΛΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΚΑΒΑΛΑ
35	ΚΕΦΑΛΛ.	ΛΑΣΙΘΙ	ΚΕΦΑΛΛΟΝ.	ΛΑΡΙΣΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΛΑΡΙΣΑ
36	ΘΕΣΣΑΛ.	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.

37	ΕΒΡΟΣ	ΑΧΑΪΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ
38	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΛΑΡΙΣΑ	ΑΧΑΪΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ
39	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΘΕΣΣΑΛΟΝ.	ΚΑΒΑΛΑ	ΗΛΕΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.
40	ΚΟΖΑΝΗ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΠΕΛΛΑ	ΑΡΤΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΙΕΡΙΑ
41	ΧΙΟΣ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΔΡΑΜΑ	ΗΜΑΘΙΑ
42	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΔΡΑΜΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΗΜΑΘΙΑ	ΧΙΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.
43	ΛΑΡΙΣΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΧΙΟΣ	ΧΙΟΣ	ΧΑΝΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ
44	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΔΡΑΜΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΧΙΟΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΚΙΑΚΙΣ
45	ΑΡΤΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΣΑΜΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.
46	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΠΕΛΛΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΞΑΝΘΗ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ
47	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΧΙΟΣ
48	ΞΑΝΘΗ	ΠΕΛΛΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΑΧΑΪΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ
49	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΧΙΟΣ	ΚΑΒΑΛΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ
50	ΦΩΚΙΔΑ	ΣΑΜΟΣ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΞΑΝΘΗ
51	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
Κατά- τάξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΚΕΦΑΛ..	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	
2	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΒΡΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΥΒΟΙΑ	
3	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΗΛΕΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΚΕΦΑΛ.	
4	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΕΥΒΟΙΑ	ΔΡΑΜΑ	ΣΑΜΟΣ	ΓΡΕΒΕΝΑ	
5	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΣΑΜΟΣ	
6	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΑΡΚΑΔΙΑ	
7	ΑΡΤΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	
8	ΦΩΚΙΔΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΦΩΚΙΔΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	
9	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	
10	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	
11	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	
12	ΛΕΣΒΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΞΑΝΘΗ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΠΕΛΛΑ	
13	ΗΛΕΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΠΕΛΛΑ	ΕΒΡΟΣ	
14	ΠΕΛΛΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΠΕΛΛΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΚΙΑΚΙΣ	
15	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΠΙΕΡΙΑ	
16	ΛΑΣΙΘΙ	ΕΥΒΟΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΠΕΛΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	
17	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΡΟΔΟΠΗ	ΗΛΕΙΑ	ΧΙΟΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	
18	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΑΧΑΪΑ	ΔΡΑΜΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	
19	ΚΙΑΚΙΣ	ΠΕΛΛΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΡΟΔΟΠΗ	ΠΙΕΡΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	
20	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΡΟΔΟΠΗ	
21	ΧΑΝΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΡΟΔΟΠΗ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	
22	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	
23	ΗΜΑΘΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	
24	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΛΑΣΙΘΙ	ΡΟΔΟΠΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	
25	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΔΡΑΜΑ	

26	ΚΕΦΑΛΛ.	ΚΙΑΚΙΣ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΑΙΤΩΛ..	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	
27	ΚΟΖΑΝΗ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΗΛΕΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΧΑΝΙΑ	
28	ΕΥΒΟΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΛΕΣΒΟΣ	
29	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΛΑΣΙΘΙ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	
30	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΟΖΑΝΗ	ΗΜΑΘΙΑ	
31	ΕΒΡΟΣ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΗΛΕΙΑ	
32	ΧΙΟΣ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΔΡΑΜΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΧΑΝΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	
33	ΡΟΔΟΠΗ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΑΒΑΛΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΤΡΙΚΑΛΑ	
34	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΑΤΤΙΚΗ	ΚΟΖΑΝΗ	ΑΤΤΙΚΗ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	
35	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΗΜΑΘΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΡΤΑ	
36	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΙΕΡΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΑΤΤΙΚΗ	
37	ΛΑΡΙΣΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΗΛΕΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	
38	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΛΑΡΙΣΑ	ΦΩΚΙΔΑ	
39	ΘΕΣΣΑΛ.	ΑΧΑΪΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΧΑΝΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	
40	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΞΑΝΘΗ	ΑΡΤΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	
41	ΑΧΑΪΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΗΜΑΘΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΑΡΤΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	
42	ΚΑΒΑΛΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΧΑΝΙΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΑΧΑΪΑ	ΛΑΡΙΣΑ	
43	ΣΕΡΡΕΣ	ΧΑΝΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΣΑΜΟΣ	ΛΑΣΙΘΙ	ΞΑΝΘΗ	
44	ΔΡΑΜΑ	ΧΙΟΣ	ΑΧΑΪΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΑΧΑΪΑ	
45	ΞΑΝΘΗ	ΦΩΚΙΔΑ	ΧΙΟΣ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΑΣΙΘΙ	
46	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΚΕΦΑΛΛΑ	ΞΑΝΘΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	
47	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΧΙΟΣ	ΧΙΟΣ	
48	ΠΙΕΡΙΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	
49	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	
50	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΔΡΑΜΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	
51	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΡΤΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΑΡΤΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΔΩΔΕΚΑΝ.	

Πίνακας 21. Κατάταξη των Νομών, με βάση τον Αδρό Δείκτη Αποπειρών

Κατά- ταξη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	ΚΙΑΚΙΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΗΛΕΙΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ
2	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ
3	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΛΕΙΑ	ΗΛΕΙΑ	ΣΑΜΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΛΕΣΒΟΣ
4	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΕΛΛΑ	ΔΡΑΜΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΛΑΣΙΘΙ
5	ΠΕΛΛΑ	ΧΙΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΞΑΝΘΗ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΑΡΤΑ
6	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΠΕΛΛΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΣΑΜΟΣ	ΔΡΑΜΑ	ΣΕΡΡΕΣ
7	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΕΒΡΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ
8	ΛΕΣΒΟΣ	ΗΜΑΘΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΠΕΛΛΑ
9	ΗΛΕΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ
10	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΞΑΝΘΗ	ΗΛΕΙΑ
11	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΚΑΒΑΛΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΑΚΩΝΙΑ
12	ΑΡΤΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
13	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΑΡΙΣΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΚΑΒΑΛΑ
14	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΠΕΛΛΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΞΑΝΘΗ
15	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΞΑΝΘΗ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ
16	ΚΑΒΑΛΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΧΑΝΙΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΑΡΤΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΚΙΑΚΙΣ
17	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΧΑΝΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΑΣΙΘΙ	ΗΛΕΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ
18	ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΕΦΑΛ.	ΦΩΚΙΔΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΣΕΡΡΕΣ	ΧΑΛΚΙΔ.
19	ΕΥΒΟΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΛΑΣΙΘΙ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ
20	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΣΑΜΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΡΟΔΟΠΗ
21	ΣΑΜΟΣ	ΕΥΒΟΙΑ	ΧΙΟΣ	ΔΡΑΜΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ
22	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΑΧΑΪΑ	ΑΧΑΪΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΕΥΒΟΙΑ
23	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΑΧΑΪΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΤΤΙΚΗ
24	ΧΑΝΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΔΡΑΜΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ
25	ΘΕΣΣΑΛΟΝ.	ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΧΑΝΙΑ
26	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΠΙΕΡΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΑΧΑΪΑ	ΘΕΣΣΑΛ.
27	ΧΙΟΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΠΙΕΡΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ
28	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ
29	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΑΧΑΪΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΛΑΡΙΣΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΠΕΛΛΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.
30	ΑΤΤΙΚΗ	ΔΡΑΜΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΕΥΒΟΙΑ	ΠΕΛΛΑ	ΕΒΡΟΣ	ΔΡΑΜΑ
31	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΕΒΡΟΣ	ΚΟΖΑΝΗ	ΑΧΑΪΑ
32	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΧΑΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΚΕΡΚΥΡΑ
33	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ
34	ΕΒΡΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΗΛΕΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ
35	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΟΖΑΝΗ	ΛΑΡΙΣΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ
36	ΡΟΔΟΠΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΗΜΑΘΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΕΒΡΟΣ
37	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ
38	ΛΑΡΙΣΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΧΑΝΙΑ	ΧΙΟΣ

39	ΗΜΑΘΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΦΩΚΙΑΔΑ
40	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΦΩΚΙΑΔΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΧΙΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ
41	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΦΩΚΙΑΔΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΧΙΟΣ	ΧΙΟΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΦΘΙΩΤΙΔΑ
42	ΦΩΚΙΑΔΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΧΑΝΙΑ	ΦΩΚΙΑΔΑ	ΦΩΚΙΑΔΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ
43	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΠΙΕΡΙΑ
44	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΣΑΜΟΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΦΑΛΛΟΝ.	ΡΟΔΟΠΗ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ
45	ΠΙΕΡΙΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΟΖΑΝΗ
46	ΞΑΝΘΗ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΚΕΦΑΛ.
47	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ
48	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ
49	ΔΡΑΜΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.Σ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΑΡΤΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ
50	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
51	ΑΧΑΪΑ	ΑΡΤΑ	ΑΡΤΑ	ΑΡΤΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ
Κατά- τάξη	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΚΙΑΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΣΑΜΟΣ	
2	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΣΑΜΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑ.	ΚΙΑΚΙΣ	
3	ΣΕΡΡΕΣ	ΚΙΑΚΙΣ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΚΙΑΚΙΣ	ΠΙΕΡΙΑ	
4	ΚΙΑΚΙΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΣΕΡΡΕΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΞΑΝΘΗ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	
5	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΕΥΡΥΤΑΝ.	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΑΣΙΘΙ	
6	ΠΕΛΛΑ	ΣΕΡΡΕΣ	ΞΑΝΘΗ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	
7	ΛΕΣΒΟΣ	ΞΑΝΘΗ	ΛΕΣΒΟΣ	ΣΕΡΡΕΣ	ΣΕΡΡΕΣ	ΑΙΤΩΛΟ	
8	ΛΑΣΙΘΙ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΞΑΝΘΗ	
9	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΠΕΛΛΑ	ΗΛΕΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΑΒΑΛΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	
10	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΘΕΣΣΑΛ.	ΡΕΘΥΜΝΟ	
11	ΔΡΑΜΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΞΑΝΘΗ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	
12	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	
13	ΑΡΤΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΠΕΛΛΑ	
14	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΕΥΒΟΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	
15	ΗΜΑΘΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΧΑΝΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	
16	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΦΩΚΙΑΔΑ	ΔΡΑΜΑ	ΛΕΣΒΟΣ	
17	ΑΧΑΪΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	
18	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	
19	ΘΕΣΣΑΛ.	ΔΡΑΜΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΘΕΣΣΑΛ	
20	ΑΤΤΙΚΗ	ΧΑΝΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΔΡΑΜΑ	
21	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΕΥΒΟΙΑ	ΑΡΤΑ	ΠΕΛΛΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΗΛΕΙΑ	
22	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΑΤΤΙΚΗ	ΛΑΡΙΣΑ	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	
23	ΕΒΡΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΠΕΛΛΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	
24	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΗΛΕΙΑ	ΠΕΛΛΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	
25	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΘΕΣΣΑΛ.	ΛΑΣΙΘΙ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΛΑΡΙΣΑ	
26	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΑΧΑΪΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	
27	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΗΛΕΙΑ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΧΑΝΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΕΥΒΟΙΑ	

28	ΛΑΡΙΣΑ	ΛΑΚΩΝΙΑ	ΔΡΑΜΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΛΑΚΩΝΙΑ	
29	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΧΑΛΚΙΔΙΚ.	ΑΙΤΩΛΟΑΚ.	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΑΤΤΙΚΗ	
30	ΕΥΒΟΙΑ	ΛΕΣΒΟΣ	ΡΟΔΟΠΗ	ΔΡΑΜΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΦΛΩΡΙΝΑ	
31	ΞΑΝΘΗ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	
32	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΑΧΑΪΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	
33	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΧΑΝΙΑ	ΡΟΔΟΠΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΑΡΤΑ	
34	ΠΙΕΡΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΠΙΕΡΙΑ	ΗΛΕΙΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	
35	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΛΑΡΙΣΑ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	
36	ΧΑΝΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΧΙΟΣ	ΚΟΖΑΝΗ	ΧΙΟΣ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	
37	ΚΟΖΑΝΗ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΧΙΟΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*	
38	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΧΑΛΚΙΔ.	ΦΩΚΙΔΑ	ΚΑΒΑΛΑ	
39	ΧΙΟΣ	ΧΙΟΣ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΗΜΑΘΙΑ	
40	ΦΩΚΙΔΑ	ΦΩΚΙΔΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΕΒΡΟΣ	
41	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΧΑΝΙΑ	
42	ΡΟΔΟΠΗ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΠΙΕΡΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	
43	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΠΙΕΡΙΑ	ΚΕΦΑΛ.	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ	
44	ΚΕΦΑΛΛ.	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΛΑΣΙΘΙ	ΛΕΥΚΑΔΑ	ΑΧΑΪΑ	
45	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΕΦΑΛΛ.	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΧΙΟΣ	
46	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΦΩΚΙΔΑ	
47	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΗΜΑΘΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΡΟΔΟΠΗ	
48	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΔΩΔΕΚΑΝ.	ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	
49	ΗΛΕΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΕΒΡΟΣ	ΗΜΑΘΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	
50	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	ΑΡΤΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ	
51	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΑΡΚΑΔΙΑ	ΑΡΓΟΛΙΔΑ	ΑΡΤΑ	ΑΡΤΑ	ΒΟΙΩΤΙΑ	

Βιβλιογραφία

Ελληνική

1. Η Στατιστική στην Κοινωνική Έρευνα, Γιάννης Υφαντόπουλος, Κυριακή Νικολαΐδου, εκδ. Gutenberg, 2008.
2. Κοινωνικές αιτίες της αυτοκτονίας, Emile Durkheim, εκδ. Γερ. Αναγνωστίδη.
3. Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών και ανάλυση χώρου, Κωστής Κουτσόπουλος, Καθηγητής ΕΜΠ, 2005.
4. Ποινικός Κώδικας.
5. Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης, Αθ. Δ. Παπαδασκαλόπουλος, εκδ. Παπαζήση, 2000.
6. Στατιστική: Θεωρία, Εφαρμογές & Χρήση Στατιστικών Προγραμμάτων σε Η/Υ, Γεώργιος Εμμ. Χάλκος, εκδόσεις τυπωθήτω, 2005.
7. Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών Ι (Συμπληρωματικές σημειώσεις), Χρίστος Χαλκιάς, Νοέμβριος 2009.
8. Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών ΙΙ (Συμπληρωματικές σημειώσεις), Χρίστος Χαλκιάς, Καλλιθέα, 2007.
9. Χωρικές ανισότητες Εισοδήματος ανάπτυξης και Φτώχειας στην Ελλάδα, Σ. Καλογήρου, Α. Τραγάκη, Κ. Τσίμπος, Ε. Μουστάκη, 2011
10. Συμβολή στη διερεύνηση της αυτοκτονικής πρόθεσης και φονικότητας στις απόπειρες αυτοκτονίας, Παππάς Ευάγγελος (1999, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).
11. Διαχρονική μελέτη του φαινομένου της αυτοκτονίας στην Ελλάδα., Ζαχαράκης, Κωνσταντίνος, 1996, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
12. Η συμμετοχή σε αυτοκτονία, Δαλακούρα, Αικατερίνη Χρήστου, 2009 – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
13. Η χωρική ανάλυση στην Μελέτη της Εγκληματικότητας. Η περίπτωση της πόλης του Βόλου. Αλεβιζάκη Χάρης – Γεωργία, Γραικούσης Γεώργιος, Φώτης Γεώργιος

Φορείς

14. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο – e-class.
15. Στατιστική Επετηρίδα Ελληνικής Αστυνομίας - Δ-νση Πληροφορικής / Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας.
16. Ελληνική Στατιστική Αρχή.
17. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων – Ινστιτούτο Πληροφοριακών Συστημάτων (ΙΠΣΥ)- Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας - Δημόσια Ανοικτά Δεδομένα .

18. Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης - Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης - Μονάδα Τεκμηρίωσης και Καινοτομιών

Ξένη

19. Discovering Suicide, Studies in the social organization of sudden death, JM Atkinson, GC KEIDEL - AJN The American Journal of Nursing, 1979.
20. The social meaning of Suicides, Jack D. Douglas.
21. Impact of 2008 global economic crisis on suicide: time trend study in 54 countries, Shu-Sen Chang research assistant professor, David Stuckler senior research leader, Paul Yip professor, David Gunnell professor.
22. Epidemiology of suicide in Greece: 1980-1997, Zacharakis, C.A., Madianos, M.G., Papadimitriou, G.N., Stefanis, C.N.
23. Consequences of major economic crisis on citizens' physical and mental health, 2012, Vassillis P. Kontaxakis, Beata J. Havaki – Kontaxaki.
24. Was the economic crisis 1997 – 1998 responsible for rising suicide rates in East/Southeast Asia? A time trend analysis for Japan, Hong Kong, South Korea, Taiwan, Singapore and Thailand.
25. Economic fluctuations and suicide A comparison of Taiwan and Hong Kong. Ying-Yeh Chen, Paul SF Yip, Carmen Lee, Hsiang- Fang, King – Wa Fu. 2010.
26. The Impact of Economic Crises on the Risk of Depression and Suicide: A Literature Review. Kristian Wahlbeck and Mareike Awolin.
27. Trends in suicidality amid the economic crisis in Greece, Konstantinos N. Fountoulakis, Christos Savopoulos, Melina Siamouli, Eleni Zaggelidou, Stamatia Mageiria, Apostolos Iacovides, Apostolos I. Hatzitolios.
28. Financial Crises: Impact on Mental Health and Suggested Responses, Nikos G. Christodoulou George N. Christodoulou.
29. Suicide in Greece 1980±1995: patterns and social factors, C.A. Zacharakis á M.G. Madianos G.N. Papadimitriou á C.N. Stefanis.
30. Suicides associated with the 2008-10 economic recession in England: time trend analysis. Ben Barr, David Taylor-Robinson, Alex Scott-Samuel, Martin McKee, David Stuckler, Department of Public Health and Policy, University of Liverpool, London School of Hygiene and Tropical Medicine, Cambridge University, UK.

31. Influence of socio-economic crisis on epidemiological characteristic of suicide in the region of NIS (southern part of Serbia, Yugoslavia), B. Petrovich, B Tiodorovich, B. Kocich, M. Cvetkovich & L. Blagojevich, 2001.

Λιαδίκτυο

32. <http://geodata.gov.gr/geodata/>
33. <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>
34. <http://www.psychomed.gr/suicide%20crisis.html>
35. <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=314511>
36. <http://e-psychology.gr/grief-depression/526-autoktonia>.
37. <http://sciencearchives.wordpress.com/2010/03/16/%CE%AF-2/>.
38. http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%B5%CF%82%20eglimatikotita%20via.pdf&source=web&cd=1&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Flyk-peir-ionid.att.sch.gr%2Filiopoulou%2Feglimatikotita_via.ppsx&ei=y8fNUs39A8PE0QXVm4HoDg&usg=AFQjCNHcuQRhFdrjEAvuE04jko6I7sVnXQ&sig2=Xm3acxkWP_F6XVQcUMdpnQ&cad=rja
39. <http://www.tanea.gr/news/greece/article/5080793/tesseract-nomoy-s-ths-makedonias-protima-o-karkinos/>